

Josep PERARNAU I ESPELT

LA (DARRERA?) QUARESMA TRANSMESA
DE SANT VICENT FERRER: CLARMONT-FERRAND, BMI, MS. 45

Almenys des del 1880 és públic que la Bibliothèque Municipale (transformada ara en Bibliothèque Municipale et Interuniversitaire) de Clarmont-Ferrand posseeix un volum, en el qual són escrits sermons de Sant Vicent Ferrer.¹ I a mitjan segle XX la bibliografia vicentina s'enriqueix amb una aportació monogràfica sobre l'estada, el pas o l'actuació del gran predicador valencià en aquella ciutat, que també dedicava alguna atenció al manuscrit.²

De bell antuvi cal que sigui ben clar que ni el volum manuscrit conté els sermons perduts en aquella ocasió, ni les pàgines dedicades a l'estada de mestre Vicent a Clarmont proporcionen cap notícia relativa al manuscrit; i que aquestes pàgines són dedicades exclusivament al volum manuscrit, començant per la seva descripció.³

El volum de Clarmont-Ferrand, ms. 45

a) L'enquadernació segueix essent la primitiva, feta amb fusta recoberta de pell rossa, amb grans forats en la coberta: 218 x 150 mm; hi ha restes del tancador primitiu al mig del tall longitudinal tant en coberta com en contracoberta. El llom, a conseqüència dels tres relligats, és repartit en quatre seccions; la primera conté una etiqueta posterior de paper blanc: «MS 45». La cara interior de la portada és recoberta amb un fragment de pergamí, amb disset línies escrites en lletra gòtica formada, pertanyent potser a un antifoner; les quatre línies inicials són corcades, però es llegeix complet des del final de la tercera: «Domine, adoro te, descendentem ad inferos, liberantem captivos...»; les dues línies finals tenen una ,nova' oració (*Alia*): «Xriste saluator mundi, qui nos redemisti precioso sanguine [tuo et passus]...». L'angle superior esquerre de la mateixa cara interior de la coberta conté altra etiqueta moderna,

1. Camille COUDERC, *Catalogue des Manuscrits de la Bibliothèque de la Ville de Clermont-Ferrand* (CGMBPF, XIV), París, Plon 1880, 11.

2. Roger SÈVE, *Saint Vincent Ferrer à Clermont*, dins «Mélanges d'Histoire du Moyen Age dédiés à la mémoire de Louis Halphen». Preface de Charles-Edmond PERRIN, París, Presses Universitaires de France 1951, 665-671, en concret 669-670, nota 5.

3. La metodologia utilitzada en aquesta descripció és l'exposada en el meu *Els manuscrits llatins medievals* de la Bayerische Staatsbibliothek de Munic. I. *Volums amb textos catalans* (Studia, Textus, Subsidia, III), Barcelona, Facultat de Teologia 1982, 10-16.

amb aquesta inscripció: BIBLIOTHÈQUE / DE / CLERMONT-FERRAND // (i a mà): MS 45; la cara interior de la contraportada és recoberta amb un fragment de pergamí, corresponent a un bifoli inicial; en les pàgines primera i almenys quarta del dit full són copiats fragments de sermons en occità.⁴ En la primera pàgina del volum hi ha dues anotacions: en l'angle superior dret: «XV Siècle»; i en el marge inferior de la pàgina: «Ex communi bibliothecâ fratrum Praedicatorum / Claromontensium».

b) En el seu estat actual, el cos del volum és constituït per deu plec, nou dels quals són de pergamí i paper, de 210 x 151 mm; els cinc primers eren inicialment uniformes, constituïts de vuit fulls doblats, de pergamí, l'extern i el del centre del plec, i de paper els altres sis intermitjos; corresponen als folis 1-85 de la numeració antiga escrita amb tinta i amb xifres aràbiques arcaïques, i 1-76 de la moderna escrita amb llapis; el plec quart (ff. 53-68 i 49-60, de les dues numeracions, respectivament) és coix, mancat de la segona meitat dels quatre fulls que seguien el de pergamí extern, corresponents a la numeració antiga 64-67 (la moderna, no els tingué en compte, i així passa del 59 al 60, com si entre els dos no en manquessin quatre); els plec 6-10 són de deu fulls doblats, un de pergamí, vuit de paper i un de pergamí; el desè era constituït inicialment de tres fulls de pergamí doblats, el més extern dels quals era l'enganxat a la cara interior de la contracoberta; ara s'han perdut les primeres meitats de tots tres fulls i el de la contracoberta no és numerat, ans només ho són els altres dos (157-158 de la numeració moderna); els plec són lligats amb cordill al mig del quadern, i a partir del segon tenen reclam; els folis de paper porten la filigrana d'un cap de bou amb banyes enramades, ben visible en els ff. 38/43, 65-67, 101. La numeració antiga salta del f. 21 al 26, sembla per equivocació, car no és possible de constatar que manqui cap foli; en canvi, ja sabem que entre els folis 59-60 de numeració moderna, manquen quatre folis, els 64-67 de l'antiga. En realitat, doncs, el volum té ara 158 folis.

La primera pàgina de cada plec, fora de la caixa d'escriptura, és encapçalada per les abreviatures de ‚Jhs‘ a l'esquerra del lector, i de ‚Maria‘ a la seva dreta.

4. La primera pàgina comença així: «...ueraiga penitència ei[.] natural (?) non tornen e nostres peccatz ca issi porrien conquerre la glòria de nostre sennor e uenir a la uida perpetual; e el la nosautres per la soa gràcia. Qui uiuit et regnat deus per omnia.

In capite iejunij

[C]onuertimini ad me in toto corde uestro, jn jeiunio et planctu et fletu, et cetera.

Per redemption e per purgament de nostres peccatz, seinor, comanda deus a nos quaranta iorns estar en affliction. E diz que zo és temps acceptables si nos uolem tornar a lui, cor que non aiam nulla mala uoluntat...»; la segona (que, en realitat, almenys era la quarta), diu al començament: «...d'umilitat, dementre que uiuem, que en l'autra uida puscam ésser exaltat de nostre sennor e segam la uia la via de lui, le quals diz: "Aprenez de mi, quar eu soi suaus e umils de cor"; aquel uerament pensa ésser umils, que totas oras pensa ésser terra e ésser res...». Encara que en llegir aquests fragments, hom pensa en les homilies d'Organyà, el text dels nostres fragments no és el d'aquelles.

Inicialment, però, el volum tenia almenys un quadern més, tal com consta en una anotació del f. 156v: «Non est diu quod cisternus fuit raptus; hic rapiatur a dyabolo, qui huic consseruando (?)...»; la nota final de la taula de sermons, de l'actual f. 157v, ens innova que el text actual era completat amb el corresponent al final del sermó del dimecres sant, al sermó del Darrer Sopar i al de la Passió del Divendres Sant. El copista inicial i principal, que numerà el volum, escriví el núm. 194 en el foli de pergamí, romàs en blanc, posterior a la taula de sermons; els dos que manquen es trobaven entre els folis 165r (començament del sermó del Dijous Sant) i el 192; possiblement hi havia encara un darrer plec, també desaparegut, destinat a contenir els sermons del Dissabte Sant i de Pasqua,⁵ omplint entre tots els folis entre el 165 i el 192 que ara manquen.

c) Quant a les peces copiades en aquest volum, cal distingir entre la part principal, dedicada als sermons (ff. 1-156 de la numeració moderna), i llur taula en el foli penúltim (f. 157). En el bloc principal cal encara distingir tres situacions: la part escrita pel copista principal, l'escrita per un de complementari, i les pàgines romases en blanc; les diferenciarem amb els tres blocs successius, assenyalats per A, B, C:

I. Part principal

BLOC A

F. 1r: *Incipiunt sermones totius quadragesime.*

1. Ff. 1r-3r. *Et primo, sermo factus in die martis carnisprevii per magistrum Vincentium Ferrarii. Acheldemac, hoc est ager sanguinis. Inv. 15.*⁶ Text en les pàgines següents, línies 1-196; cf. «ATCA», XVIII (1999), 356 (122/13).

2. Ff. 3r-6r. *Sermo ferie quarte de cineribus. Cum ieiunas, unge caput tuum et faciem tuam lava. Inv. 137.*

3. Ff. 6-9r. *Sermo jovis post cineres. Ego veniam et curabo eum. Inv. 262.*

5. De les informacions que el volum de Clarfont-Ferrand ens proporciona, en deduïm amb certesa que el qui configurava el volum que ens ocupa, pretenia de tenir una quaresma completa i, per tant, amb sermons almenys fins al diumenge de Pasqua, tal com trobem en la Quaresma de València 1413, publicada primer per Josep Sanchis Sivera i després per Manuel Sanchis Guarner.

6. Afegixo a cada un dels sermons la referència (abreujada *Inv.* i número) a aquells altres que els manuscrits ens fan saber encapçalats per idèntic tema bíblic i estructurats seguint la mateixa divisió de doctrina, d'acord amb l'*Aportació a un inventari de sermons de sant Vicenç Ferrer: temes bíblics, títols i divisions esquemàtiques*, dins «Arxiu de Textos Catalans Antics», XVIII (1999), 479-804, n.ºs. 1-909. Els folis indicats per a cada un dels sermons corresponen a la numeració moderna del volum.

4. Ff. 9-12. *Sermo veneris post cineres*. Annuncia populo meo scelera eorum. *Inv.* 28.

5. Ff. 12r-14v. *Sermo in sabbato post cineres*. Ascendit ad illos in navem et cessavit ventus. *Inv.* 46.

6. Ff. 15r-19r. *Sermo in dominica quadragesime post cineres*. Ecce angeli accesserunt et ministrabant ei, *Inv.* 201.

[Ací, ff. 19-21v, fou afegit el sermó indicat en el Bloc B, 1a; text en les pàgines següents, línies 197-495]

7. Ff. 22-24r. *Sermo ferie secunde post primam dominicam quadragesime*. Ibunt hii in supplicium eternum, Jsti autem in vitam eternam. *Inv.* 417.

8. Ff. 24r-27r. *Sermo ferie IIII post invocavit me*. Intrauit Jhesus in templum Dei, *Inv.* 460

[Ací fou afegit el sermó indicat en el Bloc B, 1b]

9. Ff. 30r-32v. *Sermo ferie V post Invocavit me*. Si vos manseritis in sermone meo, vere discipuli mei eritis. *Inv.* 778.

10. Dd. 32v-37r. *In sexta feria post Invocavit me, sermo*. Ecce sanus factus es, iam noli peccare. *Inv.* 237.

11. Ff. 37r-41r. *Sermo in sabbato post Invocavit me*. Transfiguratus est ante eos. *Inv.* 837.

[El compilador volia assegurar la predicació del diumenge segon de quaresma amb el cèlebre sermó de la Cananea: cf. Bloc C, 2a; d'ací venen les pàgines en blanc entre el sermó anterior i el següent, ja que, tot i ésser una peça fàcil de trobar (cf. *Inv.* 221), o no la trobà o almenys no tingué temps de copiar-la]

12. Ff. 44r-47v. *Sermo dominice secunde in quadragesima*. Miserere mei, fili Daud. *Inv.* 523; text en les pàgines següents, línies 496-811.

13. Ff. 48r-51r. *Sermo in die lune post Reminiscere*. Multa habeo de vobis loqui et iudicare. *Inv.* 533.

14. Ff. 51r-53v. *Sermo ferie tertie post Reminiscere*. Surge et vade in Sareptam Sydoniorum. *Inv.* 824.

15. Ff. 53v-57v. *Sermo ferie quarte post Reminiscere*. Exaudi, Domine, deprecationem meam. *Inv.* 307.

16. Ff. 57r-59v. *Sermo ferie quinte post Reminiscere*. Prauum est cor hominis et inscrutable. *Inv.* 660; text en les pàgines següents, línies 812-972..

17. Ff. 61r-64v. *Sermo dominice tertie quadragesime*. Fortis armatus custodit atrium suum. *Inv.* 354.

[Desestimant el *Sermo ferie secunde post Occuli mei* (potser perquè els dilluns el mestre solia predicar *De defunctis*), el compilador tenia el pla d'omplir aquests folis romanos en blanc amb el text indicat en el Bloc C, 2c]

18. Ff. 67v-70v. *Sermo ferie tertie post Occuli mei*. Non dico tibi septies, sed septuagies septies. *Inv.* 565.

19. Ff. 70v-74v. *Sermo ferie quarte post Occuli*. Quare discipuli tui transgrediuntur traditiones seniorum. *Inv.* 688.

20. Ff. 74v-77v. *Sermo ferie quinte post Occuli mei*. Errat (!) predicans in synagoga Galilee. *Inv.* 274.

21. Ff. 77v-81v. *Sermo ferie sexte post Oculi mei*. Domine, video quia propheta es tu. *Inv.* 193.

22. Ff. 81v-85r. *Sermo in sabbato medie quadragesime*. Vade et amplius iam noli peccare. *Inv.* 859.

23. Ff. 85v-88v. *Sermo dominice de Letare, Jherusalem*. Colligite que superaverunt fragmenta. *Inv.* 107.

24. Ff. 88v-92r. *Sermo ferie secunde post Letare, Jherusalem*. Magnificavit eum in timore. *Inv.* 497; publicat a continuació, línies 973-1220.

25. Ff. 92r-95v. *Sermo ferie tertie post Letare, Jherusalem*. Si quis voluerit voluntatem Dei facere cognoscat. *Inv.* 781.

26. Ff. 95v-99r. *Sermo ferie quarte post Letare, Jherusalem*. Procidens adoravit eum. *Inv.* 666.

[Com que el tema doctrinal del sermó següent no és pròpiament de Quaresma, el compilador en volia un per al dijous 'post Laetare', l'indica en el Bloc C, núm. 2d]

27. Ff. 103r-107v. *Sermo Annunciationis beate Marie Marci*. Invenisti gratiam apud Dominum. *Inv.* 462; text publicat en les pàgines següents, línies 1221-1580.

28. Ff. 107v-110v. *Feria sexta, sive Veneris Lazari*. Voce magna clamavit: Lazare, veni foras. *Inv.* 898.

29. Ff. 112r-115r. *Sermo in sabbato post Letare*. Non desinam in habitatione sancta. *Inv.* 564; text publicat en les pàgines següents, línies 1581-1850.

30. Ff. 115v-119r. *Sermo de dominica in passione*. Quis ex vobis arguet me de peccato. *Inv.* 715.

31. Ff. 119v-124r. *Feria secunda post dominicam in passione, sermo*. Nouissimo die magno festiuitatis stabat Jhesus. *Inv.* 592; text publicat a continuació, línies 1851-2203.

32. Ff. 124r-127v. *Tertia feria post dominicam de passione, sermo*. Discipuli tui videant opera tua. *Inv.* 176; text transcrit a continuació, línies 2204-2466.

33. Ff. 127v-131r. *Feria quarta post dominicam in passione, sermo*. Multa bona opera ostendi vobis. *Inv.* 532; text editat a continuació, línies 2467-2730.

34. Ff. 131r-134r. *Sermo jous post dominicam de passione*. Sic fiat sacrificium nostrum ut placeat tibi, Daniel tertio capitulo. *Inv.* 789; text reproduït a continuació, línies 2731-2930.

35. Ff. 134r-137v. *Sermo veneris post dominicam de passione*. Abiit in regionem iuxta desertum. *Inv.* 6; text col·locat a continuació, línies 2931-3196.

36. Ff. 137v-140v. *Sermo in sabbato ante ramos palmarum*. Subleuatis Jhesus oculis in celum, dixit. *Inv.* 821.

37. Ff. 140v-143v. *Sermo dominica in ramis palmarum*. Benedictus qui venit in nomine Domini. *Inv.* 79.

[Els deu folis romasos ací en blanc havien d'ésser completats, segons el pla del compilador, amb les dues peces indicades en el Bloc C, 2e]

38. Ff. 154v/146v-157r/149r. *Sermo lune sancta*. Venit vox de celo dicens: clarificaui et iterum clarificabo. *Inv.* 876; text transcrit a continuació, línies 3197-3400.

39. Ff. 149r-153v. *Sermo martis sancta*. Bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille. *Inv.* 85.

40. ff. 153v-156v. *Sermo mercurii sancta*. Domine, memento mei, dum veneris in regnum tuum. *Inv.* 191; text publicat a continuació, línies 3401-3652.

41. F. 156v. Hoc facite (és l'única cosa que s'ha conservat, a tall de reclam, del sermó del Dijous Sant, que havia de començar amb aquest tema bíblic en la pàgina següent). *Inv.* 400-403?

BLOC B

D'aquesta segona mà, que al final del f. 21v ens revela el nom: Johannes Basserii, hom en pot veure correccions al text en els folis 2v i 3r, 5r. Però les seves intervencions principals consisteixen: 1) en la transcripció de sermons sencers amb les corresponents notes indicadores en pàgines que el copista havia deixades en blanc (Bloc B); i 2) en notes indicadores soles (Bloc C):

1a. Ff. 19r-21v. Scribantur duo sermones sequentes; scilicet: *Ductus est Jhesus*. *Inv.* 198;

et *Ecce nunc tempus acceptabile*: Ecce nunc tempus acceptabile, 2ª Cor, 6°. *Inv.* 224: copiat entre els núms. 6 i 7 del Bloc A; transcrit després de la introducció, entre les línies 197-495 de la part textual.

1b. Ff. 27r-29v. Després del títol escrit pel copista principal: FERIE IIII SERMO POST INVOCAVIT ME, ETC.; Joan Basser afegeix: Scribatur sermo *Assumit* (Correctus est iste sequens sermo): Assumit septem alios spiritus nequiores se, Mt 12. *Inv.* 47: copiat en el manuscrit entre els sermons 8 i 9 del Bloc A. No transcrit en aquestes pàgines.

BLOC C

Les següents anotacions són escrites amb la mateixa lletra de Joan Basser:

2a. F. 41r. Scribatur *Sermo de Cananea* (entre el del dissabte post Inuocavit me i el del diumenge segon de quaresma). *Inv.* 221.

2b. F. 59v. Scribatur in feria sexta, *Sermo de die iudicii*; et accipe thema: Cum ergo venerit dominus vinee, quid faciet agricolis illis? Malos male perdet et vineam suam locabit aliis agricolis, Mt 21. Item, pro sabbato, scribatur sermo, qui incipit: Intravit Jhesus quoddam castellum, scilicet, quomodo poterimus ire ad patrem celestem, scilicet, cum strumentis, bombardas, balista, etc.; et accipe thema: Surgam et ibo ad patrem meum (aquests dos sermons eren destinats a omplir el buit entre el Sermo ferie quinte post Reminiscere, i el Sermo dominice tertie quadragesime; hi eren destinats els fulls que manquen entre el primitiu 63 i 68)

2c. F. 64v. Feria secunda, scribatur sermo de leprosis, et accipe thema *Luce* 4°, scilicet Multi leprosi erant (entre el *Sermo dominice tertie quadragesime*, i el *Sermo ferie tertie post Occuli mei*)

2d. F. 99r. Scribatur Feria quinta: Ecce deffunctus ferebatur unicus matris sue, *Luce VII* (entre el *Sermo ferie quarte post Letare, Jherusalem*, i el *Sermo annuntiationis beate Marie martii*)

2e. F. 143v. In eadem dominica Ramis palmarum, post istum sermonem scribatur primo: *Cum appropinquasset Jhesus Jherusalem et venisset Begfage; et Ite in castellum. Inv. 473*⁷ (entre el *Sermo dominica in ramis palmarum*, i el *Sermo Lune sancta*).

Fins i tot després de la intervenció de Joan Basser, restaren en blanc els folis 41-43, 59v-60v, 64v-67r, 99r-102, 111 i 143v-146r.

II. Taula de sermons copiats

F. 157r-v. Incipit tabula sermonum presentis voluminis, et primo Incipiunt sermones seu collationes totius quadragesime per ordinem. *Inc.*: Sermo in die martis carnisprivii: Acheldemach, fo. primo. *Exp.*: (f. 157v) Fferia quarta, sive mercurii sancta: Domine, memento mei, 162.

«Nota quod finis huius sermonis et sermo cene et passio, fuerunt furati non est diu; sed bene est maledictus iste fur, qui est sententia papali excommunicatus et irregularis; et quid proderit sibi cum isto aliis predicare et se ipsum dampnare? Nota et cave quia Judas simili modo fuit dampnatus, quia furabatur de datis Domino, et tu de datis religioni et conventui isto».

La mateixa mà de la *Tabula sermonum* escriví al peu de la pàgina anterior, f. 156v: «Non est diu quod cisternus fuit raptus; hic rapiatur a dyabolo, qui huic consseruando... (?)»

Al verso del darrer foli, una altra mà d'escriptura semibastarda, diversa de la del copista principal, escriví: «Incipit tabula sermonum istius libri, et primo martis privii»; també hi ha ,probationes penne'.

d) El cos del volum fou escrit per només dues mans: la primitiva i principal, podria ésser la d'un copista professional, que escrivia amb tipus de lletra semibastarda, ja cursiva en l'enllaç entre moltes lletres; i la de Joan Basser, que utilitza una lletra cursiva anterior a la introducció de la bastarda o de la semibastarda, com molta de la gent que havia après de lletra durant la segona meitat del segle XIV; en la seva cal·ligrafia tampoc no hi ha rastre d'humanística; és possible de deduir-ne que havia d'ésser un home ja d'una certa edat en intervenir en aquest volum vers el 1420. La taula és escrita per altra mà, encara gòtica, però molt apressada i amb clara tendència a la cursivitat, però ja no semibastarda.

7. Els cinc temes indicats en els anteriors paràgrafs 2b, 2c, 2d, i el primer del 2e no es troben en *Inv.*, almenys sota les frases indicades per Joan Basser; la manca dels respectius sermons demostra que ja en aquell moment Joan Basser no els trobà i, en conseqüència, els folis del volum restaren en blanc. Passats sis segles és normal que tampoc nosaltres no els haguem trobats.

Si hom té en compte les dades aplegades en les pàgines anteriors, potser és possible de distingir en la producció d'aquest volum cinc passos o etapes fins a arribar a la situació actual, partint sempre del pressupòsit que existí un compilador que tenia molt clara la configuració del volum en la seva situació definitiva, a la qual mai no arribaria: a) tingué a les mans uns primers texts; b) que foren portats a un copista professional (el de la lletra semibastarda), el qual sovint no entenia allò que tenia davant i deixava espais en blanc (3v, 10v, 11r, 12r, 18r, 22r, 36r, etc., etc.); c) essent inacabada la feina d'aquell copista, els plecs que havien de constituir el volum amb bon nombre d'espais en blanc arribaren a mans de Joan Basser, el qual emprengué una doble feina damunt el text que havia arribat a les seves mans: aa) completar-lo amb sermons amb els quals ell volia arrodonir la seva quaresma; bb) i revisar el text de la còpia de lletra semibastarda, corregint-ne les moltes mancances, tal com hom pot veure resseguint l'aparat del primer sermó; d) dos dels sermons que mancaven foren copiats per ell en els llocs que els corresponien, deixats en blanc pel copista inicial; e) en un moment que no puc determinar, però posterior al pas b), el volum perdé per furt el(s) seu(s) darrer(s) plec(s), amb els sermons del dijous i divendres sants; f) la taula final, escrita després que havien estat copiats els dos sermons volguts per Joan Basser en els ff. 19-21 i 27-29, i robats els dos sermons darrers, cosa de la qual l'autor de la taula es queixava amargament; i g) l'enquadernació del volum.

Aquest era destinat a experimentar un altre pas, complementari del tercer: la còpia de tots els textos indicats per Joan Basser d'acord amb les anotacions transcrites més amunt; però aquest pas ja no es donà, i per això el volum segueix tenint pàgines en blanc.

El copista principal, el de la lletra semibastarda, trobà marcada una caixa d'escriptura de 158 x 111 mm, però no la respectà sobretot en el marge dret de les pàgines; escrivia amb tinta rossa i oscil·lava entre les 37 línies en el f. 1r i les 34 que trobem en els ff. 68r i 156 r; també hi ha pàgines de 35 línies (ff. 2r, 4r, 117r) i de 36 (f. 5r). Al marge, assenyala referències a llocs bíblics i a d'altres autors.

Joan Basser, dins la mateixa caixa d'escriptura, escrivia amb lletra més menuda, i així la seva pàgina del f. 20r té 38 línies.

El copista de la taula final no es lliga a caixa d'escriptura.

Algunes consideracions

No hi ha dubte que, globalment considerada, aquesta quaresma ferreriana fou la del 1417. Sobre la localització, en canvi, el text no dóna cap precisió i només ens permet de deduir amb certesa, que fou predicat en territori que ja aleshores era considerat de França, en la zona, però, de llengua d'oc.

Les expressions que col·loquen aquella predicació en territori de França, ultra el fet que, poc després del 6 de gener del 1416 s'hi endinsà i ja no en sor-

tí, són diverses; algunes són indirectes, com quan en el sermó del dilluns sant, en voler donar una idea de l'abundància de la gràcia de Déu, diu als oients que d'Ell «descendunt septem flumina maiora quam Rodanus, scilicet, septem dona Spiritus Sancti» (f. 155/147r); d'altres són ben directes, com quan en fer referència a algun rei, aquest és el de França⁸; o quan la moneda coneguda de l'auditori és el franc. La indicació relativa al país de Llenguadoc és confirmada per l'existència d'alguna frase en aquesta llengua.⁹

Quant a les coordenades geogràfiques i cronològiques no sé si els sermons de Clarmont-Ferrand permetran d'altres concrecions. En canvi, les dades ja aplegades en parlar dels blocs segon i terç obliguen a posar-hi atenció, car contenen una informació que no és normal de trobar en manuscrits ferrerians.

Un extrem és segur: Joan Basser intentava de refer-se una *Quaresma de mestre Vicent*, d'una manera molt personal, en el sentit que no en tenia prou amb un seguici unitari i lineal de sermons que cobrissin tots els dies des del diumenge anterior al Dimecres de Cendra fins a Pasqua, ans s'esforçava a obtenir un sermó per a cada dia, qualsevol que fos la possible incidència del santoral damunt el temps de Quaresma. L'exemple clar d'aquesta afirmació és el del 25 de març, que el 1417 s'escaigué el dijous de la quarta setmana de Quaresma o anterior al diumenge que aleshores se'n deia de Passió; el 25 de març és l'anunciació a la Mare de Déu i mestre Vicent predicà del misteri; però Joan Basser també volia un sermó que li servís per als anys en què no es donés la dita

8. Així en el text de les línies 1790: «...sicut omnes timent regem Francie...»; 1830: «...si thesaurarius regis Francie...»; 2346-2347: «...si rex Francie iret cum tuba per regnum...»; i si cal fer una referència a unes presons reials, aquestes es troben a París: «Parisius, in carcere regis...», línies 2372-2373 i encara a la línia 2415: «Si Parisius esset carcer fetidum...»

9. Per exemple, en el f. 28r del manuscrit: «...acomodant X francos...»; i en les línies 1829-1830 de la nostra edició: «...pro mille milia francorum...»; o en la 3640: «Duo domicelli regis iverunt per civitatem: unus accepit duodecim francos...»; i parlant de la forma sacramental del baptisme diu que «stat in decem verbis latinis et gallicis», lín. 3234-3235 (i em pregunto si hi haurà diferència entre ,francus' i ,gallicus'; algun dels dos incloïa tot allò que es trobava dins els límits polítics de França, per tant, l'occità o el bretó?)

Hi ha almenys una frase en llenguadocià, al f. 19r: «...dicitur communiter: ,Qui non fay quant poyria, quant uolria non se fayria'»; i els versos del f. 19v:

«O saynt Orient /
Dóna cholor a tota gent /
E fay bos frus e ben madurs /
Uy purir, uy a ver venir, etc.».

E tal de la luna:

«O saynta luna /
Que c'et clara e c'et bruna /
Deo vos do bona fortuna, etc.».

Crec haver d'afegir que ambdós fragments es troben en un dels sermons copiats per Joan Basser; ,li espaventa' (els espantaocells) de la línia 1045 ho deu ésser. No sé si el clam: ,A la mort, a la mort!» és també occità; es troba a les línies 732 i 755-756; el mateix es pot preguntar de la ,pluma' de la línia 1163 i de ,la brasa' de la línia 3355. En d'altres ocasions un mot suposadament llatí no reïx a amagar la llengua en què era pensat el sermó, com les ,mezinarías' = ,metzinerías' (56), o la ,presione' = ,presó' (1993).

escaiença i per això cercava un sermó sobre el miracle anomenat del Fill de la Vídua de Naïm, Lc, VII, 11-16, que ell (o mestre Vicent) devia tenir en el seu missal i ha estat fins fa poc el fragment evangèlic d'aquell dijous en el *Missal Romà*.¹⁰

Proseguim les observacions: els dos sermons indicats en el núm. 2b del Bloc C eren destinats a omplir el buit que resta entre els núms. 17 i 18 del bloc primer, on segueix havent-hi pàgines en blanc, mancant, doncs, en el conjunt les peces per als divendres i dissabte de la segona setmana de quaresma.

I no són els únics que presenten problemes: l'anterior a aquests dos, el núm. 16 del Bloc A, correspondria al 12 de març, dia de Sant Gregori el Gran; i si, col·locats en la línia del santoral, fem encara alguns passos enrere, arribarem al núm. 11 del primer Bloc, corresponent al dia 7 de març, sant Tomàs d'Aquino. Les *Quaresmes* de València 1413 i de Lleida 1414, ens certifiquen que aquells dos anys mestre Vicent predicà del seu germà d'ordre, sant Tomàs d'Aquino i del papa sant Gregori el Gran; més encara, el cas de València 1413 en relació al sermó de sant Gregori demostra que el futur sant tenia un interès particular a predicar-lo, car aquell any el 12 de març s'escaigué en diumenge i per tant hagué de predicar de l'evangeli propi, deixant el de sant Gregori; però devia tenir un interès particular a proclamar-lo, cosa que féu l'endemà.¹¹

Establertes les constatacions anteriors, hom no pot deixar d'atribuir significació clara a la manca d'aquests dos sermons de sant Tomàs d'Aquino i de sant Gregori el Gran en els llocs corresponents del volum de Clarfont-Ferrand; i, per tant, en la suposició que el 1417 el sant hagués predicat igual com els anys 1413 i 1414, és evident la conclusió que el compilador del volum clarfontenc era conduït per un clar objectiu: el de posseir un sermonari de tota la quaresma, amb peces aplegades de fonts diverses, almenys en el sentit que

10. Faig aquesta precisió perquè aquell no era el fragment evangèlic per a aquell dia en els missals dels nostres bisbats, tal com hom pot veure tant en el *Missale Vicense 1496*. Edició facsimilar reduïda a cura de Francesc X. ALTÉS I AGUILÓ (Biblioteca Litúrgica Catalana, 3), Barcelona, Insitut d'Estudis Catalans 2001, IVIIIa-c, com en *El Missal Mallorquí de 1506. Estudi i edició segons l'exemplar de la Biblioteca Bartomeu March* (Col·lectània Sant Pacià, 79), Barcelona, Facultat de Teologia de Catalunya 2003, 274, on és copiat o indicat el fragment de Jn v, 17-29.

11. A València 1413 trobem: «Die martis (7 de març)... Ja sabets com huy se fa festa del gloriós confessor de Jhesuchrist sent Tomàs d'Aquí, e així serà d'ell la preïcació»; i «Dominica prima in quadregesima (12 de març)... En est dia present concorren ensems dos grans solemnitats: la primera, lo digmenge primer de quaresma; ítem. l'altra és gran solemnitat, és festa de sent Gregori, un dels grans doctors de la Eclésia de Déu. Emperò santa mare Església pren la solemnitat del dicmenge e demà serà l'ofici de sent Gregori; e així serà lo preïcar del dicmenge, e demà serà de sent Gregori»; i encara: «In die beati Grogorii (13 de març)... Així com hui la missa e tot l'ofici de la eclésia és de mossényer sent Gregori, així semblantment serà la nostra predicació...», Sant Vicent FERRER, *Sermons de Quaresma*, I. *Etudi preliminar* de M. SANCHIS GUARNER (Clàssics Albatros, 3), València Albatros Edicions 1973, 56, 87 i 95.

A Lleida 1414 trobem: «*Sermo factus llerde die mercurii, vii die marcii, et fuit de sancto Thoma de Aquino*»; i «*Sermo factus llerde die lune xii marcii, et fuit sancti Gregorii...*», San Vicente FERRER, *Colección de sermones de quaresma y otros según el manuscrito de Ayora. Presentación y edición de Adolfo ROBLES* (Colección Sant Vicent Ferrer), València, Ajuntament 1996, 182 i 223.

no fou el sol seguici cronològic dels sermons que, per exemple ens permeten de veure tant el manuscrit d'Aiora com el de Barcelona, BC 477.

I així entenem tota la significació del fet que a Clarfont-Ferrand manquen totalment aquells encapçalaments que acabem de veure en els sermons de Lleida i que també es troben en el ms. 477 de la BC, acabat d'esmentar.¹²

Encara una darrera observació: el desig (o la dèria, o la necessitat) d'assegurar una base completa per a una ,bona' predicació quaresmal es manifesta en aquells casos en els quals, el compilador no content amb tenir ja un text per al dia corresponent, el volgué reforçar amb un segon (cas del *Sermó de la Cananea* per al segon diumenge de Quaresma (cf. Bloc C, 2a) i fins i tot amb un segon i un tercer (cas del Diumenge de Rams, segons la indicació del Bloc C, 2e).

Després de les constatacions precedents, crec que és llegut d'afirmar que l'actual ms. 45 de Clarfont-Ferrand és un aplec (de fet incomplet encara que la intenció fos la de completesa), de materials diversos amb la intenció que tots agrupats oferissin material ferrerià per a tota una quaresma. Aplicant-hi la nomenclatura específica de la descripció de manuscrits, diria que no es tracta d'una quaresma unitària, ans d'una de factícia.

I encara em veig amb cor d'aventurar una hipòtesi: tots els detalls descoberts amb la confrontació entre les dades dels tres blocs ens donarien el següent ,identikit': un predicador, possiblement un Frare Predicador (recordem que el volum procedeix «Ex communi bibliotheca Fratrum Predicatorum Claro-

12. Mostres dels encapçalaments dels sermons de Lleida es troben en el paràgraf immediatament anterior; els del manuscrit barceloní, BC 477, es poden veure en el meu *La compilació de sermons de sant Vicent Ferrer, de Barcelona, Biblioteca de Catalunya, ms. 477*, dins «Arxiu de Textos Catalans Antics», IV (1985), 213-402, en particular 217-229, on ja el primer porta aquest encapçalament: *Sermo factus in eodem loco de Morvedre, dominica de Quasimodo et est secundus sermo* (217); tant els encapçalaments d'Aiora/Lleida com els de Barcelona, contenen aquests elements: 1) qualificació de la peça com a ,sermó' (recordem que hi ha d'altres qualificacions en les ,reportationes' de predicació vicentina, com la cèlebre *Col·lació a preveres en la Seu de Mallorca*, qualificació repetida almenys una vegada a Fribourg, *Cordeliers* 62, f. 87r: *Feria quinta in Staviaco ante prandium. Collatio ad clericum* (cf. ATCA, XVIII (1999), 68, núm. B/XIII); 2) localització toponímica: *Sermo factus Herde* (en tots dos casos); *Sermo factus in eodem loco de Morvedre*; 3) datació cronològica, a Lleida a base de tres elements: dia de la setmana, dia del mes i festa litúrgica: «die mercurii, vii marcii, sancti Thome de Aquino»; a Barcelona, la indicació litúrgica és considerada suficient: «dominica de Quasimodo», és a dir, el primer diumenge després de Pasqua del 1413, que havia estat el 23 d'abril: era, doncs, el 30 d'abril del 1413; 4) Barcelona encara afegeix un altre element: quin número té aquell sermó en el seguici dels predicats en idèntica població, a aquell, li pertocava el núm. 2 (amb la qual cosa sabem que mestre Vicent predicà a Morvedre/Sagunt el dissabte 29 d'abril del 1413); encara havia predicat a València el dimecres de la setmana de Pasqua, 26 d'abril: per tant, atesa la lentitud imposada pel ròssec de la Companyia, li calgueren dos dies per a fer el camí de València a Morvedre/Sagunt; potser el mateix dimecres al vespre arribaren fins al Puig de Santa Maria i el dijous a Puzol; el divendres cap al tard farien l'entrada penitencial a Morvedre i el dissabte, 29 d'abril, ja hi féu mestre Vicent el primer sermó.

Crec que es pot, si no establir com a tesi, sí almenys aventurar l'afirmació que com més elements de concreció conté un encapçalament ferrerià, més garanties dóna el sermó corresponent d'ésser primitiu o almenys d'acostar-s'hi; i, per contra, com menys, més allunyat.

montensium»; l',identikit' fins i tot el podria representar considerablement enrabiada, com devia estar en llançar aquelles malediccions contra el lladre que havia fet desaparèixer justament les peces més interessants per a un predicador de quaresma, com les dels darrers dies de Setmana Santa.¹³

El text ,oficial' i els altres

I aquesta és, si no m'erro, la principal raó que dóna particular interès al volum de Clarмонт-Ferrand, la d'apartar-se d'allò que seria una quaresma ,normalitzada' de mestre Vicent, com la que es pot trobar en els manuscrits de Tolosa de Llenguadoc o d'Avinyó i que desembocaria en les edicions incunables i posteriors dels tres volums clàssics.¹⁴ I aquesta és també la raó de les presents pàgines, des del primer moment en què vaig començar-hi de treballar, la de posar a l'abast general aquells texts vicentins que, almenys en els moments inicials de la feina, només m'eren coneguts pel manuscrit de Clarмонт-Ferrand (i així és més de doblar que el compilador no trobés els cinc sermons que, segons el Bloc C, ell tenia la intenció d'afegir-hi, car aleshores el nombre dels sermons d'aquesta col·laboració hauria crescut en un cinquanta per cent).

Tenim, doncs, en el manuscrit clarmontenc un pas més en el descobriment de les diverses tradicions textuals de sermons de sant Vicent Ferrer; un pas més que es col·loca en la cadena de les aportacions, que, suposada l'existència de la versió ,oficial' dels sermons, a la qual s'havia referit Siegmund Brettle, han anat assenyalant les diferències demostrables entre peces de la versió oficial i aquelles que, responen a ,reportationes' més pròximes als sermons reals, no havien estat sotmeses a una revisió que oferís un text acceptable a l'orde dominicà i a les necessitats de predicadors o de pastors d'ànimes.

En aquest sentit, els texts de Clarмонт, i sobretot els publicats en aquestes pàgines, desestimats de la col·lecció oficial dels tres volums incunables i de les altres, propiciarà anàlisis de naturalesa no pas idèntica (no hi ha texts paral·lels), però sí semblant i molt més centrada en la doctrina, a la que s'ha anat oferint en els darrers decennis en comparacions entre dues versions d'un mateix i idèntic sermó, conservades a Barcelona, BC, 477, i a Avinyó, Médiatèque Municipale:¹⁵ una altra comparació fou possible entre el mateix sermó per

13. Les malediccions es poden veure en els ff. 156^v i amb més detall en el 157^v, ambdues transcrits en parlar de la *Taula dels sermons copiats*.

14. Recordem que fou Siegmund BRETTLE, *San Vicente Ferrer und sein literarischer Nachlass* (Vorreformationsgeschichtliche Forschungen, X), Münster, Aschendorff 1924, 81-90, qui des tapà el tema; vegeu el meu *Cent anys d'estudis dedicats als sermons de sant Vicent Ferrer*, dins «Arxiu de Textos Catalans Antics», XVIII (1999), 19-21.

15. Aquella primera anàlisi comparativa porta per títol *Sermones de Sant Vicent Ferrer en los manuscritos de Barcelona, Biblioteca de Catalunya, 477, y Avignon, Musée Calvet, 610*, dins «Escritos del Vedat», IV (1974), 611-646, i transcrivia en les pàgines 626-643 les dues versions

al diumenge IV després de Pasqua, estructurat seguint idèntic esquema en dos anys consecutius, el 1413 a Onda, i el 1414, segurament a Tamarit de Llitera.¹⁶

Mentre el darrer text esmentat es trobava en curs de publicació, apareixia a València a cura d'Adolfo Robles, el text dels sermons feia poc trobats en el manuscrit de l'Arxiu Parroquial d'Aiora, on l'editor confessava la impossibilitat d'emprendre una edició crítica dels sermons vicentins, ateses les grans diferències entre les diverses 'reportationes' d'una mateixa peça,¹⁷ amb la qual cosa relativitzava la validesa del que durant segles havia estat acceptat com el text indiscutit i indiscutible dels sermons ferrerians.

Després de tot allò que acabem de dir sobre les múltiples variants i varietats dels sermons de sant Vicent Ferrer, potser seria arribat el moment d'introduir aquest pressupòsit en els estudis futurs del pensament de mestre Vicent.¹⁸

encarades d'un mateix i idèntic sermó, el del diumenge VIII 'post Trinitatem', predicat a Barcelona 'in orto', és a dir, en l'hort de l'antic convent de Sant Domènec, ubicat on ara hi ha el mercat homònim, el 13 d'agost del 1413; n'hi havia prou amb veure el joc tant de coincidències com de fragments de la versió de Barcelona, desestimats per al text 'oficial' d'Avinyó, per a comprendre que la revisió ideològica, a la qual hom havia sotmès els sermons vicentins abans de permetre'n la multiplicació primer manuscrita i després impresa, havia estat intencionada i profunda.

16. Es troba en el meu *Els quatre sermons catalans de sant Vicent Ferrer en el manuscrit 476 de la Biblioteca de Catalunya*, dins «Arxiu de Textos Catalans Antics», XV (1996), 109-340, en particular 199-260; la 'reportatio' del sermó predicat a Tamarit de Llitera, conservada en el ms. 476 de la Biblioteca de Catalunya, és, si no el millor, certament un dels millors sermons vicentins conservats en llengua catalana.

17. «Las innumerables copias manuscritas de sermones vicentinos hacen imposible una edición crítica de los mismos. Y no tanto por el número de ejemplares manuscritos de los mismos, sino por las diferencias que ellos ofrecen de un mismo sermón...», *San Vicente Ferrer. Colección de sermones de cuaresma y otros según el manuscrito de Ayora*. Presentación y edición de Adolfo ROBLES SIERRA (Colección Sant Vicent Ferrer), València, Ajuntament 1995, 25; i reblava el clau referint-se al sermó del Divendres Sant: «Posiblemente sea el sermón más rico como pieza literaria, pero muestra claramente cómo es imposible hacer una edición crítica como un mismo sermón y casi imposible editarlo en columnas», *ibid.*, 26.

18. Em pregunto, per exemple, si l'aplicació d'aquest pressupòsit no hauria ajudat a clarificar la sensació d'inseguretat que fa ben poc manifestava Sebastián Fuster Perelló, quan en el seu tan interessant article sobre *La «etapa histórica del Espíritu» en san Vicente Ferrer*, dins «Escritos del Vedat», xxxi (2000), 7-55, li toca de clarificar què deia el mestre sobre un punt determinat, el de l'actitud del cristià davant els esdeveniments finals, troba que «la angustiosa actitud que refleja en algunos de sus sermones» no coincidiria amb la que es dedueix de la globalitat dels mateixos «porque cuando se le escucha en todos -«globalmente!»- también se le descubre una actitud de espera confiada en el triunfo de Cristo...» (*ibid.*, 31); un servidor preguntaria si els sermons dels tres volums tradicionals mantenien una posició unitària enfront dels altres, que pogués ésser paral·lela d'una de les dues dibuixades en l'article esmentat. És clar que també es podria fer una altra pregunta, la de si hi ha evolució doctrinal d'una posició a l'altra segons la cronologia atribuïble a cada sermó, extrem que en aquest moment és aplicable a molts dels sermons procedents de manuscrits.

El dring dels sermons clarumontencs

Després de tot allò que acabem de dir sobre les variacions en els sermons ferrerians, és gairebé obligat que ens preguntem si els de Clarfont-Ferrand, tan poc homologables amb aquells que són més coneguts, presenten alguna particularitat.

No cal dir que és constatable en ells, potser amb major intensitat i abast, que un sermó vicentí té com una matèria prima constitutiva, les referències bíbliques explícites o implícites, que són en cada cas com una mena d'empe-drat; el lector en té la prova en la taula de citacions de l'Esclriptura que clou aquestes pàgines. Amb raó, doncs, podia retreure als teòlegs contemporanis seus el poc cas i ús que feien de la *Bíblia* en les explicacions magistrals.¹⁹

En aquests sermons m'ha cridat particularment l'atenció la insistència de l'autor a exposar la lògica interna que dóna sentit unitari als diumenges de quaresma, a les seves lectures evangèliques i a les explicacions que en deriven; es pot veure en el text de les línies 287-495 i 507-532;

m'ha cridat particularment l'atenció la insistència en la inserció de l'exigència de justícia social en el cor mateix de la quaresma: 250-273, 376-386:

m'han cridat fortament l'atenció les historietes pedagògiques com la de Sant Bernat i les distraccions en l'oració (571-590); la dels tres amics traïdors (728-765); la dels caçadors i la perdiu (1013-1034); la dels ocells i els espantaocells (1044-1048); la imatge religiosa que cau en un fangar (1679-1695); o la de la previsió de glòria idèntica per a dos ermitans i un matrimoni (3552-3608);

m'han cridat fortament l'atenció aquells fragments en els quals mestre Vicent impulsa formes d'espiritualitat característiques de la Baixa Edat Mitjana: i així alguna pàgina del *Sermó de l'Anunciació* no desmereixeria en escrits de sant Bernat (1221-1580); d'altres pel seu pessimisme no farien mal paper al costat del *De miseria humanae conditionis* d'Innocenci III (1907-1967); alguna sobre la dignitat sacerdotal seria homologable amb tantes d'altres del segle XV (3297-3325);

m'ha cridat fortament l'atenció la insistència en el sintagma 'vera creença e vera obediència', que podrien ajudar a veure un corrent del pensament català del segle XIV (25, 1181, 2219, 2401, 3125-3145); la doctrina sobre la sang de Jesucrist (lín. 104-196) es podria trobar en línia paral·lela, per la seva relació amb la teologia sobre el tema d'una banda i amb les nostres Confraries de la Sang de l'altra;

m'ha cridat fortament l'atenció la dura crítica al fet d'instrumentalitzar la potestat judicial eclesiàstica (qui sap si la inquisició!) en afers de relació privada purament econòmica, que, però, per la dinàmica de la sospita, podien caure en mans dels inquisidors (2328-2337; 2388-2392);

19. «...doctores, de presenti, vilipendunt *Bibliam* et non legunt *Bibliam*» (línies 931-932); la frase pertany al *Sermo ferie quinte post Reminiscere*, núm. IV dels transcrits a continuació.

m'ha cridat fortament l'atenció aquella manifestació de credulitat acrítica entorn a l'única túnica inconsútil de Jesús: ‚vestis crescebat!‘ a mesura que ell s'anava fent home (2289-2291).

La síntesi de totes aquestes manifestacions, algunes de les quals almenys haurien sucumbit a la censura dels redactors definitius dels sermons ferrerians, donen als sermons de Clarmont-Ferrand una fesomia ben pròpia.

La nostra edició

Salvada sempre la capacitat humana d'error, hom ha procurat que el text de les pàgines següents sigui literalment el del manuscrit clarmontenc, potser amb l'única excepció de transcriure segons llur valor actual les i/j, no, en canvi, les u/v.

A mesura que s'hi endinsi, el possible lector s'adonarà que aquell text no fou sotmès a una darrera revisió correctora i per aquesta raó, trobarà mots que deixen endevinar l'expressió catalana que tenen sota (p. e., el ‚semel‘ = ‚una vegada‘ de la línia 728); de més a més, les construccions gramaticals defectives i les nombroses grafies poc clares segurament han contribuït a introduir faltes en el nostre text, de les quals el responsable de l'edició s'excusa; en l'aparat que a peu de pàgina completa el text, el lector trobarà nombre d'indicacions assenyalant, amb *leg/lege*, com ha d'ésser llegida la paraula corresponent.

Però a fi d'ajudar-lo en la lectura assenyalaré algunes de les particularitats gràfiques:

sovint c/s s'intercanvien, d'acord amb la pronúncia catalana; un dels casos que de bell antuvi fan més estrany és el de ‚cero = sero‘ (969, 2656), o, al revés, ‚sera = cera‘ (3026); però n'hi ha d'altres, com ‚cella = sella‘ (587, 589, 1922), ‚insensum = incensum‘ (2521), ‚incipientium = insipientium‘ (686), o casos diversos de ‚census = sensus‘: ‚censum = sensum‘ (2855), ‚sencibus = sensibus‘ (389, 390, 1703, 2088); ‚falcitatis = falsitatis‘ 56);

‚c(i) = t(i)‘: ‚pacienciam = patientiam‘ (143, 165);

‚cl = gl‘: ‚neclegunt = neglegunt‘;

‚-ct- = -tt- o a una sola -t-‘: ‚dimictatis = dimittatis‘ (58, 598), o ‚inscrutable = inscrutable‘ (813);

‚gn = n‘: ‚magnifeste = manifeste‘ (924);

‚-l- = -ll-‘: ‚ebulit = ebullit‘ (686);

‚m = mm‘: ‚Emanuel = Emmanuel‘ (952);

‚ns = nis‘: ‚adminstrare = administrare‘ (1943);

‚pp = p‘: ‚dupplicem = duplicem‘ (768);

‚px = ps‘ = ‚contempxit = contempsit‘ (455); ‚contempserint = contempserint‘ (69);

‚sc = c/ss/t‘: ‚descedunt = decedunt‘ (1671, 1676); ‚discensiones = dissensiones‘ (66); ‚pascientia = patientia‘ (1095, 2408);

,st = nst': ,incostantia = inconstantia' (554);
,x = xc/sc': ,exitat = excitat' (533); ,vexeris = vesceris' (2889).

Els casos en els quals un sintagma s'aparta de les normes habituals de la llengua llatina, farien una llista inacabable: en donaré només alguna mostra: ,per predicationibus = per predicationes' (600); ,Deus pro eis = Deus per eos' (2609); ,consolationes celesti = consolationes celestes' (782); docui tibi = docui te' (2016).

El problema de les fonts o de les referències a ,autoritats' i de llur individuació, si en tractar-se de la *Biblia* no presenta dificultats excessives, no es pot pas dir el mateix de les altres, ni tan sols de les litúrgiques, agreujat pel fet que aquestes tant poden ésser les normals com les pròpies de l'orde dominicà, amb la corresponent dificultat, en el darrer cas, de tenir accés als texts medievals; sense cap pretensió de completesa, és possible que en aquest punt haguem avançat algun pas, com per exemple, la constatació que certes referències a grans autors eren, en realitat, a llibres espuris.

Encara que només es tracti d'una presentació en tots sentits parcial i esperem que provisòria de la quaresma de Clarmont-Ferrand i malgrat les dificultats que tantes grafies poden proporcionar als lectors, espero que la lectura d'aquests catorze nous texts contribueixi al coneixement dels camins pels quals es manifesta l'interès que suscità la predicació de mestre Vicent Ferrer i de les formes com s'anaren transmetent les ,reportationes' dels seus sermons.

Barcelona, Sant Joan 2003

SERMONES XIV EX CODICE CLAROMONTENSI

En l'aparat que completa el text de sant Vicent Ferrer són emprades les abreviatures següents:

les normals per a designar els llibres bíblics en la traducció de la *Vulgata*
ALBERIGO, *Conciliarum* = ALBERIGO ET ALII, *Conciliarum Oecumenicorum Decreta*, Barcelona,-Freiburg, Herder

CC SL / CC CM = Corpus Christianorum. Series latina // Corpus Christianorum. Continuatio Mediaevalis, Turnhout

CSEL = Corpus Scriptorum Ecclesiasticorum Latinorum, Viena 1866 ss.

DENZ = Henricus DENZINGER, Adolfus SCHÖNMETZER, *Enchiridion definitionum*

HIERONIMUS, *Interpraetationis* = *Liber interpretationis hebraicorum nominum* (P. DE LAGARDE, CC SL, LXXII, Turnholt, Brepols 1959, 57-161)

KNIAZZEH/NEUGAARD = Ch. S. M. KNIAZZEH, E. J. NEUGAARD, *Vides de sants rosselloneses*. Amb prefaci i aportacions de Joan COROMINES (Fundació Salvador Vives Casajuana, XLVIII, LI, LIII), Barcelona 1977, 244, 532 i 544pp.

leg = lege/legas

ML = Jean Paul MIGNE, *Patrologia latina*, I-CCXVII, París 1841-1864.

REBULL = Nolasc REBULL, *Llegenda àuria*, Olot 1976, 1072 pp.

STEGMÜLLER = Friedrich STEGMÜLLER, *Repertorium biblicum Medii Aevi*, I-XI, Madrid, CSIC 1940-1980.

Vulg = *Biblia Vulgata*

I

(F. 1r) *INCIPIUNT SERMONES TOTIUS QUADRAGESIME, ET PRIMO* 1
SERMO FACTUS IN DIE MARTIS CARNISPREUII

Acheldemac, hoc est, ager sanguinis, Actuum primo.

Verbum propositum dat intelligi Acheldemac: vult dicere ‚ager sanguinis’. 5

Pro declaratione thematis, pone duas conditiones seu questiones:
primo, quare iste mundus vocatur ager veraciter;
secundo, quare iste mundus vocatur ager sanguinis proprie.

Primo, mundus vocatur ager. Racio: quare iste mundus habet officium agri. Quia in eo seminatur ut viuere possint gentes. Sic Domi- 10

15 nus venit de celo in mundum pro seminando semen veritatis, bonitatis et sanctitatis, ut possimus habere finaliter gloriam paradisi. Auctoritas: «Simile est Regnum celorum homini qui seminavit in campo suo bonum semen», *Mattbei*, XIII°; quare loquebatur de semine? «Ager est mundus, qui seminat semen bonum est Filius Dei». Ideo similatur seminatori, qui seminat bonum semen in agro suo.

20 Primo, seminavit veritatem fidei catholice, scilicet secretum sancte Trinitatis; istud semen nunquam philosophi nec aliqui doctores potuerunt seminare, sed Christus seminavit quod Trinitas est vnus Deus solus invisibilis.

Item, seminavit semen Incarnationis, videlicet quod ipse est Deus et homo, et natus de ventre virginali.

25 Seminavit semen nostre redemptionis, quia generaliter omnes eramus condempnati ad dampnationem, et dixit Ihesus Patri: ‚Volo suspendi in crucem, ut omnes credentes et hobedientes mihi non suspendantur in inferno’.

Item, seminavit semen nostre recreationis in sacramento altaris, quia totus intra hostiam consecratam, licet presbiter sit malus, tamen semper est in illa hostia consecrata verus Deus.

30 Item, seminavit veritatem resurrectionis vniuersalis, quia omnes, cuiuscumque status vel conditionis simus, resurgemus in corpore et anima ut vnusquisque accipiat mercedem in vitam eternam vel dampnationem in ignem eternum.

35 Seminavit in celo angelos, archangelos, et superius seminavit virginem Mariam.

Seminavit intra cor terre mansiones, scilicet, infernum, vbi sunt anime dampnatorum.

Seminavit limbum, vbi sunt anime non baptisatorum.

13-14 *Mt* XIII, 24 14-15 *Mt* XIII, 37-38 invertit ordinem verborum: «Qui seminat bonum semen est Filius hominis. Ager autem est mundus» 16 Cf. *Mt* XIII, 24

19-20 Cf. *I Io*, v, 7

21-22 Cf. *Lc*, i, 35 22 *Mt* i, 25

28 Eodem fere tempore, CONC. CONSTANTIENSE, Decr. *Cum in nonnullis*: «...cum firmissime credendum sit et nullatenus dubitandum, integrum Christi corpus et sanguinem tam sub specie panis quam sub specie vini veraciter contineri» (DENZ, 1199); Sancti THOMAE AQUINATIS, *Summa theologiae*, III, q. LXXXII, a. v, ‚respondeo’: «Potest ergo aliquis esse minister Christi etiam si iustus non sit. Et hoc ad excellentiam Christi pertinet...» (BAC, 83), Madrid 1952, 717/IU 29 Cf. DENZ 1101-1103

30-31 «...omnes... resurgemus...»: *I Cor* xv, 51 32-33 *Mt* xiv, 47-50

34 Cf. DENZ 800

36-37 *Mt* XIII, 41-42; *Mt* xiv, 50; IOHANNES CHRYSOSTOMUS, apud PETRUM LOMBAR-
DUM, *Sententiarum liber IV*, dist. XLIX, I: «...in gehenna diversae sunt mansiones...» (Spicilegium Bonaventurianum, V, Grottaferrata 1981, 548, lín. 10-11) cf. DENZ 1002;

38 Sancti THOMAE AQUINATIS, *Appendix ad Summam Theologiae*, q. I, a.II, ad quintum: «...pueri non baptizati..., non tamen ab eo penitus sunt separati, imo ei coniunguntur per

- Seminavit purgatorium, vbi anime purgantur, que non sunt totaliter perfecte. 40
- Seminavit linbum antiquum patrum sanctorum.
- Ideo, «seminavit bonum semen in agro», *Matthei*, XIII°.
- Item, seminavit semen sanctitatis in baptizato, quia in eodem baptizato peccata remittuntur, tam originalia quam mortalia.
- Item, seminavit semen penitentiae et confessionis, ut accipiat peccator dolorem et displicentiam peccatorum commissorum cum proposito non iterandi ad peccata, et facere confessionem integre, deinde penitentiam. 45
- Item, seminavit semen bonitatis et virtutis, cum debemus vivere humiliter, large, stricte, patienter, temperanter in caritate. 50
- «Domine, nonne bonum semen seminasti? Vbi habuisti zizaniam?» et predictas virtutes, *Matthei*, [f. 1v] XIII. Si vos seminastis tanta bona, quare sunt tot mala? Respondit Ihesus: «Inimicus... fecit», qui seminat zizaniam, diabolus est; sicut Dominus in isto campo, scilicet, in mundo, seminavit semen veritatis, sic diabolus seminavit semen falcatitatis, scilicet, divinationes, mezinarias et similia in terra; et quando aliquis facit talia, est semen diaboli, sicuti cum virgis, gladiis aut cum iaculis: omnia ista sunt semen diaboli. Ideo, dimictatis semen diaboli et accipiamus semen Dei, quod bonum est. David in *Psalmo*, *Expectans*: «Beatus vir cuius est nomen Domini spes eius et non respexit in vanitates et insanias falsas». «Vocatum est nomen eius Ihesus», *Luce*, II°: ideo, beatus qui sperat in Domino et non in vanitates et divinationes et insanias falsas, sicut breues qui portantur in collibus hominum. In omnibus operibus vestris ponite signum crucis cum nominatione nominis Ihesu Christi. 55
- Sed diabolus seminat zizaniam, id est, peccata et discensiones et iuramenta falsa, blasphemationes in ore personarum. Ideo, ista dimictatis 60
- 65

participationem naturalium bonorum; et ita etiam de ipso gaudere poterunt naturali cognitione et dilectione» (MARIETTI, Torino 1915, 801/I)

39-40 CONC. LUGDUNENSE I, *Epist. Sub catholicae*: «Illo enim transitorio igne peccata utique, non tamen criminalia seu capitalia, quae prius per paenitentiam non fuere remissa, sed parva et minuta purgantur, quae post mortem etiam gravant...» (DENZ., num. 838).

41 Cf. DENZ., 485

42 *Mt* XIII, 24

44 originalia *lect dub* 43-44 Cf. *Indiculum papae Caestino I attributum*: «...per novae generationis purificationem omne praeteritum vitium sui baptismatis lavacro purgavit» (DENZ., 239).

45-48 INNOCENTII III, *Ep. Eius exemplo ad archiepiscopum Tarraconensem*: «...Peccatoribus vere corde paenitentibus et ore confitentibus et opere secundum Scripturas satisfaciuntibus veniam concedi a Deo credimus...» (DENZ., 796).

49-50 Cf. *Mt* v, 3-12; *Lc* vi, 20-23

51-52 *Mt* XIII, 27 53 *Mt* XIII, 28: «...Inimicus homo hoc fecit» 54 *Mt* XIII, 39 58 dimictatis -tis *al man* *Mt* XIII, 38 59-61 *Ps* XXXIX, 5 61 *Lc* II, 21 64-65 *Col* III, 17

tamus, et accipiamus semen Dei. Auctoritas: «Domine, maledicti erunt qui te contempserunt et condemnati qui te blasphemarunt», *Tobie*, XIII°. Ideo mundus habet officium agri, ad seminandum quod Deus seminavit.

Sed si volumus loqui de mundo, in quo Deus seminavit bonum semen, non solum est ager, sed est Regnum celorum: «Simile est regnum celorum thesauro abscondito in agro», etc., *Mattbei*, XIII°: non solum seminavit semen, sed etiam thesaurum veritatis et bonitatis. Ideo, mundus dicitur ager.

Secundus punctus est: quare iste mundus vocatur seu dicitur ager sanguinis proprie. Sciatis quod quando vos laboratis vel colitis terram, oportet quod terra sit rorata de pluvia aut rore celi; sic, Dominus, qui seminavit agrum istum, roravit in sua passione de sanguine et aqua lateris sui, vt semen suum bonum, quod seminavit, fructificaret. Ideo, dicitur ager sanguinis. Legimus quod Adam habuit duos filios, quorum primus, Caym, qui fuit malus, alter fuit Abel, qui fuit bonus, iustus et amicus Dei. Caym accepit in corde invidiam nimiam qui Abel, fratrem suum, quia multiplicabatur in bonis, et Caym descendebat et deficiebat de bonis, propter iniustitiam suam et proteruitatem et improbitatem; appellavit fratrem suum Abel, dicendo: «Egrediamur foras ad campum»; et ipsis existentibus per campis, «cumque essent in agro, consurrexit Caym aduersus fratrem [f. 2r] suum Abel et interfecit eum»; et dixit Dominus: «Ecce vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra», *Genesis*, III°.

De Adam et Eua exierunt duo filii, Caym et Abel. Sic exierunt de corpore synagoge duo filii, quorum primus fuit populus iudaicus, populus malus, filius Caym propter proteruitatem et improbitatem et incredulitatem et invidiam; secundus fuit corpus Ihesu, qui dicitur Abel, propter bonitatem, probitatem, etc. Et dixit Caym: «Egrediamur ad agrum»; et hoc est desiderium, quod habebant sancti patres: «Quis det michi solum fratrem meum suggestentem vbera matris mee», *Canticorum*, VIII°. «Cumque essent in agro surrexit Caym in Abel»; hoc

68-69 *Tob* XIII, 16: «Maledicti erunt qui contempserint te: Et condemnati erunt omnes qui blasphemaverint te...» 70-71 Cf. lin. 9-10

73-74 *Mt* XIII, 44

80-81 *Io* XIX, 34

82-92 Cf. *Gen* IV, 1-12 82 *in mg* Genesis IIIII 88-90 *Ibid.*, 8 91-92 *ibid.*, 10

92 *Gen*, IV, 1-2 95-96 ...corpus Ihesu, qui dicitur Abel... aquesta frase es deu haver d'entendre per la teoria teològica de l'Ecclesia ab Abel', sobre la qual és tothora vàlid l'estudi clàssic d'Yves M. J. Congar, *Ecclesia ab Abel*, dins «Festschrift für Karl Adam», Düsseldorf, Patmos-Verlag 1952, 79-108 96-97 *Gen*, IV, 8 98 Quis -s *al man Cant* VIII, 1; *Gen* IV, 8 99 surrexit *seq* in agro *exp* 100 qui in *int lin* 100-101 Cf. *Mt* XXVII, 24-25 102 *Act* I, 19

fuit populus iudaicus, qui in Ihesum surrexit, scilicet, in sua passione et effudit sanguinem preciosum, quem terra absorbit. Ideo, iste mundus vocatur ager sanguinis, Acheldemac, hoc est, ager sanguinis, ut esset roratus, et hoc fuit septies: 100

Dominus Ihesus septies effudit sanguinem suum. Et primo effudit sanguinem suum in die circumcisionis, que fuit octava dies natiuitatis, in qua circumcisione scindebatur par[s] verecundosa, «quia pueri communicaverunt carni et sanguini». Item, participauit cum eis, quia dolorem passus fuit in circumcisione Christus quod debuit eum, etc., et hoc contra peccatum luxurie, ut habeamus doctrinam ne communicemus, quia illud peccatum fit per illam partem. Postquam Ihesus passus fuit tantum dolorem in membro verecundo, nemo committat cum illo membro, illud peccatum, quod est multum displicens Deo; et dicet Deus luxuriosis in exitu anime: ‚Nonne sciebas tu dolorem quem passus fui in parte illa? Quare fecisti inmunditias?’ Auctoritas: «Hec est voluntas Dei, sanctificatio vestra, ut abstineatis vos a fornicatione, ut sciat unusquisque vestrum vas suum possidere in sanctificatione et honore, non in passione desiderii, sicut gentes», etc., I^a *Thessalonicenses*, III°. 105 110 115

Secundo, effudit sanguinem suum Ihesus in nocte Sacre Cene, dum faciebat orationem in Orto, quia tunc sudauit rorem sanguinis in corpore suo. Auctoritas: «In agonia prolixius orabat et factus est sudor eius sicut gutte sanguinis, decurrentis in terram», *Luce*, XXVII°: agonia vult dicere bellum, non quod Ihesus haberet bellum, scilicet, corpus cum anima, nec sensualitas cum ratione, sed Deus sciebat omnes dolores, quas passurus erat, quia sensualitas Christi videbat omnes dolores et venerunt vene sue et strinxerunt se. Et hoc fuit contra vitium pigritie et negligentie, quia omnes sumus multum negligentes in oratione. Sed in verbis [f. 2v] occiosis sumus prolixi dicendo verba vana, sed in oratione sumus negligentes. Ideo, non simus pigri in oratione, sed diligentes: Dominus ante passionem posuit bellum et orationem. Sic nos, ante bellum diei iudicii faciamus bellum orationis, quia demones erunt accusantes coram Deo multum; quando anima exiit corpus ostendit vulnera, lanceam (ab vna parte erunt infinita demonia accusantia), ab alia parte Ihesus iudicans et testificans. Auctoritas: «Opportet semper orare et non defficare», *Luce*, XVIII°. 120 125 130 135

105 *Lc* II, 21 106-107 *Hebr* II, 14 115-118 *I Thes* IV, 3-5 116 vos a *int lin* | vestrum *int lin*

122 *Lc* XXII, 43-44 125 quas *lege* quos 130-131 *Mt* XXVI, 36-46; *Mc* XIV, 32-42 134-135 *Lc* XVIII, 1

Tertio, effudit suum sanguinem pro rorando mundo: hoc fuit in flagellatione in domo Pilati, quando fuit ligatus in columpna per corpus, brachia et tibias. Auctoritas: «Non murmur resonat, non querimonia, sed corde tacito conservat pacientiam», et hoc fuit in Christo. Auctoritas: «Aspersus est sanguis eorum super vestimenta mea pro peccatis eorum»; et hoc est contra iram: quando fit displicentia alicui verbo vel facto, incontinenti vindicamur; sed Christus non murmurabat, sed patienter sustinebat. Paciencia est erga Deum pro penitentia, quia si persona sit in infirmitate aut tribulatione, et habeat patientiam, illam patientiam Deus acceptat pro penitentia anime illius, quia anima illa erit in paradiso; si in penitentia data per confessorem est peccatorum remissio per patientiam tanto fortius si Deus dat tribulationem persone et habeat patientiam, illa pacientia erit in sibi in remissionem peccatorum. Auctoritas: «Qui cum pateretur non comminabatur», I Petri, II°. «Patientia vobis est necessaria, ut per patientiam», etc.

Quarto effudit sanguinem suum in coronatione corone spinarum, quando fuit coronatus in capite. Auctoritas: «Habet in capite eius dyademata multa et vestitus erat veste aspersa sanguine», *Apocal*, XIX°. Quare dicit ‚dyademata? Sciatis quod corona spinea non erat solum vnius rami, sed pluribus ramis et erant circumplexi et intricati; et hoc fuit contra peccatum superbie. Tanta superbia est in mundo, quod homines portant cornua in capucis et femine etiam cornua ad modum caprarum; non fecit taliter ille sanctus rex, sanctus Ludovicus, de se, nec sustinuit uxori sue regine, sed in nocte qua fecit nubcias prohibuit regine ne in sexta feria portaret coronam regiam nec certum aliquod: require ista in *Vita* eius, etc. Ideo, dimictatis vanitates. Ihesus in cruce stetit inclinato capite, ut (nos per humilitatem inclinaremus caput non elando per superbiam, etc.); ergo, «quanto maior (es) hu-

137-138 *Mt* xxvii, 26; *Mc* xv, 15; *Io* xix, 1 138-139 «Non murmur... conservat patientiam», ex *Breviario Romano*, *Hymnus* «Sanctorum meritis inclita gaudia...», ad I *Vesperas Communis plurimorum martyrum extra tempus paschale* 140 *Is* lxiii, 3 141 displicentia *ms* displicentia 142 incontinenti *seq* ut *canc* | vindicamur *lect* *dub* vindicarum 142-143 patienter *seq* *no exp* 149-150 I *Pt* ii, 23 150 *Haeb* x, 36 et *Rom* xv, 4 | *in mg* Ebreos X^o | *In mg inf* *Jobannes Baserii* complet textum: «Patientia vobis necessaria est, ut voluntatem Dei facientes, reportetis promissionem». *Heb.* 10.

151 Cf. *Mt* xxvii, 27-29; *Mc* xv, 16-17; *Io* xix, 2 152-153 *Apoc* xix, 12 153 erat veste *int lin* 158-161 «Serta quoque de rosis seu alios capellos eos [uxorem et sobolem?] portare sextis feriis prohibebat propter coronam spineam tali die impositam capiti Salvatoris», JACOBI A VORAGINE, *Sequuntur quaedam legendae a quibusdam superadditae*. Cap. CCXIII: *De sancto Ludovico, rege Francorum*, in *Legenda aurea vulgo historia Longobardica dicta*, ad optimorum librorum fidem recensuit Th GRAESSE,² Leipzig, Arnold 1850, 916 (aquesta *Legenda superaddita* no figura en cap de les dues traduccions catalanes medievals de Giacomo di Varazze) 162 *Io* xix, 30 162-163 nos per... superbiam, etc. *man Iob. Baserii* 164 et *seq* invenies gratiam Domini *canc* | *Eccli* iii, 20 164-165 coram Deo... solius *man Iob. Baserii* 165-166 *Hebr* x, 36 | Paciencia... promissionem *man Iob. Baserii*

milia te in omnibus et (coram Deo inuenies gratiam): (quoniam magna potentia Dei solius!, etc. «Paciencia vobis necessaria est, ut voluntatem Dei facientes reportetis promissionem», *Hebr*, x). 165

Quinto, effudit sanguinem, scilicet, quando [f. 3r] fuit crucifixus in manibus cum clauibus. «Manus vestre plene sunt sanguine», *Ysaie*, 1°, et hoc fuit contra avaritiam; quia sunt nonnulli tenentes manus clausas per immisericordiam. Sed Deus tenuit eas apertas et largas ut nos etiam aperiamus manus nostras: primo, manum sinistram, si habeamus aliquid iniuste, quod restituamus; et manum dextram, ad faciendum helemosinam de bonis bene acquisitis. Si Deus extendit manus suas pro nobis, et nos etiam aperiamus: «Manus suas aperuit inopi et palmas suas extendit ad pauperes». *Prouerbiorum*, ultimo. 170 175

Sexto, effudit sanguinem in inclauatione pedum, in quo fuit maximus dolor. David, *Psalmo*, LX: «Dixit domino et Basan conuertam, conuertam in profundum maris ut intingatur pes tuus in sanguine, lingua canum tuorum»; Basan, hebreo, id est quod confusio; confusio, quando quis non diligit proximum: «Convertam in profundum maris», id est, contritionis et amaritudinis cordis. Quo modo? Ut intingatur pes tuus in passione Christi; et hoc fuit contra peccatum gule; quisque se sustinet cum pedibus, comedendo, bibendo; sicut Dominus noster effudit sanguinem de pedibus, voluit quod non multum comedamus nec bibamus, scilicet, cum temperantia. Ideo, custodite: «Actendite ne forte corda vestra grauentur in crapula», *Luce*, XXI°. 180 185

Septimo, effudit sanguinem in morte, in lateris apertione. Auctoritas: «Unus militum lancea latus eius aperuit, et continuo exiuit sanguis et aqua»; et hoc fuit contra peccatum inuidie, quod stat in corde; inuidia est dolor et displicentia boni alterius et leticia dampni ipsius et stat in corde. Omnes effusiones sanguinis fuit in corpore; et exiuit sanguis, sed de latere exiuit sanguis et aqua, ut calefaceret cor hominis inuidi, quia inuidia est frigida in displacentia boni alieni et calida in malicia sui: «Filioli mei, non diligamus, non diligamus verbo et lingua, sed opere et veritate», I^a *Ioannis*, III° capitulo. 190 195

Sic effudit septies Christus sanguinem ad rorandum agrum, etc.

167 Cf. *Ps* XXI, 17 168 *Is* I, 15 171-172 «manum sinistram... manum dextram» cf. *Mt* VI, 3 174 extendit seq manus *canc* 174-175 *Prov* XXXI, 20 175 *Prov* ultimo *man Iob. Basserii*

176 Cf. *Ps* XXI, 17 177-179 *Ps* LXVII, 23-24 178-179 ut intingatur... tuorum *man Iob. Basserii* 180-181 *Ibid.*, 23 181 ut *int lin man Iob. Basserii* 186 *Lc* XXI, 34 | *Iob. Basserii add* et ebrietate

188-189 *Io* XIX, 34 | *Iob. Basserii add in mg Io* 19° 190 Cf. sancti THOMAE AQUINATIS, *Summa theologiae*, II-II, q. XXXVI, a. 1 (BAC, 81), Madrid 1952, 268-269 194-195 I *Io* III, 18

II

(f. 19r) SERMO IN DOMINICA XLE POST CINERES*Ecce nunc tempus acceptabile* II Corinthios, VI.

(Scriptus per manum Ioannis Basserii)

200 Duo sunt que mouent hominem ad bonum opus faciendum, videlicet tempus et locus. Bonum opus est agere penitentiam, cum ad hoc specialiter deputatum est tempus quadragesime, de quo dicit APOSTOLUS, «Ecce nunc tempus acceptabile»; et licet possit capi de toto tempore huius mortalis vite (in quo notatur temporis oportunitas ad

205 operationem bonam), in quo secundum hoc tanguntur de tempore, et que ad opus bonum et meritorium nos inducunt:

primo, quia tempus datur presentialiter, quod probat aduerbium demonstrativum cum dicitur ‚ecce‘; presens enim oportunitas mouet ad faciendum bonum, vnde dicitur communiter: «Qui non fay quant poyria, quant volria non se faria»; ideo, *Ad Galatas*, sexto: «Dum tempus habemus operemur bonum, maxime ad domesticos fidei»;

210

secundo, quia durat breuiter, quod probat aduerbium presentis temporis, cum dicitur: ‚nunc‘. Vnde viator uel artifex, videns breuitatem, festinantius vadit, videns breuitatem libencius pondus sustinet et laborem; ideo *Prima Petri*: «In quo exaltabis modicum nunc, si oportet contristari» in hiis temporibus;

215

tertio, quia se habent mutabiliter, quod probat hoc nomen sustantivum ‚tempus‘; tempus est causa motus ‚mensura rerum mutabilium‘; ideo *Ecclesiastici*, XVIII: «A mane usque ad vesperam mutabitur tempus», sic viator agreditur inter tempora pulcra, festinat ne mutetur, ideo *Ecclesiastici*, IX: «Fili, conserva tempus et declina a malo»;

220

quarto, quia iuvat multipliciter, quod probat nomen adiectiuum, cum postponatur ‚acceptabile‘; medicine enim valent et dantur tempore debito, [f. 19v] et maxime antequam tempus mortis appropinquet. Similiter venalia carius venduntur suo tempore. Sic et Deus tempore suo miseretur. Ideo *Ysaia*, XLIX: «Tempore beneplacito exaudiui te et in die salutis auxiliatus sum tui». Circa sensum, ubi dicitur quod nos inducit ad opus bonum tempus quod durat breuiter, quia ‚nunc‘, non enim habemus de tempore nisi ‚nunc‘.

225

199 II Cor VI, 2 203 *Ibid.*

210-211 *Gal* VI, 10

215 exaltabis *Vulg* exultabitis 215-216 *Ipt* IV, 6 218 «...tempus est...mensura rerum mutabilium» sancti THOMAE AQUINATIS, *Summa theologiae*, I, q. X, a. 4, ad tertium: «Esse ergo rerum corruptibilium, quia est transmutabile, non mensuratur aeternitate sed tempore» (BAC 77), Madrid 1951, 64 219-220 *Ecli* XVIII, 26

226-227 *Is* XLIX, 8

Hoc toto tempore quadragesimali precipue debemus obseruare sequencia: 230

- primo, abstinenciam, per afflictionem corporalem;
- secundo, postulare indulgenciam per orationem mentalem;
- tertio, emundare conscientiam per confessionem sacramentalem;
- quarto, sublevare indigentiam per subventionem manualementem; 235
- quinto, demonstrare patientiam per conversationem uirtualem;
- sexto, imitari obedientiam per humiliationem filialem.

Primo ergo dicit quod nunc debemus observare abstinenciam per afflictionem corporalem, sive macerationem. Propter hoc dicitur in *Epistola* et continetur cum presenti themate: «Ecce nunc dies salutis, nemini dantes ullam offensionem, ut non vituperetur misterium nostrum». Qui sunt isti ‚dies salutis‘, nisi dies quadragesime, qui animabus et corporibus salubriter instituti sunt? Sic namque qualibet die in *Prefatione misse* confitemur, ubi dicimus: «Qui corporali ieiunio vicia comprimis, mentem eleuas, virtutem largiris et premia, etc.». Ecce bona Christi que sequuntur ex ieiunio, quare dies merito possunt dici viij, quia ex accidenti ieiunium posset esse non bonum, ideo additur: «Nemini dantes ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium nostrum». 240

Qui enim abstinendo offendunt proximum, non observant sancte abstinencie vitam; qui enim sic a cibis abstinent et prave agunt, demones imitantur, quibus esca non est et nequitia semper est. Ideo tale ieiunium non placet Deo, *Ysaie*, LVIII: «Quare ieiunamus et non aspexisti, humiliamus animas nostras et nescisti? Ecce in die ieiunii inuenitur voluntas vestra et omnes debitores vestros repetitis, ecce ad lites et conuentiones ieiunatis et percutitis pugno impie. Nolite ieiunare sicut ad hanc diem, ut audiatur in excelso clamor vester. Numquid tale est ieiunium quod elegi, dicit Dominus, per diem affligere hominem animam suam?... Numquid istud vocavi ieiunium et diem acceptabilem Domino? Nonne hoc est maius ieiunium quod elegi: dissolue colligationes impietatis, solue fasciculos deprimentes, dimitte eos qui confracti sunt liberos et omne onus eorum dirumpe, frange esurienti panem tuum et egenos vagosque educ in domum tuam; cum videris nudum operi eum et carnem tuam ne despexeris, tunc erumpet quasi mane lumen tuum et sanitas tua cicuius orietur». 250

240-242 II Cor vi, 2-3 241 misterium *Vulg* ministerium (cf. lín. 248) 242-243 sancti LEONIS PAPAE I, *Sermo IV de Quadragesima*: «...dies mysticos, et purificandis animis atque corporibus sacratius institutos...» 244-245 *Missale Romanum. Ordo Missae. Praefatio in Quadragesima* 246-247 Els vuit béns del dejuni són els d'Is LVIII, 6-7 (cf. línies 274-286) 248-249 II Cor, vi, 3 253-265 Is LVIII, 3-8 253-254 aspexisti *Vulg* aspexisti 260 maius *Vulg* magis 263 educ *Vulg* induc

In ista auctoritate tangitur ieiunium reprobatorum, cum dicitur: «Ecce in die ieiunii vestri»; secundo ieiunium iustorum, cum subinfertur: «Nonne hoc est maius ieiunium, quod elegi»? Ieiunium reprobatorum est capitositatis, ibi «ecce in die ieiunii vestri invenitur voluntas». Istud est ieiunium illorum, qui de capite ieiunant, et negligunt et transgrediuntur illa que instituit sancta mater Ecclesia; aliqui sibi instituunt propria voluntate ieiunia. Nolite ergo ieiunare sic usque ad hanc diem, quia non essent isti dies salutis;

secundo, tangitur ieiunium iustorum, cum subiungitur: «Nonne hoc est ieiunium maius quod elegi: dissolve, etc.», scilicet, dissolve incarceratos, si quos in carcere colligasti, etiam fasciculos deprime, illos, scilicet, quos in iustificationibus et carceribus deprimis, et cum usuris deprimis; uel dicitur hoc illis qui sua debita exigunt, tamen immisericorditer, cum sint [f. 20r] nec habent unde restituant; laxa, inquit, misericorditer debita, si vis a Deo tibi dimitti.

Sed quia posset quis dicere: ‚Non habeo debitores, quid faciam, ut ieiunium meum sit acceptabile?‘, sequitur: «Frange esurienti panem tuum»; prius premitit ‚dimittere‘, hic etiam ‚dare‘, de quo inferius in quarto membro dicitur. Sic, ergo, erunt dies salutis, et nulli dabitur ullam offensionem, nec vituperabitur misterium sancte iustificationis.

Hanc igitur abstinentie obseruantiam nobis presentat ecclesia in ista prima dominica in euangelio, ubi dicitur quod cum ieiunasset quadraginta diebus et quadraginta noctibus, postea esuriit.

Ieiunemus ergo etiam nos hiis quadraginta diebus tam a vitiis quam a cibis, quia isti sunt ‚dies salutis‘, ut postea esuriamus in die sancto Pasche, quia ipse panis vite, quia «esurientes implevit bonis et diuites dimisit inanes».

Secundo, dico quod debemus etiam tempore isto postulare indulgentiam per orationem mentalem uel vocalem siue spiritualem. Hoc enim tempore precipue frequentanda est ecclesia et indulgentia humiliter postulanda, unde dicendum est illud quod dicit Iudas Machabeus, I^o *Machabeorum*, x^o: «Mementote quomodo salui facti sunt patres vestri in Mari Rubro, cum sequeretur eos Pharaon cum exercitu suo: et nunc clamemus in celum et miserebitur nostri Deus noster».

267 *Is* LVIII, 3 268 *ibid.*, 6 269-270 *ibid.*, 3

274 maius *Vulg* magis

282 *Is* LVIII, 7 284-285 *ibid.*, 8

288-289 *Mt* IV, 1-11, in specie IV, 2

292-293 *Lc* I, 53

298-300 *I Mac* IV, 9-10 300 suo *Vulg* multo 304-305 *Ioel* II, 13 305-306 308-309 *Mt* XV, 22-28 310 Cf. *I Mac* IV, 9-10 311-315 Cf. *Mt* XV, 22-28

Pharao est dyabolus cum exercitu suo, qui per totum annum in Mari Rubro, id est, in hoc mundo isto persecutus est nos per multas vanitates superbie, luto luxurie, etc.; sed nunc clamemus in celum, premitendo orationem, et sic «miseretur nostri Deus», «quoniam benignus et misericors est». Nam hoc representat ecclesia, secunda dominica quadragesime, in qua legitur euangelium de Cananea, quam Deus clamantem pro filia misericorditer exaudivit; de qua dicitur: «Ecce mulier Cananea a finibus illis egressa, clamabat dicens: ‚Miserere mei, Fili David, filia mea a demonio vexatur’». Docuit nos ille sanctus Iudas Machabeus clamare in celum, secundum quod clamavimus nos docuit; proinde docet Cananea quid clamandum sit et quid postmodum, quia dicitur ‚misericordia et indulgentia’. Ista igitur Cananea significat personam cuiuslibet presentis penitentis, quia primo quis debet premittere orationem, secundo assignare causam et rationem:

primo, premittere orationem, dicendo: «Miserere mei, Fili David»; quam quidem orationem, acceptabilem faciunt tria: primo, rei petite materia, ibi ‚Miserere’, quia non divicias, non delicias, sed misericordiam peto. Vnde in *Psalmo*: «Miserere mei, Deus, miserere mei, quoniam in te confidit anima mea»; secundo, persone petentis indigentiam, ibi: ‚Mei enim filia, id est, anima infirmatur’. Unde *David*: «Miserere mei, Domine, quoniam infirmus sum»; tertio, eius a quo petitur clementia, id est, Fili David, qui, scilicet, fuit clemens; ideo DAVID in *Psalmo*: «Memento, Domine, et omnis», etc.; sic cecus petebat, *Luce*, XVIII, dicens: «Fili David, miserere mei»;

secundo, assignat causam et rationem, ibi: «Filia mea a demonio male vexatur»; tunc filia male vexatur a demonio, quando peccatrix anima multiplici subiacet vitio; verum, quia dicit SENECA: «Malum causa est quare quis querit misericordiam», ideo instanter clamandum est ut obtineant salutis gratiam.

Tertio, dico quod debemus nunc, tempore isto, emendare conscientiam per confessionem sacramentalem; ad hoc etiam specialiter instituta est quadragesima, ut peccatorum [f. 20v] emundemur macula; unde dicere debemus sicut Iudas Machabeus, *Primo Machabeorum*, IV°:

316 Mt xv, 22 319-320 Ps lvi, 2 321 Cf. Mt xv, 2 322 Ps vi, 3 324 Ps cxxxii, 1 325 Lc xviii, 38

326-327 Mt xv, 2 328-329 Pseudo-LUCII ANNAEI SENECAE, nam assertio magistri Vincentii abest a R. BUSA, A. ZAMPOLLI, *Concordantiae Senecanae*, Hildesheim, Georg Olms Verlag 1975, 791, col. 1. Praeterea, Seneca sic loquitur de misericordia: «Misericordia est aegritudo animi ob alienarum miseriarum speciem... aegritudo autem in sapientem virum non cadit», *De Clementia*, III, 4 (PRÉHAC, Paris, Les Belles Lettres 1921, 12)

334-335 I Mac iv, 36 336-337 Iam TERTULLIANUS, *De paenitentia*, 4 (in fine) S. RAIMUNDI DE PENYAFORT, *Summa de paenitentia*, Incipit 341-343 Io xii, 31 344-347 Lc xi, 14-28

- 335 «Ascendamus nunc et nos mundare sancta et renovare»; ascendamus
nunc igitur templum per confessionem sacramentalem, quia peniten-
tia est recta tabula post naufragium contra peccatum actuale, sicut bap-
tismus datur contra peccatum originale. Quantumcumque sit
conscientia immunda, que consuevit esse camera, ymmo stabulum dya-
340 boli, per confessionem emundata efficiatur mox Christi camera, ut dici
possit illud *Iobannis*: «Nunc iudicium est mundi», cum iudicatur
quilibet peccator in confessione; tunc «princeps huius mundi», id est
dyabolus, «eicietur foras», obcessum per peccatum hominem relin-
quendo. Et hoc etiam representat ecclesia in tertia dominica in Evan-
345 gelio, in quo legitur quod Deus exiit demonia de corpore cuiusdam
hominis muti; «Erat, inquit, Ihesus eiciens demonium et illud erat
mutum; et cum eiecisset demonium locutus est mutus»; cum enim
demonium per divinam potentiam et Dei gratiam eicitur a conscien-
tia, tunc mutus loquitur, quia peccator confitetur peccata sua.
- 350 Sed notandum quod dyabolus claudit os peccatoris, cum confiteri
vult sua peccata, cum octo clavibus:
prima clavis est spes longe vite
secunda, presumptio venie
tertia, obstinatio malitie
355 quarta, desperatio divine misericordie
quinta, timor penitentie
sexta, corporis accidie
alia, amor complacentie
octava, pudor culpe.
- 360 Et quibus dyabolus non potest claudere cor, nec os claudere, niti-
tur claudere marcipium; unde dicitur quod quidam demoniacus ad
quemdam virum sanctum ductus est, qui precepit demoni ut exiret et
nomen suum diceret, et ille respondit dicens: «Nos sumus tres, qui in
isto homine habitamus; et ego vocor ‚Claudens cor‘, et socius meus vo-
365 catur ‚Claudens os‘, alius vocatur ‚Claudens marcipium‘. Officium
meum enim est cor peccatoris indurare ne possit cordis contritionem
habere; et, si forte conteritur, laborat socius meus ne confiteatur, aut
quod in confessione impediatur; et, si conteritur et confitetur, alius so-
cius laborat ne satisfaciatur, et per hunc modum fere omnes lucratur;
370 tertius est frater meus ‚claudens marcipium‘, qui plus omnibus nobis
acquirat. Dyabolus, ergo, claudit cor, claudit os, et marcipium. Nos
autem nunc, tempore isto, aperiatur os per confessionem, aperiatur
cor per contritionem precedentem, aperiatur marcipium, ymmo, si
necesse sit, archam et orreum per satisfactionem subsequentem; et sic
375 eicietur foras demonium. Hic potest esse secundus sermo.

350-375 Cf. S. Vicent FERRER, *Sermó del terç diumenge de Quaresma*, dins «Arxiu de Textos Catalans Antics», XV (1996), 166-167 i notes a les línies 32-44

Quarto, dico quod tempore isto debemus sublevare proximi indigentiam per subventionem manualement, Si enim aliis temporibus tene-
mur dare elemosinam, multum melius nunc. Vnde dicit GREGORIUS
«Hoc quod tibi subtrahis, alteri largire, et dum tua caro affligitur, inde
egentis caro, proximi amore recreetur»; aliter, sicut dicit CRISOSTO- 380
MUS: «Si ieiunaueris sine elemosina, uilipendium tuum reputatur, sed
ventrem implere et inebriare, deterius est»; vnde potest dicere pauper
ad divitem, illud quod legitur dixisse David ad Adchimelech sacer-
dorem: «Nunc igitur, si quid habes in manu, cibum uel pecuniam,
da mihi, uel quinque panes»; in hoc loco potest intelligi elemosina, 385
qua pauper reficitur et suscitatur.

Secretum autem hoc numero, tum quia elemosina manu datur, in
qua sunt quinque digiti, tum quia per elemosinam corpus pauperis
sustentetur, quod quinque sencibus constat, tum etiam quia cum ele- 390
mosina datur, accipiens quinque corporis sencibus gloriatur; aliquan-
do auditus pauperis letatur cum ad accipiendam [f. 21r] elemosinam
vociferatur; visus, nichilominus, cum offertur oculis contemplatur; de
odoratu constat, quia plus vinum fragrans quam aqua insapida con-
fert; de gustu, quis dubitat, quod in cibis plus delectetur? Sed et tac-
tus delectatur cum manu «in sinu pauperis helemosina absconditur». 395
Hoc ideo dictum esse puto, «an quinque panes da mihi aut quidquid
tale huiusmodi poteris invenire». Hoc etiam representat ecclesia quar-
ta dominica in Evangelio, ubi dicitur quod «accepit Ihesus panes quin-
que et cum gratias egisset distribuit discumbentibus».

Omnia que fecit Deus hedificant. Primo, quia accipiendo «quin- 400
que panes, gratias egit», vel, sicut dicitur *Luce*, IX°, «acceptis quinque
panibus et duobus piscibus, benedixit, fregit et respexit in celum»; in
hoc enim exemplum nobis dedit quod non debemus ad mensam acce-
dere nisi premissa benedictione. Egit enim gratias, sicut dicit CRISOS-
TOMUS, «non propter miraculum impetrandum, sed propter 405
consuetudinem, quam habet in principio comestionis sue gratias age-
re et escas benedicere», in quo nos instruit quod cum gratiarum ac-
ceptione debemus cibum sumere; secundo, quia dedit panem et pisces,
in quo ostenditur quod diversa sunt fercula pauperibus ministranda;
pisces etiam dedit, quod satis tempore isto dare congruit; tertio, quia 410
distribuit discumbentibus et mediantibus discipulis; unde *Luce*, IX°,

378-380 GREGORII MAGNI, *Homilia XVI habita ad populum... in Dominica prima in Quadra-
gesima*, 6 (ML LXXVI, Paris 1857, col. 1138/A) 379 subtrahis corr subtrahis 380-382 sanc-
ti IOANNIS CHRYSOSTOMI 384-385 I *Sam*, XXI, 3 395 Cf. *Eccli* XXIX, 15 396-397 I
Sam, XXI, 3 397-399 *Io* VI, 1-15, in specie 11 400-401 *Io* VI, 11 401-402 *Lc* IX, 16
405-407 sancti IOHANNIS CHRYSOSTOMI 411-412 *Lc* IX, 16 414 multiplex lege mul-
tiplex ratio 416-418 AURELII AUGUSTINI, *De doctrina christiana*, Prooemium (MARTIN, Cor-
pus Christianorum. Series latina, XXXII, Turnholt, Brepols 1962, 4, lins. 91-94)

sic dicitur «et distribuit discipulis», scilicet, panes et pisces, «ut ponerent ante turbas». Videte, ergo, quod Christus non immediate distribuit panes, sed per discipulos; est autem multiplex, quare hoc
 415 Christus facere voluit, secundum quod hominum ministerium, cuius rationem *De doctrina christiana*, dicens: «Poterat quidem per angelum fieri, sed abiecta esset humana conditio, si per homines hominibus Deus ministrare nolle videretur»; tertio, quod est magis secundum nostrum intentum, propter discipulorum meritum: uerbi gratia, dat
 420 diues helemosinam pauperi, dat autem nuntio mediante; nonne quisque meretur, et qui dat et qui dando laborat? Aliqualiter certe, sic.

Quinto dicitur quod debemus nunc, tempore isto demonstrare patientiam per conuersationem virtualem, unde cantamus: «Commendemus nosmetipsos in multa patientia in ieiuniis multis per arma iusticie»; necessaria nempe est nunc patientia, pro eo quod nunc ieiuniis maceramus et etiam a demonibus, mediantibus personis iniquis, arctius impugnamur; sic dicere cogamur illud *Iob*: «Ubi est ergo nunc prestolatio mea et patientia mea?» Tu es, domine, Deus meus. Vere, ipse Filius Dei est patientia nostra, qui suo exemplo ad patientiam
 430 modo nos induxit; quod autem Christus suo exemplo ad patientiam nos induxit, representat hoc ecclesia in quinta dominica, que dicitur Dominica de Passione, ubi, cum iudei dixissent Christo: «Nonne bene diximus nos quod samaritanus es tu et demonium habes?» Respondit Ihesus: «Ego demonium non habeo». Duo convicia inferuntur
 435 Christo, primum: «nonne bene dicimus nos quia samaritanus es tu»: imponebatur enim ei quod inobservationem Legis quidem faceret, et quedam transiret, ut sabbatum et huiusmodi, quod Samaritani faciebant; sed, ut dicit, inter hec non negans recepit, quia custos erat (samaritanus enim custos interpretatur); ipse enim est custos, de quo
 440 *Psalmus*, «Nisi Dominus custodierit civitatem», etc. Secundum obprobrium fuit: «Demonium habes»; et hoc ut falsam negavit, sed ut paciens convicium non reddit, quia respondit sic: «Ego demonium non habeo et vos inhonorastis me», scilicet, per falsa obprobria, «sed honorifico patrem meum», omnia Ei tribuendo. Exemplo igitur nostri
 445 Salvatoris debemus observare patientiam, quando verba iniuriosa [f. 21v] nobis dicuntur.

Sexto, dico quod debemus nunc in isto tempore imitari obedientiam per humiliationem filialem. Debemus enim esse humiles et pre-

423-425 Cf. II *Cor* VI, 4-7 427-428 *Iob* XVII, 15 432-433 *Io* VIII, 48 434 *ibid.*, 49 438-439 ‚samaritanus‘ interpretatur ‚custos‘ 440 *Ps* CXXVI, 1 441 *Io* VIII, 48 442-444 *Ibid.*, 49

ceptis ecclesie hoberdientes, ut denique dicere valeamus, illud quod dicit Iacob, *Genesis*, xxxii^o: «Qui in baculo meo transiui Iordanem istum, et nunc cum duabus turmis regredior»; hoc uerbum poterit dicere in fine verus obediens: «In baculo meo transiui Iordanem istum»; baculus est crux Christi et penitentia: in baculo isto Iordanem transit, qui per promptitudinem obedientie fluxitatem huius seculi contempxit, iuxta uerbum Salvatoris ut in *Lucha* legitur: «Qui vult venire post me, abneget seipsum et tollat crucem suam et sequatur me»; item, debet ‚abnegare semetipsum’, id est, propriam voluntatem; ille deliberat sequi, qui semetipsum exinaniuit, formam serui accipiens.

Hoc autem representat ecclesia, dominica sexta in Ramis Palmarum, tam in epistola, quam in euangelio, quam in passione; in Epistola, ubi dicitur: «Hoc sentite in vobis, quod est in Christo Iesu, qui cum in forma Dei esset semetipsum exinanivit formam serui accipiens, in similitudinem hominum factus et habitu inuentus ut homo; humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis»; vides quanta sit convenientia cum predicta auctoritate et epistola quoad meritum, quia illic dicitur «in baculo meo transiui Iordanem istum», et hic «factus Christus est obediens usque ad mortem, mortem autem crucis», ut per eam, scilicet, crucem, transiret ex hoc mundo ad Patrem. Videas, insuper, quanta sit conuenientia quantum ad primum, nam illic dicitur: «et nunc cum duabus turmis regredior», cum duplici, scilicet stola anime et corporis; hic autem dicit: «Propter quod et Deus exaltavit illum», nam qui se exaltat humiliabitur; sed sicut dicit beatus IO, *Super cantica*: «Quam pauci post te, o Domine, ire volunt, cum autem ad te peruenire nemo, qui nolit, habet, hec scientibus cunctis quod ‚delectationes in dextra tua usque in finem’ et

450-451 *Gen* xxxii, 2 455-457 *Mt* xvi, 24 458-459 *Philip* II, 7

462-466 *Philip* II, 5-8 462 est *Vulg* et | Iesu *lect dub* id est 467-468 *Gen* xxxii, 11 468-469 *Philip* II, 8 471 *Gen* xxxii, 11 472-473 *Philip* II, 9 473 *Lc* xiv, 11, xviii, 14 474-479 Inter tot auctores *Commentariorum in Canticum Canticorum*, magistro Vicentio Ferrerii antiquiores, quorum nomen est IOANNES, possum excludere illum, qui nominatus est a magistro Vicentio, esse IOANNES DE FORDA auctor *Sermonum CXX super extremam partem Cantici Canticorum* (MIKKERS, COSTELLO, CC CM, xvii-xviii, Turnholt, Brepols 1970), etsi multa de ‚fuitione dilecti’ occurrant, quae indicantur in allegato vol. xviii, 926-927; possum etiam excludere Ioannem HALGRINI DE ABBATISVILLA, card. Sabinensem, *Ad laudem Virginis Mariae Commentaria in Canticum Canticorum* (ML 206, Paris 1855, col. 9-862; sed restant alii plures investigandi 476 *Ps* xxxv, 10 480-481 *Mt* xxi, 1 | Befage *lege* Bethphage 481 Bethphage interpretatur domus obedientiae: frase derivada d’una lectura parcial de WALAFRIDUS STRABO, *Glossa ordinaria in Mt XXI, 1*: «Bethfage, domus buccae. Betania, domus obedientiae»; la ‚domus buccae’ ve de sant JERONI, *De nominibus*, col. 839-840: «Bethphage. domus oris vallium, vel domus buccae» (ML, 114, Paris 1852, 151) 482-483 BERNARDI; nec ope microschedarum inveni assertionem Bernardo Clarevallensi attributam 485-488 *Mt* xxvi, 39

propter hoc volunt te omnes frui atque imitari cum regnare cupiunt, et non compati, non curant. Quare? Quod enim desiderant inuenire, cupientes insequi, sed non sequi». Hoc etiam representat ecclesia in euangelio, ubi dicitur quod Ihesus venit de Befage ad montem Oliueti, unde Befage interpretatur ‚domus obedientie‘ et significat domum conscientie viri obedientis, qui, ut dicit BERNARDUS, dat «suum velle et suum nolle», et ad domum huius Deus venit et plerumque in obedientia delectabatur. Et qui huiusmodi sunt specialiter diliguntur. Hoc etiam representat ecclesia in passione, ubi legitur illa die, et dicitur inter alia quod orans post ad Patrem, dicit: «Pater, si fieri potest, transeat ad me calix iste, verumtamen non quod ego volo, sed quod tu»; sic autem orabat, non quod id vellet quod petebat fieri, sed duplici ratione: primo, ad ostendendum Christi ueritatem humane nature; secundo, ad docendum in necessitatibus nostris ad Deum recurrere, et etiam petitiones nostras diuine voluntati submittere.

Rogemus Dominum quatinus post istius temporis decursum perducatur nos ad eternam hereditatem, que est gloria paradisi. Quam nobis concedat, qui sine fine uiuit et regnat in unitate cum Deo Patre, Filio et Spiritu Sancto, amen.

III

(F.48/44r) SERMO DOMINICE SECUNDE IN QUADRAGESIMA

Miserere mei, fili David.

Habetur verbum illud textualiter *Matthei*, capitulo xv^o, et officialiter in euuangelio hodierno.

Sermo de presenti erit de euuangelio currentis dominice et, Deo dante, habebimus multas bonas doctrinas speculativas ad informationem vite nostre pauperrime, et morales ad instructionem et emendationem persone et augmentationem gratie.

Sed primo invocabimus virginem Mariam, dicentes *Ave Maria*.

Miserere mei, fili David, capitulo quo supra.

In ista dominica presenti, sancta mater Ecclesia prouocat nos christianos ad penitentiam faciendam, orationem deuotam, sicut prima dominica nos prouocauit ad ieiunandum. In hac secunda dominica nos

497 Mt xv, 22

505 Mt xv, 22 516-517 Gen II, 7 522-523 Mt XVII, 20 525-528 Cf. Mt IV, 2; *Missale Romanum, Dominica I in Quadragesima, Evangelium*

prouocauit ad orationem. Ratio est: homo vel mulier habent singula-
rem compositionem inter omnes creaturas: alique creature sunt tota- 510
liter spirituales, sicut angeli, et alie creature totaliter corporales et
materiales, sicut helementa, animalia, et quando corpus moritur, ani-
ma moritur bruta; sed homo stat singulariter, quia habet substantiam
spiritualem, scilicet, animam, et sic habet conuenientiam cum ange- 515
lis; in quantum habet substantiam corporalem, ideo comparatur ani-
malibus. Auctoritas: «Formavit Deus hominem de limo terre (scilicet
corpus), et inspirauit in faciem (et hoc vult dicere) spiraculum vite»,
scilicet animam viuentem. Ideo penitentia debet habere tria: prima,
in anima; secunda, in corpore; tertia, in gratia divina. Quoad corpus 520
sunt ieiunia et abstinentia, et sic conservatur corpus; secunda, in cor-
pore ab corruptione; quoad animam, oratio; devotio conservat animam
puram in gratia divina. Ideo Salvator: «Hoc genus non eicitur nisi in
ieiunio et oratione», *Matthei*, xvii^o, in ieiunio quoad corpus, in ora-
tione quoad animam. Idem, sancta Dei ecclesia in prima dominica 525
nos prouocauit ad ieiunium, abstinendo a carnalibus, proponendo no-
bis ieiunium Domini Salvatoris, qui quadraginta dies et quadraginta
noctes ieiunauit, non comedit neque bibit per quadraginta dies et noc-
tes. Istud ieiunium nobis proposuit sancta ecclesia, arguendo sic: Rex
vero ieiunavit sic, qui non fecerat peccatum; tanto fortius nos, qui su- 530
mus in peccato carnali, debemus nos abstinere a cibis per quadragin-
ta dies, videlicet semel in die comedere, sic est prima pars penitentie.
Sed hodie provocat ad secundam, videlicet ut faciamus orationem.
Ideo sancta mater ecclesia exitat nos ad orationem faciendam, videli-
cet [f. 48/44v] ad illam orationem quam facit mulier Cananea, in- 535
deuota, infidelis Christo, pro filia sua indemoniata. Et ista Cananea
venit ad Ihesum, dicens: «Miserere mei, Fili Dauid, quia filia mea a
demonio vexatur»; tam deuote fecit orationem quod Dominus incon-
tinenti sanavit filiam suam. Ideo nos, qui sumus christiani, debemus
facere orationem dicentes: «Miserere mei, Fili David».

Modo sum in materia: ista mulier proprie faciebat orationem suam; 540
omnino contra miseriam est misericordia. Ideo, videns quod ipsa filia
vexabatur, petiit misericordiam, quia sicut contra calorem est frigus,
sic contra miseriam est misericordia. Ideo, debemus pensare quot
sunt miserie in mundo et secundum unamquamque debemus petere 545
miseriordiam.

Sacra Scriptura de hac miseria dicit: «Homo natus de muliere, breui
viuens tempore, repletus multis miseriis», *Iob*, xiii^o. Nouem sunt mi-

535-536 *Mt* xv, 22 537-538 *Ibid.*, 28 539 *Ibid.*, 22

546-547 *Iob* xiv, 1 549-550 novem versus incipiunt per Miserere (proprie per ‚Miserere mei’); *Ps* iv, 2; vi, 2; ix, 14; xxx, 10; l, 3; lv, 2; lvi, 2; lxxxv, 3; cxviii, 59. Praeterea, *Ps* cxxii, 3, incipit per ‚Miserere nostri’

serie in mundo, tres in anima, tres in corpore, et tres in vita. Et pro qualibet debet petere misericordiam ad Dominum. David posuit nouem
 550 versus in *Psalterio*, qui incipiunt per ‚Miserere’ et non sunt nisi nouem; In *Psalterio* sunt centum quinquaginta psalmi et duo milia quingenti quindecim versus in omnibus:

Prima miseria anime est inefficacia orandi
 secunda, incostantia perseuerandi
 555 tertia, inpotentia restinguendi.

De prima dicit quod in orando Deum non habemus efficaciam, quia quidam, orantes, non dicunt verba quin cogitent alibi. Si homo ponit ad cogitandum cor in temporalibus et ymaginationem suam ibi inclinabitur fortiter, taliter quod non poterit eveli. Sed si pensat in Deum
 560 non permanebit fortis in pensatione illa; et istud venit quia anima rationalis, inquantum est creatura spiritualis, de natura vellet eleuari in altum, sed caro trahit eam ad inferiora, sicut homo qui ligat lapidem in pede falconis, et dum credit volare in altum, lapis atrahit eum ad inferiora. Sic est de anima, que leuis est ad orandum, et dum vult se
 565 eleuare ad alta non potest, quia caro, que est ligata ad pedem anime, trahit; ideo descendit ad infernum. Auctoritas: «Corpus, quod corrumpitur, aggravat animam», *Sapientie*, IX°, et dampnat censum; et istius rationis anima non potest eleuari, ita quod multi perfecti non possunt exhonerari ab ista cogitatione, quia nullus est qui possit dicere missam quin habeat cogitationes.

Exemplum beati Bernardi. Beatus Bernardus ibat semel pro aliquo itinere, et eundo invenit quemdam heremitam; et loquendo secum, sanctus [f. 49/45r] Bernardus confessus est de defectum suum, dicendo heremite, conquerendo auxilium vel consilium.

575 Dicit Bernardus: «Ego conqueror quia dum facio orationem mihi eueniunt tante cogitationes quod vaxillant meum intellectum, taliter quod non possum integre orare quin habeam impedimentum et intellectum alibi, de quo doleo».

Dicit Heremita: «Maiorem gratiam fecit mihi Deus, quod si voluero orare, habeo mentem meam heleuatam integram, taliter quod
 580 non cogito nec memoror de mundanis».

Et tunc dicit sanctus Bernardus: «Si potestis dicere ‚Pater noster’ sine alia cogitatione, ego dabo vobis mulam meam».

Et Heremita dicit: «Ego volo».

585 Iste Heremita prostravit se ad terram, dicendo ‚Pater noster’ pro habendo mulam; dum fuit in medio orationis de ‚Pater noster’, dicit beato Bernardo: «Et cellam, et totum mule?»

Dicit beatus Bernardus Heremite: «Admisistis, quia cor vestrum non erat rectum, quia dum orabatis perpendebatis cum cella. Ergo, male».

590

Ideo, si sancte persone habent istum defectum, quanto magis mundane persone, que pensant in mundanis. Et hoc est primus defectus; contra istam miseriam DAVID ordinavit, *Psalmo III°*, versum dicendo: «Miserere mei, Domine, et exaudi orationem meam», contra inefficaciam orandi.

595

Secunda miseria anime est inconstantia perseuerandi in bonis operibus, quia non perseueramus. Si aliquis accipiat bonum propositum, incontinenti dimittit; et hic est magna miseria. Et si homo incipit facere aliquod peccatum, ita constans erit, quod nec timore Dei nec amore nec per predicationibus poterit euelli; ita constans erit in peccatis: verbi gratia, si in predicatione aliqua persona habet voluntatem dimittendi vanitatem, sicut femine, que habent magnas caudas et cornua, sicut capra, et sic de aliis excessibus et pompis mundi, tunc anima habet bonum propositum; sed post sermonem, respiciens talia, non dimittet, ne vituperetur ab aliis. Ad idem de usurariis et latronibus et concubinariis: si velint dimictere sermocinando, post sermonem, pro una lacrima, quam ribalda dabit, non dimittet eam, et sic incostancia perseuerandi. Pone simile de omnibus peccatis. Hoc est maximus defectus anime, quia nemo qui sit ita non vult dimictere. Prophetia David. Vnaquaque res naturaliter tendit ad illum a quo principium habet, sicut lapis descendit ad inferiora, ita nos, qui sumus de nichilo, tendimus ad terram: «Manete in me et ego in vobis, quia sine me nichil potestis [f. 49/45v] facere». Contra istam miseriam DAVID ordinavit alium versum psalterii, *Psalmo v^o*: «Miserere mei, Domine, quoniam infirmus sum, sana me, Domine, quoniam conturbata sunt omnia ossa mea». Secretum inferius: persona infirma, que fuerit infirmata per mensem, non se potest sustinere, ideo dari debet ei baculus sustentationis. Ita nos, si velimus accipere penitentiam, accipiamus bordonem crucis, cogitando in passione Christi, quomodo ipse fuit; si tu es infirmus per impatientiam, accipe bordonem crucis pensando quomodo Christus rogavit pro inimicis. *Ad Galatas*, ultimo: «Michi absit gloriari nisi in cruce Domini nostri Ihesu Christi»; et post: «Sana me, Domine, quoniam conturbata». Secretum: sicut in corpore est sustentatio per ossa, et sic virtutes anime, fides, spes, caritas, humilitas et castitas sustinent corpus et animam.

600

605

610

615

620

625

593-594 Ps IV, 2

609-610 Cf. lin. 614-616 612-613 Io xv, 4 614-616 Ps vi, 3 621-622 Gal vi, 14 622-623 Ps vi, 3

Tercia miseria anime est inpotentia anime eleuandi; si persona cadat in peccato mortali, impossibile est quod possit per se eleuare, quia tota Trinitas habet eleuare peccatorem, quia omnes sancti et sancte non possent personam eleuare a peccato, sicut in puteo profundo: quis se
 630 potest ponere intus, sed non exire per se, sed oportet quod ponatur scala et corda ut inde exeat; et sic, quisque potest peccare, sed per conclusionem theologie non potest per se exire, nisi tota Trinitas eum eleuet: Pater eleuat memoriam peccatoris ut recordetur forefacta et delicta, Filius illuminat intellectum creaturarum, ut confiteantur, Spiritus Sanctus illuminat peccatorem, ut, sicut peccator habuit placentiam in peccando, habeat displicentiam penitendo et dolendo.
 635 Auctoritas *Osee*, XIII°: «Perditio tua, Israel, tantummodo ex Me». Contra istam miseriam, David fecit alium versum, *Psalmo* IX°: «Miserere mei, Domine, vide humilitatem meam de inimicis, qui exaltas me...».

640 Secretum: quando duo milites pugnant in campo, si vnus cadit, factum est, quod mortuus est. Sic est de nobis, quod si inimicus ponat nos ad terram per peccatum mortale, factum est, victi sumus et mortui, et non possumus surgere, sed clamare possumus: «Miserere mei,
 645 Domine, vide humilitatem meam». Sicut virtutes sunt porte paradisi, ita peccata sunt porte inferni: «Beati qui lauant stolas suas in sanguine Agni», *Apocalypsis* ultimo. Ista consolatio est bona disciplinantibus. Quare dicit: «In sanguine Agni»? Quia sanguis hominis vel mulieris non proderet. Ideo: «Beati, qui lauant». Ideo, sicut
 650 virtutes sunt porte paradisi, ita peccata porte inferni. «Supra istam petram hedificabo ecclesiam meam et porte inferi non preualebunt [f. 50/46r] adversus eam».

In hoc acordat se officium misse, quia presbiter dicit ter Kyrieleyson, ter Christeleyson, ter Kirieleison, quod est dictu: «Domine, miserere mei, Christe miserere mei»: tres miserie corporis sunt: tribulatio naturalis;

condempnatio iudicialis
 persecutio humanalis.

660 Primo, habemus tribulationem naturalem, quia, quanto homo laborauerit naturaliter, corpus tendit ad mortem. Dicunt doctores, quod Ihesus habuit corpus proporcionatum et ordinatum; si vero passus fuis-

637 *Os* XIII, 9: «Perditio tua, Israel: tantummodo in me auxilium tuum» 638-640 *Ps* IX, 14 640 me... *seq spat vacuum velut 16 litterarum*

644-645 *Ps* IX, 14 646-647 *Apoc* XXII, 14 650-652 *Mt* XVI, 18

653-655 *Missale Romanum. Ordo Missae. Ad introitum* 653 dicit *corr* dixit 655 miserie *corr* miserere

660-661 *Ps* XLIV, 3; cf. ARNALDI DE VILLANOVA, *Philosophiam catholicam et divinam* (PERARNAU, ATCA, X (1991), 62-63, líns. 71-95, et 157, líns. 1540-1542) 669-670 *Sap* V, 13: *Vulg*: «Nos nati continuo desivimus esse» 670-672 *Ps* XXX, 10

set per senectutem mortuus fuisset, nisi vellet preservasse, sicut vitrum servatur in archa et nunquam frangitur. Sed corpus hominis defficare habet per cursum nature et per senectutem. Ratio est: ponamus casum, si homo vel mulier habeat invenire quatuor serpentes, qui vexarent talem personam, diceretur de tali, quod prope mortem est. Sic, si nos habemus in ventre quatuor serpentes, scilicet quatuor qualitates: calorem, frigus, siccitatem et humiditatem: iste quatuor qualitates sunt serpentes. Auctoritas: «Nos nati continue incipimus defficare», *Sapientie*, VI°. Ideo DAVID fecit alium versum contra istam miseriam, *Psalmo XXX°*, *In te, Domine, speravi*: «Miserere mei, quoniam... conturbatus est in ira oculus meus, anima mea et venter meus». Anima sensualitas est, ideo debemus nos appropriare. Ideo: Appreciate vos.

Secunda miseria est condempnatio iudicialis, quia per peccata mortalia sumus condempnati indubitanter. Si homo sit condempnatus et ducatur ad furcas, que est ista miseria, O Deus! Istam miseriam habemus in corpore, quia iam datur sententia irrevocabilis in curia celesti quod omnes habemus mori, ita quod est irrevocabilis, quod Deus voluit exceptare matrem suam: «Statutum est omnibus hominibus semel mori», *Hebreos*, IX°; et sic sententia data est, et currimus per cursum ad furcas; currus est tempus, prima rota est ver, secunda rota est estas, tertia autumpnus, quarta est yems. Sacra Scriptura representat magnam et maximam stultitiam, scilicet, dare risum in hoc mundo, sicut condempnatus, si rideret, esset stultus, sic est de nobis: quia sumus condempnati ad mortem: «Cor sapientium ebullit tristitiam, cor incipientium ebullit leticiam». DAVID, *Psalmo*: «Miserere mei Deus, secundum magnam misericordiam tuam», ibi dicit ‚magnam’ et non in aliis, vsque ‚Ibi est magna miseria, quando persona est condempnata ad mortem’.

Tercia miseria corporis est persecutio humanitatis, quia vnus persequitur alium in mundo verberando, depredando, plura mala faciendo; in nemoribus et silvis animalia fera non se persequuntur, sed se ad invicem [f. 50/46v] diligunt, similia similibus, et nos per oppositum; sed modo reges contra reges, duces contra duces, comites contra comites, milites contra milites, et prelati contra prelatos, ecclesiastici contra ecclesiasticos, layci contra laycos, et sic indifferenter de omnibus statibus hodiernis temporibus viuituris; et de hoc est magna mi-

674-675 sancti THOMAE AQUINATIS, *Summa theologiae*, II-II, q. 67, art. 3, ad 1 (BAC, Madrid 1952, 461: «Deus in suo iudicio utitur conscientia peccantis quasi accusatore») 678 *Rom* v, 17 678-680 *Hebr* IX, 27 680-682 Vide textum linearum 2790-2791 683-684 Cf. ipsius auctoris sermonem *Feriae sextae in Mureto anni 1404* (ATCA, XVIII (1999), 75, líns. 156-157): «...notandum est quod non legitur quod Christus in vita sua unquam risit...» 685-686 *Eccle*, VII, 5: *Vulg*: «Cor sapientium ubi tristitia est, cor stultorum ubi laetitia» 686-687 *Ps* L, 3

seria: quia numquam leo insurgit contra leonem, nec lupus contra lupum, nec seruus contra seruum, et nos prosequimur vnus alterum de facto, dicto aut de voluntate.

700

Exemplum seu miraculum sancte Margarite. Contra istam miseriam stans in carcere apparuit ei dyabolus in forma unius doctoris, dicens ei quod si vellet consentire Oliubro ut esset vxor eius, Oliubrus se converteretur ad fidem; et tunc sancta Margarita fecit orationem:

705

Spiritus dixit ei quod dyabolus erat, Et tunc sancta Margarita accepit dyabolum per barbam et proiecit eum ad terram, et ullulans dyabolus dicebat quod nunquam passus est talem nec tantam iniuriam; et tunc sancta Margarita dixit dyabolo quare temptabat homines; dixit dyabolus quod a tempore passionis Christi non possumus temptare, sed

710

homines per se ipsos faciunt mala opera prosequendo se ad invicem; ideo, propter mala illa, data est nobis potestas et dominium super ipsos. Ideo fecit versum *Psalmus* LV°: «Miserere mei, Deus, quoniam conculcauit me homo, tota die inpugnans tribulavit me». Si dyabolus me temptat, non miror si animalia me persequuntur, non miror, sed

715

«Miserere mei, Deus, quoniam conculcauit me homo», non semel, sed «tota die». Ideo, sancta mater ecclesia dicit in principio misse ter 'Cristeleison', et loquitur ad Filium.

Per istas tres miserias corporis, tres miserie corporis sunt:

deffectus amicitie

720

habundancia tristicie

multitudo contumelie.

Homo vivet decem annos vel triginta, et sic numquam reperit amicum verum. Amicitia est quando quis diligit in doloribus et tristiciis, etc. Sed hodiernis temporibus opositum, quod in illis, in quibus plus

725

confidemus, fortius defraudabimus; quia si sunt duo homines, vnus dicet alteri: «Ego faciam pro vobis iusta posse», et deinde cogitat qualiter decipiat eum et postmodum depredat eum, etc. Ille est amicus dicti et inimicus facti. Habeamus similitudinem: Semel fuerunt tres

730

homines inter se diligentes ex tali amore, quod vnus paratus erat mori pro alio secundum promissionem ipsorum. Isti tres homines ibant spatium pro quodam nemore itinerando, invenerunt Heremitam vnum clamantem: «A la [f. 51/47r] mort, a la mort», voce magna.

701-708 Facta aliter narrantur a IACOBO DE VORAGINE, *Catena aurea* (cf. *Vides de sants rosselloneses*, MANEIKIS - NEUGAARD, III, Barcelona 1977, 68-69; et *Llegenda àuria* (REBULL, Olot 1976, 322-323) 712-713 Ps LV, 2 715-716 *Ibid.* 716-717 *Missale Romanum. Ordo Missee. Ad introitum*

718 'miserie corporis' leg 'miserie animi'

723 Cf. titulum exempli *Amico in necessitatibus... est succurrendum* in *Recull de eximplis e miracles, gestes e faules ordenades per A.B.C.* I, Barcelona 1881, 46.

- Dixerunt isti homines Heremite: «Quid habes, quare clamas?»
 Dicit Heremita: «Nolite transire per iter illud, quia mors ibi est».
 Illi neglexerunt verbum Heremite sed prosequuti sunt iter et re- 735
 perti sunt saccum vnum plenum auri.
 Dixit vnus illorum aut duo illorum vni: «Vade tu quesitum vic-
 tum in villa, postea, dum veneris, diuidemus aurum».
 Fecit. Isti duo qui remanserant, dixerunt intra se:
 «Dividamus aurum et faciamus duas partes».
 Quorum vnus dixit: «Quid ergo faciet socius noster».
 «Non dubites de hoc, quia ego interficiam eum».
 Dicit alter: «Ego volo».
 Diuisi sunt peccunias inter ipsos duos.
 Alter qui iuerat quesitum victualia, dum ibat quesitum victualia 745
 cogitabat intra se alios interficere pro habendo singulariter peccuniam.
 Dum fuit in villa quesivit vinum et panem et alia eis necessaria, dein-
 de emit species interfectorias, de quibus fecit haustum, et posuit in vi-
 num et panem ad finem quo comesto defficerentur et morirentur, ut
 aurum repertum solus possideret. Fecit quod proposuerat et venit ad 750
 socios suos portando victus. Dixit vnus:
 «Bene veneris, quia portas».
 Alter leuavit strumentum et interfecit ipsum, alii absconderunt ip-
 sum, deinde invicem comederunt et biberunt, et incontinenti mortui
 sunt propter haustum mistum in cibis et potu, etc., clamantes: «A la 755
 mort, etc.!».
 Et sic, non est amicitia segura, sed ficta, ymo est magnus deffectus
 amicitie in temporalibus.
 Sed in spiritualibus est deffectus amicitie.
 Erat vna mulier deuota que audiet predicatorem bonum, affectabit 760
 eum habere pro confessore. Et post paulo, incistendo in solacio, fiet
 peccatum per eam, cum ea, etc. Ideo necesse est personis deuotis non
 accipere amicitiam cum aliquo homine aut cum aliqua muliere, aliter
 caderent et frangerent collum cadendo: «Vnusquisque a fratre suo se
 custodiat» quod frater tuus te decipiet, *Ieremie*, IX°. Idem de David, pro 765
 isto deffectu, *Psalmo* LVI, dicit: «Miserere mei, Deus, miserere mei, quo-
 niam in te confidit anima mea». Quare bis dicit ‚miserere mei‘? Prop-
 ter dupplicem deffectum quem habemus, in temporalibus et in
 spiritualibus.
- Secunda est habundantia tristicie, quia nemo est quod per vnam 770
 diem possit custodire penes se leticiam. Si homo habet pulcram mu-

770 quod *legas* qui 775-776 SANCTI THOMAE AQUINATIS, *Summa theologiae*, I/II, q. 64, 1 corp.: «Manifestum est quod inter excessum et defectum medium est aequalitas sive conformitas» (BAC, 80, Madrid 1952, 413) 784-785 *Pf* LXXXVII, 4 786-788 *Pf* LXXXV, 3

- 775 lierem, gaudet propter pulcritudinem eius et complacentiam, sed antequam transacta sit dies, tristatur. Ad idem, de mulieribus: si [f. 51/47v] gaudeant pro vna hora, tristantur pro secunda hora. Racio est: Regula philosophie est, que dicit, quod omne medium naturaliter participat naturam extremorum. Verbi gratia, si homo est iuxta ignem. Sic est de nobis, quia infernus est inferius et gloria paradisi est alcior; nos sumus in medio, in paradiso est gloria, in inferno est tristitia; ideo, oportet quod participemus de gloria paradisi: quando vult
- 780 participare de illa gloria, ordinetur et hic stillantia mellis letitie mundane. Sed stille mellis dulcedinis paradisi sunt dolores mundane, tristicie inferni, et ibi habundant fortius, quia consolationes celesti sunt altiores et non habemus nisi pauca. Sed infernus est intra cor terre et prope est. Ideo fumes ascendit. DAVID, *Psalmo* LXXXVII°: «Repleta est anima mea malis, quia vita mea appropinquavit in inferno». Ideo DAVID, *Psalmo*, dicit: «Miserere mei, Domine, quoniam ad te clamaui tota die, letifica animam servi tui, quia ad te, Domine, animam meam leuavi». Ideo, persone volentes consolari debent eleuari ad superna.
- 790 Tertia est multitudo opprobrii, quia vnus despicit alium. Iuuenes despiciunt senes, diuites despiciunt pauperes, eos contempnendo, religiosi despiciunt presbiteros propter ignoranciam et presbiteri religiosos propter regulam, alii despiciunt bonos viros religiosos tenentes regulam, et hoc est maxima multitudo opprobrii. Si religiosus tenet
- 795 votum paupertatis, hobedientie et castitatis et cerimonias ordinis et facit miracula servando regulam et votum sollempne, deridetur et despicitur ab aliis, dicentibus quod ille facit talia per vanam gloriam, et alii, qui omnino tenent regulam, vadunt ad infernum. Si religiosus sit ribaldus et male vite laudatur a populo et talis est apostata; sed ille qui
- 800 tenet regulam contempnitur multipliciter. Ad idem, de omnibus statibus personarum. Contra istam miseriam, DAVID, *Psalmo* CXXI^o, *Ad te levavi*: «Miserere nostri, Domine, miserere nostri, quia multum repleti sumus despectione». Domine, nos qui sumus obtepti petimus misericordiam. Nota quod in omnibus aliis versibus dicimus ‚Miserere mei’, et ibi dicit in plurali, quia omnibus tangit, et duplicat. ‚Miserere nostri’, quia religiosis et secularibus; in principio misse dicit sancta ecclesia ter ‚Kyrieleyson’, et hoc dicit ad Sanctum Spiritum: «Sancte Deus, miserere nostri, quia multum repleti sumus despectione».
- 810 Ideo, contra miseriam est proprie necessaria misericordia. Ideo dicit thema: «Miserere mei, Fili David», etc., etc. Deo gratias. Amen.

798 *Legendum forse* ‚qui omnino non tenent regulam’ 801-803 Ps CXXII, 3 802 *Miserere seq* mei *canc exp* | nostri *int lin* 803 ‚obtepti’ *leg forse* ‚contempti’

IV

(F. 61/57v) SERMO FERIE QUINTAE POST REMINISCERE

Prauum est cor hominis et inscructabile

Habetur verbum illud originaliter *Ieremie*, capitulo XVII°, recitatae in epistola hodierna. 815

De presenti, et ad satisfaciendum requeste plurium personarum, volo predicare de Antichristo et ea que sequentur post nativitatem eius. Sed primo, invocabimus virginem Mariam dicendo *Ave Maria*.

Prauum est cor hominis et inscrutabile. Habetur verbum illud, ut dixi.

De materia Antichristi nonnulla multa impertinencia loquuntur, sicut vbi nascetur, vbi debet mori, quis erit pater, que erit mater. Multa loquuntur, que non reperiuntur in Sacra Scriptura. Sed ego de illis que reperiuntur in Sacra Scriptura vobis loquar. 820

Antichristus erit tante superbie et presumptionis quod desiderat esse Dominus totius mundi, et erit homo sicut vnus nostrum; sed in sua infancia habebit istas presumptiones: esse dominus totius mundi, et de hoc non contentus, faciet se adorari sicut Deus et creator mundi. Textus est PAULI: «Revelabitur homo peccati, filius perdicionis, qui aduersatur et extollitur super omne quod dicitur Deus, ita quod in templo Dei sedeat», 2^a *Thess.*, II°. Quare dicit Paulus ‚homo peccati‘? 825

Quia in conceptione et in tota vita eius erit semper obstinatus in peccato; quando dicit Scriptura ‚peccatum‘, intelligitur de superbia et presumptione: «Inicium omnis peccati superbia est, et qui tenuerit eam replebitur malis», *Ecclesiastici*, X^o. Ideo, erit superbus et presumptuosus. Item, ‚filius perdicionis‘: Lucifer dicitur ‚perdicionis‘, quia fuit occasio perdicionis angelorum et hominis, quia ille Lucifer tamptauit Adam et Christum. 830

In Sacra Scriptura, nomen Dei accipitur duobus modis, participative, ut prelati, qui participant in Domino, vocantur domini; reges et principes vocantur ‚dei‘, qui habent dominationem. Auctoritas Da- 840

811 *Mt* xv, 22

813 *Ier* xvii, 9 | hominis *Vulg* omnium

819 *Ier* xvii, 9

820 ‚nonnulla‘ *leg* nonnulli 821 Cf. ADSONIS DERVENSIS, *De ortu et tempore Antichristi. Necnon et tractatus qui ab eo dependunt* (VERHELST, CC CM XLV, Turnholt, Brepols 1976, 186 pp.); IACOBI DE BENEVENTO, *De adventu et statu et vita Antichristi*, inter opera THOMAE AQUINATIS (París, Vivès, XVIII, 1875, 610-628); et alia, de quibus cf. introductionem ad *Llibre contra Antichrist* Raimundi Lulli, apud ATCA, IX (1990), 29-31.

828-830 II *Thess* II, 3-4 833-834 *Ecli* x, 15 835-837 Cf. *Is* xiv, 12-14

vid, *Psalm*o LXXXI°, *Deus stetit in synagoga deorum, in medio autem deos diiudicat*: «Ego dixi: dii estis, et filii Excelsi omnes». Antichristus vollet dominari omnibus principibus mundi. Alio modo, accipitur Deus essentialiter, ut ‚Deus omnipotens’. Ut Antichristus sit dominus et
 845 deus non erit magna vis, quia sarraceni, tartari et iudei adhererunt ei; sed contradicetur a christianis. Ideo vocatur Antichristus, qui dicitur ab ‚anti’, quod est contra, et Christus, quia contra Christum et christianos. Ideo thema: «Pravum est cor hominis et inscructabile», ille filius perditionis, qui se ostendet [f. 62/58r] bonum et deuotum, et
 850 tamen contrarium erit.

Sum modo in materia. Videamus quibus modis vtetur Antichristus pro habendo ista predicta. Sacra Scriptura declarat quod omnes spiritus maligni et expresse Lucifer, iuuabunt eum ut adoretur (et percepit esse quod nos poterimus videre illum Antichristum). Quatuor bella
 855 faciet Antichristus contra christianos:
 primum erit per dona placentia;
 secundum, per miracula euidencia;
 tertium, per argumenta insolibilia;
 quartum, per tormenta intollerabilia.

860 Primum bellum erit quod dabit dominis terrenis multa bona, videlicet aurum et argentum, que sunt placentia. Praticam pone de thesauris omnibus mundi et mare et venis terre. (Require in alio sermone). Quare permittet hec Deus, ut demones apportent Antichristo tantos thesauros? «Seducet gentes, que sunt super angulos terre, Got et Magot, et congregabit eos ad bellum, cuius numerus est sicut arena maris», *Apocalypsis*, xx^o. Secretum: Got et Magot. Aliqui dicunt quod Got et Magot sunt decem tribus Israel, inclusi intra montes Caspios. Non
 865 est verum. Got vult dicere ‚tectum’ et Magot detectum. Aliqui sequentes Antichristum erunt tecti, dicentes quod ibunt contra infideles. Alii sunt detecti, sicut ribaldi et homicide, et istos subiugabit per
 870 dona. Non erit necesse Antichristo facere bella, quia christianitas est diuisa et reges et principes inter se ad invicem sunt diuisi, *Daniel*, xi^o, ad litteram: «Magnificabit gloriam suis et dabit eis potestatem et mul-

841-842 *Ps* LXXXI, 6 844-845 E. g., *Gen*, 1, 1 848 *Ier* xvii, 9 848-849 *II Thess* ii, 3

852-854 *Apoc* xiii, 4 853 percepit *lect dub* precepit (*lege forsan* poterit?)

862 864-866 *Apoc* xx, 7 866-867 ADSO DERVENSIS, *De ortu et tempore Antichristi*. (VERHELST, CC CM, xlv, Turnholt, Brepols 1976,) 873-874 *Dan* xi, 39-43 876-877 *Sap* xi, 17 883-884 *I Io* ii, 15 884-886 Pseudo-SENECA (cf. notam ad lin. 328-329: talia enim verba absunt etiam a R. BUSA, A. ZAMPOLLI, *Concordantiae Senecanae*, Hildesheim, Georg Olms Verlag 1775, 80, col. 1

tis in terra diuidet, gratuito... dominabitur thesauros auri et argenti». 875
 Questio: Quare Deus permittet hoc fieri, quod demones portent the-
 sauros? Regula est theologie, que dicit: «Per que quis peccat, per hec
 et torquetur», *Sapientie*, XI° capitulo. Contra istud est armatura dilec-
 tio celestialis, quod antequam veniat bellum, quod forte veniet cito et
 valde breviter, ut aliqui dicunt per revelationem, quod XV anni sunt
 quod natus est Antichristus. Si vera sunt ista, cito erit bellum. Ideo, 880
 accipiamus dilectionem celestialem, ut ista bona temporalia, honores,
 carnalitates eitemus, pensantes in isto bello Antichristi. Auctoritas:
 «Nolite diligere mundum nec ea que in mundo sunt», I^a *Iohannis*, II°
 capitulo. «Si quis diligit mundum, non dilectus», SENECA [f.
 62/58v]: «Nichil cum dolore admittitur, nisi qui cum amore posse- 885
 ditur».

Secundum bellum erit per miracula euidentia. Facto primo bello,
 restabunt persone habentes deuotionem celestem et contra istas per-
 sonas erit secundum bellum. Quia Antichristus et eius discipuli facient
 tanta miracula, quod illi mirabuntur; non intelligatis quod 890
 Antichristus faciat miracula, sed videre miracula est opus mirabile
 per divinam potentiam factum. APOSTOLUS: «Reuelabitur ille ini-
 quus..., cuius est aduentus secundum operationem Sathane», I^a *Ad*
Thessal. II° capitulo, in omnibus signis et prodigiis apendatibus, que
 miracula seu mira faciet; auctoritas IOHANNIS, *Apocal.* XII, ponit duo: 895
 primum erit quod faciet «ignem cadere de celo» prout apparebit, *Iob*,
 I^o, quod «Sathanas misit ignem de celo super oves et mortue sunt»,
 etc.; et hoc fuit permissione divina. Antichristus se vocare faciet Ema-
 nuel, per illam prophetiam: «Ecce virgo concipiet et pariet filium et
 vocabitur Emanuel», *Ysaie*, VII°. Aliud signum erit quod faciet loqui 900
 ymagines sanctorum, et dicit *Apoc.* XIII°. «Tunc surgent pseudo christi
 et pseudo prophete et dabunt signa et prodigia» (dicitur quasi procul
 a digito, quia miraculum non potest fieri per hominem). Quare hoc
 fiet? Ratio: «Per que quis peccat, per hec et torquetur», *Sapientie*, XI°.

Contra secundum bellum est armatura deuotio spiritualis, ut to- 905
 tam vestram ponatis in nomine Ihesu Christi, quod omnia sunt in illo
 nomine Ihesu et in omnibus LX nominibus non est nomen proprium
 nisi Ihesus: «Vocatum est nomen eius Ihesus»; omnia illa sexaginta
 nomina accipiet Antichristus, sed expugnabit nomen proprium Ihe- 910
 sus: «Super egros manus imponent et bene habebunt..., in nomine meo
 demonia eicient, linguis loquentur novis», *Marci*, ultimo. Dominus

892-893 II *Thes* II, 8-9 895-896 *Apoc* XIII, 13 896-897 *Iob* I, 10 899-900 *Is* VII,
 14 900-901 *Apoc* XIII, 15 901-902 *Matth* XXIV, 24 904 *Sap* XI, 17
 908 *Lc* II, 21 910-911 *Mc* XVI, 18. 17 914-916 *Ps* XXXIX, 5 916-918 *Philip* II,
 9-10

noster in ascensione dedit remedia: «Signa autem eos qui crediderint» (nota, quod non dicit apostolos et discipulos) «linguis loquentur nouis, serpentes tollent». DAVID, *Psalmo*, XXXIX: *Expectans expectavit*:
 915 «Beatus vir cui est nomen Domini spes eius et non respexit in vanitates et insanias falsas»; «Dedit illi nomen, quod est super omne nomen, ut in nomine Ihesu omne genu flectatur celestium, terrestrium et infernorum», *Ad Philip.*, III°.

Tertium bellum erit per argumenta insolubilia. Antichristus et eius
 920 discipuli argumenta facient insolubilia per hominem; et in isto tertio [f. 63/59r] prelio restabunt multi clerici et theologi, decretaliste, iuriste et nonnulli clerici, et disputare habebunt discipuli Antichristi cum christianis et devinent eos, etc., *I^a ad Thimoteum*, III° capitulo: «Spiritus magnifeste dicit quod in nouissimis diebus discedent quidam a fide», scilicet, theologi, qui nunc predicant fidem Christi, «accedentes in spiritu erroris». Pone praticam de doctoribus, qui tunc erunt, qui non scient respondere rationibus Antichristi, et faciet iuxta voluntatem suam. «Rex eleuabitur» et datum est ei «os ad loquendum ingencia» et verba insolubilia, *Daniel*, VII° et XI°: Quare hoc
 925 sustinebit Deus? Ratio: quia «per que quis peccat, per hec et torquetur», *Sapientie*, XI capitulo; quia doctores de presenti vilipendunt *Bibliam* et non legunt *Bibliam*.

Armatura contra istud tertium bellum est ut vos fidem christianam non fundetis in argumentis, sed in deuotione; argumenta confortant intellectum, sed non fundant: «Tolle argumenta, vt est fides». AMBROSIUS dicit quod pro vno argumento, quod dabitur in tempore Antichristi, ipse Antichristus et eius discipuli dabunt centum. Si diceret alicui: «Quomodo credis tu quod Pater et Filius et Spiritus Sanctus sunt vnus?», debes dicere, non debes dicere argumentum, sed debes
 935 tenere fidem per hoberedientiam. Auctoritas: «Fides vestra non sit in sapientia hominum, sed in virtute» hoberedientie «Dei».

Quartum bellum erit per terribilia et forcia tormenta. Quando per
 945 bella Antichristus habebit quasi totum mundum, tantum dabit et tanta terribilia tormenta, quod illa pena sanctorum Laurencii et Bartholomei nichil sunt in comparacione illorum, que faciet Antichristus:

923-926 I *Tim* IV, 1 928-929 *Dan* XI, 36; VII, 8 934 *Sap* XI, 17

935 AMBROSIUS: «Aufer hinc argumenta, ubi fides quaeritur», *De fide libri quinque*, I, XIII, 84 (ML 16, Paris 1845, col. 548) 940-941 I *Cor* II, 5

944-945 *Legenda aurea*, *De la vida de sent Lorens*, *De la vida de sent Barthomeu apòstol* (REBULL, Olot 1976, 405-406 i 441; KNIASZEH/NEUGAARD, III, Barcelona 1977, 177-178) 946-947 *Dan* VII, 25 948 regnabit *ms* regnabit 949-950 *Apoc* XIII, 17 959-961 *Mt* XXIV, 21-22 960 abreuarentur *corr* abreuierentur (-re- *exp*) arentur 961-962 *Sap* XI, 17

«Conteret sanctorum Altissimi... et tradentur in manibus eius per tempus et tempora et dimidium temporis», id est, per tres annos et dimidium: tot regnabit Antichristus. Dicit IOHANNES, *Apocb.*, quod «nemo audet emere, vendere» nec aliquid facere, nisi «habeat signum Antichristi in fronte aut in manu», aut in ore; et quando quis emere 950
 voluerit panem, dicetur ei prius: ‚Quis vivat?‘ Et si homo dicit quod ‚Vivat Emanuel‘, erit condempnatus. Si tu dicis ore: ‚Vivat Antichristus‘, et hoc timore, dampnatus es. Si vnus miles renegaret regem ore, decollaretur, tanto forcius ille qui renegauerit Ihesum Christum. Si dicat: ‚Quis vivat?‘, si dicat: ‚Ihesus‘, incontinenti accipietur et graviter 955
 membratim punietur, etc. Et istud bellum erit durum, tunc non remanebunt veri [f. 63/59v] christiani in villis et civitatibus, sed fugient in locis heremis, et in hoc manebunt per tres annos et dimidium annum. Auctoritas: «Erit tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi, nec fiet, nisi dies abreuiaentur, nulla caro salua facta esset», 960
 MATTHEI, XXIII°. Quare hoc permittet, etc.? «Per que quis peccat, per hec et torquetur», *Sapientie*, XI° capitulo. Ibi qui tunc fient martyres erunt gloriosiores quam illi qui sunt in prima ecclesia. Ratio: quia primi martyres faciebant miracula, et non sic erit in fine mundi, quia 965
 Antichristus faciet miracula.

Armatura belli est in ultimo sermone quem fecit Salvator publice ante passionem suam de istis tribulationibus, et est oratio cordialis: «Vigilate», ita orantes in omni tempore, ut fugere habeatis omnia mala ista ventura, «vigilate omni tempore». scilicet, omni die, mane et cero 970
 dicatis orationem vestram, scilicet, *Credo*, *Pater noster*, et *Ave Maria*.

Ideo, vigilate itaque orantes, ut stare possitis ante Filium hominis in die iudicii. Amen, etc.

V

(f. 97/88v) SERMO FERIE SECUNDE POST LETARE IHERUSALEM

Magnificauit eum in timore

Habetur originaliter libro *Ecclesiastici*, XLV° capitulo.

975
 Verbum propositum dat motivum predicare de timore, quem debemus habere, habito respectu ad magestatem Dei. Ideo, salutabimus virginem Mariam, dicendo *Aue Maria*.

968 Cf. *Mt* xxiv, 42; xxv, 13; *Mc* xiii, 37; *Lc* xxi, 36

971-972 *Lc* xxi, 36

974 *Ecli* xlv, 2

- Magnificavit eum in timore*, libro et capitulo, ut dixi.
- 980 Verbum istud dicere vult quod persona, que timorem habet ne faciat contra Deum, talis persona magnificatur erga Deum, Deus magnificat, etc.
- Primo, magnificat Deus personam timorantem in penitentia, quia timor non est nisi stimulus pungens personam ut doleat de peccatis preteritis, tangens dolorem et intentionem de non redire ad peccata.
- 985 Auctoritas: «Timor Domini expellit peccatum, nam qui sine timore est non iustificabitur», *Ecclesiastici*, primo capitulo.
- Item, magnificat in sanctitate, quia timor Domini est fons redundans in corde hominis per penitentiam ieiunando, audiendo missas et faciendo orationem, etc. Auctoritas: «Qui timet Deum faciet bona et qui continens est iustitie apprehendet illam et obuiabit illi», etc. *Ecclesiastici*, xv^o, «et qui continens est iustitie apprehendet illam», scilicet, per timorem; qui diceret, ego non facio bona opera, ideo Dominus dampnaret me.
- 990
- 995 Item, magnificat in sapientia, quia ille timor est candela illuminans corda hominum, ut cognoscat que facienda sunt. DAVID, *Psalmo* CXI^o: «Beatus vir, qui timet Dominum, in mandatis eius cupit nimis». «Initium sapientie timor Domini, intellectus bonus omnibus facientibus», etc.
- 1000 Item, magnificat in bonis temporalibus: nunquam fuit persona, que habuerit timorem Domini in corde, que venerit ad paupertatem. Ideo, timor Domini est sicut fructuosus campus, qui dat habundanter fructus. DAVID, *Psalmo* XXXIII°: «Timete Dominum omnes sancti eius, quoniam non est inopia timentibus eum». Christiani sunt sanctificati in baptismo, ideo vocantur ‚sancti’.
- 1005
- Item, mag-[f. 98/89r]-nificat in vita et perseuerantia, quia timor Domini est fundamentum sustinens personam, sicut fundamentum sustinet domum, et sic facit perseuerare. Auctoritas: «Si non in timore Domini tenueris te, instanter et cito subvertetur domus tua», *Ecclesiastici*, xxvii^o.
- 1010
- Item, magnificat in morte: quando homo venit ad mortem, dyaboli veniunt ad mortem volentes accipere animam deffuncti.

979 *Ibid.*

986-987 *Ecli* I, 27

990-992 *Ecli* xv, 1-2

996-998 *Ps* CXI, 1 998-999 *Ps* CX, 10

1002 sicut *seq* tempus *canc exp* | fructuosus *corr* fructuosus 1003-1004 *Ps* XXXIII,

10 1004-1005 *Colos* III, 12

1008-1010 *Ecli* XXXVII, 4

1011-1012 Cf. textum linearum 350-375

Ponamus similitudinem: in isto campo est multitudo seu congratio herbe, in qua perdrix includitur, et venatores sequuntur, et perdrix non potest manere in herba, et venatores faciunt volare falconem de superius et excitant canes ad mouendum perdricem; et perdrix, videns quod non potest manere quin capiatur a canibus in terra aut a falcone in aëre, sed credit euadere volando quam aliter, et leuat se volando; et falco, qui est de superius, videt eam leuare et descendit volando et capit eam. Sic est de homine, cuius anima est in campo corporis, et exitur foras et sunt ibi centum mille dyaboli ad habendum animam, quia non est persona que non videat demones nec viderit, excepta Virgine. Dyabolus venit ad mortem Christi, sperans habere animam Christi: hoc dicit BEDA in *Glossa super Thobiam*, vii^o. Quid ergo faciet anima peccatoris, quod si vult ire in altum, capietur a demonibus; si restat in terra, canes, id est, dyaboli, amouebunt eam et portabunt eam ad infernum, nisi timor Domini deffendat eam animam quod euadat manus demoniorum. Auctoritas: «Timenti Deum bene erit in extremis, et in die deffunctionis sue benedicetur», *Eccli*, i^o. Item, magnificat in gloria paradisi, quia timor Domini est thesaurus faciens animam ducere in gloriam. DAVID, *Psalmo*, xiiii^o: «Ad nichilum deductus est malignus, timentes autem Dominum glorificat» Ideo, timor magnificat creaturam: «Domine, qui timent te, magni erunt apud te», *Iudith*, xvii^o, «per omnia».

Postquam timor Dei facit tanta bona, volo declarare materiam. Nos debemus timorem Dei habere in tribus:

- primo, sicut dominum rigorosum
- secundo, sicut amicum proficientem
- tertio, sicut patrem generosum.

Primo, debemus dubitare Deum sicut dominum rigorosum: quando quis [f. 98/89v] dominus est rigorosus ad puniendum inhobedientes preceptis suis et punit eos, talis est timendus et tremendus; e contrario, de illis qui non puniunt inhobedientes, non timentur. Similitudinem accipere possumus: quando in campo seminato ponuntur, li espaventa' ad similitudinem hominum, ne aues et agrestes animalia veniant ad comedendum bladum, sed quando aues et animalia vident quod ille non deffendit et tendit arcum, approximantes paulatim ascendunt super caput et faciunt stercora: sic est de domino, qui habet regimen patrie: quando ordinationes sue non timentur et

1024 BEDA: «...Domino passo in cruce venit diabolus, qui eum crucifici docuerat, quaerens si quid forte in eius anima sceleris inueniret», *In librum beati Patris Tobiae allegorica interpretatio*, VI, 8 (ML 91, París 1862, col. 928/C) 1028-1029 *Eccli* 1, 19 1031-1032 *Ps* xiv, 4 1033-1034 *Iudith* xvi, 19

- 1050 non punit inhobedientes. Et hoc non valet nisi puniatur ille qui fecit malum, ideo dominus rigorosus timetur. Auctoritas: Nabuchodonosor erat ita rigorosus quod incontinenti puniebat malefactores et rogauerunt aliqui Daniele: «O, timeo dominum meum regem, qui statuit»
- 1055 *Daniel*, 1°. Numquam fuit nec erit dominus ita rigorosus sicut Deus. Videamus in quibus rebus punit Deus et quomodo punit et tempus in quo punit. Rex temporalis punit in bonis et corpore, sed Deus punit in corpore et anima, in bonis et parentibus; in corpore, quia plures infirmitates sustinemus per totum corpus membratim et post, mortem dat Deus: «Nulla ei nocebit aduersitas, si nulla ei dominetur iniquitas», GREGORIUS. Item, punit in anima, quia nullus rex punit in anima, sed Deus punit animam in inferno vel in purgatorio.
- 1060 Miraculum: erat homo deuotus et bone laudabilis vite, et quando fuit decessus, anima eius apparuit cuidam heremite, dicens quod magnam penam patiebatur in purgatorio, quia consueverat de vespere bibere antequam iret cubitum plenum vitrum vini, purum sine aqua, ut requiesceret in lecto, etc. Quid fiet de illis, qui se inebriant cothidie?
- 1065 Item, punit Deus in bonis temporalibus, quare veniunt tempestates, tribulationes, infirmitates, guerre et siccitates? Propter peccata mundi, propter peccata parentum filii sunt infirmi, aliqui ceci, aliqui claudi, aliqui muti, et similia mala. Dicit quis: Scriptura dicit quod pater, etc.: «Omnes anime mee sunt, ut anima patris, anima filii». «Filius non portabit iniquitatem [f. 99/90r] patris et pater non portabit sui filii iniquitatem», *Ezechiel*, xviii^o, scilicet in corpore, et non in anima, quia filii aliquociens sunt infirmi, claudi, propter defectum parentum.
- 1070 Item, punit in bonis temporalibus, quia pro peccatis tuis Deus auferet a te bona et parentes, sed domini temporales dant punitionem per mala opera, sed Dominus dat punitionem quod pro vno risu vano punit in purgatorio; domini temporales non puniunt cogitationes, sed Dominus punit cogitationes et opera mala, quamvis secrete fiant.
- 1075 Item, punit de verbo occioso et blasphemo, etc., et de diffamatione proximi. Verbum occiosum est quod non facit bonum nec malum.
- 1080 Auctoritas: «Dico vobis, quod de omni verbo occioso, quod luquuti fuerunt homines, redditori sunt rationem in die iudicii», *Matthei*, xii^o.

1053-1054 *Dan* 1, 10

1060-1061 MISSALE ROMANUM, MISSALE VICENSE, *Feria VI post Cineres. Oratio super populum.*

1072-1075 *Ez* xviii, 2-4 1073-1075 *ibid.*, 20

1082 Cf. *Mt* v, 28

1085-1086 *Mt* xii, 36 1086 fuerunt *Vulg* fuerint

Item, de cogitationibus cordis non est timendus rex terrenus, sed Deus qui punit et scit cogitationes hominum, puniet acriter: «Dico vobis, quod omnis qui viderit mulierem ad concupiscendam eam, iam mechatus est», *Matthei*, v^o. Ad idem de mulieribus. 1090

Item, punit de bonis operibus quando non fiunt cum diligencia et intencione recta, sicut qui celebrat missam et non facit deuote et non habet in memoriam passionis, etc., et quando defficit in aliquo puncto, ideo acriter punit. Ad idem de predicatione, que est bonum opus; etiam punit de ieiuniis, quando non fiunt in pascientia et humilitate. 1095

Item, de confessione punit Deus, quando fit negligenter, sicut aliqui, qui non recordantur peccata sua, et dicunt: «Pater, recordamini mihi peccata mea». DAVID, *Psalmo* LXXIII°: «Cum accepero tempus, ego iusticias iudicabo», non solum iniustitias, sed iusticias, quando fiunt indiligentia. «Cuncta que fiunt, adducet Dominus ad iudicium, siue bonum, siue malum», *Ecclesiastes*, XII°. 1100

Ideo, habeamus timorem Domini, quia punit in corpore et anima, in bonis temporalibus et aliis premissis, quia punicio Dei perpetua, scilicet, in inferno in secula seculorum, quia pro peccato mortali, in quo permanserit homo per diem et horam, pena erit perpetua in inferno. Auctoritas: «Ostendam vobis, amici mei, quem timeatis». «Dico vobis, amici mei, non terreamini ab hiis qui occidunt corpus...», [f. 99/90v] sed eum timete qui potest corpus et animam «mictere in gehennam». 1105

Contrarium est, quia domini temporales plus timentur quam Deus. Ratio: quia precepta Dei ne[mo] dubitat frangere et interrumpere. In hoc est maxima stulticia: si ex precepto iustitie proclamaretur ne quis iret ad talem locum sub pena amissionis pedis, nemo iret. Sed Dominus fecit proclamationem plus quam mille anni sunt elapsi, quod homo vel mulier non audeat transgredere mandatum Dei, nec ire ad sortilegos, et hoc sub pena perdicionis corporis et anime. Item, de aliis statutis Dei blphematores. Ad idem, de obseruacione operum, ne fiant in die dominico: Ecce seruus Domini sui non timebit. «Si ego sum Dominus, vbi sunt seruitores mei?», *Malachie*, I^o: «... est timor meus, dicit Dominus exercituum». «Etenim, quia non profertur cito contra malos sententia, ideo filii hominum absque timore vllo perpetratum malum», *Ecclesiastes*, VIII°. 1110
1115
1120

Dominus vult tenere morem iudicis iusti, quia licet Deus sciat et videat peccata hominum, non punit donec ad iusticiam venerit, quia

1088-1090 *Mt* v, 28

1098-1099 *Ps* LXXIV, 3 1099 solum *seq* iustitias *canc exp* 1100-1101 *Eccle* XII, 14
1106-1109 *Lc* XII, 4-5

1115-1116 *Lev* XIX, 31; XX, 6 1116-1117 *Deut* v, 16 1117-1118 *Ex* XX, 8-11
1118-1119 *Cf. Mal* I, 6 1120-1122 *Eccle* VIII, 11

- 1125 prius fit processus; quia iudex, sciens peccatum malefactoris, non debet iudicare nisi constet per alios testes idoneos et quod ille malefactor confiteatur. Sic Dominus, sciens peccata, non punit, sed accendit testes accusantes et examinat, et hoc in exitu anime a corpore, et anima accusatur a dyabolo, et dicit: ‚Domine, iustitiam postulo contra istam animam’, et angellus bonus examinatur a Deo et conscientia anime etiam examinatur; et sic duo testes. Auctoritas: «Dominus interrogat iustum et impium», *Psalmus In Domino confido*. Hoc facit, licet ipse sciat peccata, servat ordinem iusticie, et dicit Dominus dyabolo: «Tolle quod tuum est» in inferno. «Non est similis tibi, Domine, magnus es tu, Domine», *Ieremie*, x^o.

- Secundo, debemus timere Deum sicut amicum proficientem. Si aliquis habuit amicum a quo acceperit multa bona, timet eum et non vult offendere eum. Auctoritas: David habebat filium paruum et fuit infirmus; Daudid orabat et infans mortuus est. Timuerunt serui David nuntiare ei quod puer defunctus esset et hoc propter seruicium, quod faciebant ei, *II° Regum*, xii^o. Sic est de Deo, quod debemus eum timere, quia non debemus dicere nec facere aliquid contra Deum, quia est amicus noster proficiens, quia nobis dedit omnia bona, scilicet corpus et animam, et omnia [f. 100/91r] que habere possimus, a Deo sunt nobis data. Si peteretur ab alioquo, quis dedit sibi corpus, si diceret quod pater et mater, nichil est, sed Deus dedit sibi corpus in ventre matris et formavit corpus, ossa, venas, neruos. Auctoritas *Iob*, x^o: «Manus tue fecerunt me et plasmaverunt me totum in circuitu» (pone lectionem totam vsque) «ossibus et nervis compegisti me, vitam et misericordiam tribuisti michi». Ideo, Deus timendus est tamquam amicus proficiens.

- Si quidam medicus sanaret te sine pretio, nunquid honoraretur? Sic Deus dedit nobis. Item, quis dedit animam, que est ad ymaginem Dei facta: sicut Deus est vnus in essentia, sic anima habet tres potencias, memoriam, scientiam et voluntatem; et anima est immortalis. Sed anima animalis moritur cum animal moritur, quia totum suum esse habet a corpore animali. Auctoritas: «Producat terra animam

1129 dicit *corr* dixit *exp* -x- 1131-1132 *Ps* x, 6 1134 *Mt* xx, 14 1134-1135 *Ier* x, 6

1138-1141 Cf. *II Reg* (*II Sam*), xii, 15-18 1142 est *int lin* 1147-1150 *Iob* x, 8-12 1147 *Iob* *seq* *Joho^o* *canc exp* 1148-1149 pone lectionem totam: «Manus tue fecerunt me / et plasmaverunt me totum in circuitu; / Et sic repente praecipitas me? / Memento, quaeso, quod sicut lutum feceris me, / et in pulverem reduces me. / Nonne sicut lac mulsisti me, / Et sicut caseum me coagulasti? / Pelle et carnibus vestisti me; / ossibus et nervis compegisti me. / Vitam et misericordiam tribuisti mihi.»

1152-1153 Cf. *Gen* i, 26-27 1157-1158 *Ibid.*, 24 1163 quia *seq* sine *canc exp* 1166 Cf. *Gen* i, 11 1167 *Io* ii, 9, 11 1169-1170 *Eccli* vi, 17

viuentem in genere suo», *Genesis*. Sed anima hominis est rationalis, formavit ergo Dominus hominem; quando corpus moritur, anima remanet immortalis, ideo quia Deus dedit memoriam, voluntatem et rationem anime, debet homo diligere Deum, sicut amicum proficientem, quia dat nobis bona temporalia, sicut blada, vina et alia bona. Si aliqui dicerent quod natura dat fructus, non est verum, quia pluma non scribet nisi moueatur per scribam, sic terra non dat fructus nisi Deus faciat, quia primo granum frumenti putrefactum est in terra, et postmodum venit in herbam virentem, et sic de aliis. Quando vinee scinduntur exit aqua de vite, et quis potest conuertere aquam in vinum, nisi Deus? Et sic de singulis. O quantum debemus diligere istum amicum, qui nobis dat tanta bona, et eum timere. «Qui timet Deum eque habebit amicitiam et secundum voluntatem Dei erit amicus eius», *Ecclesiastici*, VI°.

Miraculum, Secundo libro *Machabeorum*: erat quidam bonus homo ieiunans et venit rex Antiochus et inhibuit ei ne ieiunaret, et dedit ei cibum vetitum a Lege Dei et rex ille dedit sententiam mortis contra illum hominem, quia nolebat comedere; expoliato homine, portauerunt cibum, ut simularet se comedere et noluit comedere: «Domine, qui habes scientiam manifeste scis..., sed propter timorem tuum, etc.», II *Macchab.*, VI°. Et ibi notatur [f. 100/91v] quod quadraginta diebus debes ieiunare secundum preceptum legis christiane. Item, cum fuissent omnes condempnati ad infernum, Dominus venit in incarnatione et postmodum ad mortem crucis, ne credentes et hoberdientes suspendantur in furca inferni, et ibi maxima amicitia est. Ideo, debemus ipsum Deum timere, et de istis dicit thema: «Magnificavit...».

Tertio, debemus timere Deum tamquam patrem generosum. Sacra Scriptura dicit quod quando quis est generosus et diues et habet filium vnum, ipse filius custodit ne offendant patrem, ut habeat hereditatem, quia si filius fieret inimicus patris, dubitaret ut emanciparetur, etc. «Vnusquisque habeat timorem patris et matris», ne perdat hereditatem, *Leuitici*, XIX°. Quam hereditatem nobis preparauit? Deum, paradysum, et gloriam eius. Ideo, ne perdamus hereditatem debemus timere Deum, ex duabus de causis: primo, per excellentiam hereditatis et per facilitatem. De excellentia, *Paulus*: «Scio hominem raptum..., siue in corpore, siue extra corpus..., vsque ad tertium celum, etc.», II^a *Ad Cor*, XII°. «Oculus non vidit, nec auris au-

1172-1175 II *Mac* vi, 30 1178-1179 Praeceptum de ieiunio quadragesimali 1179-1181 *Eph* ii, 5 1183 *Ecl*i xiv, 2 1188-1189 *Lev* xix, 3 1192-1194 II *Cor* xii, 2 1194-1196 II *Cor* ii, 9 1199 *Ps* cxxii, 1 1201-1202 *Bar* iii, 24 1205 potestati *lect dub* peccandi 1206-1207 Cf. *Iac* ii, 10 1209 admittit *lege* amittit | si *ms* se 1210-1215 *Ps* xxxiii, 13-15

- 1195 diuit nec in cor hominis ascendit, que preparauit Deus diligentibus se, nobis autem reuelauit per Spiritum suum». Oculus non vidit per scientiam speculatiuam et intelligenciam, quia philosophi non potuerunt inuenire excellentiam celi, et nobis reuelauit per Spiritum suum: primo, cuius est celum empireum: «Ad te leuauit oculos meos, qui habitas in celis». Homo qui respicit celum ex aduerso debet cogitare quantam pulcritudinem habet et quanta est infra celum: «O Israel, quam magna est domus Domini et ingens locus possessionis eius», *Baruc*, III°. Sic pensa que ornamenta sunt.
- 1200 Secundo, debemus timere Deum tamquam patrem generosum ne per facilitatem potestatis perdamus paradysum, quia pro vno peccato mortali tantum perdit homo paradysum. Auctoritas: «Si homo custodierit omnia mandata Dei et vnum dimiserit, factus est omnium reus», *Iacobi*, II°. Filius regis temporalis, si peccauerit contra patrem, non propter hoc admittit hereditatem patris, sed nos per contrarium. Ideo, si
- 1205 velimus habere gloriam paradysi, habeamus ea que dicit DAVID, *Psalmo Benedicam*, etc.: «Quis est [f. 101/92r] homo qui vult vitam, diligit dies videre bonos? Prohibe linguam tuam a malo», id est, ne loquaris contra Deum, «et labia tua ne loquantur dolum», scilicet contra proximum, «diuerte a malo et fac bonum, inquire pacem et persequere eam».
- 1210 De tali poterit dici thema propositum: «Magnificavit eum in timore». Ideo, timore Deum debemus timere tanquam Deum rigorosum, qui nobis habet punire; tanquam amicum proficientem, qui cothidie habet nobis providere; tanquam patrem generosum, qui in
- 1215 gloria eterna nos habeat hereditare. Amen
- 1220

VI

(F. 103r) SERMO ANNUNCIATIONIS BEATE MARIE MARCII

*Inuenisti gratiam apud Dominum**Luce*, primo.

- 1225 In isto sermone volo predicare de incarnatione Filii Dei et annunciatione virginis Marie. Sed ut Deus det nobis suam gratiam copiosam, nos debemus presentare salutationem angelicam virgini Marie, dicendo: *Ave Maria*.

Inuenisti gratiam apud Dominum, loco et capitulo ut dixi.1216-1217 *Ecli* xlv, 21222 *Lc* i, 301228 *Lc* i, 30

Verbum prepositum est thema. Verbum est archangeli Gabrielis, dictum virgini Marie. Pro declaratione verbi et introductione materie, sciatis quod in principio mundi vsque modo et ad finem fuerunt due mulieres contrarie in suis operibus, quarum prima fuit Eua, alia fuit virgo Maria. Et in fine mundi prima Eua invenit maliciam et iniquitatem contra Deum, et virgo Maria invenit gratiam coram Domino. Ideo possimus dicere Eue: ‚Invenisti iniquitatem contra Deum‘; et Virgini possimus dicere: «Invenisti gratiam apud Dominum».

De inventione gratie videamus ordinationem: persona humana que prima invenit maliciam fuit Eua, mulier, non homo, ideo quia, sicut per mulierem erat principium malitie et iniquitatis, sic oportebat quod mulier foret causa gratie et misericordie; prima mulier Eua virgo fuit, ideo voluit Dominus quod inuentum gratie fuisset per virginem. Item, Eua fuit virgo sponsata Ade; Deus voluit quod virgo Maria virgo fuisset, desponsata virgo. Item, Eua fuit mulier sponsata et per malum angelum temptata. Ideo voluit Dominus quod virgo Maria, virgo sponsata, fuisset per angelum bonum salutata. Item, Eua fuit virgo sponsata temptata et decepta per dyabolum; Deus, per contrarium, voluit quod virgo Maria fuisset sponsata, salutata et informata veritate. Item, Eua fuit virgo, etc., decepta et saturata fructu; sic de virgine Maria, que fuit saturata fructu vite. Item, sicut per Euam venit malicia et iniquitas et fuit decepta, et venit malum per gustum fructus, sic per contrarium fuit Maria virgo, etc., quod per fructum virginis Marie est saluatio et redemptio tocius humani generis per fructum vite eterne. Iste due mulieres contrarie: de Eua, de qua venit omne malum et etiam finaliter mors irreuocabilis. Auctoritas Amuliere initium facti est peccatum et per illam mors irreuocabilis», *Ecclesiastici*, XXIII; et per contrarium de Virgine, quia ipsa fuit initium gratie et benedictionis et vite eterne: «Invenisti gratiam apud Deum».

Inquantum tangit evangelium, ego noto tres gratias, etc. [f. 112v/103]

Prima est gratia salutationis angelice
 Secunda est gratia incarnationis divinalis
 Tertia est gratia benedictionis eternalis;
 Ideo, «invenisti gratiam apud Deum».

Legitur in Veteri Testamento quod alique persone per angelos erant salutate, et hoc supra; sed saluatio ita excellens, sicut saluatio virgi-

1236 Lc 1, 30

1238 Gen III, 6 1255-1256 Eccli xxiv, 25-26 1257 Lc 1, 30

1263 Lc 1, 30

1264 Gen XVI, 7; Ex XXIII, 20, etc. 1266 Lc 1, 26 1270 Is VII, 14 1272 quando seq vrij canc exp

nis Marie, non reperitur; ideo «Missus est angelus ad virginem», etc. Virgo puella sciebat totam scripturam Veteris Testamenti et intelligebat omnes prophetias, plus quam alii prophete, quia erat illuminata. Quadam die, ipsa virgo reuelauit Helisabeth; ipsa orabat in
 1270 propheta *Ysaie*: «Ecce virgo concipiet et pariet filium et vocabitur nomen eius Hemanuel», *Ysaie*, VI: concipiet Filium, et non Patrem, non Spiritum Sanctum; et quando virgo, stans sola in contemplatione sua, dicebat: ,O, Domine, Filius vester debet concipi in ventre virginis. O
 1275 Domine, penso quod illa virgo est nata, peto gratiam vobis quod non moriar donec videro virginem illam; et conseruate me et corpus meum ut possim me vocari ancilla huius sanctissime ac reuerendissime virginis, que erit digna ad portandum talem fructum in aluo suo sacro! Que gratia erit illi virgini quod sit mater Dei!

In hac contemplacione existens virgo, subito intrauit angelus Gabriel cameram clausam in formam iuuenis resplendentis faciem pulchram. IERONIMUS dicit quod virgo consueuerat videre angelos, sed nunquam viderat similem angelum resplendentem; et tunc angelus fecit virgini maximam reuerenciam, dicendo: «Ave, gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus; que cum audisset [Virgo]
 1285 turbata est in sermone eius et cogitabat qualis esset ista salutatio». IERONIMUS dicit: «Non visione angeli, non, fuit turbata, sed per humilitatem»: persone vere humili magna turbacio est quando fit ei salutatio inconsueta, sicut mulieri deuote habendo milites iuuenes facientes reuerentiam inconsuetam, turbatur. Ideo dicit angelus: ,Flos paradisi, camera Dei, Aue', etc. Ideo, de tali reuerentia non consueta Virgo fuit
 1290 turbata, licet angelus non posset salutare virginem Mariam vane, sed quia in quolibet verbo angelus se inclinabat. Ideo Virgo per humilitatem fuit turbata «et cogitabat qualis esset ista salutatio»; et non respondit, dicens secum: ,Quomodo mihi, pauperi creature, mictitur angelus et facit [f. 113/104r] tantam reuerentiam: ego non sum ita
 1295 sancta'. «Et angelus ait: ,Ne timeas, [virgo] Maria», de verbis et de salutatione, «invenisti gratiam apud Dominum», vt angelus istam reuerentiam tibi impendat; et sic invenit virgo Maria gratiam. Si virgo Maria «cogitabat ,qualis esset ista salutatio'», nos debemus bene
 1300 cogitare salutationem virginis Marie: «Aue, gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus»; et nichil facimus, dicit AUGUSTINUS. Sed ecclesia addidit ,Maria'. Item, angelus non dixit: ,Benedictus fructus ventris tui', quia nondum conceperat, sed post conceptionem sancta Helisabeth dixit: «Benedictus fructus ventris

1279-1280 Cf. *Lc* 1, 26 | IERONIMUS: saltem ad litteram talis assertio non invenitur in operibus Hieronymi 1283-1285 *Lc* 1, 28-29 1285-1287 IERONIMUS cf. notam ad lin. 1279-1280 1293 *Lc* 1, 29 1296-1297 *Lc* 1, 30 1299 *Lc* 1, 29 1300-1301 *Lc* 1, 29 1301-1302 AUGUSTINUS 1304-1305 *Lc* 1, 42

tui»; et nos addimus: ‚Ihesus’; et post addimus: ‚Ora pro nobis, amen’.

In ista salutatione sunt sex clausule, que notant excellentiam Virginis:

Prima, quando dicitur: ‚Ave Maria’, que notat puram excellentiam, id est claram puritatem [...].

Prima, clara puritas, quando dicimus: *Aue, Maria*. Secundum interpretationem grecam, id est, ‚sine ve’, id est, sine peccato. Peccatum est ratio per quam Dominus dicit anime volenti intrare paradysum: ‚Ve’. Auctoritas: «Ve nobis, quia peccavimus». Auctoritas *Trenorum*, sexto capitulo. Auctoritas: «Ve, genti peccatrici, filiis sceleratis», *Ysaie*, primo capitulo. Ideo, ‚Aue’ vult dicere: ‚Virgo, vos estis sine peccato’; quia virgo numquam fecit peccatum corde, voce et opere, et ista excellentia singularis est virgini: quia numquam fuit sanctus et sancta quin fecerint peccatum veniale, cogitando aut loquendo, opere. AUGUSTINUS, *Libro de Natura*, dicit: «Si omnes sancti congregati fuissent et interrogati fuissent utrum essent sine peccato, omnes dixissent: Nemo est sine peccato, preter sola virgine Maria». Et istam claram puritatem habuit virgo Maria. Ideo, ‚Aue, id est, sine peccato’. Ideo Spiritus Sanctus, amatorus Virginis Marie, fecit vnam pulchram cameram de ea, dicendo: «Quam pulchra es, amica mea, quam pulchra es..., tota pulchra es, et non est macula in te», *Cantica Canticorum*, quarto; quam pulchra corde, quam pulchra ore, tota pulchra corpore: et ibi est clara puritas virginis Marie.

Secundo, tota sanctitas, ideo ‚gratia plena’. Numquam fuit [f. 113v/104v) sanctus qui habuerit plenitudinem gratiarum, quin haberet aliquem defectum: verbi gratia, alique persone habent deuotionem, quod scilicet, fundunt lacrimas: gratia est, sed non habent gratiam scientie; ad idem, per contrarium, qui habent scientiam et non habent deuotionem, quia communiter videmus quod quanto quis habet maiorem scientiam tanto peiorem habet conscientiam, malam conscientiam; item, alique persone sunt ita misericordes erga proximos, sed defficiunt in iusticia, quia per illam dulcedinem misericordie nolunt

1310 puritatem seq spat vac quatuor linearum, ubi scrib erat schema sermonis

1314 *Thren* v, 16 | *Ve* seq vobis *canc exp* 1315 *Is* i, 4 1319-1322 AUGUSTINUS: «...excepta itaque sancta virgine Maria, de qua propter honorem Domini nullam prorsus, cum de peccatis agitur, haberi volo quaestionem», *De natura et gratia ad Timasium et Iacobum contra Pelagium liber unus*, xxxvi, 42 (ML 44, Paris 1841, col. 267) 1325-1326 *Cant* iv, 1. 7 1329 plena *int lin* 1338 quia seq habet *canc exp* 1346-1347 *ICor* xii, 4-11 1347-1348 *Eph* iv, 7 1351 BERNARDUS: nec ope microschedarum invenire potui conceptus hic prolatos

facere iusticiam; alie persone, per contrarium, quia habent tantum rigorem iusticie in puniendo malefacta, sed non habent dulcedinem misericordie, quia non se inclinant ad misericordiam; alie persone habent castitatem et honestatem, et est gratia Dei, sed non habent humilitatem, sed preciantur se de castitate et virginitate, despiciendo alios (virginitas superbi non placet Deo); alie persone sunt, per contrarium, quod sunt ita humiles et non habent castitatem; et sic de aliis conditionibus. Et iste defectus est hodiernis temporibus in natura humana. Auctoritas: «Diuisiones gratiarum sunt, idem autem Spiritus..., diuidens singulis prout vult», *Prima ad Corinthios*, XII°: «data est gratia nobis secundum mensuram donationis Christi», *Ad Ephesios*, III°. Sed virgini Marie data est tota plenitudo gratie, quia fuit plena sancte misericordie et rigore iusticie, castitatis, humilitatis. Ideo presentamus istam humilitatem sibi: ‚gratia plena’. BERNARDUS: «Bene plena gratia, et in ceteris datur per partes gratia, sed virgini Marie tota se infundit».

Tertia: «Dominus tecum»: et hic est alta dignitas. Quanto aliqua persona habet coniunctionem proximam, de tanto habet plus dignitatem; quam dignitatem habet crux Christi, quam adoramus, postquam Christus fuit crucifixus; per istam coniunctionem adoramus crucem, sepulcrum Christi, per coniunctionem corporis Christi, nos adoramus tela lini: non habet dignitatem, sed post coniunctionem corporis involuti, adoramus; et per consecrationem fiunt corporalia digna; idem de calice.

Numquam fuit creatura nec erit, quod ita proxima fuerit Christo sicut virgo Maria, quia nouem menses ipsum portauit in ventre suo et post nativitatem eius ipsum portauit in brachiis. Ideo, si dignitas creature venit pro approximatione Dei, ideo virgo, dixit BERNARDUS: «Dominus tecum, plus quam mecum, quamuis esset cum angelis, sed plus fuit in virgine Maria». Auctoritas: «Vade coram Domino ad interpellandum pro nobis», quia Dominus tecum, quia virgo.

«Benedicta tu [f. 114r/105r] in mulieribus»: in hoc est magna pietas. Et dicit quis: ‚Que excellentia est Virgini, etc.?’ Ab antiquo mulieres erant subiecte maledictioni, quia quando veniebant defectus, «a femina factum est initium peccati», *Ecclesiastici*, XXI°. Sed virgo Maria conuertit maledictionem in benedictionem, quia maiorem gratiam ha-

1354 Lc I, 25

1363 Maria seq quem canc exp | Lc II, 5-6 1365 BERNARDUS: cf. notam ad lin. 1351-1367-1368 Cf. Hebr VII, 25

1369 Lc I, 42 1371-1372 Eccli XXV, 33 1377 Lc I, 42 | seq spat vac pro duodecim litteris 1378-1379 Gen XXX, 13

buiumus per Virginem quam non habuimus maledictionem per Euam, quia per Euam eiecti sumus de paradiso terrestri, sed per Virginem aperta est nobis gloria paradisi, et modo illa maledictio aufertur a mulieribus. Ideo, «Benedicta tu in mulieribus»; ideo virgo Maria [...] potest dicere hoc pro beatitudine: «Beatam me dicent omnes mulieres», *Genesis*, xxx^o. 1375

Item, est «benedictus fructus ventris tui», Ihesus: et ibi presentamus excellentiam, scilicet, plenam vtilitatem. Si in ista terra esset arbor que daret fructus contra omnes infirmitates et daret sanitatem, talis arbor, benediceretur. Virgo Maria est arbor vite et fructus est Ihesus, qui valet contra omnes infirmitates corporis. Si caput dolet, ponatis de fructu arboris virginis Marie: est plastrum, dicentes: ‚Ihesus’: sanabitur, si sanatio debet esse utilis anime; et sic de aliis membris. Ideo, «benedictus fructus ventris tui», Ihesus; et est ibi plenitudo; si est aliquis qui possit habere contritionem, faciat coram crucifixo signum crucis in pectore, dicens: ‚Ihesus’; ideo, in passione Ihesu Christi, quando passus est in cruce, «petre scindebantur et monumenta aperiebantur». Sic est cor hominis lapideum, et scinditur per virtutem nominis Ihesu Christi, monumentum corporis aperietur per confessionem oris. Auctoritas: «Habetis fructum vestrum in sanctificatione, finem vero vitam eternam», *Ad Romanos*, vi^o. 1380
1385
1390

Sexto, dicimus: «Ora pro nobis peccatoribus, amen». In illo puncto presentamus excellentiam, scilicet, largam caritatem, quia pro omnibus nobis, bonis et malis, orat pro nobis. Primo, pro nobis christianis, quia multum tempus est preteritum, quo mundus fuisset destructus, nisi foret oratio virginis Marie, que cothidie orat pro nobis. Item, orat pro infidelibus iudeis, ut veniant ad saluationem, quia de genere suo sunt. Pro sarracenis orat, ut conuertantur ad fidem catholicam; et sic de aliis. Ideo dicimus: «Ora pro nobis peccatoribus», amen. «Ora, ergo, pro nobis, quia sancta es», *Iudith*, viii^o. 1395
1400

Miraculum: sciatis [f. 114v/105v] quod erat quidam probus, et numquam poterat adiscere orationem, nisi tantum *Aue, Maria*. Infra annum non poterat nisi adiscere *Aue, Maria*; finaliter accepit tantam dulcedinem, quod de mane dicebat *Aue, Maria*, genibus flexis; quando transibat coram ymagine, dicebat *Aue, Maria*; et quando pulsaba-

1380 *Lc* 1, 42 1387 *Lc* 1, 42 1388 qui possit *leg* qui non possit 1390-1391 *Mt* xxvii, 51-52 1393-1394 *Rom* vi, 22

1398-1399 Vide narrationem de tribus lanceis, quibus Christus minabatur mundum, in *Sermone facto Barchinone in die sancti Dominici die sabbati Dominica vi post Trinitatem*, in «Arxiu de Textos Catalans Antics» IV (1985), 267-277, in lineis 922-986.

1402-1403 *Iudith* viii, 29 1416-1417 *Rom* xvi, 6

- 1410 tur simbalum misse, sic similiter dicebat; in fine mortis, sciens curatus quod nichil sciebat nisi duo verba, *Aue, Maria*, fecit ipsum sepelli in terra prophana. Et in crastinum in capite sepulture fuit flos lilii, et in quolibet flore erat scriptum. *Aue, Maria*, litteris aureis; et tota ciuitas fuit mota, quia tempore hyemis erat, et videre voluerunt vnde exibat, et invenerunt quod ex ore deffuncti exibat; fuit data sepultura ecclesiastica; et sic ostendit virgo Maria quod multum sibi placet salutatio angelica. Saluta virginem Mariam, ,quia multum laboravit pro nobis'. Et hoc de prima gratia.

- 1420 Secunda gratia est de incarnatione divina. Ab inicio mundi vsque ad virginem Mariam transsierunt plus de quinque milia anni quod Deus voluit incarnari. Ratio, quia numquam fuit mulier virgo sponsata que potuerit tantam gratiam recipiendum et concipiendum Filium Dei; dicebat Filius Dei in celo: ista digna est ut me recipiat in ventre suo. Dicit Evgangelium: Angelus nunciauit mandatum suum: «Ecce concipies in vthero et paries filium et vocabitur nomen eius Ihesum» (usque ad) «et regni eius non erit finis».

In istis verbis sunt octo clausule:

- 1430 Prima: ,ecce in vthero'; gloria: quare dicit ,in vthero?' Quia concipiet mulier in ventre et non in aure, quia virgo conceperat Deum in ventre suo, dicit: ,in vthero'. Secretum est, quia infideles et heretici mirantur, quomodo conceperat sine semine hominis, et hic est stulticia: nux, auellana, castanea habent granum in ventre; virgo est auellana, castanea; quis facit hoc? Deus. Scilicet, intra avellanam Deus dat fructum. Ita, infra ventrem virginis, sine apercione. Ideo dixit angelus: «Ecce in vthero concipies» sine rupcione, sive hominis semine, et virgo eris. Ratio est ista: cantat ecclesia: «Domus pudici pectoris / Templum repente fit Dei / Intacta nesciens virum / Verbo concepit Filium».
- 1435 «Et paries filium», et non filiam, scilicet, Filium Dei et hominem; et ibi deficit similitudo auellane, que concipit filium, scilicet, granum, et non exit filius nisi frangatur. Et alia similitudo: sicut in ecclesia est
- 1440 [f. 115r/106r] fenestra et est vitriata et infra vitriam intrat sol et non frangitur, ymo clarior efficitur, sic Filius Dei est radius eternalis, qui, «cum sit splendor glorie», venit in mundum et est transiens per por-

1419 ad *int lin* 1423-1425 *Lc* 1, 31-35: el text de la *Vulgata* diu així: «...ecce concipies in utero, et paries filium, et vocabis nomen eius Iesum. Hic erit magnus, et Filius Altissimi vocabitur, et dabit illi Dominus Deus sedem David patris eius: et regnabit in domo Iacob in aeternum, et regni eius non erit finis. Dixit autem Maria ad Angelum: Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? Et respondens Angelus dixit ei: Spiritus Sanctus superveniet in te, et virtus Altissimi obumbrabit tibi. Ideoque et quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei» 1435-1436 *Breviarium Romanum*. In festo Nativitatis Domini. Ad laudes, ex hymno *A solis ortus cardine* 1438 concipit filium *corr* confilium *canc* con- 1442 *Hebr* 1, 3 1443-1444 *Breviarium Romanum* 1445 profert *corr* proferet *exp* -e-

tam ventris virginis; venit in mundum, et post partum virgo permansit purior et pulcrior et virgo permansit sine dolore et sine macula. Ideo cantat ecclesia: «Sicut sydus radium profert, sic Virgo Filium pari forma».

«Et vocabis nomen eius Ihesum». Quare? Secretum passionis: quia Ihesus vult dicere Saluator: «Nichil enim nobis nasci profuit, nisi nasci pati profuisset», AUGUSTINUS. Ihesus, quomodo scribitur in littera? In hoc nomine Ihesus est tota passio Christi; tres littere sunt. PRISCIANUS dicit quod .h. non est littera, sed aspiracio; sic Christus in cruce non fuit littera legibilis, quia non cognoscebatur. Auctoritas: «Vidimus eum et non erat aspectus..., vnde reputauimus eum quasi leprosum», *Ysayas*, LIII°, quia «inclinato capite emisit spiritum». Prima littera .s. dextera, hoc Ihesus; et alia retorta, et corpus flagitatum; et titulus divinitatem. Et istud nomen habet tres substancias: prima enim bonum latronem significat: «Ne quidem... dignum facti recipiant», *Luce*, XXIII°: «Domine, memento mei dum veneris in regnum tuum»; retorta significat malum latronem, et significat superbiam, quia blasphemam Christum, dicendo: «Si tu es Christus, salvum te fac et nos»; primus punctus fuit virgo Maria et alter iste Iohannes: tota fides catholica in vno puncto, scilicet in Virgine: «Ipse enim salvum faciet populum», *Matthei*, I^o; item, «Hic erit magnus...»; et ibi notatur descensus a cruce in limbo; primo, Filius Dei fuit cum Deo Patre et Spiritu Sancto, magnus in morte fuit et magnus inferno, quando descendit ad liberandum sanctos patres, et non solum fuit magnus in celo sed in inferno, quia descendit ad liberandum sanctos patres, et non solum fuit magnus in celo, sed in inferno. Auctoritas: «In nomine domini Ihesu omne genu flectatur celestium... et infernorum», *A Philipenses*.

«Et Filius Altissimi vocabitur»: et ibi notatur resurrectio, quia sicut nos patimur, sic Cristus; et quando fuit resuscitatus fuit Filius Altissimi. Ideo dixit: «Noli me tangere, nondum ascendi ad Patrem».

1447 *Lc* 1, 31 1447-1448 *Mt* 1, 21 1448-1449 AUGUSTINUS: «Beatior ergo Maria percipiendo fidem Christi, quam concipiendo carnem Christi... Sic et materna propinquitas nihil Mariae profuisset, nisi felicius Christum corde quam carne gestasset», *De sancta virginitate, liber unus*, III (ML 40, Paris 1861), col. 398; ZYCHA, CSEL, 41, Viena 1900, 237, líns. 12-19) 1451-1452 PRISCIANUS, *Institutionum grammaticarum*, lib. I, cap. IV: «H autem aspirationis est nota, et nihil aliud habet litterae» (KREHL, *Prisciani Caesariensis grammatici opera*, I), Leipzig, Weidmann 1819, 18, núm. 16 | Interpretationem sacram litterarum nominis Ihesu invenies apud PSEUDO-IOACHIMUM DE FLORE, *De semine scripturarum*; unde occasionem sumpsit propriae interpretationi exponendae ARNALDUS DE VILLANOVA, *Introductio in librum Ioachim de semine scripturarum* 1452-1454 *Is* LIII, 2-4 1454 *Io* XIX, 30 1455 hoc seq spat vac pro duabus litteris 1457-1458 *Lc* XXIII, 40-42 1460 *Lc* XXIII, 39 1462-1463 *Mt* 1, 21 1463 *Lc* I, 32 1468-1469 *Philip* II, 10 1471 *Lc* 1, 32 1473 *Io* XX, 17

1475 «Et dabit illi Dominus sedem Daud patris eius»: et in hoc est ascensio Christi; sedes David fuit super omnes reges; ideo, in ascensione fuit data potestas, et tunc prophetie complentur. «Super solium Daud et super regnum eius sedebit».

1480 «Et regnabit in domo Jacob in eternum», *Ysaie*, IX°: hic est sacramentum altaris: domus Jacob est ecclesia militans, in qua Deus regnat in sacramento altaris; stans in celo, Christus regnat in terra, «in domo [f. 115/106v] Jacob»; quare dicit «in domo Jacob»? Jacob interpretatur ‚luctator‘, quia luctare habemus cum dyabolo, qui nos impellere vult ad sinistram partem, scilicet, ad peccatum per superbiam et per peccata mortalia. Ideo, debemus luctare contra eum, ne cadamus ad sinistram partem. Pone practicam peccatorum mortalium. Dicit Ihesus in ascensione, et apostoli letantes, et virgo Maria: «Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi», *Matthei*, ultimo, id est, in sacramento altaris, quia licet sit in celo, tamen est in sacramento altaris: sicut radius solis intrat per mille foramina, tamen sol est in celo, sic est corpus Ihesu Christi.

1490 «Et regni eius non erit finis». Hic notatur finis mundi: si loquamur de illis qui erunt saluati, illud regnum non habebit finem; si loquamur de regno iusticie, scilicet, de inferno, in secula seculorum regnabit super eos, quia numquam morientur nec poterunt penitere nec euadere, quia in inferno nulla est redemptio; ideo, «regni eius non erit finis». Ideo, DAVID, *Psalmo* C: «Regnum tuum regnum omnium seculorum et dominatio tua in omni generatione et generatione».

1500 Et istam portavit archangelus virgini Marie, et tunc fecit questionem virgo Maria angelo, dicendo: «Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?» Quia voui virginitatem mente et corpore; quomodo poterit fieri sine voti fractione, ut concipiam? Non dubitabat de dictis dixit angelus, sed volebat scire modum. Dixit angelus: «Spiritus Sanctus superveniet in te et virtus Altissimi obumbrabit tibi, ideoque quod nascetur ex te sanctum vocabitur Filius Dei», non filius hominis. Moralitas: Virgo Maria vouerat semper seruare virginitatem, et quando angelus nunciauit sibi de incarnatione, recordata fuit de voto suo. Ideo: «Quomodo fiet istud?»

1510 In hoc declaratur quomodo quisque nostrum debet seruare votum, et specialiter nos religiosi, quia fecimus plus sollempne votum quam

1474 *Lc* 1, 32 1476-1477 *Is* IX, 7
 1478 *Lc* 1, 32 | *Is* IX, 7 1481-1482 HIERONYMI, *De nominibus*, 795: «Jacob, lucta vel pulvis» 1486-1488 *Mt* XXVIII, 20
 1491 *Lc* 1, 33 1496-1498 *Ps* CXLIV, 13
 1499 istam adde salutationem 1500 *Lc* 1, 34 1503 dictis dixit *leg* dictis quae dixit 1504-1505 *Lc* 1, 35 1508 *Lc* 1, 33

virgo Maria. Quare? Quia virgo Maria fecit sola in camera sua, sed religiosus facit votum puritatis et castitatis publice in capitulo coram religiosis; et quando religiosus frangit votum suum, maius peccatum est quam occidere hominem, et sic de presbiteris; non tamen expressum votum, sed annexum. Et sic de aliis personis mundi: maximum peccatum est frangere votum. Angelus portabat dispensationem a papa Deo, si necessaria esset. Votum castitatis, fracto voto castitatis aut ad frangendum, nemo potest dispensare nisi papa, tamen papa non dispensavit: «Si quid vouisti Deo, memoreris reddere Deo..., in omni quod vouisti reddere, multum displicet»; multo melius [f. 116/107r] est non vouere quam votum non reddere.

Infidelitatem sapit se truffare a Deo quando vota non complentur. Illi pueri qui intrant religiosam vitam ad decimum quintum annum debent facere professionem.

Tercia gratia fuit gratia saluationis et benedictionis humanalis, quia per istam gratiam habemus vitam eternam. Figura: rex Ezechias, sanctus homo, venit ad mortem. Dixit *Ysaïas*: «Ordina domui tue, quia morieris»; et tunc rex fleuit et dixit: ‚Domine, moriar ego sine filio?’, *Ysaïe*, xxxviii^o. Reuersus dixit: ‚Rex, Dominus audiuit orationem tuam, quindecim anni adduntur tibi in vita’; et petiit habere signum, et datum est illi signum solis, quod sol per decem gradus retrocedet ad orientem et quando sol descenderit; et descendit sol per decem lineas per gradus, et tunc rex fuit sanatus.

Secretum est hic: Iste rex infirmus significabat humanum genus et debebat mori in inferno et debebat sanari in solis descensu. Ecclesia: «Felix namque es, sacra virgo Maria, et omni laude dignissima». Genus humanum erat condempnatum ad mortem, et signum solis, scilicet Filius Dei, descendit per decem gradus in vthero virginis; decem gradus sunt creaturarum: primo, altior, Seraphim; secundo, Cherubin, ordo creaturarum spiritualium; tertio, Throni, creature spirituales; quarto, Dinationes; quinto, Potestates; ... decimo, homines et pisces. Decem gradus descendit sol, scilicet, Filius Dei, quia non accepit naturam angelicam. Auctoritas: «Non enim angelos apprehendit, sed naturam Abrahe»; ideo descendit pro sanatione humani generis in ventre virginali. Auctoritas *Ysaïe*: «Ecce Deus, salvator meus, fidu-

1519-1520 *Eccle* v, 3 | *in mg* *Eccli* 6° | *memoreris lect dub* ne moreris

1523 *ad al man add -d*

1525-1533 *Is* xxxviii, 1-8

1535-1536 *Breviarium Romanum. Commune festorum B. Mariae Virginis. Ad Matutinum, Responsorium post lectionem septimam*

1543-1544 *Hebr* ii, 16 1545-1546 *Is* xii, 2 1546 *timebit Vulg* timebo 1548 *Is* xii, 2 1548-1550 *Lc* ii, 30. 36 1551-1552 *Lc* i, 37

cialiter agam et non timebit», *Ysaie*, XII°: ‚fiducialiter‘: secretum est, quia poterat operari fiducialiter, agere non timebit, scilicet, infernum; «Factus est michi in salvationem». Ideo «invenisti gratiam apud Dominum... Et ecce Helizabeth cognata tua et ipsa concepit filium in senectute sua». Helizabeth erat sterilis et habebat octoginta annos, quia Deus dedit filium ei, et sic poterit vobis dare, «quia non erit impossibile apud Deum omne verbum».

1550 Virgo intelligens hec tres partes flexis genibus, dixit lacrimando: «Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum»; in illo puncto quo virgo dixit: «Ecce ancilla», et Filius Dei desc[en]dit; et, dicto «tuum», fuit in ventre eius, scilicet, virginis, sicut sol intrat per vitriam et non frangitur, sed fortius radicatur, et sol non est color vitri. Sicut sol generat et producit [f. 116v/107v] radium et calorem, sic a Patre exit Filius, Spiritus ab utroque, Pater generans, Filius generatus, Spiritus procedens. Sicut sol non capit vitriam, sed radius, sic pater non accepit carnem, sed Filius.

1555 «Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum». In hac responsione sunt octo verba, quibus completis fuit incarnatus Filius Dei in ventre Virginis, et virgo Maria adoravit in ventre suo Filium Dei et angelus etiam adoravit Filium Dei in ventre virginis. Notatur hoc de sacramento altaris: quando dicit presbiter verba consecrationis, donec dicit ‚meum‘, non est ibi corpus, nisi panis, quia ante prolacionem verborum non debet adorari, nisi fuerint completa verba; et sicut incontinenti Virgo adoravit Filium suum in ventre, sic incontinenti debemus adorare sacram hostiam; sicut Virgo fuit pregnata de Filio Dei, sic hostia est pregnata de corpore Ihesu Christi. Non per conditionem debet adorari, quia omnis res que cum dubitatione creditur, non firmatur in corde. Ideo, non debet dicere homo: ‚Adoro te, si tu es Deus‘; quia si presbiter est malus aut excommunicatus non debet dubitare quia est in dampnationem presbiteri. DAVID, *Psalmo* LXXXV°: «Tollite hostias et introite atria eius, adorate Dominum in atrio sancto eius»: *Glosa*: «In corde dilatato, non stricto per dubitationem».

1570 Et ibi est nostra saluatio, et in istis tribus punctis.

1580 Et sic est sermo completus. Amen.

1553 hec lege has 1554 Lc 1, 38 1556-1561 Cf. textum linearum 1439-1446 1559 (generans) Filius corr Filius cano -m

1562 Lc 1, 38 1575-1577 Ps xcvi, 8-9 1577-1578 *Glosa*: (de qua glossa agitur?)

VII

(F. 121/112r) SERMO IN SABBATO POST LETARE

Non desinam in habitatione sancta

Habetur verbum istud originaliter *Ecclesiastici*, XXIII° capitulo, recitativue in epistola de beata Maria virgine.

Verbum propositum dat mihi motiuum predicare de signis et conditionibus que habent persone que habitare debent in celi gloria; sed ut gratiam habeamus, deuote ad fontem gratie recurramus dicentes *Ave Maria*. 1585

Non desinam in habitatione sancta, libro et capitulo sicut prius.

Verbum propositum dicitur in persona virginis Marie, dum erat in mundo dicens: «Non desinam in habitatione sancta», quia iam certa erat per gratiam et reuelationem Domini quod alte habitaret in gloria paradisi. Ideo in corde dicebat «Non desinam, etc.». 1590

Pro declaratione, sciatis quod in Sacra Scriptura reperimus tres habitationes proprias: 1595

- prima, habitatio infernalis;
- secunda, habitatio eternalis;
- tertia, habitatio terrenal.

Habitatio infernalis stat in corde terre, et non potest vocari sancta, sed praua et obscura et obstinata, quia nulla virtus est. Iustitia est ibi ad puniendum effectualiter, et ibi est malicia et induracio et blasphemie; et si possent habere tantam sanctitatem sicut granum sinapi per contritionem, in continenti liberarentur, sed non possunt, quia obstinati sunt; in hoc mundo est penitentia et illi dampnati blasphemant Deum; ideo ibi non est sanctitas. Auctoritas DAVID, in *Psalmo* XV°: *Conserva me*: «Quoniam non relinques animam meam in inferno, nec dabis sanctum tuum videre corruptionem», scilicet ‚illam‘; et ista habitatio infernalis subtus nos. 1600 1605

Alia habitatio est contraria, in celo, que est summa, et non tantum sancta; quia omnes sancti et sancte et pueri boni, qui malum non fecerunt, omnes sunt sancti, quia ibi non est peccatum, quia non pos-

1581 LETARE in *mg man Io. Besserii* Nota bene nunc de habitatione sancta

1582 *Eccli* XXIV, 14 1584 *Missale Romanum*, Commune Festorum B. M. Virginis a Purificatione ad Pascha. Epistola

1586 habitare *seq* habent *canc*

1589 *Eccli* XXIV, 14

1591 *Ibid.* 1593 *Ibid.*

1602 sinapi *leg* sinapis 1605-1607 *Ps* XV, 10

- sunt facere malum, sicut dampnati non possunt facere bonum et sancti numquam malum. Auctoritas *Ysaie*, IIII capitulo: «Omnis qui relictus fuerit in Syon et residuus in Iherusalem, sanctum vocabitur»;
- 1615 omnis qui scriptus est in vita futura est in Iherusalem. Quare dicit: ,est omnis'? Quia tres sunt gradus sanctitatis: vna est sola in anima, sicut anima sancti Petri et Pauli sunt in paradiso et corpora sunt in mundo, et quando corpus vadit ad corruptionem, anima vadit ad beatitudinem. Ideo «omnis qui relictus fuerit in Syon», quia anima non
- 1620 habet corruptionem, quia substantia spiritualis est et relinquitur in Syon, id est, in contemplatione, videns Deum facie ad faciem. «Et omnis qui residuus fuerit in Iherusalem»; secundus gradus sanctitatis erit in die iudicii, quando anima accipiet ut in eodem glorientur, quia sicut corpus et anima fecerunt bonum, simul, sic recipient meritum,
- 1625 sed quia anima primo cogitavit [f. 121/112v] et deliberavit bonum facere, ideo primo accipit gloriam; et quia corpus, post opus exsequutionem facit, ideo post accipiet gloriam; ideo: «Omnis qui residuus fuerit in Iherusalem...». Quare dicit primo Syon quam Iherusalem? Differentia est sicut inter partem et totum, quia Syon erat pars Iherusalem
- 1630 et Iherusalem est tota civitas. Ideo Syon significat gloriam anime, quam nunc habet, et Iherusalem significat plenitudinem glorie; «Omnis qui scriptus est in vita futura in Iherusalem», ibi est sanctitas predestinationis, quia iam omnes sunt scripti in libro vite et quod intrabunt, non quod Deus auferat liberum arbitrium. Ideo apparet quod alte in
- 1635 celo per resurrectionem et predestinationem est habitatio sancta; ideo, quando videtis stellas lucentes, sed non omnes equales, sed alie sunt maiores, sed omnes sunt lucentes sine macula.
- Tertia habitatio terrena est, non sancta, sed corrupta; prophetiam: «omne modum participat naturam extremorum», sicut qui est ad ignem ab vna parte habet calorem et ab alia frigus; sic, habitatio terrena participat cum habitatione sancta et cum habitatione infernali, quia multe persone sunt deuote et spirituales, et iste participant cum habitatione sancta celesti; sed sunt multe persone peruerse: quanti vsurarii, quanti mali religiosi et presbiteri, et hoc venit de inferno, et hoc
- 1640 stat ex participatione extremorum. Auctoritas: «Simile est regnum celorum homini, qui seminavit bonum semen in agro suo..., et venit dyabolus et seminavit zizaniam», et finaliter insimul crescunt, *Matthei XIII*^o; dicit Dominus «Sinite vtraque crescere..., colligite faciculos, zizaniam, ad comburendum», frumentum ponite in orrea; ager est mun-
- 1645

1613-1614 *Is* IV, 3a-c 1614 in *add int lin* | sanctum *leg* sanctus 1619 *Is* IV, 3ab
 1622 in *seq* Syon *canc exp* 1627-1628 *Is* IV, 3ab 1631-1632 *Is* IV, 3d
 1638 prophetiam *leg* philosophia 1639 modum *leg* medium 1645-1649 *Mt* XIII, 24-26. 30 1645-1657 cf. textum lin. 9-76 1649 frumentum *corr* fructum 1649-1651 *Mt* XIII, 39 1650 persone *add int lin* 1654-1655 *Mt* XIII, 30

dus, bonum semen sunt bone gentes et bone persone, inimicus est dyabolus, zizania sunt peccatores; deuote persone sunt semen, quod semen est Filius Virginis in hoc mundo, filios nequam seminavit dyabolus, et omnes sunt mixti; messis est consummatio seculi, mes-sores sunt angeli, qui diuident zizaniam a frumento et facient fasciculos ad comburendum in inferno; et hoc ex participatione inferiori extremo. Ideo, habitatio terrena potest dici sancta et prava, quia insimul omnes boni et mali habitant. 1650 1655

Et sic thema declaratum est: «Non desinam in habitatione sancta».

Modo sum in materia: nos non sumus beati sicut virgo Maria, vt in sancta habitatione habitemus, sed habemus signa que sunt in auctoritate DAVID, *Psalmo*, XIII°: primo versu fit questio: «Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo, aut quis requiescet in monte sancto tuo?» Respondetur: «Qui ingreditur sine macula, et operatur iustitiam; qui loquitur [f. 122/113r] veritatem in corde suo..., nec facit proximo suo malum». 1660 1665

Prima condicio est quando David petit dicendo: «Quis habitabit in tabernaculo tuo?» Responso: «Qui ingreditur sine macula», scilicet, quando persona moritur et est sine macula; et ibi notatur puritas baptismalis: quia pueri in illa hora et in illa die aut in anno, aut antequam mortale peccatum faciat, quando isti pueri descedunt, vadunt et habitant in paradiso, quando sunt baptizati; quia si puer moriatur in ventre matris, aut antequam sit baptizatus, non intrat paradysum, quia non est sine macula. Auctoritas: «Non intrabit in illam aliquid coinquinatum, nec qui facit abhominacionem», *Apocalypsis*, XXI°. Dicere posset quis: «Quam maculam peccati habet puer qui descedit sine baptismo?» Dicunt doctores quod habet maculam peccati originalis, que macula non intrare permittit in gloriam paradisi. 1670 1675

Pone similitudinem de ymagine Virginis, que dum efficitur et pingitur a pictore, si portetur ad templum et portando cadit in luto, non presentatur ad altare donec lota fuerit a fece; dico vobis quod omnis anima rationalis ymago Dei est, quam Deus fecit pro stando in templo glorie. Auctoritas: «In templo tuo omnes dicent gloriam», quia anima creando infunditur et infundendo creatur; Adam non habuit 1680

1658-1659 *Eccli* xxiv, 14

1660 nos *corr* nons 1662-1663 *Ps* xiv, 1 1664-1666 *Ps* xiv, 2-3 1666 malum *seq* tota linea vac

1667-1668 *Ps* xiv, 1-2 1671 faciat *leg* faciant | descedunt *leg* decedunt 1674-1675 *Apoc* xxi, 27

1683 *Ps* xxviii, 9c 1684 infunditur *corr* inufunditur 1688-1689 *Mt* xxv, 11: *Lc* xiii, 25 1693-1695 *Io* iii, 5

- 1685 peccatum originale, quia fuit formatus de terra, nec eciam Eua, quia fuit formata de costa Ade. Sed quia ymago Dei, scilicet, anima rationalis, cadit in luto peccati originalis, numquam poterit intrare paradysum nisi fuerit lota aqua baptismali; bene posset dicere: «Domine, domine, aperi nobis», *Luce*, XIII°; et respondere posset Dominus:
- 1690 «Respice maculam tuam, quia non est lota; ideo, vade ad limbum», in quo non est pena, sed carentia lucis divine, et ibi habent illi magnam placentiam et tantam scientiam et maiorem quam habuerunt vmquam philosophi et sancti. Auctoritas: «Amen, amen, dico tibi, quia nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu Sancto non potest introire in Regnum Dei», *Ioannis*, III° capitulo.

Secunda conditio est: «...et operatur iustitiam»: et ista vocatur equitas penitentialis; et ista facit pro nobis, licet omnes fuerimus purifficati in baptismo, tamen propter peccata sumus maculati, et hec macula abluitur per penitentiam precedentem confessionem, quia nihil aliud est penitentia nisi iustitia voluntarie sumpta, quam debet facere quisque [f. 122/113v] pro peccatis suis commissis, et iustitiam facere in corpore suo per penitentiam de peccatis cordis, loquutionis, operis et omissionis; pone practicam de omnibus censibus corporis.

- 1700 Maximum priuilegium et excellentissimum dedit Deus christianitati, quod quilibet homo vel mulier, quantumcumque peccator sit, si vult, potest esse iudex in sua causa et reuocabitur iustitia Dei contra ipsum, que data fuerat per peccatum suum. Auctoritas: *Prima ad Corinthios*, XI°: «Si nosmetipsos diiudicemus, non vtique iudicemur, cum autem iudicamur, a Domino corripimur»; *Glossa*, AUGUSTINUS:
- 1705 «Cessat enim diuina vindicta, si precurrat humana iustitia». Quanta culpa erit peccatori, qui non vult esse iudex de presenti in sua causa propria. David, qui multa peccata fecerat, fecit penitentiam: *Psalmo* CXVIII^o, *Beati immaculati*: «Feci iudicium et iustitiam, non tradas me calumpniantibus me». Pone practicam de anima que fecit iustitiam
- 1710 in hoc mundo: «Audis quanta aduersum te dicunt testimonia?» *Matthei*, XX° capitulo; dicit anima: «Feci iudicium et iustitiam, etc.».

1696 est *int lin* | *Ps* xiv, 2b 1703 censibus *leg* sensibus 1707-1709 *I Cor* xi, 31-32 1709-1710 *Glosa* PETRI LOMBARDI ex AUGUSTINO: «Peccata enim sive parua, sive magna sint, impunita esse non possunt, quia vel homine poenitente, vel Deo iudicante plectuntur. Cessat autem vindicta diuina, si confessio praecurrat humana», PETRI LOMBARDI, *Collectanea in omnes diui Pauli Epistolas. In Epistolam I ad Corinthios*, c. xi, v. 30-34 (ML, 191, Paris 1854, col. 1648/C) 1712-1714 *Ps* cxviii, 121 1714 que fecit *leg* que [non] fecit | testimonia *seq x cano* 1715-1716 *Mt* xxvii, 13 1716 *Ps* cxviii, 121

Tertia condicio est: «Qui loquitur veritatem in corde suo». Hic notatur fidelitas cordialis: qui veritatem continet in corde, de fide catholica loquitur; omnes qui sumus christiani habemus veritatem fidei catholice in ore et tamen non in corde: quare fides catholica? Quia sicut candela in lanterna, sic fides in corde hominis. Auctoritas *David*: «Quoniam tu illuminas lucernam meam, Domine, illumina tenebras meas», ne habeamus timorem nec dubitationem in corde; quando candela clauditur in loco, in quo non est aspiratio, extinguitur; sic est de fide catholica, que stat in corde, et vos tenetis clausam, et non dicitis per os paulatim, fides catholica extinguitur in vobis et venietis ad errorem et dubitationem; ideo, qualibet die dicatis fidem catholicam de mane et de sero; quia tanta est virtus fidei catholice, quod conseruat personam: «Si confitearis in ore tuo dominum nostrum Ihesum Christum et in corde tuo crederis, saluus eris», *Ad Romanos*, x^o: «Corde enim creditur ad iustitiam, ore autem fit confessio ad salutem».

Quarta condicio est: «Qui non egit dolum in lingua sua». Veritas vocalis notatur hominibus ibi quoad proximum: hoc tangit mercatores, scambiariorum seu trapesetas, notarios, advocatos, iudices, iuristas; et quando quis petit mercatori quot valet hoc de tribus grossis, dicit quod valet decem; et nunquam talis intrabit in paradysum. Idem de illis qui emunt de simplici [f. 123/114r] homine, pretio mutuo. Ad idem de notariis, qui faciunt prolixas litteras pro extorquendo pecuniis, et ibi est «dolum in lingua sua»; idem de advocatis, qui faciunt falsas advocaciones et vanas et prolixas, et ideo, qui volunt intrare paradysum custodiant se a talibus: «Depponentes omne mendacium, loquimini veritatem vnusquisque cum proximo suo», *Ad Ephesios*, III°: «Omnes sumus ad invicem membra», quia membrum corporis non fraudat alium. Ideo, non defraudemus proximos nostros.

Quinta condicio est: «Nec fecit proximo suo malum». Hoc vocatur innocuitas proximalis: tribus modis facit homo malum proximo: in bonis temporalibus, in bona fama et in corpore. Si vos, layci, retinetis decimas, promissiones ecclesie, dampnificatis vos; ad idem de

1717 *Ps* XIV, 3 1721-1723 *Ps* XVII, 29 1729-1731 *Rom* X, 9-10 1730 crederis
Vulg credideris

1732 *Ps* XIV, 3b 1741-1743 *Eph* IV, 24

1745 *Ps* XIV, 3c 1748 promissiones lege primitias 1754-1755 *Prov* XXII, 1 1755 debet corr debent 1757 lingua leg lingua 1759 Quod tibi...: Ad litteram hexametrum apud Hans WALTER, *Proverbia Sententiaeque Latinitatis Medii Aevi. Lateinische Sprichwörter und Sentenzen des Mittelalters in alphabetischer Anordnung. Teil 4: Q - Si* (Carmina Medii Aevi Posterioris Latina, II/4), Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht 1966, 495, ubi duo versus dystichi sic se habent: «Quod tibi non faceres, aliis fecisse caveto / Vulnere ne facias, que potes ipse pati.» 1761-1762 *Rom* XIII, 9

- censibus dominorum; ad idem, de receptione mercedis mercenariorum.
- 1750 Item, si fecisti malum parentibus nolentes eos subvenire, et maxime animabus existentibus in purgatoriis locis, quia per unam diem quam morantur, videtur eis stasse per mille annos. Item, facimus dampnum in bona fama eos diffamando aut ficte sustinendo. Auctoritas *Proverbiorum*, xxii^o: «Melius nomen bonum quam divicie multe, et super aurum et argentum est bona fama». Sicut latro debet restituere furta, sic tu debes restituere bonam famam proximo tuo, quem diffamasti cum lingua, et cum lingua debes ei restituere; et sic non faciamus malum proximis nec in persona neque in bonis. Ratio: quia lex caritatis dicit: «Quod tibi non faceres, aliis fecisse caveto», etc.; tu non velles quod
- 1755 filius tuus te iniuriaret; ideo, tu non facias patri; tu non vis quod quis te percutiat; ideo, nec tu; et sic de singulis. Auctoritas: «Diliges proximum tuum sicut te ipsum» diligis, *Ad Romanos*, xiii^o.

- Sexta condicio est: «Nec accepit opprobrium aduersus proximos suos»: in hoc est benignitas spiritualis, quod de illis, qui faciunt penitentiam non trufemus. Verbi gratia: Si quis religiosus velit tenere *Regulam*, quando incipit facere et tenere bonam vitam, et incontinenti est in opprobrium aliorum; ad idem, de presbyteris, qui volunt servire Deo digne et deuote et corrigere vitam suam et emendare in melius, derriduntur ab aliis sacerdotibus viuentibus infeliciter; et sic
- 1765 de omnibus aliis statibus. Auctoritas: «Videte ne contempnatis vnum ex istis pusillis, qui in me credunt; amen, dico vobis...», *Matthei*, xviii^o. Nota ‚pusillis‘: quia pueri communiter fugiunt vergam, [f. 123/114v] modo veniunt ad disciplinam, sed homo vel mulier in illo puncto quo vult accipere penitentiam, noscitur in gratia Dei; ideo ‚pusillus‘.
- 1770 Ideo, «cavete ne contempnatis unum ex...», etc., «melius esset ut suspenderetur mola asinaria in collo eius et demergatur in profundum maris», id est, inferni.

- Septima condicio est: «Ad nichilum deductus est in conspectu malignus»: in hoc notatur execratio malefactorum. ‚Malignus‘, quasi
- 1780 ‚male igneus‘, quia non solum malus sibi, sed toti patrie, sicut sortilegia, divinationes et similia; et quando tales persone sustentur, ira Dei est in patria, et pro vno sufficiens est quod tota patria destruat. Ideo debent tales persone maligne comburi. Auctoritas: «Vir siue mulier, in quibus fuerit spiritus fitonitus, moriatur, lapidibus

1763 Ps xiv, 4a 1770-1771 Mt xviii, 6. 10 1775-1776 Mt xviii, 6
 1778 Ps xiv, 4b | in conspectu *Vulg add* eius 1783-1785 Lev xx, 27
 1788 Ps xiv, 4b 1795 *Missale Romanum. Ordo Missae. Gloria in excelsis Deo* 1797 Ps
 xiv, 4b 1797-1798 Ps xxxiii, 12 1801-1802 Ps xiv, 4b
 1804 Ps xiv, 4c 1812-1813 Ex xx, 7

obruant eum», *Levitici*, XX° capitulo; Domine, vultis quod secundum peccatum detur pena? Ideo sortilegi debent ab omnibus lapidari. Quare? Quia culpa est omnibus noxiua. 1785

Octava condicio est: «Timentes autem Dominum glorificat»: ibi notatur generatio ecclesiasticorum. Omnes dubitant Deum, expresse ecclesiastici viri; sicut omnes timent regem Francie, sed magis illi, qui sunt proximi, sic debent esse viri ecclesiastici, qui sunt propinqui Regis eterni; seruitores Regis sunt sicut illi qui equitant leonem, et omnes timent, sed magis debet timere ipse, ne leo rapiat ipsum. Sic est de nobis, quod rex noster est Christus, quia alii reges dicuntur abusive reges, «Quoniam tu solus Dominus, tu solus Altissimus». Et qui sunt seruitores propinqui regi? Presbyteri, et debent timere multum; ideo: «Timentes...». Auctoritas: «Venite, filii, audite me, timorem Domini docebo vos». Tres condiciones gencium sunt que habere debent timorem a Deo: presbyteri sunt primi, secundo milites, qui cothidie bellant, alii marinarii, qui semper sunt in articulo mortis; et tales tres conditiones debent timere Deum; ideo: «Timentes autem Dominum glorificat»; et debetis honorare presbyteros honestos, qui bene se regunt, etc. 1790 1795 1800

Nona condicio est: «Qui iurat proximo suo et non decipit»: ibi notatur complexio promissorum. Vos, qui iuratis vel voce promictitis proximo vel Deo, non faciatis fraudem, nec iuretis pro aliqua re ultra quam debetis. Item, intelligitur in hoc iuramentum illorum, qui intrant iustitie regimen, et non seruant iustitiam, et hoc est in dampnum animarum. Item, de coniugibus, quando promictunt in sponsalibus, dicendo: ‚Custodite, ne sic faciatis in viro vestro, ne faciatis advlterium’, quia corpus hominis et corpus mulieris vnum corpus sunt. Idem, de seruatoribus ad dominos. Ideo, cavete: «Non iurabis nomen meum [f. 124/115r] in vanum», nec decipies proximum. 1805 1810

Decima condicio est: «Qui peccuniam suam non dedit ad vsuram»: hic exercendum est opus ut nemo prestat ad vsuram. Dicunt quidam quod non est peccatum de prestare ad vsuram; et sic essent pertinaces, hoc esset hereticum. Fundamentum rationis userariorum in confessione habet errorem et falcitatem, quia nemo est in hoc mundo, qui proprie sit Dominus rerum, quas habet. Racio: quia dominus rerum non tenetur dare rationem alicui, et nos tenemur dare rationem de parvo 1815 1820

1814 *Ps* xiv, 5a 1816 sic *leg* si *vel* si sic 1819 Dominus *seq* habet *canc exp* 1822-1823 *Ps* xxiii, 1 1825-1827 *I Cor* ix, 1 1826 ministeriorum *leg* mysteriorum 1832-1833 *Deut* xxiii, 19

- obolo Ihesu Christo, de vino, de blado; ideo, non est dominus bonorum. Auctoritas: «Domini est terra et plenitudo eius, orbis terrarum...», *Psalmo* XXIII°. Ideo diuites non sunt nisi dispensatores Dei et thesaurorum Dei, qui precipit diuitibus bona vt dispensare habeant
- 1825 Christo, distribuendo Christi pauperibus. Auctoritas: «Sic vos existimet homo ut ministros Christi et dispensatores ministeriorum Dei», *Prima ad Corinthios*, III°. Ideo, quando vsarius dicit: ‚Ego exponam meam monetam’, error est, quia non est sua; et quia vos estis dispensatores, debetis facere ad voluntatem regis eterni, quia pro mille milia francorum non debet accipere avellanam pro usura. Si thesaurarius regis Francie vellet habere vsuram de bonis regis in dispensatione, suspenderetur. Auctoritas: «Non fenerabis fratri tuo pecuniam nec frugem», *Deuteronomi*, XXIII°.

- Undecima condicio est: «Munera super innocentem non accepit»: vitatio donorum: scilicet, symoniam non faciant viri ecclesiastici. Innocens est Christus. Custodite ne de spiritualibus recipiatis, in confessione, nec pro restitutione fienda; confessores non petant pecunias, et sic de aliis sacramentis dandis. Auctoritas: «Qui prohibet auaritiam», etc., *Ysaie*, XXX°.

- 1840 Duodecima condicio est: «Qui facit hec, non mouebitur in eternum»: et ibi est continuacio bonorum operum: quia homo debet perseuerare in bonis operibus vsque in finem, et Deus vult quod secundum laborem sit merces, non tantum pro tanto, sed proportionaliter, quia de penitentia et de perseuerantia temporali datur merces eterna. Ideo,
- 1845 per totam vitam deseruire Deo in vitam eternam habeas, quia persona forte seruiuit Deo per annum et habet infirmitates, gloriam Deo: «Qui facit hec, non mouebitur in eternum». Auctoritas: «Iudicium pacis audite filii..., et sic facite continuando vt salvi sitis».

- Ideo, sicut Virgo dicebat secure thema propositum, sic non equaliter, sed similiter, etc., etc.
- 1850

1834 *Ps* xiv, 5b 1838-1839 *Is* xxxiii, 15

1840 *Ps* xiv, 5c 1847 *ibid.* 1847-1848 Cf. *Zach* viii, 16

1849 *Virgo seq dei canc exp*

VIII

(F. 128/119v) FERIA SECUNDA POST DOMINICAM IN PASSIONE.

SERMO

Nouissimo die magno festiuitatis stabat Ihesus

Habetur verbum illud originaliter *Ioannis*, VII°, et in euuangelio ho-
dierno. 1855

Pro declaratione thematis, secundum intellectum litteralem, scia-
tis quod secundum quod recitat *Iobannes*, VII°, in civitate Iherusalem
fuit festiuitas, que durauit septem dies; prima dies, multum sollemp-
nis, quartus etiam, sed maxime ultima dies sollempnis erat; et in istis
tribus diebus: prima, quarta et ultima, non fuit Ihesus per
periculum mortis, qui eminebat persone sue. Quia prima die vacca-
bant iudei cibis et potibus et non curabant de deuotione. Ideo dixit
Ihesus: «Vos ascendite ad diem festum istum, ego autem non ascen-
dam ad diem hunc», *Ioannis*, VII°; de quarta die, in qua gentes erant
in deuotione, legitur quod Ihesus in festo illo ascendit. Textus: «Iam
die festo mediante, ascendit Ihesus in Iherusalem in templo et predi-
cauit»; septimo, vltima die, que maior erat aliis, Ihesus stabat alte et
dixit: «Si quis sitit veniat ad me et bibat...; hoc autem dixit de Spiri-
tu Sancto, quem concepturi essent credentes in eum», *Ioannis*, VII°. Hoc
dicebat Ihesus, quia dabat gratiam Spiritus Sancti credentes in se et
de hac die est thema: «Nouissimo die magno festiuitatis stabat Ihe-
sus». 1860 1865 1870

Hic est intellectus litteralis; sed intellectus spiritualis est quod tres
dies sunt, quos debemus tenere memoriter in mente nostra:

Prima est dies mortis corporalis 1875
Secunda est dies iudicii generalis
Tertia est dies glorie eternalis.

Istos dies figurabat illa festiuitas. Magna dies est dies mortis. Maior
dies iudicii. Maxima, dies eterne glorie.

Primo, debemus habere in intellectu et memoria diem mortis tem-
poralis, quia quilibet sententialiter et irreuocabiliter est condempna-
tus ad mortem corporalem, quia nunquam fuit nec erit persona que
fuerit excepta a die mortis. Iudex Ihesus non pepercit matri sue, vir- 1880

1851-1852 *al man in mg sin* Nota bene

1853 *Io* VII, 37

1857 *Io* VII, 10-53 1863-1864 *Io* VII, 8 1865-1867 *Io* VII, 14 1868-1869 *Io* VII,
37. 39 1870 credentes *lege* credentibus 1871-1872 *Io* VII, 37

- gini Marie, quod non moriretur. Et istam sententiam dedit Deus Pater, et noluit parcere proprio filio suo, scilicet Ihesu Christo. Auctoritas: «Nonne ita oportuit pati Christum et ita intrare in gloriam suam», quia homo fuit? *Luce* ultimo: «Statutum est hominibus semel mori». In ista ratione debemus pensare et cogitare diem mortis corporalis, que indubitanter venit. Dies natiuitatis hominis dat motivum superbie, sicut qui pensat generositatem [f. 129/120r] suam, et etiam vita et prosperitas. Sed dies mortis facit humiliare cor hominis et ordinare vitam.
- 1885
- 1890
- 1895
- 1900
- 1905
- Similitudo: quando bubulcus vult arare campum, ponit se retro aratrum, ut facias lineas rectas et non vadit ante boues, quia nichil faceret; sic quisque debet pensare quod vita nostra est campus, in quo debemus seminare opera fructuosa, scilicet, penitentiam; ideo, ponatis vos retro aratrum pensando vitam, quomodo se rexit, pensando in diem mortis. Auctoritas: «Melior est dies mortis quam natiuitatis, et melius est ire ad domum luctus quam ad domum conuiuii», *Ecclesiastes*, vii^o, scilicet, ad ordinandam vitam suam, melius est ire ad domum luctus quam ad domum conuiuii. Ratio est quia homo quando est in domo defuncti pensat in vita sua, viuens cogitat quid futurum sit; in domo conuiuii multa peccata mortalia commictuntur, scilicet, superbia et cetera peccata. Ideo debemus pensare diem mortis: «In omnibus operibus tuis memorare nouissima tua et in eternum non peccabis», *Ecclesiastici*, vii^o. Quare ‚nouissima? Duodecim nouissima veniunt ad mortem hominis, que recordare debemus.

- Primum nouissimum est quod homo debet recordare quod admittet diuicias mundi; quia si tu haberes mille milia scutorum et omnia mundi, in articulo mortis omnia admittes, nichil tecum portabis, nisi solum camisiam vnā ruptam, sordidiorē; sicut homo intrat in mundum nudus et inermis, sic nudus egreditur, quia nascitur nudus cum camisia pellis, quam frangit commater, et cum alia camisia tele egreditur de mundo. Auctoritas *Iob*: «Nudus egressus sum de utero matris mee, nudus reuertar illuc». Ideo debes pensare quod nichil tecum portabis et, pensando in illis, non peccabis per auariciam; et, si bene penses in hoc, restitues rapinas, furta, etc. Auctoritas: IERONIMUS, in *Epistola ad Palamum*, viii^o capitulo: «Facile contempnit omnia, qui cogitat se esse moriturum».
- 1910
- 1915

1884 moriretur lege moreretur 1885 Cf. *Rom* viii, 32 1886 *Lc* xxiv, 26 1887 *Hebr* ix, 27

1893 facias lege faciat 1897-1898 *Eccle* vii, 2-3 1903-1905 *Eccli* vii, 40

1909 Cf. lfn. 1929 | admittes lege amittes 1913-1914 *Iob* i, 21 1917-1918 HIERONYMI, *Epistola lxxx ad Paulinum*, 10 (ML, XXII, Paris 1864, 549, in fine)

Secundum nouissimum est quod homo penset quod honores omnes istius mundi transeunt et defficiunt in die mortis. Quia imperatores, papa, reges, duces et comites in illa die perdunt honores et potentiam et dominium, non equitant in cellis aureis, sed supini portantur ad ecclesiam, non induuntur vestibus pretiosis, sed omnino spoliantur preter camisiā pauci valoris, non comedunt delicata, sed terram gignantem vilia, non retrahunt se in aulis paratis, sed in sepulcris fetidis ossibus et vermibus plenis, non requiescunt in lectis [f. 129/120v] mollibus sed in bustis factis ex lapidibus duris, non fricantur corpora ipsorum per domicellas, ut delectentur, sed roduntur per vermes, ut deuorentur. Ideo, si quis pensat in die mortis, despiciet honores. Auctoritas: «Vanitas vanitatum et omnia vanitas», dicit *Eclesiastes*, 1°. 1920
1925
1930

Tercium nouissimum est quod omne gaudium et placencia carnis in die mortis defficit, quia omnia que facimus in hoc mundo, facimus pro carne nutrienda et pro anima saluanda. Verbum Dei est vestis anime et omnia alia sunt cibus carnis. Ideo pensa in die mortis, que gaudia, que placencia erunt corpori mortuo, quia caro tua erit cibus vermium, nemo nobilis vel mulier vellet esse famulus vel ancilla regis coquinæ viventes, et tamen mortui estis coquinarii vermium, et cothidie paratis corpus vestrum vermibus in cibum; corpora laboratorum nolunt comedere vermes. Ratio: quia sunt nimis dura propter penam et laborem que paciuntur colendo terram, sed corpora nobilium, que sunt pingua et tenera. Ideo qui in talibus cogitant, non curant nutrire carnem, nec sibi administrare tanta delicia. Auctoritas? AUGUSTINUS: «Carnem vestram domate ieiuniis, abstinentia cibi et potus, quantum valitudo permittit». 1935
1940
1945

Quartum novissimum est quod debes pensare amicos tuos, propter quod omnes dimictent te in die necessitatis, scilicet, mortis, quia si umquam homo fuit in necessitate amicorum pro aliquo forefacto, forcius erunt sibi necesse amici in die mortis, ad pacifficandum iram Ihesu Christi et ad terrendum inimicos, scilicet, dyabolos volentes sibi nocere, scilicet, anime. Et qui erit in die illa amicus fidelis et cordialis, scilicet, in die mortis, qui maneret tecum te associando infra tumultum, iacendo tecum? Nemo: bene te associabunt usque hic, et non ultra, et dimictent te in forciori loco in bello inter inimicos; et dicent: 1950

1922 cellis *leg* sellis 1924 Cf. lín. 1410 1925 gignantem *leg* gignentem 1926 vermibus *leg* vermibus 1930 *Eccle* 1, 2

1943 adminstrare *leg* administrare 1943-1945 AUGUSTINUS, *Epistola* CCXI, 8 (ML XXXIII, París 1861, col. 960)

- 1955 ‚Cohoperite bene amicū nostrum, dampnum est de suo corpore (nullo fiet mentio de anima) et facite tumultum profundum’, ad finem quod non exeat fetor e sepulcro. Redeunt ad domum ad comedendum bona; deinde diuidendo alia bona, que congregauerat mortuus dum viuebat et in ipsis comictetur furtum. Si sint plures heredes quam vnus, rapiet hinc et alter inde, et tamen erit lis, rissa, iuramenta, periurationes et tante discordie, etc.: quid faciendo ad pacificandum heredes? Quod dum viuimus quod faciamus quod habeamus amicos spirituales, scilicet, sanctos et sanctas Dei, et helemosinas et orationes et [f. 130/121r] alia quamplurima bona, quia isti amici non separabuntur a nobis, sed erunt nobis deffensores in necessitate. Auctoritas: «Vnusquisque a fratre suo se custodiat et in fratrem non habeat fiduciam», *Ieremie*, nono.

- 1970 Quintum nouissimum est quod debes pensare in dolore mortis, qui dolor est in separatione corporis et anime; quando aliqua pars corporis scinditur est dolor magnus, quia anima discedit radicaliter per membra et quia anima habet se retrahere et dimictere membrum, ideo sentitur dolor magnus; sed de membro alio, videlicet de toto corpore, de quo anima habet exire integre per scisionem gladii mortis et dum separatur a corpore, ibi est maximus dolor, quia corpus dimictitur, quod solebat ire per loca et per placentia dimictitur ibi mortuus et anima vadit per loca dolorosa; ergo est ibi in illa separatione illorum duorum amicorum maximus dolor. Pensate, ergo, in isto dolore et non habeatis leticiam. Auctoritas: «Ultima terribilium omnium est mors». Sicut ille qui debet suspendi pensat in morte et non potest ridere, sic qui pensat in morte non ridet nec letatur in bonis temporalibus.

- 1985 Sextum nouissimum est quod debes pensare exitum anime et corporis, videlicet quod ibi veniunt dyaboli et non vnus sed multi et nullus se potuit excusare preter quam virgo Maria et illa ex gratia speciali habuit et ad requestam eius quod dyaboli non interessent morti sue, sed illa fuit singularis; quia omnes mortui non possunt se excusare, nec viui non excusabuntur quod dyaboli non intersint morti eorum, sint saluati aut dampnandi, videlicet ad dexteram angeli boni et ad sinistram angeli mali, scilicet, dyaboli. Et quando anima vult exire tristatur tristitia magna. Ratio: quia nescit quo ire, si ibit ad paradisum vel ad infernum; ideo anima se retrahit cum dolore. Sicut ille qui est in

1958 mortuus *ms* mortuus mortuus 1965 nobis (sed) *corr* vobis 1965-1967 *Ier* ix, 4
1978-1979 Cf. I *Cor* xv, 26

carcere et debet suspendi, non vult exire: sic est de anima, que est in presione corporis, et quando anima se sentit in peccato mortali, non vult exire, ideo quia nescimus si anima nostra erit saluata aut dampnata: non debemus gaudere temporaliter. Auctoritas: «Nescit homo finem suum», *Ecclesiastes*, IX°. 1995

Septimum nouissimum est quod debemus pensare quod anima, dum separata est a corpore, presentatur coram iudice. Non quod anima ascendat ad celum, nec Christus descendat ad terram. Et tunc dyabolus accusat animam dicendo: ‚O anima maledicta, credis tu intrare paradysum, que tanta [f. 130/121v] mala forefacta commisisti, et pro tantis temporibus Deum offendisti, in diversis peccatis, quod ego qui eram angelus et dignior te, pro vno peccato solum et pro vna hora solum, cecidi in infernum sine redemptione, et tu es tam maledicta et de tantis temporibus et de diversis peccatis plena! Venias accipere meritum tuarum indignationum’. Tunc dicit Ihesus anime: «Audis quanta aduersum te dicunt testimonia?», *Matthei XXVI*^o. 2000
2005

Octauum nouissimum est quod debes pensare in iudicio, quod iudex iustus, scilicet, Ihesus Christus dabit contra te, qui ostendet tibi vulnera brachiorum, pedum et corporis siue lateris dextri, non quomodo sint perforata, sed signa apparentia vulnerum; et tunc dicit anime: 2010

–,Creatura, vide quanta passus fui pro te, vide passionem, dolorem et tristitiam, quam pro te sustinui, et obprobria infinita, et tu quid fecisti pro me? Vbi sunt precepta legis, que dedi tibi, vbi sunt doctrine, que docui tibi, vbi est honor, quem dedisti mihi, vbi est amor, quem portasti mihi, vbi est timor, quem habuisti de offensionibus mihi factis, vbi sunt orationes, misse et oblationes et helemosine que fecisti? Responde.’ 2015

–,Reuerende, dicit anima, semper habui fiduciam in multitudine misericordie tue, qui es tantus misericors.’ 2020

–«Dicit Ihesus: ‚Fui tibi paciens et misericors in vita corporali, taliter, quod non potes conqueri! Quid mali gessi tibi? Tu bene audieras quod misericordia mea non durabat nisi per totam vitam corporalem, et ultra, iustitia. Numquid tradidisti obliuioni?’ Auctoritas DAVID, *Psalmo* [...]: «Cum accepero tempus, ego iusticias iudicabo». ‚Deinde audiuisti partem tuam aduersam, qualiter petit mihi contra te fieri iudicium, et iusticiam dare de forefactis’. 2025

1995-1996 *Eccle* IX, 12
2016 docui tibi *lege* docui te
2007 *Mt* XXVII, 13
2026 *Ps* LXXIV, 3

2030 Iustitia Dei est quod secundum quantitatem peccatorum sit modus penarum, etc. Ideo, pensa quod antequam venias coram tanto iudice, quod providearis et aviseris quam rationem redere debes illi. Auctoritas IOANNIS PLATONIS: «Sententia fuit omnium mendicantium: cogitatio mortis, vita sapientis».

2035 Nonum nouissimum est quod debes pensare inimicos tuos, scilicet, dyabolos portantes informationes forefactorum tuorum, dies et horas, cogitationes malas et opera et personas cum quibus peccasti, et loca et furta, rapinas et omnia alia mala; in illa hora erunt contra te accusancia et apencia in presencia tui et inimici, scilicet, dyaboli, [f. 131/122r] querent de te a Deo iustitiam, et omnia mala que fecisti te
2040 accusabunt. Tunc iudex, auditis clamoribus demoniorum et visis forefactis et casibus infinitis, contradicet, te condempnando: «Seruum invtilem abicite et prohibite in tenebras exteriores, vbi erit fletus et [s]tridor dentium», *Matthei*, xxvi^o. Et tunc non erit tempus orandi nec penitendi; ideo, provide dum es in vita temporali, quod non audias
2045 tantos rumores nec vindictam Dei, sed emenda te ut lete et iocunde recipiaris.

Decimum nouissimum est quod pensare debes quod, facto iudicio, veniet dyabolus et accipiet animam illam dampnatam et per Deum condempnatam et deliberatam demonibus per pedes, capite submisso, cum multis iniuriis obprobriis et maledicionibus, torquendo eam
2050 ex diuersis generibus penarum secundum diuersitatem peccatorum. Quid dicit Sancta Scriptura de talibus animabus dampnatis?: «Bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille»: hoc dicit de Iuda dampnato. *Glosa*: «Melius esset Iude et aliis sibi consimilibus non fuisse, quam
2055 natum esse», *Matthei*, xxv^o. Ideo, provide dum tempus habes ne sic gubernaris per dyabolos, quia sine remedio sunt, etc.

Vndecimum nouissimum est quod debes pensare quod quando dyabolus portauerit animam ad infernum, quis clamor, quis terror erit ibi, quis dolor; et licet non esset alia pena, nisi solum videre demones facie ad faciem, qui sunt ita imperfecti et odyosi, quod lingua hominis
2060 non potest dari nec corpus meditari deformitatem illorum dyabolorum;

2032-2033 IOANNIS PLATONIS | mendicantium *lec dub* meditantium
2041-2043 *Mt* xxv, 30 2043 *Matthei seq V canc* 2045 *ne corr nec canc -c* 2045-2046 *Mt* xxv, 30. 34-35
2052-2053 *Mt* xxvi, 24; *Mc* xiv, 21 2054-2055 *Glosa ordinaria* WALAFRIDI STRABONIS: «Solemus dicere simpliciter: melius esset non esse quam male esse» (ML 114, col. 168) | *Mt* xxvi, 24

ideo caue quod non sis in societate illorum, ne taliter terrearis et crucieris, etc.

Duodecimum nouissimum est quod debes pensare in penis inferni, que sunt in illis maledictis mansionibus inferni, in quibus eternaliter cruciaberis sine momento solo quietis, in quibus locis sunt tante diuerse pene, scilicet, ignis infernalis, glacies, serpentes, vermes, bufones, dracones, fumus, tenebre sine lumine, ira infinita, maledictiones clamorum demoniorum et animam tristantium, negatores Dei et vituperatores tocuis curie celestis et super infinite societatis demoniorum. O tanta pena erit illis maledictis dampnatis! Numquid terminabitur nec finem habebit? Auctoritas: «Laborabit [f. 131/122v] in eternum et viuet adhuc in finem», *Psalmus David*. Miraculum in *Vitis Patrum*: Erat quidam sanctus homo, et quando venit ad diem mortis, incepit plorare et lacrimare, et alii dixerunt: «Pater, tu fles?» Dixit quod cothidie habebat illum timorem de die mortis.

Et ibi est prima dies: «Ascendite vos ad diem festum, ego autem non ascendam», quia nos habemus ascendere ad mortem sed Deus non; ideo cogitare habemus diem mortis. Auctoritas: «Christus resurgens ex mortuis, iam non moritur, mors illi ultra non dominabitur», *Ad Rom*, vi^o capitulo. Ideo cogitare semper debemus, etc.

* * *

Secunda dies est iudicii generalis, quando veniet dies iudicii, qui cito, et bene cito et valde breuiter veniet. Quam diem debemus pensare, ut ordinemus vitam nostram, ut reddere possimus rationem vite nostre, sicut receptor regis habet reddere rationem (pensate in illa die, in paymentis suis et in cedula sibi datis). Sic nos habemus pensare, quia thesaurarii regis sumus, de memoria, de intelligentia, de voluntate reddicturi sumus rationem in iudicii die et de omnibus censibus corporalibus, quia de omnibus reddere habemus rationem Deo, ac etiam de omni verbo occioso. Auctoritas: «Dico enim vobis, quod de omni verbo occioso, quod loquuti fuerint homines, reddituri sunt rationem in die iudicii», *Matthei*, xii^o. Verbum occiosum est illud quod non portat profiguum et fructum, nec bonum neque malum; ne homo desperet se de ratione vite, quare reddere debemus rationem, habeamus consolationem ut confiteamur peccata nostra Christi sacerdotibus cum dolore et contritione et satisfactione; quando veniemus ad

2068 sine corr sime 2072-2073 *Ps* xlviII, 9-10 2073-2076 *Vitae patrum*
2077-2078 *Io* vii, 8 2079-2081 *Rom* vi, 9

2083 cito et bene cito et valde breuiter: aquesta frase és traducció llatina de la catalana, específica dels sermons ferrerians: tost, tost e ben tost 2085 Cf. *Mt* xviii, 23 2088 censibus *leg* sensibus 2090-2092 *Mt* xii, 36 2097 *Lc* xvi, 2 | et seq habeb *canc exp* 2105 *Mt* xxv, 21

iudicium, dicetur nobis: «Redde rationem villicationis tue», *Luce*, XVIII°; poterimus dicere quod reddidimus rationem in confessione et habemus cartam, scilicet ornatum anime per absolutionem. Dicit
 2100 Ihesus: ‚Postquam officialis meus dedit absolutionem, ego volo’. Sed qui non dederit rationem in presenti vita locumtenenti Dei, impossibile est quod anima non vadat ad infernum. Antiquitus, in Veteri Testamento, nemo intrabat paradisum, quia non confitebantur peccata sua; sed modo in confessione reddimus rationem de peccatis nostris
 2105 bonis confessoribus. Auctoritas: «Euge, serue bone et fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam: intra in gaudium domini tui», *Matthei*, XXV capitulo; quia in confessione [f. 132/123r] et penitentia, quamvis pauca. Ideo intrate in gaudium; ibi est magna consolatio; et non attendatis in die iudicii, ut dare habeatis rationem coram Deo, quia impossibile esset ne descenderetis ad infernum.

Alique persone confitentur nimis singulariter et particulariter, nominando personam; et non debet nominari persona, et hoc est indiuidue; alique confitentur in genere, dicendo: ‚Peccaui in superbia, in auaritia et luxuria’; et hoc non valet, sed debet dicere: ‚Ego fui superbus erga patrem’; et mulier debet dicere: ‚Fui superba contra maritum’; et hoc est confiteri speciem; et sic de auaritia. Et quando confessi fuerimus in specie, securi redemus rationem. Auctoritas: «Amen, dico vobis, quecumque ligaveritis super terram, erit ligatum et in celis, et quodcumque...», etc. *Matthei*, XVIII°.

2120 Secretum: Quare primo dicit Ihesus hoc Petro? Quia erat papa unicus, etc. In confessione presbiter ligat et soluit: soluit peccatores a vinculis peccatorum, quia quolibet peccatum habet cathenam suam cum qua ligatur anima; anima habet membra spiritualia et dat vitam corporis membris. Ideo anima, secundum peccata que fecit, habet cathenam in membris secundum quod per membra peccauit. Auctoritas:
 2125 «Iniquitates sue capiunt impium», *Proverbiorum*, v^o. Quando presbiter dat absolutionem, dicens: «Ego te absoluo in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti», tunc frangit omnes cathenas, quibus anima erat ligata; et post presbiter ligat personam, non ligamentis malos sed bonos, dando penitentiam quam debet tenere et complere penitens, quia
 2130 coram Deo ligatus est. Ideo: «Quecumque ligaueritis...», etc.

De die iudicii. Auctoritas: «Manus dies Domini et terribilis valde, quis sustinebit eum? Nunc conuertimini ad me in toto corde vestro,

2117 *Mt* XVIII, 18 2118 quecumque lege quodcumque

2120 Cf. *Mt* XVI, 19 2122 quolibet leg quodlibet 2126 *Prov* V, 22 2127 *Liber Sacramentorum Romanae Ecclesiae. De sacramento penitentiae* 2130 debet corr debent 2131 *Mt* XVIII, 18

2132 *Ioel* II, 11-12 | Manus leg Magnus (cf. lins. 2134-2135)

dicit Dominus», *Ioelis*, 1°. Secretum: quare dies iudicii dicitur ‚mag-
nus? Erit maior quam dies alter? Non, ymo erit breuior; sed dicitur 2135
magnus propter magna que fient in die illa iudicii.

Primum erit quod omnes mortui, a principio mundi vsque ad
vltimum, habemus resuscitare: christiani, iudei et sarraceni, et ani-
me puerorum qui decesserunt in ventre matris. Auctoritas: «Iam enim
mysterium dico: omnes quidem resurgemus, sed non omnes ymitabi- 2140
mur», *Prima ad Corinthios*, xv^o.

Secundo, erit congregatio uniuersalis, quia omnes congregabuntur
in Valle Iosaphat. Auctoritas: «In tempore illo..., dicit Dominus, con-
gregabo omnes gentes in Valle Iosaphat et [f. 132/123v] disceptabo
cum eis», *Ioelis*, III°. 2145

Tercio, erit ordinatio iudicialis, quia non stabimus mixti, quia boni
erunt a dextris seu ad dexteram, et mali ad sinistram. Auctoritas: «Cum
venerit Filius hominis..., et omnes angeli cum eo, sedebit... et statuet
oues a dextris...», *Mattbei*, xxv^o.

Quarto, erit diffinitio sententialis, quia dicit illis qui erunt ad dex- 2150
teram: «Venite, benedicti Patris mei», *Mattbei*, xxv^o, et illis de sinis-
tra dicit: «Discedite, maledicti, in ignem eternum», *Mattbei*, xxv^o.

Quinto, erit exsequio perpetua, quia, data sententia, terra ape-
rietur subito, et infernus accipiet dampnatos in corpore et anima. Auc-
toritas: «Congregabuntur in congregatione vnus fascis», *Ysaie*, xxiii^o. 2155
De bonis, auctoritas: «Qui redempti fuerunt a Domino venient in Syon
et laudent...», etc., *Ysaie*, xxxv^o. Ideo magnus dies erit illa dies iudi-
cii propter magna que ibi fient. Nunc ergo conuertimini, quia nunc
debemus facere penitentiam et habere dolorem de peccatis. Auctori-
tas: «Iam autem die festo mediante, ascendit Ihesus in templo»: dies 2160
iudicii est medius inter diem mortis et diem glorie; et ascendit cum
sanctis facto iudicio et docebit, quia per diem iudicii omnes cognos-
centur, sive bona sive mala, et glorificabuntur. Auctoritas: «Nolite ita-
que, fratres, ante tempus iudicare quousque...», etc.

Tercia dies erit glorie eterne. DAVID, *Psalmo* LXXXIII°, *Quam dilecta* 2165
tabernacula: «Melior est dies vna in atriis tuis super milia». Secretum:
hic dies vna, conclusio theologie, quod nullus potest esse in paradiso

2139-2141 I Cor xv, 51 2140-2141 ymitabimur corr ymutabimur leg immutabi-
mur

2143-2145 Ioel III, 1-2 2144 et int lin | et seq discep exp

2147-2149 Mt xxv, 31. 33

2151 Mt xxv, 34 2152 Mt xxv, 41

2155 Is xxiv, 22 | fascis seq de bonis canc exp 2156-2157 Is xxxv, 10 2158-

2159 Cf. Mt I, 15 2160 Io VII, 14 2162 omnes lege omnia 2163-2164 I Cor, IV, 5

2165 Ps LXXXIII, 11 2168 Apoc XXI, 25 2172 Ps LXXXIII, 11

nisi per vnam diem. Racio: quia in paradiso non est nox. Quare in
 2170 paradiso non est nisi vna dies, que est dies eternitatis; nullus sanctus po-
 test durare in paradiso nisi per vnam diem; est hec conclusio theologie:
 «In atriis...».

In paradiso sunt novem celi. Dicunt astrologi quod minima stella
 2175 celi maior est sepcies quam tota terra. Ideo, pensa quemlibet ordinem
 paradisi! Auctoritas: «Platee civitatis aurum purum», *Apocalypsis*, XXI°.

Nouem sunt chori angelorum et omnes chori stabunt in vno loco.
 Sed in prima platea sunt Angeli; et ibi erunt persone que sustinue-
 runt afflictionem penitentialem.

2180 In secunda sunt Archangeli; et ibi erunt persone deuote spiritua-
 les et non solum penitentes.

In tertia platea sunt Principatus; et ibi erunt non solum [f.
 133/124r] penitentes et devoti sed: «Ecce Michael, unus de principi-
 bus...», *Daniel*, IX°; ibi erunt persone misericordiales.

2185 In quarta platea erunt Potestates; et ibi erunt persone pacientes vir-
 tualiter.

In quinta platea sunt Virtutes; et ibi erunt persone de perfecta
 concordia fraternali, que non habent malitiam.

In sexta platea sunt Dominationes; et ibi erunt persone pauce et
 domini temporales boni et prelati.

2190 In septima platea sunt Throni; et ibi erunt persone que habuerunt
 paupertatem apostolicam.

In octava platea sunt Cherubin; et ibi erunt sapientes diuinales, qui
 habuerunt intellectum secretorum Dei.

2195 In nona platea sunt Seraphin ardentes; et ibi erunt persone super-
 ne caritatis, ardentes in caritate Dei, quia incontinenti se fundant in
 lacrimis: «Maior horum est caritas»; ideo «Melior est dies vna in
 atriis tuis super milia». Ideo DAVID, *Psalmo* CXVIII^o: «Ordinatione
 tua perseverat dies, quoniam omnia seruiunt tibi».

2200 De ista die dicit thema: «In novissimo die magno festiuitatis, sta-
 bat Ihesus»; non dicit: «Transibat», quia dies, illa dies, stabit semper,
 quia numquam dies defficiet. Restat ut nos deuote rogemus Deum,
 qui nobis donet recordationem deffectuum nostrorum, et gratiam tan-
 tam, per quam habeamus gloriam paradisi, etc.

2173 *in mg* Nota bene 2175 *Apoc* XXI, 21 | Platee *Vulg* Platea

2182 *sed seq* ego *exp* 2182-2183 *Dan* x, 13

2196 *I Cor* XIII, 13 2195-2196 *Ps* LXXXIII, 11 2197-2198 *Ps* CXVIII, 91

2199-2200 *Io* VII, 37

IX

(F. 133/124r) TERTIA FERIA POST DOMINICAM DE PASSIONE. SERMO

- Discipuli tui videant opera tua.* 2205
 Ioannis, vii^o, et in euuangelio hodierno.
 Istud verbum dat motiuum predicare de operibus, que fecit dominus noster Ihesus pro redemptione nostra. Et erit materia vtilis et animarum nostrarum instructiua. Sed invocemus virginem Mariam, dicendo *Ave, Maria.* 2210
- Discipuli tui videant opera tua*, in euuangelio et capitulo prealegatis, aut sicut dixi.
 Pro declaratione, pono duas questiones.
 Prima, qui sunt discipuli Christi veraciter;
 secunda, que sunt opera que debent cognoscere aperte. 2215
 Prima erit pro introductione et alia pro prosecutione materie.
- Prima questio est qui sunt discipuli Christi veraciter. Vnde, sciendum est quod due sunt condiciones per quas vnusquisque potest esse discipulus Christi: prima est vera credentia de Deo; secunda, plena hoberdientia. 2220
- Prima condicio est vera credentia, utpote quod credamus [f. 133/124v] dominum nostrum Ihesum Christum et articulos fidei in corde sine dubitatione et errore et aliqua falsitate, et tunc erimus discipuli Domini. Auctoritas: «Si vos manseritis in sermone meo, vere discipuli mei eritis et veritas vos...», *Ioannis*, viii^o; et sic, stando discipuli mei «cognoscetis veritatem»; unde philosophi in articulos erat in errore, quia cognoscebant unum Deum solum et principium unum, verumtamen non credebant in Deo esse tres persone, tria nomina, ideo errabant. Similiter dicebant celum esse perpetuum et sic falsum habebant et errabant. Ideo, debemus credere veraciter et sine aliqua falsa opinione et errore fidem catholicam, et «veritas liberabit vos». 2230
- Secunda condicio est plena obediencia: sicut qui vult addiscere ad faciendum raupas est sub hoberdientia magistri, sic et nos debemus maxime hoberdire Deo, quia ipse est magister et dominus omnium crea-

2204 *In mg* Nota2205 *Io* vii, 32211 *Io* vii, 32217 Christi *int lin*2221-2223 Cf. *Rom* x, 9-11 2224-2225 *Io* viii, 312226 *Ibid.* | in articulos erat *leg* in articulis erant 2231 fidem *seq cl canc* | *Io* viii, 32

2235 turarum vniuersaliter et speculativa et in practica, secundum quod precepit. Auctoritas: «In hoc clarificatus est Pater meus... usque... mei discipuli», *Ioannis*, xv; et ecce declaratam primam questionem.

Et de ista est thema preassumptum, dicendo: «Discipuli tui videant opera tua».

2240 Secunda questio est que sunt opera quas debent videre seu cognoscere aperte discipuli Christi, et sunt plura: opera creationis, opera gubernacionis, opus instructionis, et opera retributionis.

De istis operibus retributionis intendo loqui, que sunt septem:

Primum est humilis incarnatio

2245 Secundum est pauper conuersacio

Tertium est certa predicacio

Quartum est amara passio

Quintum est benigna descensio

Sextum est plena retribucio

2250 Septimum, alta ascensio.

Ecce septem opera, in quibus stat retribucio nostra. Et de isto opere retributionis loquitur thema: «Discipuli tui videant opera tua», et non solum speculative, sed practice, procedendo in opus. Vnde *Psalmo David* cviii^o, *Domine probasti*: «Mirabilia testimonia tua et anima

2255 mea cognoscat nimis»; quare ‚nimis?’, non solum speculative, sed etiam practice.

Primum opus miraculosum fuit humilis incarnatio. Pone ibi quomodo descendit incarnari, et cetera. Pone similitudinem: Si sol descenderet in campo, totus mundus vellet videre, et esset mirum, sed

2260 multum est in comparatione ad illum, qui est creator omnium. O, quantum debebant mirari illi qui videbant Ihesum corporaliter! Et est tam miraculosum quod Deus in persona propria voluit [f. 134/125r] descendere, quia si voluisset, per alium modum fuisset facta redemptio nostra. Auctoritas: «Cum in forma Dei esset non rapinam arbitrat

2265 tus est esse se equalem Patri, sed semetipsum exinaniuit formam serui accipiens», *Ad Colescenses* secundo capitulo. Non rapinam, sicut primus angelus, qui voluit transcendere vsque ad celum et esse equalem Deo, *Ysaie*, xliii^o; Adam similiter rapinam arbitrat est, *Genesis*,

2236-2237 *Io* xv, 8: «In hoc clarificatus est Pater meus, ut fructum plurimum afferatis et efficiamini mei discipuli»

2238-2239 *Io* vii, 3

2252 *Io* vii, 3 2253-2255 *Ps* cxxxviii, 14

2260 multum *lect dub* nichilum 2264-2266 *Philip* ii, 6-7 2266 *Colescenses lege* Colossenses 2267-2268 *Is* xiv, 12-14 2268-2270 *Gen* iii, 5 2270-2271 *Philip* ii, 7 2275 *ite leg* ita 2280 *Mt* xi, 29 | discedite *lege* discite

tertio: «Eritis sicut dii, scientes bonum et malum»: ecce quomodo
 voluit habere rapinam. Sed Deus per humilitatem semetipsum exina- 2270
 niuit et in habitu inventus ut homo; quia, sicut vestimentum coho-
 perit corpus, ita humanitas cohaberuit diuinitatem, quando voluit
 descendere de illa superna celesti gloria in hunc stabulum, scilicet,
 mundum fetidum et corruptum. Si, ergo, Deus voluerit humiliari
 vsque ad famem, sitim, frigus, sompnum, egrotum, ite et nos debe- 2275
 mus nos humiliari et habere paruas vestes et de superfluitate vestire
 pauperes, ad idem, de superfluitate ciborum et equorum, scientes quod
 superbus est porta inferni, quia omnes tales intrabunt infernum, si non
 fuerint humiles; ideo voluit humiliari, ut nos iremus ad paradysum.
 Auctoritas: «Discedite a me, quia mitis sum et humilis corde», *Mat-* 2280
thæi, XI°, quia numquam loquebatur cum ira, mitis in conuersatione,
 mitis in vestimentis, et tunc «inuenietis requiem animabus vestris»;
 et sic, superbi vadunt ad infernum, ita humiles vadunt ad paradysum.
 Ecce primum opus per quod humilis incarnatio.

Secundum opus nostre redemptionis fuit pauper conuersatio: quia 2285
 in vestimento numquam in mundo fuit ita pauper homo sicut Chris-
 tus. Quia per triginta annos non habuit nisi vnam vestem. Vnde, in
 tempore illo dabatur lac pueris per tres annos, et quando Ihesus erat
 in etate trium annorum, virgo Maria fecit sibi illam raupam seu ves- 2290
 tem inconsutilem et portauit illam triginta annis, et sicut Ihesus cres-
 cebat, sic vestis crescebat. Auctoritas: «Non scindamus illam, sed
 sorciamus de illa, cuius sit», *Ioannis*, XIX° capitulo; Erat enim incon-
 sutilis. Item, fuit Ihesus in comedendo, vnde *Marci*, XI°, quod quan-
 do Ihesus predicasset, circumspexit omnibus exiit in Bethaniam, quia 2295
 dum fecerat sermonem, respiciebat si aliquis eum invitaret ad come-
 dendum; et quia non invitauit eum aliquis, iuit ad Bethaniam; et in
 tempore messium comedebat grana bladi secundum consuetudinem
 Legis [f. 134/125v] et colligebat spicas et comedebat et postea bibe-
 bat aquam. Item, fuit pauper in dormiendo: dum exhibat de Iherusa- 2300
 lem dormiebat supra paleam vel in montibus. Auctoritas: «Exiit in
 monte cum discipulis orare»; et ita pauper erat, quod non habebat in
 mundo, vbi posset se reclinare. Auctoritas, *Matthæi*, VIII°: «Vulpes ha-
 bent foueas et aues nidos, Filius autem hominis non habet vbi capud
 reclinet» suum, licet esset dominus omnium creaturarum. Auctoritas:
 David, *Psalmo* XXXII°: «Domini est terra et plenitudo eius»; ideo ,mi- 2305
 rabilia testimonia ideo scrutata est et anima mea «cognoscet nimis».

2290 *Io* XIX, 23 2291-2292 *Io* XIX, 24 2297 Cf. *Mt* XII, 1 2297-2298 *Lev* XXIII, 22; cf. *Deut* XXIII, 25 2300-2301 *Lc* VI, 12 (ubi tamen, nec *Mt* XIV, 23, nihil de discipulis) 2302-2304 *Mt* VIII, 20 2305 *Ps* XXIII, 1 2306 *Ps* CXXXVIII, 14

Moraliter seu practice: si dominus Ihesus, qui est Deus creator omnium, voluit esse ita pauper, quid nos debemus facere? Quia aliqui sunt ita mali in divitiis, vsuris et rapinis, quod non solum eis sufficit obligatio bonorum corporum personarum pauperum, sed faciunt obligare animam per sententiam excommunicationis, et uolunt tantum habere obligationem corporum et bonorum, ubi habeant obligationem anime, que de Deo est, quia ad eius similitudinem facta; plus valet anima quam mille mundi et quam omnes res create; quia si celum empireum, sol, luna et stelle, et omnia bona temporalia possent in vna parte statere stare, et de alia parte anima, in valore plus ponderat anima quam omnia mundi, in valore, etc. Auctoritas: «Quid prodest homini, si vniuersum mundum lucretur, anime vero sue detrimentum paciatur? Aut quam dabit homo commutationem pro anima sua?» Quasi dicat, quod nullam, *Matthei*, xvi^o Quid lucraretur qui animam perderet? Nichil. Et ideo vos, vsurarii, qui vultis obligationem anime, que Dei est? Auctoritas: «Omnes anime mee sunt, sicut anima patris, ita et anima filii», *Ezechiel*, xviii^o. Hic dicit specialiter de anima, quia anima est ad ymaginem Dei, que est substantia immortalis et corpus habet participare cum anima, corpus patris temporalis; et tu, falsarii, vsurarie, qui filiam Regis eterni vis obligare, quid tibi fiet, cogitate.

In hoc notatur negligentia, quam habent tales erga iudices ecclesie: quia, sicut dominus temporalis dat penam temporalem, sic ecclesia dat penam spiritualem; vnde, maxima pena, quam ecclesia possit dare, est excommunicatio. Scilicet, per intrationem vinee tue et receptionem vnus racemi, tu impetras monitionem et interdictum, hoc facis extra contemptum ecclesie. Sicut si peteres a Rege ut interficere faceret corporaliter illum qui a te accepit [f. 135/126r] vnum racemum, et peius est, quia petis quod anima moriatur. Eapropter, qui fuerunt in causa talium, erradicent illum modum, et quod renuant specialiter obligationem anime. Item, plus facitis vos, qui propter auariciam frangitis diem dominicum eundo ad forum, ad nundinas et in sabbato vaditis et in die dominico reuertimini, et admittitis missas, et est ita malefactum, sicut in die dominico laboraretis cum aratro, quia non debetis exire villam, nisi pro audiendo sermones, confessionem, et peregrinando.

Tercium opus est certa predicatio. Quia Ihesus venit ad predicandum, et postquam incepit predicare, semper ibat de loco in locum,

2311 *al man in mg* Nota de sententia excommunicationis 2313 *Gen* 1, 26 2317-2320 *Mt* xvi, 26 2318 *homini seq fi cano exp* 2322-2323 *Ez* xviii, 4 2326 *falsarii lege falsari*

2332 *unius int lin* 2339 *admittitis leg amittitis*

quia non manebat in villa, qua hodie erat, cras non, sed alibi, quia ipsemet annuntia[ue]rat sua precepta. Similitudo: si rex Francie iret cum tuba per regnum denunciando certa mandata, diceretur de eo quod multum humilis est; et hoc faceret rex ad maiorem efficaciam, ut fortius ordinatio sua teneatur, que fuit facta in parlamento suo. Sic fuit ordinatum in concilio Trinitatis quid debeamus facere et credere. Auctoritas: «Et misit tubicinos», *Genesis*, VI°: primo, Nohe, qui predicauit centum annos ante diluuium, et sic de aliis. Et videns quod nolebant sibi hobedire, ipse ibat de civitate in civitatem, de provincia in provinciam. Auctoritas: «Clama, ne cesses, quasi tuba», *Ysaie*, LI°. Tuba tenetur cum manu et tangitur cum ore; ita predicator debet illa que predicat ore, complere facto; quia, quando predicator predicat humilitatem, caueat ne sit superbus, et sic de aliis: «Annuncia populo meo scelera eorum», qui faciunt contra Deum, quia Deus ipsemet accepit tubam et venit predicare; quia, si diceretur ei: ‚Quare hic Vos?’, diceret: ‚Ut gentes habeant maiorem fidem’; et sic, Ihesus Christus, ad maiorem credenciam sine dubitatione, ipsemet venit ad predicandum fidem catholicam. Ideo, potest quilibet dicere: ‚O Domine, postquam predicauistis quid est Trinitas, credo’; et sic de aliis; ‚Postquam Vos predicastis quod corpus vestrum venit in altari infra hostiam, credo’, et sic de aliis. Ecce quare fecit certam predicationem. Auctoritas: «Deum nemo vidit vmquam», nisi Christus, «qui in sinu Patris est, ipse enarrauit nobis», *Ioannis*, I^o. Dixit ‚nemo’ vniuersaliter, quia nec prophete, nec patriarche, nec aliquis [f. 135/126v] sanctus vidit Deum, sed Filius Dei, et ipse vidit et dixit nobis. Auctoritas: «Scio cui credidi et certus sum...», I *Thimoteum*, I^o.

Quartum opus est amara passio, quia fuit captus et ligatus, crucifixus, sputus et suspensus in cruce. Similitudo seu casus: Parisius, in carcere regis, sunt plures latrones homicide, capti et iudicati ad sententiam mortis, ut suspendantur; et vnicus et primogenitus regis filius diceret regi:

‚Pater mi, misericordia sum motus et multum dolens in corde meo de illis homicidis et latronibus, si suspendantur; peto ut concedatis mihi istam gratiam, ne fiat sententia contra eos’; et rex concedat omnia que petit filius, dum tamen non sit contra iustitiam.

Et filius diceret: ‚Volo quod iustitia seruetur, sed volo quod ego pro ipsis suspendar pro illis’.

‚Et quare vultis hoc, fili mi?’, rex diceret: ‚Vos estis innocens’.

Et responderet filius: ‚Propter compassionem’.

2345 qua lege quia 2346 annuntia[ue]rat in mg -[ue]- 2351 Gen vi, 13 2354 Is
LVIII, 1a | LIV *canc* -v 2357 Is LVIII, 1c 2366 Io I, 19 2370 II *Tim* I, 12

2385 Nonne istud esset mirum et valde mirabile, si vnicus et primogenitus filius regis suspenderetur pro illis homicidis et latronibus?

Ita fecit Ihesus Christus, Filius Dei. Adam et Eua fuerunt latrones, quia acceperunt fructus contra Dei voluntatem, deinde nos omnes depredamur, removendo sibi honorem, eundo ad sortilegos; ad idem, de iuramentis falsis contra Dei voluntatem, quia nonnulli pro gabellis
2390 facere iurare iuramenta infidelium, sicuti renegare paradisum et accipere cameram in inferno; et hec blaphemia in Deum, in dampnationem illorum, qui hoc faciunt facere. Adam fuit latro, ita et nos, quia furamus diem festi, et propter hoc sententia data est quod omnes descendentes ab Adam essent suspensi. Ideo, oportet quod seruet iusticiam; unde iusticia Dei et misericordia est ipse Deus, quia misericordia
2395 et iusticia non sunt in Deo qualitates auentitie.

‚Et quomodo fiet hoc?’

Respondit filius quod iustitia fiat: ‚Ego plus valeo quam totus mundus. Ideo, ego ero captus, ligatus et suspensus in cruce, et omnes liberati erunt a subiectione et dampnatione inferni’. Pone ibi condiciones passionis, et: ‚Ego volo verberari, ut credentes et michi hobedientes sint liberati a flagellis [f. 136/127r] inferni’, et sic de aliis; et ibi misericordia et iusticia servabitur; misericordia, quia non teneor; iusticia, quia moriar. Et hoc est mirabile, quia iudei numquam potuerunt credere. Auctoritas: «Nos predicamus Ihesum Christum, natum et pas-
2405 sum», *Prima Corinthios*, 1°.

Moraliter instruimur quod iudices seruent iustitiam et misericordiam, et eciam habeamus pascienciam. Ideo: «Penitentiam agite, appropinquabit enim regnum celorum», *Matthei*, 3° IX°.

2410 Quintum opus est benigna descencio, quia quando anima separata fuit a corpore, descendit anima cum divinitate ad limbum sanctorum patrum, et extraxit omnes animas ibi existentes, et ibi stetit quantum corpus fuit in sepulcro. O, quanta leticia ibi erat, et hoc per tres dies. Que descensio fuit benigna, quia poterat mictere angelum.

2415 Pone talem similitudinem: si Parisius esset carcer fetidum et orribile et obscurum, et rex descenderet ad confortandum et extrahendum incarceratos, et staret ibi per tres dies, nonne esset maxima benignitas, quia potuisset mictere militem, qui eos a carcere extraheret? Ita fecit Dominus Ihesus, quia carcer, in quem descendit, est ma-

2420 gis profundus quam sunt tria milia lancearum, et hoc descendit ut

2386-2387 *Gen* III, 6 2388 *Lev* XX, 6; *Deut* XVIII, 10 | honorem *lect dub* hominem 2389 *Ex* XX, 16 2390 facere *leg* faciunt 2391 blaphemia *lege blasphemia*

2405 *I Cor* I, 23

2408-2409 *Mt* IV, 17

2410-2412 *Cf. Ps* XLVIII, 16

honoraret parentes. Auctoritas: «Nusquam apprehendit angelos, sed semen Abrahe apprehendit», *Hebreos*, II°. Et ita est mirabile, quod Ioannes Baptista mirabatur. Auctoritas: «Tu es qui venturus es, an alium expectamus?» Et loqui de adventu Christi ad feros secundum *Homeliam* GREGORII. Si, ergo, Ihesus voluit humiliari pro parentibus, debemus nos honorare parentes, quia qui non honorat parentes habet maledictionem Dei, et qui honorauerit habebit benedictionem. Debemus honorare parentes, primo corde, non despiciere eos; secundo verbo, non eos iniuriare; tertio, eis subveniendo. Auctoritas: «Qui timet Deum, honorat...», *Ecclesiastici*, tertio. 2425 2430

Sextum opus redemptionis est plena resurrectio. Quare ,plena'? Quia in corpore et anima. Et est mirabile, in tantum quod numquam fuit tanta difficultas in aliis articulis sicut in isto. Unde, *Actuum*, VII°, quando Paulus [f. 136/127v] incepit predicare primum articulum, et quando venit in articulo resurrectionis inceperunt iudei dicere: «Quid vult dicere seminator verborum, etc.», *Actuum*, VII°. Ideo in *Credo* scribitur: «Tertia die resurrexit... secundum Scripturas». Auctoritas: «Tradidi vobis quod accepi», etc. usque: «secundum Scripturas», *I^a Corinthios*, XV°. Doctrina est: hic Christus stetit tres dies in sepulcro, sic nos qui sumus in peccato, debemus resurgere a peccato tertia die: prima dies est contritio de peccatis preteritis; pone praticam de pueri qui deffedat raupam nouam, vera contritio non est, sed misericordia Dei; secundus dies est confessio vera cum proposito de non redeundi; tertia dies est: penitentia data et, illa completa, resuscitatur anima a peccato. Auctoritas *Exodi*: «Hoc eamus...» vsque... «laudabilis». «Quomodo Christus ambulavit, ita et nos in nouitate vite ambulemus», *Ad Romanos*, VI°. 2435 2440 2445

Septimum opus redemptionis fuit alta ascensio, quia postquam stetit hic cum discipulis quadraginta diebus, voluit ascendere cum animabus illis, vnde *Psalmo* LXVII°: *Exurgat Deus et discipentur...*: «Ascendisti 2450

2421-2422 *Hebr* II, 16 2423-2424 *Mt* XI, 2; *Lc* VII, 19-20 2424 feros leg inferos 2424-2425 GREGORII, *Registri epistolarum liber septimus. Epistola xv ad Georgium presbyterum*: «Descendens quippe ad inferos, solos illos per suam gratiam liberavit, qui eum et venturum esse crediderunt et praecepta eius uiuendo tenuerunt» (ML 77, París 1862, 869-870; NORBERG, CC SL, CXL, Turnholt, Brepols 1982, 465, líns. 16-18) 2426-2427 *Deut* XXVII, 16 2429-2430 *Eccli* III, 8

2433-2436 Cf. *Act* XVII, 31-32; *Act* VI, 13 2436 in *int lin* 2436-2437 Inde ab HIPPOLYTO ROMANO, *Traditio Apostolica (recensio latina)*: «...et resurrexit die tertia vivus a mortuis...»: DENZ, 10/10. 2437-2439 *I Cor* XV, 3-4 2439-2440 *Colos* II, 12 2445-2446 ???Ex??? 2446-2447 *Rom* VI, 4

2450-2451 *Ps* LXVII, 19ab: «Ascendisti in altum, cepisti captiuitatem / Accepisti dona in hominibus» 2455-2456 *Gen* III, 23-24 2458-2460 *Breviarium Romanum. Antiphona*

- in altum», etc... (vsque) ... «hominibus», et in hoc debemus similari Domino, ascendendo tres habitudines. Habet Dominus vnam per angelos, aliam per hominem et aliam pro animalibus: pro angelis, paradisum celestem, et pro homine terrestrem paradisum, et pro animalibus istum mundum. Et quare ergo sumus hic? Quia expulsi a paradiso terrestri. Si bestie scirent loqui, possent dicere: ‚Quare habitatis in terram nostram?‘ Ideo debemus ire ad terram nostram, scilicet, ad paradisum; vnde cantat ecclesia ad Virginem in antiphona *Salve, regina*: «Ad te clamamus exules et filii Eue, ad te suspiramus gementes et flentes in hac lacrimarum valle». Auctoritas: «Non habemus hic civitatem permanentem, sed futuram inquirimus», *Hebre.*, ultimo. Auctoritas: «Si consurrexistis cum Christo...», *Ad Colossenses*, tertio. O beata creatura, que considerat ista. Auctoritas: «Nostra conuersatio in celis est».
- 2465 Et tunc poterimus dicere: «Discipuli tui videant opera tua». Deo gratias. etc., etc.

X

(F. 136/127) FERIA QUARTA POST DOMINICAM IN PASSIONE, SERMO

- Multa bona opera ostendi vobis.* Habetur verbum istud [f. 137/128r] originaliter, *Ioannis*, decimo, recitatiue in euuangelio hodierno.
- 2470 Sermo de presenti erit de euuangelio diei presentis, et continet multas, etc. Sed primo, pro gratia obtinenda, salutabimus virginem Mariam, dicentes *Aue, Maria*.
- Multa bona opera ostendi vobis*, euuangelio et capitulo, ut dixi.
- In sancto euuangelio presentis diei, dominus Ihesus per exemplum operis sui demonstrat nobis quatuor res multum vtilis:
- 2475 prima est deuocio spiritualis
 secunda est distinctio intellectualis
 tertia est reprehensio rigorosa
 quarta est deffensio virtuosa.

finalis B M. Virginis. Salve, Regina 2460-2461 *Hebr* XIII, 14 2462 *Colos* III, 1 2463-2464 *Philip* III, 20

2465 *Io* VII, 32468 *Io* X, 322473 *Io* X, 322475 *sui seq sicut canc exp*

Istas quatuor virtutes ostendit nobis, et de ultima loquitur thema: 2480
Multa bona ostendi vobis.

Primo, dominus Ihesus in euangelio hodierno docet nobis bonam doctrinam et deuocionem spiritualem. Deuocio spiritualis est quando homo vel mulier est diligens in officio divino, sicut venire ad ecclesiam pro audiendo missam et precepta Dei. Textus: «Facta sunt encenia in Ierosolimis et yems erat et ambulabat Iesus in porticu Salomonis». ‚Encenia’ vocabulum grecum est, Iohannes Euuangelista de Grecia accepit ‚encenia’, id est, nouitates, ab ‚in’ quod est [...] legimus [...], *Prima Machabeorum*, vii^o capitulo, cum templum Iherusalem fuerit pollutum per Anthiochenum, infra templum Dei fecit lupanar. Item, sicut solebant sacrificare oues, etc., per contrarium ille rex Anthiochenus faciebat occidere carnes et porcos. Et post Iudas Machabeus cum sociis multis deffendit Iherusalem et recuperauit templum et fecit ipsum reconsiliare et aptare et fuit quasi novum; et de illa purifficatione et renouatione dicitur quod est ‚encenia’, id est, in-nouacione. Iidem ordinauerunt quod anno quolibet fieret festum sollempne de dedicatione templi, xxv mensis noni, in fine mensis nouembris est yemps; et quia illa die fiebant innouationes, dominus Ihesus voluit esse in illo festo, quod erat xxv mensis septembris. Ambulabat Ihesus in templo et in ambulatorio Salomonis, scilicet, in porticu Salomonis? Dico sic, quod dominus Ihesus nos docet bonam doctrinam et deuotionem spiritualem, sic ipse voluit venire in templo in die festo. 2485 2490 2495 2500

Sic nos debemus venire ad ecclesiam in die dominica et aliis festis preceptis ab ecclesia; si Ihesus veniebat ad ecclesiam, qui non indigebat oratione, quanto magis nos qui indigemus oratione propter defectus nostros, quia omnia que habemus veniunt a fonte [f. 137/128v] ecclesie, si deuote et frequenter oretur in ea, quod plus prosperantur bona dum vos estis in ecclesia quam in alio tempore, quia fons omnium bonorum est ecclesia, a quo fonte bona tam temporalia quam spiritualia. Idcirco venire debetis ad ecclesiam in diebus dominicis et in aliis festiuitatibus cum quatuor conditionibus necessariis. Pone quatuor que sunt necessaria ad audiendam missam, quia in missa fit supplicatio de peccatis perpetratis ad Deum. 2505 2510

Primo, debet venire ad missam ieiuno stomacho et non potatus, 2515
 quandoque talis persona non potest facere orationem devotam, nec

2481 *Io* x, 32

2485 *Io* x, 22-23 2488 est *seq spat vac* 2488-2489 legimus *seq spat vac* 2490-2492 *I Mac* I, 57-60 2493-2494 *I Macc* IV, 36-58 2496-2497 *I Mac* IV, 59 2500 *Io* x, 32 2501 Ihesus *add int lin*

2512 cum quatuor conditionibus Cf. lin. 2515-2584

Deus eam exaudit; sed quando homo est ieiunus, audit missam deuote, tunc oratio eius erit Deo acceptabilis et placens et angelis; sicut fumus thuris ascendit alte, sic oratio persone deuote et ieiune. Ideo poterit dicere auctoritatem, *Psalmus* CXL: «Dirigatur, Domine, oratio mea sicut insensum in conspectu tuo». Et quis potest excusari ab isto ieiunio? Benedictus erit a Deo, qui istam formam seruabit; et presbyteri habent dicere missam bene mane, quia aliqui dicunt missam ad meridiem.

2525 Secunda conditio est quod vos sitis in principio misse, scilicet, ad *Confiteor*, quia ibi interesse debetis in ecclesia dum fit confessio generalis, quia pro vobis fit, quia presbyter debet esse confessus sacramentaliter, aut aliter faceret maximum peccatum. Si quis descenderit subito in ebdomada et deuote missam audierit et confessus fuerit, pro illa confessione generali facta in dominica cum conditionibus premissis, illa condicio valeret vobis et pro confessione vobis reputaretur.

2530 Similitudo: quando aliqui invitati sunt ad conuiuium regis, debent esse in ablutione manuum, et qui non est in ablutione, reputatur pro rustico. Istud conuiuium est sacramentum altaris, ablutio manuum est confessio, in qua abluuntur opera et peccata, iamque presbyter iniungens manus petit istam aquam, scilicet aquam gratie et misericordie Spiritus Sancti; ideo, si vultis comedere de hoc conuiuio, debetis esse abluti. Dicit quis rusticus, quod presbyter comedit de illo sacrificio altaris et non alii: corpus hominis habet multa membra et nullum recipit cibum nisi os, et quando os recepit cibum, cetera membra sunt refecta; sic in missa. Modo sumus multe gentes in missa, ego recepi corpus Christi, et non sum nisi vnum corpus, et vos omnes estis refecti cibo spirituali; ideo, in complendo, refecti cibo spirituali. Ideo missa est cibus populi christiani: qui sunt in ecclesia quando {f. 2535 138/129r} missa celebratur, omnes sunt refecti. Auctoritas DAVID, *Psalmo* LXXXIX°: «Populus eius et oves pascue eius, introite portas eius in confessione». Nota: non dicit ‚in epistola’ nec ‚in euuangelio’, sed ‚in confessione’. Multi sunt qui stant extra ecclesiam, quando dicitur missa: in hoc est maximum malum et consequitur dampnum, quia 2540 nemo debet stare extra domum Dei, quod sciat quod diuinum officium exercetur, donec completum erit integre, aliter peccaret acriter, propter hoc caueant tales, etc.

2520-2521 *Ps* CXL, 2 2521 insensum *leg* incensum 2526 *Confiteor*: *Missale Romanum. Ordo Missae. Preces introductionis* 2528 descenderit *leg* decesserit
2539-2540 recipit *leg* recipit 2545-2547 *Ps* XCIX, 3-4 2550 (sciat) quod *seq* dum
canc exp

Tercia conditio: quod quando eritis in ecclesia, quamdiu missa celebrabitur, non habeatis loqui cum aliquo; sed bene potest dare honorem alteri inclinando caput, sed non dare verbum. Si pater tuus veniret de Romanis partibus et intraret ecclesiam et esses infra, non debes ei reddere verbum, sed facere signum, te inclinando. Ideo, illi qui loquuntur in missa faciunt maximum peccatum; quando aliqua verba profertis ad invicem et loquimini vana, non impetratis a Deo veniam nec ea que petitis potestis obtinere. Ideo, dicere debetis orationes vestras distincte et cordialiter, submissa voce. Auctoritas *Ysaie*: «Si reuertamini et quiescatis, salui eritis». Nota: «In silentio et in spe erit fortitudo vestra», *Ysaie*, xxx^o. Quare dicit: «Si revertamini et quiescatis»? Quia per ebdomadam laboratis et in die dominico quiescatis, quia opus aliquod non debetis facere, quia dominus Ihesus accepit requiem glorie in die resurrectionis. Si reuertamini a negotiis et operibus mundanis et quiescatis, scilicet, in die dominico, salui eritis.

Quarta conditio est quod non exeatis ecclesiam donec presbiter dederit benedictionem post missam, quia presbiter dat benedictionem populo, dicens: «Benedictio Dei Patris et Filii et Spiritus Sancti descendat super vos et maneat semper», et post potestis ire ad domos vestras pro comedendo, bibendo et letari, et hoc sine peccato. Racio: quia omne opus Dei debet habere perfectionem, quia si opus est imperfectum non est de Deo. Auctoritas: «Date magnificentiam Deo nostro, Dei perfecta sunt opera», *Deuteronomii*, xxxiii^o. Tunc poteritis dicere quod debitum vestrum fecistis, etc., et in hoc est deuotio spiritualis. Ideo, dominus Ihesus per exemplum dedit nobis doctrinam ut habeamus deuotionem spiritualem. Questio: «Nonne, domine Ihesu, corpus vestrum est templum?» Auctoritas: «Soluite templum hoc, et ego post triduum rehedificabo eum», *Ioannis*, ii^o: «Hoc enim dicebat de templo corporis». «Et quare vos ibatis ad templum Salomonis?» Respondit Ihesus quod hoc fecit pro exemplo nobis dando: «Omnis enim Christi actio nostra est instructio», AUGUSTINUS, etc., etc., etc. [f. 138/129v]

* * *

Secunda doctrina est discretio intellectualis, ut in intellectu nos simus discreti, ut respondere habeamus rationibus, que nobis poterunt

2561-2563 *Is* xxx, 15

2570-2571 *Missale Romanum. Ordo Missae. De fine missae* 2574-2575 *Deut* xxxii, 3-4
2579-2581 *Io* ii, 19. 21 2582-2583 «Omnis Christi actio nostra est instructio»: sobre aquesta fórmula, hom pot veure el meu *L'Alia Informatio Beguinorum* d'Arnau de Vilanova (Studia, textus, subsidia, II), Barcelona, Facultat de Teologia 1978, 28-29 | AUGUSTINUS, de cuius christologia et christocentrismo, cf. E. PORTALIÉ, DThC, I/II, París 1931, cols. 2361-2375; et Ch. BOYER, «Dictionnaire de Spiritualité», I, París 1937, cols. 1110-1112.

fieri; et sancta doctrina nobis ostendit in hoc: «Circumdederunt eum iudei, dicentes: quousque animam nostram tollis? Si tu es Christus...» ,Circumdederunt', ut non posset Ihesus exire; et dixit Ihesus: 2590 ,Quid vultis?' Et fecerunt questionem dicentes: «Quousque animam nostram tollis? Si tu es Christus, dic nobis palam», quia tu dicis aliqua verba, per que dicis quod Christus es et alia que non dicunt quod tu sis Christus.

O iudei traditores, calumpniiose dicebant, si Christus dixisset 2595 quod non erat Christus, non poterat dicere quia... Auctoritas: «Ego sum via, veritas et vita», *Ioannis*, XIII°. Si dixisset se esse messiam, incontinenti accepissent. Auctoritas: «Iam enim conspicaerant iudei, ut si quis confiteretur esse Christus, esset extra synagogam», *Ioannes*, IX°: «Quousque animam nostram tollis?» Quia nescimus quod credere 2600 debeamus. Et respondit Ihesus caute, non timore, sed ostendens nobis quomodo debemus refrenare linguam. Auctoritas: «Loquor vobis et non creditis mihi, opera que ego facio... Patris mei, ipsa testimonium perhibent de me», quare non vultis ut dicam vobis, loquor 2605 vobis et pluries dixi, cum opera Patris mei, que ego feci, sicut illuminare cecos, sanare leprosos, resuscitare mortuos, ipsa opera testimoniant de me, quia talia opera sunt opera Dei et non hominis. Ideo dicebat esse Christus et Messias.

Quando prophete faciebant miracula, sicut Helias, qui resuscitavit 2610 mortuum, ipsi non faciebant, sed Deus pro eis ad magnificandam fidem et augendam; sed Ihesus Christus facit ut Deus faciebat, sine instanter errore. Ideo dicebat Ihesus: ,Iudei, non licet vobis loqui, quia opera que facio testimonium dant': «Ecce Deus noster veniet et saluabit nos; tunc aperientur oculi cecorum et aurium surdorum, paralitici sallientur», *Ysaie*, XXXV°, «ut ceruus, etc.» Ihesus primo erat 2615 castus, purus et nunquam voluit habere familiam cum mulieribus. Ideo auctoritas: «Mirabantur discipuli eius quomodo cum muliere loqueretur», *Ioannis*, III°; et non curabat de bonis temporalibus. Et ista dabant testimonium de ipso.

Ideo quisque debet per opera bona confirmare virtutes quas habet. 2620 Pone similitudinem de debitis regis bene scriptis et non sigillatis de sigillo regis. Sic est de predicante bene et non habente bonam vitam, quia predicator debet esse humilis, caritativus et castus, etc. Ideo ostendit nobis Ihesus per responcionem discretam in petitione calumpniosa. Verbi gratia, si petatis cuidam persone si ieiunat [f. 139/130r]

2587 *Io* x, 24 2588 quousque seq ad *canc exp*
 2595-2596 *Io* xiv, 6 2597-2598 *Io* ix, 22 2597 conspicaerant lege conspiraverant 2599 *Io* x, 24 2601-2603 *Io* x, 25
 2608 qui *int lin* 2608-2609 III *Reg* xvii, 17-24 2612-2614 *Is* xxxv, 4-6 2616-2617 *Io* iv, 27 | loqueretur seq et *canc*

in pane et aqua: si dicit ,non', et tamen ieiunat, peccat per mendacium; si respondet quod ,ita', periculum est de vana gloria; sed debet respondere: bene vellem habere istam deuotionem ut ieiunare possem; in hac forma erit discrecio intellectualis et euitabitur petitio calumpniosa; et idem de aliis penitentiis. Item, si homo intrat domum vestram qui prosequitur per homicidam et petatur vobis si homo est in domo vestra, si dicitis ,ita', peccatis mortaliter, quia inimici eum occident; et si dicitis ,non', peccatis per mendacium. Quomodo respondetis tunc? Dicatis: ,O domine, iste homo non consuevit intrare domum meam, et quando vidistis vos intrare eum in domum meam?' Ibi erit discretio intellectualis. Auctoritas: *Ad Coloscenses*, III°: «In sapientia ambulate ad eos qui foris» sive extra, scilicet, a gloria Dei, qui veniunt cum calumpnia. «Omnis sermo sale discretionis sit conditum», sicut cibus non vadit de cossorio ad os, sed primo salsatur, sic de verbo debetis facere cum discretionem, «ut sciatis quomodo vos oporteat unicuique respondere».

* * *

Tertia doctrina est reprehensio rigorosa, quia Iudei cum illa malitia dixerunt. Respondit eis Ihesus: «Vos non creditis mihi quia non estis ex ouibus meis. Oues mee cognoscunt... usque etc. ...quia ego et Pater vnus sumus». ,Vos non estis ex ouibus meis', quia non erant predestinati, quia Ihesus sciebat omnes illos qui erant saluandi, quia in illo puncto conceptionis sue in ventre Virginis, omnia ista legit Ihesus Christus; ideo, ipse sciebat quod iudei non erant predestinati sed erant presciti; ,vos vero estis ex ouibus meis', scilicet per predestinationem. Tria signa coniecturalia, per que cognoscitur predestinatus.

Primum signum est credulitas fidei, et hoc per contrarium notatur in hoc: ,vos ex ouibus meis'; secundum, ,oues mee audiunt'; tertium est signum: ,oues sequuntur me'. Primum signum predestinationis est credulitas fidei in corde sine falsa oppinione et errore; et vnusquisque poterit cognoscere de se si est predestinatus: os manifestat secretum cordis; et quando dicitur fides catholica de mane et de cero, tunc facit homagium Deo, dicendo: «Credo in Deum...»; et ista confessio vere dat cognoscere quod talis persona habet primum signum predestinationis, quia lingua dat testimonium cordis. Auctoritas: «Si confitearis in ore tuo Dominum nostrum Ihesum Christum,

2630 prosequitur *lege* persequitur 2635-2636 *Colos* IV, 5 2637-2638 *Ibid.*, 6 |
 conditum *leg* conditus 2639-2640 *Colos* IV, 6
 2642-2644 *Io* X, 26-30
 2653 Cf. *Rom* X, 9-10 2656 cero *leg* sero 2656-2658 *Rom* X, 10 2659-2661
Ibid.

2660 salvus eris», *Ad Romanos*, x^o: «Corde creditur ad iustitiam, ore autem fit confessio ad salutem».

Secundum signum predestinationis est: «Oues mee [f. 139/130v] vocem meam audiunt». Vos qui estis hic, qui de longinco venistis, est signum predestinationis. Declaratio: Si veniret homo vel mulier de Alexandria aut de Cipro, narrans noua de illa terra, et si aliqui interrogent ipsum de prosperitate, etc., gaudium erit interroganti quia de patria illa estis. Ideo vult scire noua. Sic est dominus Ihesus Christus de partibus longinquis, scilicet, de celo empireo. Ideo predicatorum habent dicere noua de Deo, et quando vos vultis audire noua de Deo, 2665 signum est predestinationis. Ideo, dicebat Ihesus: «Qui ex Deo est, verba Dei audit. Et propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis». Igitur, habete istud signum, ut audiatis verbum Dei.

Tercium signum est: «Oues mee... sequuntur me.» Per quod iter sequemur Ihesum? Per hoberedientiam. Auctoritas: «Factus est hoberediens vsque ad mortem», *Ad Philipenses*, II°. Ideo, si volumus habere signum predestinationis, habeamus hoberedientiam mandatorum Dei; et quia sunt decem diete: prima dieta est credere vnum Deum corde, et omnia que sunt nobis necessaria petamus Deo, non ad sortilegos. Alia dieta est ut honoremus Deum verbo reuerenter et non iurare nec 2680 blaphemare. Tertia dieta est honore Deum opere, ut die dominica seruuiamus Christo. Quarta dieta est honorare parentes et non iniuriare. Quinta dieta est non occidere nec verberare. Sexta dieta est castitas, vt quisque custodiat se a peccato luxurie. Septima dieta est non furtum facere nec aliquid depredare. Octava dieta est non diffamare proximum. 2685 Nona dieta est non habere concupiscentiam filiam, uxorem, nec ancillam proximi tui. Decima dieta est non concupiscere bona proximi, etc. Radix omnium malorum est cupiditas, *Prima Thimoteum*, VI°. Ideo, ecce «oues mee sequuntur me», (credendo corde, audiendo verbo Dei et sequendo per hoberedientiam); «et ego do eis vitam eternam».

2690 Ergo, «si vis ad vitam ingredi, serua mandata», *Matthei* XIX.

* * *

Quarta doctrina est deffensio virtuosa, quia Christus dabat in verbis intelligere quod Deus erat, vnus cum Patre et Spiritu Sancto, in

2662-2663 *Io* x, 27 2670-2671 *Io* VIII, 47

2673 *Io* x, 27 2674-2675 *Philip* II, 8 2677 *Rom* x, 10 2677-2686 *Ex* XX, 1-17; *Deut* v, 6-21 2678 Cf. *Deut* XVIII, 10 2679-2680 *Ex* XX, 7; *Mt* v, 34 2680 blaphemare *lege* blasphemare | honore *lege* honorare 2687 *Io* x, 27-28

2690 *Mt* XIX, 17

2691 deffensio *leg* deffensio 2693 *Io* x, 28 2694 *Io* x, 14 2695 *Io* x, 30 2697-2699 *Io* x, 33-36: «Responderunt ei Iudaei: De bono opere non lapidamus te, sed de blaphemia: et quia tu, homo cum sis, facis teipsum Deum. Respondit eis Iesus: Nonne scriptum est in lege vestra quia ego dixi: Dii estis? Si illos dixit deos, ad quos sermo Dei factus est, et

hoc quod dicit: «Ego vitam eternam do eis»: et quis potest dare vitam eternam, nisi Deus? Item, in hoc quod dicit: «Ego cognosco oues meas». Item, in hoc quod dicit: «Ego et Pater vnum sumus» (non dicit ,vnus', sed ,vnum', hoc est, ego et pater sumus vna essentia, vna substantia). Et tunc iudei tulerunt lapides, ut lapidarent eum, etc. «De bono opere non lapidamus te... (pone textum vsque) ...quare dixistis quod blasphemie». Et quando [f. 140/131r] voluerunt eum lapidare, dixit Ihesus: «Multa bona ostendi vobis», dicebat illi qui habebat gremium plenum lapidibus: ,Ego sanavi filium tuum, etc., et filiam, etc.' Ideo, multa bona ostendi vobis..., propter quod opus bonum vultis me lapidare», ,dicatis michi, quare vultis me lapidare'. Dixerunt iudei: «De bono opere non lapidamus te, sed de blaphemia, quia te... dicis Deum». Respondit Ihesus: «Nonne in Lege vestra scriptum est...» («Deus stetit in synagoga deorum, in medio autem eorum deos diiudicat», *Psalmus* DAVID: «Ego dixi: ,dii estis, et filii Excelsi omnes»): «Si David dixit quod ,dii estis', ,si ego dico quod sum Deus, non blaphemo'. Non fit argumentum ,a simili', sed ad ,a minori': si ille persone que participant gratie divine dicunt[ur] dii, quanto magis ille qui participat cum Deo et divinitate dicitur Deus!

Secretum morale: «De bono opere vere non lapidamus te, sed de blaphemia». Blaphemia sunt peccata, cuius species sunt blaphemie. Dicunt doctores et MAGISTER SENTENTIARUM, *Secundo libro Sententiarum*: dicuntur blaphemie affirmative, blaphemia negativa, alia est usurpativa blaphemia. Blaphemia affirmativa est dicere de Deo ea que non decet, sicut qui diceret quod est peccator, ignorans; et blaphemia negativa est negare quod est, dicentes quod nos s[c]imus quod homo iste est peccator; est blaphemia negativa negare quod est de Deo, sicut qui diceret quod Deus non est iustus. Ideo iudei: «Non est hic homo a Deo, quia soluit sabbatum», *Ioannis*, IX°. Alia, blaphemia usurpativa: attribuire creature honorem Dei: «Dominum Deum tuum adorabis et illi soli seruias», *Mattbei*, III°, sicut faciunt aliqui qui adorant solem. Iudei usurpabant honorem Ihesu Christo, quia dicebant non esse Deum. Sic vos facitis, quando pro sanitate habenda vaditis ad sortilegos, pro sanitate recipienda, qui sunt perdit: in hoc est blaphemia, quia attribuitur dyabolo scientia divina tacite.

non potest solvi Scriptura; quem Pater sanctificavit, et misit in mundum vos dicitis: Quia blasphemias, quia dixi: Filius Dei sum?» 2699 blasphemie lege blasphemias 2700 *Io* x, 32 2702 *ibid.* 2703 me seq occidere exp 2704 *Io* x, 33 | blaphemia lege blasphemias 2705 *ibid.*, 34 2706 *Ps* LXXXI, 1 2707 *ibid.*, 6 2708-2709 *Io* x, 35-36 2712 *Io* x, 33 2713-2726 blaphemia lege blasphemias 2714 MAGISTER SENTENTIARUM, Talis doctrina non apparet in quatuor libris Magistri Sententiarum 2720-2721 *Io* IX, 16 2721 *In mg* Joannes IX° 2722-2723 *Mt* IV, 10

Et sic de aliis. Auctoritas: «Maledicti erunt qui contempserunt te et condempnati quia blasphemaverunt te», *Tobie*, XIII°, etc.

2730 Et sic est finis sermonis.

XI

(F.140/131r) SERMO IOVIS POST DOMINICAM DE PASSIONE

Sic fiat sacrificium nostrum, ut placeat tibi

Daniel, III° capitulo et in epistola hodierna.

2735 Quia sermo non habet efficaciam [f. 140/131v] absque gratia divina, ideo, ut sermo noster sit ad honorem et laudem Dei et emendationem vite nostre, ideo devote ad fontem gratie recurramus, presentando salutationem angelicam, dicentes: *Ave, Maria*.

Sic fiat sacrificium nostrum ut placeat tibi, libro et capitulo vbi supra.

2740 Verbum propositum est quasi oratio sancte matris ecclesie petentis pro tota christianitate ut sacrificium nostre penitentie sit placens Deo. Sciatis quod opus humanum, quantum bonum de genere sit ubi placeat Deo, non prodest creature nec ad iustificationem nec ad meritum glorie. Ratio: tres sunt que habent exire per gradus voluntas divina.

2745 Voluntas divina est ratio, causa et mensura sanctitatis spiritualis, in tantum quod quodcumque opus bonum non esset virtuosum, nisi placeret Deo. Ideo, Ihesus, de operibus bonis que fiebant in mundo: «Ita, Pater, quo modo fuit placitum ante te», *Matthei*, XI°. Sanctitas spiritualis est res, utilitas operis virtuosi, quia nullum opus sine sanctitate spirituali non placeret Deo et non prosunt (sicut laborare, vendere).

2750 Auctoritas: «Exerce teipsum ad pietatem, nam corporalis exercitatio ad modicum utilis est», *I ad Thimoteum*, III°; «Pietas ad omnia utilis est, promissionem habens...». Ideo, si tota utilitas humana veniret per sanctitatem spiritualem et voluntatem diuinam, omnia opera erunt bona et profigua.

2755 GREGORIUS, in *Collecta*, quam facit, petit ut penitentia sic accepta fiat: «Quesumus, Domine, per gratiam tuam

2728-2729 *Tob* XIII, 16 2728 contempserunt *leg* contempserunt

2732 *Dan* III, 40

2738 *Dan* III, 40

2748 *Mt* XI, 26

2751-2753 *I Tim* IV, 7-8 2755 profigua *leg* proficua | GREGORIUS, *Missale Romanum Pii Papae V auctoritate recognitum, Collecta Sabbati ante Dominicam de Passione*

fructuosus nostre devotionis effectus, quia tunc nobis proderunt, si tue sint placita pietati». Ideo thema propositum est declaratum.

Sum in materia, pro eo quod in thema ‚penitentia’ vocatur ‚sacrificium’; volo declarare quare vocatur sacrificium. Reperi quod in vera et condigna penitentia concurrunt septem sacrificia: 2760

Primum est contritio dolorosa

Secundum est propositio virtuosa

Tertium est confessio verecunda

Quartum est afflictio rigorosa 2765

Quintum est oratio deuociosa

Sextum est donacio pietosa

Septimum est comunio graciosa.

Primum sacrificium penitencie est contritio dolorosa; et est Deo placens et acceptabilis. Scilicet, quando homo recordatur mala preterita que fecit et offensiones, et venit in corde dolor maximus; et ista contritio est sacrificium Deo placens et acceptabile. 2770

Declaracio: antiquitus sacrificium fiebat, *Leuitici*, 1°: accipiebant ouem, capram, vaccam vel similem, et [f. 141/132r] ponebant ligna super altare et desuper animal, et incendebant; et hoc erat sacrificium. 2775

Similiter in contritione est: altare sacrificii est cor, ligna sunt dampna que assequuntur creaturam; et quando recordatur dampna que consequutus fuit, verbi gratia, qualiter debet colligi istud lignum, quando pensat quod propter peccata venit in iram Dei et in indignationem, tunc congregat ligna ad faciendum sacrificium. Item, quando 2780

quando pensat quod pro peccato mortali venit in iram omnium sanctorum et Domini sui. Item, quando pensat quod peccator per peccatum mortale amisit omnia bona et merita que fecit (si haberet persona omnia merita patriarcharum, prophetarum, apostolorum et meritum omnium sanctorum, in illo puncto quando homo peccat mortaliter, 2785

omnia merita perdit). Item, debet pensare quod perdidit hereditatem paradisi, quia Deus persone in gratia existenti parauit gloriam, sed in puncto illo quo peccat mortaliter perdidit hereditatem paradisi. Item, pensare debet quod per peccatum condempnatus est in curia iustitie Dei in infernum perpetualiter, et tu condempnatus es et vadis currendo 2790

cum curru quatuor rotarum, scilicet, quatuor temporum; et tunc, collectis lignis, pone animam tuam desuper, habendo dolorem, etc. Auctoritas: II° *Regum*, capitulis X^o et XI°, *Psalmo* L^o: «Sacrificium Deo spiritus contribulatus, cor contritum et humiliatum, Deus, non des-

2773-2774 *Lev* 1, 2-13 2790-2791 Cf. textum linearum 680-682 2793 *II Reg* XI-XII 2793-2795 *Ps* L, 19 2795-2796 *Dan* III, 40

2795 picies». Ideo, sancta ecclesia cantat seu petit pro christianitate: «Sic fiat sacrificium nostrum vt placeat tibi».

Secundum sacrificium est propositio virtuosa. Propositio virtuosa est quod postquam peccator habet displicentiam et dolet de peccatis debet accipere prepositum virtuosum, ut amodo viuat honeste. Verbi gratia: ego eram superbus, vanus, pomposus: amodo volo esse humilis; et sic de aliis peccatis mortalibus. Ratio: si habes dolorem de peccatis preteritis, accipe prepositum de non iterare. In quo altare fit? In voluntate hominis, quia propositio bene facere est in voluntate, et ligna sunt precepta Dei, ut homo non eat ad sortilegos. Ponere quomodo homo debet custodire et seruare mandata Dei. Et istud sacrificium fit super altare voluntatis per obseruantiam mandatorum Dei. Auctoritas: «Sacrificium salutare placens, accedere mandatis et discedere ab omni iniquitate», *Ecclesiastici*, xxxv°. Ergo, «Sic fiat sacrificium, etc.» [f. 141/132v]

2810 Tercium sacrificium penitentiae est confessio verecundosa. Quando homo vel mulier habent dolorem peccatorum et prepositum de non reiterare peccata, debet venire ad confessionem. Sed tu posses dicere: ‚Si ego vado ad confessorem, ipse tenet me per probum hominem, et ero diffamatus apud illum’. Hoc est verecundia, dicere: ‚Vos ordinastis istam verecundiam confessionem’. Cuius sacrificii confessionem? Altare est os, et ligna sunt peccata. Quomodo? Quatuor modis potest confiteri peccator et colligere ligna, scilicet, peccata:

2815 primo, cogitatione, locutione, opere et omissione. Pro primo, debet cogitare peccator si habuit cogitationes de superbia et vana gloria et delectationes multas, in hiis considerando, videlicet in bonis nature et bonis gratie et in bonis fortune, et sic de aliis peccatis mortalibus.

2820 Item, in loquutione, ut confiteatur omnia que loquutus est contra Deum et proximum. Item, opere confiteatur in specie. Item, omissione, quia non compleuit ea que debet complere. Et per istas quatuor conditiones fit sacrificium. Item, sunt quinque instrumenta peccandi, scilicet, quinque sensus corporales, et omnia ista debes colligere: ista ligna presentanda in altari oris.

2799, 2802, 2811 prepositum *leg* propositum 2800 esse *seq* superbus *canc exp* 2804 *Lev* xx, 6 2807-2809 *Ecli* xxxv, 2 2808 iniquitate *seq* ergo, sic fiat sacrificium, etc. *canc exp* 2808-2809 *Dan* iii, 40

2813 confessorem *corr* confessoriem *exp -i-* 2815 confessionem *lec dub* verecundiam 2816 et *seq* li *canc exp*

2828 presentanda *seq* et *canc* | *in* int lin

Item, tercio modo debet quis septem modos, in quibus peccauit, scilicet, septem peccata mortalia, que debes colligere super altare oris in confessione, dicendo omnia peccata. 2830

Quarto modo, debes confiteri per decem precepta Legis: doctrina theologie, quod nullum est peccatum mortale, nisi sit contra decem precepta Dei. AUGUSTINUS: «Peccatum est dictum, factum vel concupitum contra Legem Dei». AMBROSIUS: «Peccatum est transgressio Legis Dei et inhobedientia celestium mandatorum». Ideo, confessio verecundosa est sacrificium. Auctoritas: DAVID, *Psalmo*, [...]: «Voluntarie sacrificabo tibi et confitebor nomini tuo, quoniam bonum est». Confessio facta temporaliter condempnat hominem. Sed confessio sacramentalis que est voluntaria, est Deo sacrificium acceptabile, et per illam confessionem peccata condempnantur et sententia absolutoria datur peccatori. Secretum: «Confitebor nomini tuo»: quare non: «Confitebor presbitero»? Quia presbiter non habet proprium nomen, sed nomen Dei: «Quorum remiseritis peccata, remictuntur...», *Ioannis*, XX° capitulo. Ideo: «Sic fiat sacrificium nostrum, ut placeat, etc.». 2835
2840
2845

Quartum sacrificium est afflictio rigorosa, quia, facta confessione debet subsequi penitentia afflictuosa. Anima, que est immortalis de natura sua, semper vellet Deum laudare, sed caro atrahit [f. 141bis/133r] animam semper ad yma. Similitudo est falconis, qui semper volat ad altum, et si lapis ponatur ad pedem, semper nitetur volare ad altum: sic anima rationalis semper affectat ascendere ad celum, sed caro que ei coniungitur coniunctione essentiali, trahit eam ad yma. 2850

Verbi gratia: si quis velit facere orationem, anima erigitur ad alta; incontinenti caro pensat ad mundana. Auctoritas Veteris Testamenti: «Corpus quod corrumpitur agravat animam et depremit censem tenemus habitacio multa cogitantem», *Sapientia*, IX°. Auctoritas Noui Testamenti: «Caro enim concupiscit aduersus spiritum, spiritus autem concupiscit aduersus carnem», *Ad Galatas*, v^o. Ista ratione debemus affligere carnem rigorose per ieiunia, portando cilicium, abstinere a vino, faciendo disciplinam. Regula generalis: Omnis afflictio carnis discreta est accepta a Deo, dum tamen non faciat per vnam gloriam, 2855
2860

2834-2835 AUGUSTINUS, *Contra Faustum Manichaeum*: «... peccatum est factum vel dictum vel concupitum aliquid contra aeternam legem» (ML 42, col. 485; ZYCHA, 25,1: CSEL, Vienna 1891, 621) 2835-2836 AMBROSIUS: «Quid est enim peccatum, nisi praevaricatio legis divinae, et caelestium inobedientia praeceptorum?», *De paradiso liber unus*, VIII, 59 (ML 14, Paris 1845, col. 292) 2837 Ps LIII, 8 2842 *ibid.* 2843 proprium seq s canc 2844 Io xx, 23 2845 Dan III, 40

2855-2856 Sap IX, 15. Textus *Vulgatae* sic se habet: «Corpus enim quod corrumpitur agravat animam / Et terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem» | tenemus *Vulg* terrena 2855 censem leg sensum 2857-2858 Gal v, 17 2861 vnam leg vanam 2862-2865 Rom XII, 1

sed intencione recta. Auctoritas: «Obsecro vos, itaque, fratres, per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem, sanctam, Deo placentem, ut acceptabile fiat sacrificium vestrum», *Romanos*, XII°.

2865 Secretum: quia antiquitus sacrificium accipiebat mortem, sed modo non, ymo sacrificium dat vitam, «rationabile obsequium vestrum». Ideo disciplina non debet reprobari, quia tot posset homo ieiunare, quod veniret stultus, et orare, quod esset amens. Auctoritas: «Attendite ne faciatis iustitiam vestram coram hominibus ne videamini ab eis, alioquin» recepistis mercedem vestram, *Matthei*, VI°. Auctoritas: «Sic luceant opera vestra coram hominibus, ut videantur opera vestra bona et glorificent Patrem vestrum, qui in celis est», *Matthei*, sexto.

2875 Quintum sacrificium penitentiae est oratio deuociosa. Quare? Quia oratio oris, nisi veniat ex corde per contritionem, parum prodest. Quando leuatis vos, credo quod facitis orationem induendo vos, etc.: nichil valet, hoc non est sacrificium Deo placens, sed preualet aliquam orationem dicere quam nichil. Sed quando vultis facere orationem, debetis pensare cum quo habetis loqui, quia loqui habetis cum
2880 Deo omnipotenti et cum contritione et corde recto dicere habetis: *Pater noster*; ad idem, quando dicitis *Aue, Maria*, et genibus flexis; et hoc sacrificium est Deo placens. In quo altare fit? In intellectu, quia proprie oratio est ratio intellectus rationis. Auctoritas: «oratio est ascensio intellectus ad Deum», ANSELMUS. Auctoritas: «Si orem lingua..., mens mea sine fructu; ...orabit spiritu, orabo mente», I^a *Corinthios*, XIII° [f. 141bis/133v]. Et sic oratio est altus intellectus, ligna sunt verba que dicuntur in orando, sicut *Pater noster*, et sic de omnibus petitionibus contentis in *Pater noster*; panis est promissio. Auctoritas: «In sudore vultus tui vexeris pane tuo», *Genesis*, III°. Sic oratio cordialis est
2890 sacrificium Deo placens, quia amor Dei inflamat cor, infundit lacrimas. Auctoritas DAVID, *Psalmo* CXL: «Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo, et eleuatio manuum mearum sacrificium vespertinum». Secretum: «Eleuatio manuum mearum sacrificium vespertinum»; quia due manus eleuantur, quia duabus indigemus, scilicet, habundantia bonorum spiritualium et habundantia bonorum temporalium. Quare sacrificium vespertinum? Antiquitus fiebant duo sacrificia, unum de mane et aliud de cero, sed illud de cero acceptabilius, quia erat de agno puro. Sic debemus facere bis sacrificium, scilicet, orationem de mane et de cero, quod est purum, etc.

2867 *Rom* XII, 1 2869-2871 *Mt* VI, 1 2872-2873 *Mt* V, 16
2883 est seq ad *canc exp* | I *Cor* XIV, 14-15 2884 orem seq ee *exp* 2885 orabo
seq nocte *canc exp* | mente *int lin* 2888-2889 *Gen* III, 19 2891-2893 *Ps* CXL, 2 2893-
2894 *Ps* CXL 2b 2897 cero *leg* sero 2899 cero *leg* sero | quod seq illud *canc*

Sextum sacrificium est donacio pietosa, quia quilibet tenetur dare 2900
 helemosynam proximo indigenti et pauperibus aliis opressis, maxime
 inopis temporaliter et spiritualiter, et debemus eos cibare et potare esu-
 rientes, propter septem opera misericordie complenda.

Septimum ponit *Tbobbias*, est sepellire mortuos.

Septem opera spiritualia etiam pone, etc.; et ista opera sunt sacri- 2905
 ficium placens Deo: altare est manus pauperis, ligna sunt miserie
 pauperis, ratio est consideratio miserie pauperis, quia omnes sumus
 filii Dei. Item, ratio habendi misericordiam sunt ea que precepit Deus,
 qui Deus precepit ut demus et acomodemus Christi pauperibus; et
 debemus pensare quod Ihesus effudit sanguinem suum pro redemp- 2910
 tione pauperum sicut divitum. Item, ratio: sicut iste pauper venit a
 me, sic ego veniam ad Deum, dicendo: «Domine, domine, aperi no-
 bis», *Matthei*, xxv°. Ideo, ut Deus me recipiat in domo sua, ego reci-
 piam pauperem in domo mea, et sic erit sacrificium; et ignis erit
 compassio pauperum. Auctoritas: «Qui facit misericordiam, facit sac- 2915
 rificium Domino», *Ecclesiastici*, xxxv°.

Septimum sacrificium penitentie est communio gratiosa, quia, si-
 cut peccator facit sacrificia sex predicta, restat communio gratiosa: ut
 peccator recipiat Corpus Christi in altare ecclesie; ligna sunt ut homo 2920
 penset dolores et contumelias, que Christus passus est in sua benedic-
 ta passione, que omnia sustinuit pacienter, ne dampnaremur [f.
 142/134r] in inferno. Et sic pensare debet omnia que Deus sustinuit
 in passione, in cruce. Agnus est esca. Auctoritas: «Quoscienscumque
 manducabitis panem hunc vel calicem bibetis, mortem Domini an-
 nunciabitis donec veniat», I^a *Corinthios*. Per istam rationem, post sep- 2925
 tem ebdomadas quadragesime, omnes christiani debent communicare.
 Ideo, estote parati. Auctoritas: «Omnis homo qui mundus est in via
 non erit», faciat sacrificium Deo, *Numeri*, IX°.

Et sic apparet quod penitentia est sacrificium. Ideo: «Sic fiat sac- 2930
 rificium, etc.». Amen.

2900 donacio *seq -sa canc exp*

2904 *Tob* I, 20

2912-2913 *Mt* xxv, 11 2915-2916 *Eccli* xxxv, 4

2923-2925 *I Cor* XI, 26 2924 mandu[a]cabatis *exp* [a] 2925-2926 «...suscipiens re-
 verenter ad minus in Pascha eucharistiae sacramentum...» *De confessione facienda et non revelanda*
a sacerdote et saltem in pascha communicando, inter *Constitutiones Conc. Lateranensis IV, Const. XXI*:
 «Omnis utriusque sexus...» (ALBERIGO, *Conciliorum...*, 221, núm. 21); inde in *Decretalium li-*
brum V, tit. XXXVIII, cap XII: *Idem (Innocentius III) in concilio generali*: «Omnis utriusque se-
 xus...» (FRIEDBERG II, , col. 887) 2927-2928 *Num* IX, 10, 13

2929-2930 *Dan* III, 40

XII

(f. 142/134r) SERMO VENERIS POST DOMINICAM DE PASSIONE

*Abiit in regionem iuxta desertum.*Habetur verbum illud originaliter, *Ioannis*, XI° capitulo, recitatieue in euuangelio hodierno.

- 2935 Sermo, de presenti, erit de euuangelio, quia continet multas doctrinas speculativas et morales. Sed primo salutabimus virginem Mariam, dicentes *Aue , Maria.*

Abiit in regionem iuxta desertum, euuangelio et capitulo, ut supra.

- 2940 Sanctum euuangelium presentis diei [...] concilium quod fuit congregatum contra Ihesum Christum per iudeos inimicos suos. In illo concilio, quantum tangit, noto tres causas sequentes, quarum
prima est maligna propositio
secunda est indigna diffinicio
tertia est benigna persequutio.

- 2945 De tertia dicit thema: *Abiit in regionem iuxta desertum in civitatem Efrem.*

Primo, videamus propositioem malignam. De ista dicit euuangelium: «Congregauerunt... concilium pharisei et iudei, et dixerunt: Quid faciemus, homo iste... conuertit totam gentem, etc., venient Romani, etc.».

- 2950 Oportet declarare quia pontiffices et pharisei inierunt concilium. Pontiffices erant illi qui habebant regimen spirituale in templo, et illi qui erant maiores persequabantur Ihesum. Quare? Quia Ihesus publice reprehendebat eos de peccatis notoriis, quia tanta erant peccata, quod malum erat. Auctoritas: «Peccantem notorie argue», *Ad Corinthios*, primo. Auctoritas: «Ve vobis, pharisei, Iudei, ypocrite, qui clauditis regnum Dei», *Matthei*, XXIII°. Quare ,ypocrite'? Ab ,ypos-', quod est supra, et ,-crisis', quod est aurum, quia desuper erant deaurati et infra erant pleni nequicie et maledictionis et inuidie, etc. Que est porta Dei? *Numeri*, III°: «Penitentiam agite, appropinquabit enim regnum Dei». 2960 «Vos non intratis nec intrare volentes sinitis». Ideo grauiter re-[f.

2932 *Io* xi, 542938 *Io* xi, 542939 diei *seq spat vac*2945-2946 *Io* xi, 542948-2950 *Io* xi, 47-482955 *ITim* v, 10 2956-2957 *Mt* xxiii, 13 2960-2961 *Mt* iv, 17 2961 *Mt* xxiii, 13

142/134v]-prehendebat eos. Ideo, murmurabant et cogitabant eum occidere.

Pharisei erant alia condicione gentium. Pharisei dicuntur a ‚Pharisei-‘, quod est diuisus, quia in habitu et in omnibus actibus suis erant 2965
divisi ab aliis; et illi erant magistri et doctores, et persequebantur Ihesum Christum per invidiam. Antequam Ihesus haberet triginta annos, ipse predicabat, et quando Ihesus incepit predicare, tanta erat dulcedo sermonis Ihesu, quod non curabant audire phariseos. Ideo pharisei volebant eum occidere, quia fama eorum tota aufferebatur. Dicebat populus: ‚Predicatio vestra nichil est‘. Auctoritas: Persequebantur eum pharisei. «Omnis enim populus suspensus erat ad audiendum eum», 2970
Luce, XIX°. Glosa: «Persequebantur eum quia, relicto eorum magisterio sequebantur omnes Ihesum».

Iste due condiciones gentium persequebantur Ihesum. Auctoritas: 2975
«Miserunt pontiffices et pharisei ministros, ut caperent Ihesum», *Ioannis*, VII°. Quando illi venerunt ad Ihesum, ipse predicabat; sciens Ihesus omnia, predicauit taliter, quod seruientes illi fuerunt conuersi. Textus: «Dixerunt autem [pontiffices et pharisei]: Quare non adduxistis eum? Responderunt: Numquam homo sic loquutus est iste homo» dicebat; dicebant enim quod conuersi erant. Videntes pharisei et pontiffices quod ministri, etc., «collegerunt pontiffices et pharisei consilium aduersus Ihesum», et ibi propositio maligna: «Quid facimus, quia hic homo multa signa facit?» Illuminat cecos, facit audire surdos et mutos loqui, infirmos curat, debiles fortificat, leprosos mundat a lepra, mortuos resuscitat. «Si dimictimus eum, omnes credent in eum et facient eum regem et venient Romani et tollent locum nostrum et gentem». Ideo, remediemus: et hic maligna propositio. 2980
2985

Due prophetie sunt de ista propositione maligna. Prima est de patriarcha Iacob, qui habebat duodecim filios, *Genesis*, XLIX°: Ruben, 2990
Symon (et secundus filius vocabatur Symeon), tercius Leui; de tribu Symeon exierunt pharisei, et de tribu Leui pontiffices. Quando Iacob voluit mori, vocauit filios, et dixit Symeoni et Leui. Auctoritas: «Symeon et Leui, fratres, vasa iniquitatis bellancia, in concilium eorum non veniat anima mea et gloria mea non sit in eorum societate, quia in furore suo occiderunt vnum et in voluntate sua suffoderunt murum» in doctrina. Doctrina [f. 143/135r] Christi dicebatur murus, *Genesis*, XLIX°, quia tuebatur personas christianas. Auctoritas: «Vix fortitudi- 2995

2972 *Lc* XIX, 48 2973 *Glossa ordinaria* WALAFRIDI STRABONIS: «...ideo volebant perdere, quia, neglecto suo magisterio, totum populum videbant ad eius doctrinam confugere» (ML 114, col. 330) 2976 *Io* VII, 32 2979-2981 *Io* VII, 45-46 2982-2988 *Io* XI, 47-48
2990 *Gen* XLIX, 1-27 2991 Symeon *add -e- int lin* 2993-2998 *Gen* XLIX, 5-6
2998-2999 *Is* XXVI, 1 2998 *Vix Vulg* Urbs 3002-3004 *Ps* XX, 12

- nis nostre Syon, saluator ponetur in ea murus antemurale», *Ysaie*,
 3000 xxvi°, quia doctrina Christi habebat duo precepta alta et precepta et
 consilia. Euuangelium: maledictus furor eorum, quia partura, et in-
 dignacio illa, quia dura. Alia auctoritas DAVID, *Psalmo* xx°, *Domine, in*
virtute tua letabitur: «Quoniam declinauerunt in te mala cogitauerunt
 3005 consilia, que non potuerunt stabilire». Videamus declarationem. Dicunt gramatici quod declinatio habet
 sex casus, scilicet, nominatiuum, etc. De nominatiuo dicebant de Ihe-
 su: «Ecce potator vini, amicus peccatorum», *Matthei*, xi°. Quare vo-
 cabant eum sic? Quia Christus recipiebatur per pauperes. Ideo,
 accusabant eum, dicentes quod Ihesus libenter accipiebat conuiuia.
 3010 Ideo dicebant: ‚Potator vini, amicus peccatorum’, scilicet, publicano-
 rum, quia eos conuertebat ad penitentiam. De genitiuo dicebant, vi-
 tuperando eum per generationem, quia virgo Maria pauper erat, Ioseph
 sponsus Virginis lignifaber; ideo dicebant: «Nonne hic est filius fabri,
 nonne mater eius dicitur Maria», *Matthei*, xiii°. De dactiui, dicebant
 3015 quando Ihesus sanabat aliquem infirmum, dicebant quod in opere dya-
 boli faciebat, dicentes: «In Belzebug, principe demoniorum, hec fa-
 cit». De accusatiuo, *Luce*, xi° accusabant: «Non est hic homo a Deo,
 quia soluit sabbatum». De vocatiuo, *Iohannis*, ix°: «Nonne bene dici-
 mus nos quia samaritanus es et demonium habes». De ablatiui, aufe-
 3020 rendo ab eo gentes: «Quare eum audistis, insanus est et demonium
 habet», *Ioannis*, viii°. Et hec est declinatio. Ideo cogitauerunt concilia.
 Moraliter, super verbo: «Hic homo multa signa facit». Bone gen-
 tes, sicut homo qui habet plures oues et facit signa plura ut cognos-
 cantur, sic facit Ihesus tria signa. Primum signum creationis in
 3025 anima, quando anima creatur, in ventre mulieris creando infunditur
 et infundendo creatur. Sicut in sera imprimitur sigillum, sic Trinitas
 inprimit ymaginem suam in animam. Vnus Deus solus habet tres
 personas distinctas et indivisibiles, sic anima et corpus vnum est, et
 anima habet tres potencias: memoriam preteritorum, intelligenciam
 3030 et voluntatem, et ista tria non sunt nisi vna anima; et ibi ponitur sig-
 num Dei in creatione. Auctoritas DAVID, *Psalmo* iv°: «Signatum est su-
 per nos lumen vultus tui, Domine». Secretum: ‚Super nos’ [f.
 143/135v], non dicit ‚inter nos’, sed ‚super nos’. Tres partes distingunt
 doctores: pars infima est corpus, pars media est sensualitas, pars alta
 3035 est mens, in qua manet anima. Anime dampnate habent ymaginem
 Dei, sed tam obscura est et fetida, quod mirum est; et hoc per fumum

3007 *Mt* xi, 19 3010 *Ibid.* 3011 genitiuo *corr* genitite *canc exp* 3013 *Mt* xiii,
 55 3014 in mg *Matthei* xiii° 3016-3017 *Lc* xi, 15 3017-3018 *Io* ix, 16 3018-
 3019 *Io* viii, 48 3020 eum *seq* audistis *canc exp* 3020-3021 *Io* x, 20
 3022 *Io* xi, 47 3026 sera *leg* cera 3031-3032 *Ps* iv, 7 3038 *Ibid.*

et tenebras. Sed illi qui stant in Dei gratia habent ymaginem claram sicut aurum. DAVID: «Dedisti leticiam in corde meo».

Aliud signum adoptionis est istud: datur in baptismo, in illo puncto quando anima baptisatur per presbiterum vel per aliam personam 3040 in necessitate, seruata forma, etc., «In nomine Patris, etc.», in illo puncto datur signum anime indelibile, quod vocatur character, quod numquam, nec per dampnationem, nec per saluationem delebitur. Auctoritas PAULI, *Ad Ephesios*, II°: «In Christo credentes signati estis», 3045 scilicet, spiritu promissionis, sicut qui est «pignus hereditatis» nostre. Illud signum est ita mirabile, quod non potest considerari. Illi qui fuerunt baptizati habent signum, et illi qui fuerunt martires, non baptizati, non habent illud signum. Ioannes Bapista dixit: «Domine, ego debeo a te baptizari, et tu venis ad me», *Matthei*, III°. Si non esset baptizatus, non haberet signum. Virgo Maria et apostoli fuerunt baptizati a Domino Ihesu, et nomen eius scriptum in frontibus eorum, 3050 *Apocalypsis*, XIII°. Anima habet membra spiritualia et sustententur membra corporalia, quia membra corporalia non possent aliquid facere, nisi membra anime facerent; «Et hic homo multa signa facit»; ideo potest dici ‚multum‘, nisi per tres distinctiones superius dictas. 3055

Tercium signum est reconsiliationis, quod facit omnes baptizatos filios Dei; sed quia peccauimus, facti sumus inimici Dei Patris, quia bellamus cothidie contra Deum blaphemando, persequendo eum contra precepta. Sed possumus reconsiliari per penitentiam, quia dulcis est Pater noster, et potes reconsiliari habendo dolorem de peccatis cum proposito de non reiterare, et sic de aliis, et sic erit reconsiliatus. In istis datur signum pulcrum, vocatus ornatus per theologos, sicut domicella sponsa bene induta et ornata est pulcra, sed pulcrior ornatus penitencie, non tamen est indelibile, quia potest deleri; et quando presbiter dat absolutionem, Spiritus Sanctus dat signum ornatus, quia anima 3065 in illo ornata exit corpus, videt dyabolos et angelos bonos; si anima est reconsiliata, dyaboli [f. 144/136r] fugiunt longe, et angeli portant animam ad paradisum. Si forte anima non habeat signum reconsiliationis, dyaboli portant animam ad infernum. Auctoritas DAVID, *Psalmo* LXXXV°, *Inclina, Domine*: «Fac mecum signum in bonum, ut videant qui oderunt me et confundantur, quoniam tu, Domine, adiuuisti me et consolatus es me». 3070

3041 *Mt* XXVIII, 19 3042 Initio saeculi XIII, Decretalis INNOCENTII III, *Maiores Ecclesiae causas*, distinguit inter ‚rem et characterem sacramenti baptismatis‘: Henricus DENZINGER, Adolfus SCHÖNMETZER, *Enchiridion Symbolorum*,³³ Barcelona, Herder 1965, 251, núm. 781. 3044 *Eph* I, 13 3045 *Eph* I, 14 3048-3049 *Mt* III, 14 3050 signum in *mg* Jo. III° et III° 3051 nomen *seq* esse *canc exp* *Apoc* XIV, 1 3054 *Io* XI, 47 3064 est *seq* d *canc* 3066 si *corr* sic *canc* -c 3069-3072 *Ps* LXXXV, 17

- Secunda diffinitio est quod fuit diffinitio quod Ihesus moriretur. Non erat dignum quod moriretur. Textus euuangelii: «Unus autem
- 3075 ex eis, Cayphas nomine, cum esset pontifex anni illius: Vos nescitis... usque ...interficerent.» Facta propositione maligna predicta, pontifex anni illius. Quare? Quia dignitas Veteris Testamenti mutabatur, quia qui plus dabat in dignitate, habebat pontificium. Iste dixit diffinitionem, et alii numquam dixerunt aliquid. Interrogatis omnibus in
- 3080 concilio quomodo fuit, concurratur illud concilium. Quinque opinioniones fuerunt in illo concilio, facta propositione predicta, quod nos sumus periti: «Homo iste multa signa facit». Dixerunt aliqui in concilio (quia maximum consilium erat in Iherusalem). Dixit Rabi Al-
- 3085 quiba: ‚Domini venerabiles, mihi videtur quod iste homo moriatur, quia verecundat prelatos, et se exaltat, etc. Ideo, moriatur’. Alii dixerunt: ‚Si nos volumus per sententiam condemnare istum hominem ad mortem, sumus sub potestate Imperii; ipse appellabit, quia non habemus rationem iustam, ut moriatur’. Textus: «Omnes credent in eum et venient Romani et tollent, etc.», quia Ihesu erat subiecta Roma.
- 3090 Alii dixerunt: ‚Domini mei, mihi videtur quod moriatur, quia excitabit quadam die populum, et occident nos. Ideo, occidamus eum. Ego scio bene modum. Ipse pauper est, et recipit conviua, et ponemus venenum in cibo et potu suo, et morietur’. Auctoritas prophetie *Ieremie*: «Tu, Domine, demonstrasti mihi et ego cognovi, etc.», *Ioannis*, xi^o:
- 3095 «Venite et ponamus lignum in pomerem eius»; lignum erat Iherusalem, quia qui comedebat de illo, moriebatur, maxime erat puluerizatum. Alius dixit: ‚Modus iste esset bonus. Nescitis quod pluries voluimus eum occidere, et non potuimus eum habere, quia ipse se facit invisibilem. Ideo se custodiet de veneno’. Alius dixit: ‚Faciamus sic et capiamus eum et ponamus in carcerem [f. 144/136v], et non predicabit, etc., et moriatur’. Alius dixit: ‚Si tenetis eum in carcerem, populus habebit eum et leuabit se contra nos, et occident nos’. Auctoritas: «Voluerunt ipsum capere, sed timuerunt populum», *Matthei*,
- 3100 *xxi*^o, «quia sicut prophetam habebant». Alter dicebat quod fieret preceptum strictum, quod non audeat predicare, quia numquam addiscit litteras, et ‚conuocemus eum, sub pena mortis inhibeamus predicationem’. Auctoritas: «Intrabat Ihesus in templum et docebat

3074 *Io* xi, 49-53: «Unus autem ex eis, Caiphas nomine, cum esset pontifex anni illius, dixit eis: Vos nescitis quidquam, nec cogitatis quia expedit vobis ut unus moriatur homo pro populo, et non tota gens pereat. Hoc autem a semetipso non dixit; sed cum esset pontifex anni illius, prophetavit, quod Iesus moriturus erat pro gente, et non tantum pro gente, sed ut filios Dei, qui erant dispersi, congregaret in unum. Ab illo ergo die cogitauerunt ut interficerent eum.» 3082 *Io* xi, 47 3088-3089 *Ibid.*, 48 3093-3094 *Ier* xi, 18 3095 *Ier* xi, 19c 3103-3104 *Mt* *xxi*, 46 3105-3106 *Io* *vii*, 14 3107-3108 *Mt* *xxi*, 12; *Lc* *v*, 3; *Io* *vii*, 1b 3112-3113 *Lc* *vi*, 17-18

turbas: Mea doctrina non est mea». Ideo dicebat alter Iudeus, quod doctrina non est sua. Alter dicebat: ‚Faciamus preceptum populo, ut nemo veniat ad sermonem suum, et tunc non predicabit’. ‚Et quomodo fiet istud, dixit alter, quomodo posset fieri quod non veniant ad sermonem, quia multi veniunt pro sanatione?’ Auctoritas: «Turba plebis copiosa ab omni, etc., ut sanarentur», *Luce*, VI°. Et quid tunc faciemus? 3110

Et tunc Cayphas fecit conclusionem: «Vos nescitis quicquam, nec cogitatis. Expediit ut unus homo moriatur... et non tota gens pereat». Intellectus Spiritus Sancti, qui mouebat linguam Cayphe, sicut linguam asine Balaam, mouit linguam, ut dicit *Ioannes*, quod Ihesus Christus debebat mori pro redemptione humani generis et vt congregatos filios Dei ad fidem unam et credentiam. Hic est diffinico. Et tunc surrexerunt de consilio, et fecerunt diffinitionem indignam. 3115 3120

Moraliter: quod Christus moriturus erat, ut congregaret. Quatuor congregationes sunt populi. Prima congregatio est per misericordiam, quia homines erant dispersi et diuisi, quia unus tenebat unam sectam, alter aliam; Ideo Ihesus voluit congregationem facere de hominibus misericorditer, quia credentia vera et hobediencia saluant hominem, et qui non habet veram credentiam et hobedientiam, dampnatur; sicut Iudei, etiam christiani, qui accipiunt in corde aliquam dubitationem. Auctoritas: «Quid enim prodest, fratres mei, si quis dicat fidem habere, et opera fidei non habere», *Iacobi*, II°. Ideo Dominus voluit congregationem per misericordiam: «Iherusalem, Iherusalem, qui occidis prophetas, et lapidas eos, qui ad te missi sunt, quotienscumque volui congragare vos quemadmodum gallina congregat pullos», *Matthei*, XXIII°. 3125 3130

Secretum: quando gallina videt venire miluum, pulli non aduertunt, sed gallina cohoperit eos cum alis, et tunc conseruantur; sed illi qui remanent extra alas, portantur a miluo. Sic falsi christiani, qui nolunt hobedire galline, scilicet, ecclesie sancte, sed manent extra alas, venit miluus, scilicet, dyabolus et secum portat ad infernum. Si gallina ieiunat pro pullis et fit maxillenta, sic Ihesus Christus, ut nobis daret pinguedinem dulcedinis paradisi, ieiunabat. [f. 145/137r] *Glossa*, quod propter ieiunia erat maxillentus, gallina rauca est propter pullos: DAVID: «Rauce facte sunt fauces mee», sed quando miluus, id est dyabolus, quando reperit aliquem hominem, qui intendit et superbit, extendit alas (prima est credentia et alia est vera hobediencia), 3135 3140

3114-3115 *Io* XI, 49-50 3116 *Ibid.*, 51 3116-3117 *Num* XX, 30 3117-3119 *Io* XI, 51-52

3128-3129 *Iac* II, 14 3130-3133 *Mt* XXIII, 37

3134 miluum *corr* milluum *exp alt* -l- 3135 Cf. *Mt* XXIII, 37 3139-3140 *Mt* IV, 1-2 3142 *Ps* LXVIII, 4 3145 *Mt* XI, 28 3145-3146 *Ps* XVI, 8c

3145 dicens: «Venite ad me», *David*: «Sub umbra alarum tuarum protege me».

Secunda congregatio exit per iustitiam, in die iudicii cito, et bene cito, et valde breuiter. Illa die congregabuntur omnes homines, quia in corpore et anima habemus resurgere et congregare in Valle Iosaphat; 3150 et ibi erunt omnes homines in corpore et anima, ut boni habeant retributionem, et mali punicionem; anime sanctorum habent gloriam de presenti in paradiso, et corpora eorum habebunt gloriam in paradiso in die iudicii. Quare anima precedit corpori in gloria? Racio: quia primo laborauit in voluntate. Require ista in *Sermone de Resurrectione*.

3155 Auctoritas Veteris Testamenti: «In tempore illo, dicit Dominus, ego congregabo omnes gentes in Valle Iosaphat, et disceptabo cum eis», ubi Ihesus condempnatus fuit ad mortem, *Ioelis*, III°. Auctoritas: «Cum venerit filius hominis... et omnes angeli cum eo, tunc... congregabuntur», *Matthei*, XXV°.

3160 Tertia congregatio erit cum miseria, quando mali homines et mulieres tenentes malam vitam, et nolunt penitere et moriuntur, omnes descendunt ad infernum. Deus dedit illi decem annos, et alteri viginti annos penitendi, et nolunt facere, ideo dampnabuntur. «In die illa visitabit super maliciam celi in excelso», *Ysaie*, XXIII°, «Et super reges terre, qui sedent super terram, et congregabuntur in congregatione unius fascis», *Ysaie*, XXIII°.

Quarta congregatio erit per gloriam, quia, congregatis malis in inferno, tunc Ihesus bonis dicit: «Venite, benedicti Patris mei», et illa congregatio erit perpetua et sine fine. Auctoritas: «Occurramus omnes... in virum perfectum, in etatem plenitudinis Christi», *Ad Ephesios*, III°. Auctoritas: «Ventilabuntur in manu eius, etc., et congregabit frumentum in orreum suum», *Matthei*, III°: ventilabrum est auctoritas quam habet Christus iudicando, palee sunt superbi, etc.

3175 Tercia est benigna consequutio ex parte Ihesus: «Ihesus autem, iam non palam ambulabat in Iherusalem (usque) cum discipulis». Facto consilio, editum fecerunt Iudei ut omnis homo vel mulier, qui sciret incantatorem Ihesum, haberet reuelare. Iam mandatum [f. 145/137v] dederunt Iudei. Et, hoc facto, Deus iuit cum discipulis vsque ad horam passionis.

3147-3148 cito: cf. notam ad lin. 2883 3149 *Ioel* III, 2. 12 3154 *Sermones de Resurrectione* require in vol. XVIII huius seriei ATCA, 774-775, nn. 827-828. 3155-3157 *Ioel* III, 2 3158-3160 *Mt* XXV, 31-32 3163-3166 *Is* XXIV, 21-22

3168 *Mt* XXV 34 3169-3170 *Eph* IV, 13 3171-3172 *Mt* III, 12; *Mt* XIII, 30

3174-3175 *Io* XI, 54: «Iesus autem iam non in palam ambulabat apud Iudaeos, sed abiit in regionem iuxta desertum, in civitatem quae dicitur Ephrem, et ibi morabatur cum discipulis suis.» 3175 ambulabat -ba- *int lin* 3176-3177 *Io* XI, 56 3176 editum *leg* edictum 3177 *in mg* *Johannis* IX°

Moraliter ostendit nobis Christus. Sentencia diffinitiva data contra animam, que peccauerit, autem «anima que peccauerit, ipsa morietur», *Exechiel*, XVIII°. Sed remedium habemus. Sicut Ihesus «abiit in regionem iuxta desertum», ita nos debemus ire ad penitentiam, que desertum vocatur; quia, sicut desertum est solitarium, ita penitentia est deserta, quia pauci habitant. Auctoritas *David*: «In terra deserta, inuia, inaquosa, sic in Sancto aparui». Si volumus fugere sententiam diffinitivam mortis eterne, eamus ad regionem penitentie, que ,deserta' vocatur, et reuocabitur sententia. Si omnia peccata essent in vno homine, per penitentiam potest habere misericordiam Dei. Auctoritas: «Si impius egerit penitentiam ab omnibus peccatis, que operari solet..., vita viuet et non morietur», *Exechielis*, XVIII°. Effrem dicitur fructuosa et habundans, penitentia figuratur per Effrem, quia est fructuosa, scilicet, in dolore et contritione et ieiunio et helemosina, et habundans. Auctoritas: «Omni habenti, dabitur et habundabit», et omni habenti penitentiam dabitur gratia et habundabit in finem glorie, «et ab eo autem, qui non habet..., auferetur ei», *Matthei*, XXV°, etc., etc.

XIII

(F. 154/146v) SERMO LUNE SANCTA

Venit vox de celo dicens: clarificaui et iterum clarificabo.

Habetur verbum illud originaliter, *Ioannis*, XII°, et recitatiue in euuangelio hodierno. 3200

Bone gentes, thema propositum dat motiuum predicandi de materia multum necessaria, ad septem sacramentis ecclesie, que habent multiplicam virtutem. Vt Deus suam gratiam nobis dare velit, ad fontem gratie, scilicet ad virginem Mariam, salutabimus eam reuerenter, dicendo *Aue, Maria*. 3205

Venit vox de celo dicens: clarificaui et iterum clarificabo, euuangelio et capitulo, ut dixi.

Pro declaratione thematis et declaratione materie, sciatis quod Dominus, pro dando claram cognitionem veritatis humane nature, dedit duas claras cognitiones, quarum prima est per predicationem apostolicam, secunda est per operationem sacramentalem. 3210

3181 *Ez* XVIII, 4 3182-3183 *Io* XI, 54 3185-3186 *Ps* LXII, 3 3190-3191 *Ez* XVIII, 21 3191-3192 Effrem dicitur 3194-3195 *Mt* XXV, 29
3198 *Io* XII, 28
3206 *Io* XII, 28

Antequam fieret predicatio apostolica, totus mundus erat in tenebris erroris, in tantum quod maiores philosophi erant in errore. Philosophus Aristoteles venit ad cognitionem quod erat vnus Deus
 3215 indiuisibilis et vocabat eum principium; sed errorem habebat quod, sicut dicebat quod erat vnum principium, ita vnam personam dicebat Deum habere; ibi est error, quia tres sunt persone; item, cognitionem quod Deus erat eternus. Ideo, Dominus Deus clarificavit nos per predicationem apostolicam et ostendit nobis; ideo de hoc dicit auctoritas: «Clarifica me, Pater, apud te clarificatione», *Ioannis*, xvii^o. Alia est clarificatio per sacramenta ecclesiastica. Conclusio theologica quod in quolibet sacramento ecclesiastico clarificatur anima. Ideo thema: «Venit vox de celo dicens: clarificaui» per predicationem apostolicam, «et iterum clarificabo», per operationem sacramentalem.

3225 Ideo dicit vox, quia sicut vox predicationis fuit per vocem vnus, sic operatio sacramenti. AUGUSTINUS: «Accedit vox ad helementum [et fit] sacramentum». Auctoritas DAVID, *Psalmo* LXXVIII°: «Ecce dabit voci sue vocem virtutis», ad clarificandum. De ista voce, per quam clarificatur anima, predicabo. Prophetia est DAVID, *Psalmo* XXVIII°, *Afferte*:
 3230 «Vox Domini super aquas, vox Domini in virtute, vox Domini in magnificentia».

Et pone ibi illos versus, qui continent septem ,vox'. [f. 155/147r]

Primo loquitur de sacramento baptismi, dicendo: «Vox domini super aquas»; et est vox Domini per ecclesiam ordinata et stat in decem verbis latinis et gallicis, dicendo «Ego te baptizo in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti». Et hic est vox Domini; et ista vox debet continere quod presbiter, cui datur auctoritas, et in necessitate layicis, seruent istam vocem, scilicet, decem verba, quia aliter non esset baptizatus. Vos, mulieres, seruate quod vocem seruetis. Si mutaretis verba, non esset vox Domini, sed vox tua. Exemplum habemus de quodam magistro in theologia, qui fuit baptizatus per quandam vetulam... Et per istam rationem iussit Deus apostolis, dicens: «Euntes, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti», *Mattbei* ultimo capitulo; quia qui diceret: ,Ego te baptizo in nomine Genitoris, et in nomine Geniti, et in nomine
 3235
 3240
 3245

3220 *Io* xvii, 5 3223-3224 *Io* xii, 28

3226-3227 AUGUSTINUS, *In Iohannis Evangelium tractatus*, lxxx, 3 (ML 35, col. 1840; WILLEMS, CC SSL, XXXVI, Turnholt, Brepols 1954, 529) 3227-3228 *Ps* LXVII, 24 3229-3231 *Ps* XXVIII, 3, 4

3232 *Ps* XXVIII, 5. 7. 8. 9

3233-3234 *Ps* XXVIII, 3 3235-3236 *Mt* XXVIII, 19; *Liber Sacramentorum Romanae Ecclesiae*. De sacramento baptismi 3242-3243 *Mt* XXVIII, 19

procedentis', non esset baptizatus. Item, si etiam diceretis: 'Ego te baptizo in nomine Trinitatis', non esset baptizatus.

Ideo, «vox Domini super aquas», et non dicit 'ante aquas', nec 'retro aquas'. Quidam dicunt et faciunt quod ante dictum: «Ego te baptizo», antequam infundant aquam; sed 'super aquas', scilicet, quod non sit intentio inter formam et materiam sacramenti, quia tanta posset esse divisio seu distantia et interruptio, quod non esset sacramentum. 3250
 Questio hic: «Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum». Dixi quod sit forma et materia: quare dicit 'super aquas' et non dicit 'super aquam'? Due rationes sunt: prima: Dominus instituit sacramentum baptismi in Iordane, quia aliqui habebant errorem quod non poterat fieri baptismum nisi in Iordane, ideo dicit 'super aquas'. *Glossa*: «Dominus noster Ihesus, tactu sue mundissime carnis, vim regenerativam dedit aquis», *Super Mattheum*, III°. 3255

Alia ratio: quando creatura baptizatur, descendunt septem flumina maiora quam Rodanus, scilicet, septem dona Spiritus Sancti. Auctoritas: «Requiescet super eum spiritus Domini», *Ysaie*, XI° capitulo, et habitualiter iste septem gratie dantur anime in baptismo, quia aqua exterior non posset purificare animam. Ideo dicit, 'super aquas', et sequitur: «Deus magestatis in tonuit, Dominus super aquas multas», 3265
 quia Deus Sanctus Spiritus infundit septem flumina predicta in animam. Ideo, Dominus Ihesus dicebat: «Amen, amen dico vobis, nisi quis renatus fuerit ex aqua [f. 155/147v] et Spiritu Sancto, non potest intrare in regnum Dei», *Ioannis*, III°. 3260

Secundum est: «Vox Domini in virtute», et est in secundo sacramento confirmationis, quod debet dari per episcopum, dicentem: «Consigno te...». Quantas virtutes dat? Primo: de nuncio facit militem, ideo datur alapa. In baptismo est seruus et in confirmatione est miles Christi. O, quantus honor! Ideo, si habetis duos pueros et unus est confirmatus et alter non, et ambo moriantur, ille qui est confirmatus habet maiorem gloriam in paradiso quam alter: et hic vna virtus. Si persona recipit sacramentum confirmationis et sit in peccato mortali, dum non sit obstinatus, recipit gratiam, quia de non grato accipit gratum. Tercio, quod si homo est in gratia, multiplicat gratum et confirmat fidem catholicam in tantum, quod si sint due persone, vna confirmata et alia non, et veniant inter infideles aut tempore An- 3270
 3275
 3280

3248 *Ps* xxviii, 3 3253 Inde a *Catechesibus Mystagogicis* CYRILLI HYEROSOLYMITANI anno circiter 348 intravit in confessionem fidei articulus hic: «Credimus... etiam in unum baptismum poenitentiae ad remissionem peccatorum»: DENZ, 30, núm. 41. 3257-3259 *Glossa in Mt III, 16*

3262 *Is* xi, 2 3265 *Ps* xxviii, 2bc 3267-3269 *Io* iii, 5

3270 *Ps* xxviii, 3 3272 *Liber Sacramentorum Romanae Ecclesiae*.

tichristi, et requirant de fide, ille qui erit confirmatus erit audacior in fide, et non confirmatus erit in timore. Item, sicut in baptismo datur signum indelebile, scilicet, character, sic datur signum indelebile in confirmatione, quia ille qui est confirmatus habebit duas coronas glorie. Item, sacramentum non potest dari nisi per episcopum: ideo, cum diligentia magna debetis habere presenciam episcopi ad confirmandum ut «vox Domini in virtute» sit in nobis. Auctoritas *Apocalypsis*, VII°: «Vidi alterum angelum ascendentem ab ortu solis, habentem signum Dei viui scriptum in frontibus eorum; et clamauit voce magna...: Signemus servos Dei nostri in frontibus eorum». Episcopus est alter angelus spiritualiter, ratione ista: apostoli Dei habentes fidem in corde suo, non erant confirmati. Auctoritas: «Vos sedete in civitate donec induamini virtute ex alto», *Luce*, ultimo, quia ante confirmationem non audebant predicare. Auctoritas: «Hic est virtus Dei magna», *Actuum*, VIII°.

Tercium est «vox Domini in magnificentia», in quo notatur sacramentum altaris, in quo venit «vox Domini in magnificentia». Nota: est ibi magnificentia, dum sacerdos dicit verba sacramenti, vox est Domini et non presbiteri, et dictis verbis, ibi Christi corpus est, et tamen apperuntur celi et substantia panis transubstantiatur in Corpus Ihesu Christi, Dei et hominis. O quanta magna magnificentia, ut os presbiteri sit clavis paradisi. Legimus quod Virgo Maria habuit clauem paradisi, quando dixit: «Ecce ancilla Domini, fiat michi secundum verbum tuum». Maiorem excellentiam habet lingua sacerdotis quam lingua Virginis Marie; vertit se per octo [f. 156/148r] voces, dicens: «Ecce ancilla Domini», in confirmatione mundi fuit incarnatus; sed presbiter non dicit quinque verba, in sacramento sanguinis sunt viginti duo verba; quando presbiter dicit verba, et completis verbis, ibi est Deus et homo, et debet adorari Christus. O quanta magnificentia est in verbis istis. Deus non dedit nisi Virgini Marie istam magnificentiam apperendi celum in incarnatione nisi semel, sed presbytero datur cothidie magnificentia apperendi celum. GREGORIUS, in quarto libro *Dyalogorum*: «Quis fidelium habere possit in dubium quod ad vocem sacerdotis in illa hora celum aperitur, non frangitur per modum

3288 *Ps* xxviii, 4 | vox *ms* vos 3288-3291 *Apoc* vii, 2-3

3293-3294 *Lc* xxiv, 42 3295 *Dei int lin* 3295-3296 *Act* viii, 10

3297-3298 *Ps* xxviii, 46 3304-3305 *Lc* i, 38 3307 *Ibid.* 3313-3316 sancti GREGORII MAGNI, *Dyalogorum*, IV, LVIII: «Quis enim fidelium habere dubium possit in ipsa immolationis hora ad sacerdotis vocem caelos aperiri, in illo Ihesu Christi mysterio angelorum choros adesse, summis ima sociari...» (ML LXXVII, Paris 1862, col. 425-428) 3319-3320 *Ez* xxviii, 23; xxxiii, 11 3320-3321 *Ps* xxviii, 4b 3321-3322 *Ps* cx, 3 3324-3325 *Deut* xxxii, 3-4

fracture, et Deus est intra hostiam et angelorum choros interesse»; si presbiter est bonus et honestus, bona hora se surrexit, et congratulantur presbiter; si es malus, dicunt angeli: ‚Domine, vis ut occidamus eum?’ Dicit Ihesus: «Nolo mortem peccatoris, sed ut convertatur et vivat»: et ibi est vox Domini, *Ezechielis*, VIII°. Ibi est «vox Domini in magnificentia». Auctoritas DAVID, *Psalmo*, CX: «Confessio et magnificentia in conspectu eius et iustitia eius manet in seculum seculi». Quare dicit ‚confessio?’ Quia presbiter debet esse primo confessus perfecte. Auctoritas: «Date magnificentiam Deo nostro, Dei perfecta sunt opera», *Deuteronomii*, XXXII°.

Quarta vox est «vox Domini confringentis cedros». Ibi notatur confessio. Cedrus sunt arbores in Libano, in montana alta, et arbores sunt. Alta montana significat superbos et cedrus significat peccata mortalia, quia, sicut in illo monte nascuntur cedri, sic de superbia oriuntur peccata mortalia. Pone practicam. Quid est superbia: Non velle esse sub ordinatione Dei; de avaritia, de luxuria, et de aliis peccatis mortalibus pone practicam. Auctoritas: «Initium omnis peccati est superbia, et qui illam tenuerit implebitur maledictis», *Ecclesiastici*, X^o. Secundum confessionem, quando presbiter dat absolutionem, dicit: «Ego te absolvo...». Est vox Dei confringentis cedros, scilicet, peccata mortalia, quantumcumque sint, in illo puncto omnia franguntur et anima purificatur ab omni culpa. Et confringet Dominus cedros Libani, scilicet, peccata mortalia. Sunt hic plures, qui nondum sunt confessi; ideo, confitemini peccata vestra, et ibi est vox Dei confringentis cedros. Auctoritas: «Et vox prima quam audivi, citaredorum citarentium». [f. 156/148v] Quicteria habet octo cordas, sic in confessione: primo, dolor peccatorum contritio, oris confessio, delictorum restitutio, iniuriarum remissio, corporis afflictio, fame reparatio, Auctoritas: «Non pigeat ex ipso ore proferre medicamenta, unde exierunt vulnera».

Quinta: «vox Domini intercedentis flammam ignis»: sacramentum matrimonii. Quelibet creatura ex ventre matris traxit ardorem ignis, fomes peccati vocatur, licet ille ardor in baptismo refrigeretur; iam stat persona, quia aqua baptismi extinguit ignem purgatorii et inferni, sed non potest extinguere quin habeat persona concupiscentiam, sed

3326 *Ps* xxviii, 5 3332-3333 *Eccli* x, 15 3335 *Liber Sacramentorum Romanae Ecclesiae*. De sacramento poenitentiae | *Ps* xxviii, 5 3337-3338 *Ps* xxviii, 7 3340-3341 *Apoc* xiv, 2 3344-3345 ??

3346 *Ps* xxviii, 7 3347 ardorem corr ardores exp -s 3350 quin corr quim 3353-3354 *Iob* xxxi, 12? 3356 aliquam lege aliam seq | *canc* 3358 *Ps* xxxviii, 7 3359-3360 *Eccli* li, 4. 6

remanet prima in corde, in adultis inflammatur per concupiscentiam, nec potest extingui per penitentiam, quia penitentes habent primam. Auctoritas: «Ignis est, usque ad consumptionem per actualem concupiscentiam, *Iob*, xxx^o. Quid illi de matrimonio? Non extinguunt
 3355 flammam nec prunam, ‚la brasa’, sed intercidunt quando faciunt matrimonium, ideo quod non cures nec habeas aliquam mulierem. Ad idem, mulier se custodiat ne habeat voluntatem ad alium hominem. Ideo, «vox Domini intercedentis flammam ignis». Ideo, mulier servans
 3360 matrimonium potest dicere: «Liberasti me... a pressura flamme, que circumdedit me, et in medio ignis non sum extuata (vel estuatus)», quia ille ignis non exivit.

Sexto, «vox Domini concurrentis desertum». Ibi est ordo, sacramentum ordinis. In hoc est vox, quam profert episcopus concurrentis desertum. Vita laycalis dicitur desertum, quia sicut in deserto sunt multa
 3365 animalia, sic in hoc mundo sunt leones, id est superbi, vel serpentes, scilicet avari, porci, id est luxuriosi, canes id est invidentes, detractores, lupi rapaces per gulositatem, ydrus per iram, asini per pigriciam. Ideo, mundus iste quantum ad illam vitam laycalem est desertum, in quo deserto non est iter nec aqua. Auctoritas DAVID, *Psalmo*, LXII°, in
 3370 «de terra deserta, invia et inaquosa, sic in sancto apparuit tibi». Ideo, quando sunt ordines, vox Domini concussit desertum, quando unus vult de vita laycali transplantari in ecclesiam, ibi est commocio in christianitate, quia in ebdomada illa, in qua dantur ordines, tota christianitas habet ieiunare per tres dies. Quare? Ut illi qui habent accipere
 3375 [f. 157/149r] ordines sint honesti ad vocem christianitatis, et in honorem Dei omnipotentis. Ideo commovetur desertum per ieiunia que precipit ecclesia, per presbiteros arbores deserti transplantantur, et commovebunt desertum cades. Cades, id est, sancta; per ‚cades’ intelligitur sancta christianitas, quia infideles non possunt accipere ordines.
 3380

Septimum: «Vox Domini preparantis servos». Ibi est sacramentum extreme unctionis, quod datur per presbiterum, quando dicit: «Per istam unctionem et suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Deus

3362 *Ps* xxviii, 8 3362 i 3363 concurrentis *leg* concutientis 3369-3370 *Ps* lxii, 3 | apparuit *leg* apparui 3373-3374 Agitur de hebdomadibus Quatuor Temporum 3378 Cades, id est, sancta: HIERONYMUS, *Interpretationis...*, *Inerpretationes de Numero* (CC SL, Turnholt, Brepols . 80, lín. 3) 792: «Cades, commutatus , sive sanctus»

3381 *Ps* xxviii, 9 | servos *leg* cervos 3382-3384 *Liber sacramentorum Romanae Ecclesiae* 3386-3387 *Iac*, v, 14-15 3390 *Ps* xxviii, 9 | servos *Leg* cervos 3391-3392 *Ps* xvii, 34 | servorum *leg* cervorum 3394-3395 admiserit *leg* amiserit 3396-3397 *Ps* xxviii, 9bc

quicquid peccasti per visum» (et sic de aliis). Et efficacia sacramenti istius, quod si sanitas ut in utilitate anime, indubitanter sanabitur. 3385
 Auctoritas: «Si quis infirmatur in vobis, inducat presbiteros, et oratio fidei liberabit infirmum», *Iacobi*, v^o. Si creatura per alia sacramenta inmundum [non] habeat gratiam Dei, istud sibi dabit gratiam, et si habeat gratiam, multiplicabit et omnia obstacula removet ab anima. Ideo dicit: «Preparantis servos», quia anima habet facere saltum ad celum. 3390
 Auctoritas DAVID, *Psalmo* XVII°, *Diligam te*: «Qui perfecit pedes meos tanquam servorum et super excelsa statues (!) me». Ideo, quilibet in infirmitate, debet dicere: «Ego volo habere sacramentum Extreme unctionis», quia si non requiritur non debet dari; quia, licet persona admiserit (!) intellectum in infirmitate, dum tamen pecierit, sibi dari debet sacramentum. Ideo dicit: «Revelabit condempsa (!), in templo eius dicent...». ‚Condempsa’ (!) sunt secreta fidei, que videbuntur in celo. Et omnes illi in templo dicent ‚gloriam’.

Et ibi sunt septem sacramenta.
 Expliciunt, etc. 3400

XIV

(F. 161/153v) SERMO MERCURII SANCTA

Domine, memento mei dum veneris in regnum tuum.

Habetur *Luce*, XXIII° capitulo, recitatiue in *Passione Domini*.

Verbum propositum dat mihi motiuum predicandi quot modis nos possimus assequi Regnum Dei. 3405

Vt gratiam Dei impetremus, dicamus *Aue Maria*.

Domine, memento mei dum veneris in regnum tuum, libro et capitulo quibus supra.

Verbum propositum fuit oratio deuota et efficacie magne dicta Ihesu per latronem suspensum ad dexteram Ihesu Christi. Prout scitis, die Veneris Sancta fuerunt duo latrones suspensi, quorum vnus fuit dampnatus et alter saluatus, dicunt doctores. Ihesus stans in medio latronum, vnus erat ad dexteram et alter ad sinistram; erat ora sexta et sol dans in corpore Christi, umbra corporis Christi fuit super latronem, 3410

3402 *Lc* xxiii, 42

3407 *Lc* xxiii, 42

3411 *Lc* xxiii, 33. 39-43 3413 ora sexta *Lc* xxiii, 44 3417 *Act* v, 15 3417-3418 transiebat *leg* transibat 3420-3422 *Act* v, 14-15

3415 et tanta fuit virtus vmbre Christi, quod ille latro fuit illuminatus, quod
 peccit misericordiam; vnde habuit tantam virtutem vmbra illa? Legi-
 tur *Actuum*, v^o, quod tanta erat virtus sancti Petri, quod quando tran-
 siebat per plateam, gentes affectabant tactum vmbre sancti Petri, et
 ab alia parte qua sol veniebat se ponebant infirmi, ceci, leprosi, et, ipso
 3420 transeunte, vmbra tangens infirmum, sanabantur. Auctoritas: «Auge-
 batur in Domino multitudo credentium tam virorum quam mulie-
 rum..., ut poneret infirmos», *Actuum*, quinto. Si vmbra sancti Petri per
 Dei virtutem habeat tantam efficaciam, ni[1] mirum si vmbra Ihesu
 Christi tangens latronem sanauit conscientiam anime latronis, dans fi-
 dem et certitudinem.

Alia ratio: tanta erat pressura gentium, quod «omnis turba vole-
 bat eum tangere, quia virtus de illo exibat». Quocumque intrabat, in
 villas aut civitates, «in viis ponebant infirmos», *Matthei*, vi^o: non sana-
 bantur in corpore, sed in anima. Conclusio theologica est quod quos-
 3430 ciens [f. 162/154r] Ihesus sanabat, quem sanabat, in corpore et in
 anima. Auctoritas: totum hominem sanauit in sabbato. «Date magni-
 ficentiam Deo..., Dei perfecta sunt opera». Ille latro fuit ita illumina-
 tus in fide, reuersus est ad Ihesum, dicens: «Domine, memento mei,
 dum veneris in regnum tuum»; propter quod verbum dictum in con-
 3435 tritione habuit remissionem pene et culpe.

Respondit Ihesus: «Hodie mecum eris in paradiso», quod est vi-
 dere Deum in facie.

Ideo sum modo in materia. Scimus modum, per quem latro habuit
 regnum celeste.

3440 Quinque modi sunt pro habendo regnum celeste. Alique persone
 habent regnum celeste
 emendo rigoroze;
 permutando virtuose;
 per vim forcioze;
 3445 furtum cauteloze;
 obuiando fortuitu.

De quinto ,obuiando fortuitu': in hoc modo habuit latro, quia te-
 nuerat malam vitam. Declaremus quinque iste modus.

Primo, aliquae persone habent regnum paradisi emendo rigoroze,
 3450 solvendo precium. Videamus quot valet. In hoc fecerunt martires, quia
 pro Dei Regno dederunt corpora sua, que fuerunt pretium. Et iste ri-

3426-3427 *Lc* vi, 19 3428 *Nc* vi, 56 3431 *Io* vii, 23 3431-3432 *Deut* xxxii,
 2-3 3433-3434 *Lc* xxiv, 42
 3436 *Lc* xxiii, 43
 3448 iste modus *leg* istos modos

gor martirii non intelligitur per equalitatem, sed proporcionaliter, quia omnia merita sanctorum patriarcharum, prophetarum, apostolorum, martyrum, virginum et omnium electorum: si omnia ista essent in vna persona non est aliquid pro habendo gloriam paradisi per vnam diem, quia non, etc. Auctoritas: «Existimo enim quod non sunt condigne 3455 passiones huius temporis ad futuram gloriam, que reuelabitur in nobis», *Ad Rom*, octavo°. Ideo, non intelligitur per equalitatem sed proporcionaliter. Iustum est quod postquam creatura dat vitam suam ad passionem per honorem Ihesu Christi, quod Ihesus det sibi vitam 3460 eternam, quia de vita temporali non est equalitas ad vitam eternam: «Beati, qui persecutionem paciuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est regnum celorum», *Matthaei*, quinto.

Secretum est: ‚per iustitiam‘: quare non dicitur ‚propter fidem‘? Fides est virtus singularis, iustitia est virtus generalis, quod quelibet virtus est instituit; humilitas est iusticia, ad idem et sic de aliis virtutibus; fides est virtus theologalis, etc. Si Dominus [f. 162/154v] dixisset: ‚Beati qui persecutionem paciuntur propter fidem‘, pauci martyres essent, quia sanctus Babtista non fuisset martyr, quia Herodes erat luxuriosus, fuit reprehensus a Iohanne, dicendo: «Non licet tibi habere vxorem fratris tui», *Marci*, vi°; et propter istam iusticiam fuit martir 3470 Ioannes Babtista, de quo cantat Ecclesia: «Prepotens martir / Heremique cultor...». O quanta larga via iustitie martirii, quia pro qualibet virtute homo potest esse martir; in virginis incarnationis legitur in *Ystoria sancte Dulce* quod propter virtutem castitatis passa est mortem: «Periculose [...] ministrat, cuius vultum frequenter actendens», 3475 *Glossa Ecclesiastici*, XLII°. O quantum debent mulieres custodire castitatem! Si mulier moriatur propterea, et iam non fuerit confessa, erit saluata, sed non tantum pro fide, sed pro iustitia castitatis. Ad idem

3456-3458 *Rom* VIII, 18 3462-3463 *Mt* V, 10

3470-3471 *Mc* VI, 18 3472 *Breviarium Romanum* 3475 *Historia sanctae Dulciae*: Suposant que aquesta ‚santa Dolça‘ sigui la germana del framenor espiritual i joaquimita Hug de Digna, coneguda com santa Dolcelina, de la qual existeix una *Vida* en llengua provençal, atribuïda a PHILIPPINA DE PORCELLET i publicada primer per H. ALBANÈS el 18.. i per R. GOUT el 1927, que m’ha estat impossible de veure, i a la breu biografia de R. AIGRAIN, dins «Catholicisme», III, París, Letouzey 1972, col. 1049-1051, i a l’article d’Ernest RENAN, *Philippine de Porcellet, auteur présumé de la vie de Sainte Douceline*, dins «Histoire Littéraire de la France», XXIX, París, Imprimerie Nationale 1885, 526-546, que reporta fragments en provençal, m’he hagut de limitar a allò que permet de saber la unilateral i ensucrada recreació de Gabriel MOUREY, *Sainte Douceline beguine de Provence* (Les jardins de la foi), París, Éditions du Monde Nouveau 1922, 262 pp.; la frase de mestre Vicent s’hauria pogut donar dins l’episodi del mirall en la cambra de la mare (26-30) o a la narració sobre l’estudiant italià trobat malferit i guarit a casa (47-50), que, segons Mourey, hauria estat «la première et dernière rencontre de Douceline avec l’amour» (50). 3477 *Glossa ordinaria* WALAFRIDI STRABONIS ad Eccli, XLII, 6-14: ad versum 11: «Unde, periculose tibi ministrat, cuius vultum frequenter attendis» (ML 113,) 3482 *Mt* V, 10 3483-3485 *Sap* V, 16

- 3480 de aliis virtutibus: si pro sustinendo veritatem et non peccare venialiter, verbi gratia, si quis diceret quod capa nigra est alba, et alter non vellet dicere; ideo dicit: «Beati qui persecutionem paciuntur». Auctoritas: «Iusti in perpetuum viuent et apud Deum est merces eorum et cogitatio illorum apud Altissimum», *Sapientie*, V°.
- 3485 Secretum est ,quia merces eorum apud Altissimum': quia si martirium fiat, necesse est quod fiat respectu Dei, quia peccatum mortale est contra Deum; et si quis cogitaret quod prediligeret mori quam peccare mortaliter, hoc est martirium, et accipere dyadema de manu Domini: O quantus honor est accipere coronam de manu Domini, etc.
- 3490 etc.

- Secundo, aliquae persone habent regnum celeste, emendo, scilicet, scambiando, dantes precium pro vita eterna. In hunc modum habent religiosi, si tenent *Regulam*, quia dant bona temporalia pro eternis quietis. Religio stat essentialiter in tribus: in hoberdientia, in castitate, et
- 3495 paupertate; et pro istis tribus recipit tria: dat animam per hoberdientiam, que est in libero arbitrio, quia contra inclinationes et consuetudines corporis vult se subdere hoberdientie *Regule*; incontinenti quod anima exit de corpore habet gloriam paradisi, quia regula est theologice quod religiosi qui tenent regulam cum serimoniis omnibus,
- 3500 quando moriuntur habent gloriam. Si sarracenus veniret ad baptismum ex deuotione sua et, recepto sacramento, si obiret, incontinenti [f. 163/155r] anima ascenderet ad celum. Sic de religioso, ex virtute religionis, quod quando intrat religionem perfecte remittuntur sibi peccata omnia, dando animam Deo per hoberdientiam et habet anima
- 3505 gloriam; corpus datur Deo per votum castitatis; quando corpus inclinatur carnalitati corrumpitur; sed religiosus uolens inclinare voluntatem, sed seruit castitati, ideo, in die iudicii habebit corpus gloriosum glorificatum. Ideo fit illi scambium: bona temporalia dant religiosi, quia omnia dimittunt et nichil retinent, quia regula apostolica nichil
- 3510 vult: «Habentes alimenta...»; ideo dabitur gloria, etc.

- Quilibet beatus est omnipotens sue voluntatis, *Prima Thim*, VI°; AUGUSTINUS: «O felix permutacio, dare terram et accipere celum, dare lutum et accipere aurum, dare temporalia transitoria et accipere pro eternis gaudiis». Ideo, Petrus Apostolus per istum modum dicebat;
- 3515 auctoritas: «Ecce nos reliquimus omnia et sequuti sumus te: quid, ergo, erit nobis?», *Matthei*, XIX°: ,omnia', scilicet animam et corpus et bona temporalia. Respondit Ihesus. Dicunt doctores quod responsio facta

3499 serimoniis *leg* cerimoniis 3510 *I Tim* VI, 8
 3511 *I Tim* VI, 10 ? 3512-3514 AUGUSTINUS nec ope brattaeolarum CETEDOC inveni tales conceptus in operibus Augustini 3515-3522 *Mt* XIX, 27-28 3532-3533 *Mt* V, 16 3535-3537 *Mt* XI, 12

Petro fuit facta omnibus religiosis tenentibus vitam apostolicam: «Amen dico vobis, quod vos, qui reliquistis omnia et sequi estis me» 3520
in fide, castitate, paupertate et in hoberiencia, «dum sederit Filius hominis in magestate sua, eritis mecum iudicantes duodecim tribus Israel», *Matthei*, XIX°. Auctoritas: «Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum celorum», *Matthei*, VI°, etc.

Tercio, alique persone habent regnum, forsando virtuose. Quomodo? Per vim. Auctoritas: «Dico vobis quod a diebus Iohannis Bap- 3525
tiste regnum celorum vim patitur et violenti rapiunt illud», *Matthei*, XI°. Quomodo intelligitur? Per penitentiam intelligitur, quia omnis penitentia est violencia. Quando persona vult facere aliquam penitentiam, contradicitur per dyabolum, per amicos, per parentes, quia ad votum faciendum nemo reperit socium, sed ad malum faciendum socios plures 3530
habebit. Ideo, necesse est quod fiat violenter contra contradictores: «Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videantur opera vestra bona, etc.», *Matthei*, VI°. Alii dicunt quod est pollucio templi, etc. Si fideles trucidarentur in ecclesia, non polluitur, sed sanctificatur; ideo, «Regnum... vim patitur» 3535

Secretum: quare dicebat Ihesus: «A diebus [f. 163/155r] Iohannis Bap- 3540
tiste regnum celorum vim patitur?», dicens quod primus homo qui predicavit quod regnum celorum per penitentiam poterat haberi. Auctoritas: «Penitentiam agite, appropinquabit regnum celorum», *Matthei*, III°, et hoc per violenciam, quia Iohannes comedebat herbas agrestes et mel silvestre, lancustas, etc., et omnes reprobabat. Auctoritas: «Venit Ihesus non manducans nec bibens» cibum humanum, et dicunt ei: ‚demonium habet’, *Matthei*, XI°: accipiebat locustas et sic- 3545
cabat eas ad solem et post comedebat. Ideo semper penitentia habet inimicos dicentes: ‚Noua res est, etc.’.

Quarto modo, furando cautelose: ut, sicut armati volunt ascende- 3550
re castrum cum scala de nocte cautelose, sic possimus furari regnum celorum secrete in penitentia, quam facere debemus secrete, sicut qui portat infra secrete cilicium et extra honorifice erit indutus: talis vult secrete furari regnum paradisi. Ad idem de aliis. AUGUSTINUS: «Surgunt indocti et rapiunt celum; nos autem docti descendimus ad infernum». Miraculum in *Vitis Patrum*. Legitur de duobus heremitis sociis stantibus in deserto, facientibus penitentiam; appropinquante

3539-3540 *Mt* III, 2 3541 *Mt* III, 4 3542-3543 *Mt* XI, 18 3542 *Ihesus leg* Iohannes

3550-3552 AUGUSTINUS, *Confessiones*, VIII, VIII, 19: «Surgunt indocti et caelum rapiunt, et nos cum doctrinis nostris sine corde ecce ubi uolutamur in carne et sanguine» (CC SL, XVII, Turholt, Brepols 1981, 125/l. 4-6) 3552 *Vitae Patrum*

- termino, per magnam familiaritatem quam habebant cum Deo, dixerunt Deo quod reuelaret eis cum quibus essent equales in paradiso.
- 3555 Ihesus respondit eis dicendo: ‚Ite ad civitatem ad vnum Eucarist, qui cum illo et vxore sua habebitis equalem gloriam in paradiso’.
- Tunc heremite ceperunt flere, dicentes: ‚Heu! Habebimus modo societatem cum illis mundanis, qui separati sumus a mundana per multis temporibus et fuimus in deserto faciendo penitentiam, conuersando cum animalibus brutis, agrestibus. Sed propter hobedientiam ibimus’.
- 3560 Dum fuerunt in illa domo, in qua Dominus preceperat eis, inuenerunt vxorem hominis illius, que recepit ipsos honorifice et humiliter. Tandem venit maritus hora vesperorum, ieiunus ex deuotione cothidiana.
- 3565 Dixerunt heremite: ‚Quam vitam tenes?’
- Respondit vir: ‚Domini mei, paruam!’ Tandem dixit quod ‚tot anni sunt elapsi quod fuimus insimul ego et vxor mea. In prima nocte nuptiarum vouimus ambo virginitatem et semper fuimus in vno lecto insimul et in amore maximo, seruando omnino virginitatem cum divino auxilio’.
- 3570 Heremite talia audientes, dixerunt: ‚Nec grates nec gratias habemus et nos qui sumus sine societate muliebri, et vltra participationem, in quo seruauimus castitatem? Et hic duo, existente vnus [f. 164/156r] cum altero, loquente vni altero, iacente vnus cum alio, et seruauerunt castitatem: ecce magnum mirabile’.
- 3575 Et quam penitentiam facitis?
- Amplius dixit vir: ‚A post ieiunauimus in gerophagio preter Diem Dominicum’.
- 3580 Et quid amplius, dixerunt heremite.
- Dixit vir: ‚Dum sum in nemoribus et in pascuis, custodiendo oves meas, facio orationem meam genibus flexis, oculis celum intentis, cum feruore; in diebus dominicis vadimus ad ecclesiam auditum officium et precepta et missam integre; et ex bona hora et post benedictionem datam per sacerdotem et recepta ea que debent recipi in ecclesia, recedimus ad domum, vt prius ad refectionem corporalem recipendam’.
- 3585 Interrogatus ab heremitis, quas helemosinas faciebant, dixit vir quod de lana ouium et de hiis que vxor mea lucratur nendo et alia opera faciendo seruilia, retento victum et vestitum, residuum datur ecclesie seruatoribus deuotis et pauperibus et aliis pauperibus laycis, opressis, maxime inopiis.
- 3590 Et quid amplius? ‚Vigilamus de nocte orationem faciendo; post orationem operamur in temporalibus, deinde dormimus, et quiescendo membra nostra et de mane surgimus de lecto cum precedente signo sancte Crucis in memoriam passionis et mortis Ihesu Christi, et incontinenti intramus deuotioni nostre Deum implorando lacrimis plurimis infundendo, de defectibus nostris dolendo et pro toto statu
- 3595

sancte matris Ecclesie supplicando tam pro viuis quam pro mortuis, quibus orationes et suffragia fidelium possint subvenire et remedium eis dare'. 3600

Et tunc heremite mirati sunt et gauisi de eorum vita, videlicet, de vita coniugatorum et stupefacti de eorum moribus; et iterato gauisi de promissione Dei, qui dixit eis quod in gloria in qua erit pastor ovium et vxor sua ipsi erunt, et de equali merito'.

Et tunc dixerunt viro et vxori sue quod ipsi erant constituti per Deum accipere equale meritum cum illis et quod perseuerarent vsque ad finem, quia ipsi retrocedebant in deserto ut prius fuerant et in feruentiori oratione pristina. 3605

Et ibi sunt quatuor scale ad ascendendum celum, quarum prima est virginitas, secunda est abstinencia et cilicium, tertia est oratio deuota, quarta est misericordia. Auctoritas: «Nolite timere, pusillus grex, quia complacuit Patri vobis dare regnum» celeste, *Luce*, XII°, etc. 3610

Quinto, obuiando fortuitu. Quando homo non curat, et reperit [f.164/156v] in itinere. Latro dextre partis non curauerat de paradiso, sed, semper mala faciens, debebat intrare infernum, quia in illo puncto debebat esse dampnatus. Sed dixit: «Domine, memento mei, dum veneris in regnum tuum». Quilibet vellet habere paradisum sicut ille latro, faciendo et tenendo malam vitam. O! tenere malam vitam et bonum finem non potest fieri. In tota sacra Scriptura non reperitur simile, quod homo male vite sit saluatus, ut in fine conteratur. «Maius opus est contritio quam resuscitare mortuum», AUGUSTINUS. «Qui credit in me, opera que ego facio et ipse faciet»: Auctoritas *Glosse*: «Maius opus est de impio facere iustum quam celum declinare». AUGUSTINUS: «Hic creatio celi contrarie sit opus Dei omnipotentis, tamen ibi non fuit contradicchio; sed iustificatio impii est contradictio, quia voluntas hominis contradicit; et est necessaria creatio, et sunt necessaria quindecim: primo, gratia divina; secundo, fides formata, spes formata, caritas sacrata, septem dona Spiritus Sancti, item quatuor virtutes morales: fortitudo, etc., et omnes iste requiruntur in creatione justificationis impii». 3615 3620 3625 3630

Quidam dicunt quod sicut Deus fuit misericors latroni, ita erit nobis. ‚O stulte! De centum annis non fuit visum miraculum tale', etc. Auctoritas: «Non dicas: misericordia Domini magna est, maxima est

3611-3612 *Lc* XII, 32

3616 *Lc* XXIII, 42 3620-3621 AUGUSTINUS: cf. notam ad lin. 3633-3635 3621-3622 *Io* XIV, 12 3622-3623 *Glosse* 3623-3624 AUGUSTINUS: cf. notam ad lin. 3633-3635 3633-3636 Doctrina linearum 3620-3625 pendet ab AUGUSTINI, *Tractatu in Iobannem*, LXXII, 2-3 (WILLEMS, CC SL, XXXVI, Turnholt, Brepols 1954, 508-509), ubi illa quae discipuli maiora facient pertinent ad conversionem et sanctificationem hominis.

3635 Dei misericordia, maxima est sua iusticia in fine, sed si homo penite-
at et habeat dolorem et contritionem et confessionem, etc., et tunc
habebit misericordiam».

3640 Pone practicam regis, qui hedifficauit civitatem et compleuit in ea
necessaria et fecit proclamare quod quicumque veniret ad civitatem,
ipse rex daret domos, etc. Duo domicelli regis iverunt ad civitatem,
vnus accepit duodecim francos, alter non accepit, et ibant per civita-
tem. Iste rex est ille, de quo dicit IOAN.: «Rex regum et dominus domi-
nantium»; gloriosa, qui ait, in illa civitate erit Dominus; in illa civitate
Christi intrant duo, scilicet, rebelles, scilicet christiani; duodecim die-
te sunt duodecim opera penitentie: prima est peccatorum cognitio;
3645 secunda est cordis contrictio; tertio, boni propositio; [quarto], occa-
sionum vitacio: «que nocitura tenes, quamvis sint cara, relinque»;
quinto, oris confessio; sexto, carnis afflictio; septimo, spiritualis ora-
tio, octavo, elemosinarum largitio; nono, debitorum restitucio: «non
dimititur peccatum, nisi restituatur ablatum»; decimo, iniuriarum re-
missio: «Si enim non remisieritis, etc.»; undecimo, fame reparacio; duo-
3650 decimo, eucaristie communio.

Et sic eritis cum rege: «Penitentiam agite», etc., etc.

3641-3642 *Apoc* XIX, 16 3646 «Quae nocitura tenes, quamvis sint cara relinque: / Utilitas opibus praeponi tempore debet», *Dicta Catonis quae vulgo inscribuntur Catonis Disticha de moribus*, iterum edidit Geyza MÉMETHY (Editiones criticae scriptorum Graecorum et Romanorum), Budapest, Accademia Litterarum Hungarica 1895, 18, núm. 6. Cf. també *Proverbia sententiaeque Latinitatis Medii Aevi. Lateinische Sprichwörter und Sentenzen des Mittelalters in alphabetischer Anordnung*. Gesammelt und herausgegeben von Hans WALTHER. Teil 4: Q - Sil (Carmina Medii Aevi Posterioris Latina, II,4), Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht 1966, 833, núm. 28219a (cf. 835, núm. 28228) 3648-3649 AUGUSTINUS, *Epistola CLIII. Augustinus episcopus famulus Christi familiaeque eius dilecto filio Macedonio, in Domino salutem*, VI, 20 (ML XXXIII, coll. 662; et einde in *Decreto Gratiani* c. 14, p. 6, c. 1, FRIEDBERG, I, 742): «Si enim res aliena, propter quam peccatum est, cum reddi possit, non redditur, non agitur paenitentia, sed fingitur; si autem veraciter agitur, non remittitur peccatum nisi restituatur ablatum; sed, ut dixi, cum restitui potest», *Sancti Aureli Augustini Hipponiensis episcopi epistolae* (GOLDBACHER. III, Corpus Scriptorum Ecclesiasticorum Latinorum xxxiii), Viena i Leipzig 1904, 419, lín. 5-9)
3650 *Mt* XVIII, 25

3652 *Mt* III, 2; IV, 17

TAULA DE MOTS

Són aplicables a aquesta taula les observacions escrites al començament de la corresponent al l'article immediatament anterior en aquest volum d'ATCA. M'excuso de les incomoditats que aquesta remissió pugui causar als usuaris de la present taula.

La fidelitat a la grafia de de ,u/v' en el text manuscrit fa que es trobin sota ambdues lletres inicials paraules idèntiques com ,uxor/vxor'.

- a 116, 219, 221, 251, 280, 290, 291, 308, 309, 322, 326, 327, 348, 426, 525, 530, 536, 610, 629, 709, 732, 755, 764, 799, 846, 903, 925, 1017, 1025, 1079, 1128, 1129, 1130, 1137, 1144, 1157, 1174, 1212, 1254. 1214, 1371, 1376, 1464, 1469, 1517, 1522, 1558, 1654, 1680, 1681, 1709, 1741, 1799, 1883, 1964, 1966, 1974, 1998, 2039, 2121, 2137, 2147, 2149, 2156, 2280, 2333, 2334, 2400, 2402, 2411, 2418, 2440, 2445, 2455, 2507, 2510, 2522, 2559, 2566, 2636, 2683, 2709, 2709, 2721, 2859, 2861, 2911, 2964, 2986, 3017, 3049, 3051, 3136, 3359, 3470, 3525, 3536, 3559, 3578
- ab 133, 134, 521, 569, 605, 797, 847, 959, 1107. 1145, 1370, 1418, 1559, 1640, 1640, 1769, 1786, 2394, 2488, 2505, 2521, 2807, 2870, 2957, 2966, 3020, 3113, 3190, 3196, 3289, 3337, 3389, 3419, 3587
- (abbrevio) abreuientur 960
 Abel 83, 85, 87, 90, 92, 96, 99
 (abeo) abiit 2932, 2938, 2945, 3182
 (abominatio) abhominacionem 1675
 (abicio) abicite 2042; abiecta 417
 (ablativus) ablativo 3019
 (abluo) abluitur 1699; abluuntur 2535; abluti 2538
 ablutio 2534; ablutione 2533, 2533
 (abnego) abneget 456; abnegare 457
 (Abraham) Abrahe 1544, 2422
 (abscondo) absconderunt 753; absconditur 395; abscondito 74
 (absolutio) absolutionem 2099, 2100, 2127, 3065, 3334
 (absolutorius) absolutoria 2841
 absolvo 3335; absoluo 2127
 (absorbeo) absorbuit 101
- absque 1121, 2734
 abstinentia 520, 1944; abstinentia 3610; abstinentie 251, 287; abstinentiam 232; abstinentiam 238
 (abstineo) abstinent 251; abstineatis 115; abstinerere 530, 2859; abstinendo 250, 525
 (absum) absit 621
 (abundo) habundant 782; habundabit 3194, 3195; habundans 3192, 3193-3194
 abusive 1794
 ac 1276, 2089
 (accedo) accedit 3226; accedere 404-405, 2807; accedentes 925-926
 acceptabilis 2518, 2770; acceptabile 198, 203, 223, 282, 2772, 2840, 2864; acceptabilem 259-260, 317
 acceptabilius 2897-2898
 (acceptio) acceptione 407-408
 (accepto) acceptat 145; acceptis 401
 (accidens) accidenti 247
 (accidia) accidie 357
 (accipio) accipit 1626, 3278-3279; accipiunt 3127; accipiebat 2866, 3009, 3543; accipiebant 2773; accipiet 909, 1623, 1627, 2048, 2154; accepi 2438; accipit 84, 398, 705, 1406, 1542-1543, 1561, 1763, 1834, 2334, 2359, 2488, 2565-2566, 3640, 3640; acceperunt 2387; accipe 620, 2802; accipere 618, 763, 1012, 1044, 1774, 1830, 2005-2006, 2390-2391, 2799, 3374-3375, 3379, 3488, 3489, 3512, 3513, 3513, 3606; accipiat 32, 45, 597; accipiamus 59, 68, 618, 881; accepero 1098, 2026; acceperit 1137; accepissent 2597; accipitur 838, 843; accipietur 955; accipiens 390, 458-459, 463, 2266; accepta 2756, 2861; accipiendo 400; accipiendam 391

- (accommodo) acomodemus 2909
 (accusativus) accusatiuo 3017
 (accuso) accusat 2000; accusabant 3008, 3017; accusabunt 2040; accusatur 1129; accusantes 132, 1128; accusancia 2038; accusantia 134
 Acheldemac 3, 4, 102;
 (acordo) acordat 653
 (acquiro) acquirit 371; acquisitis 173
 acriter 1088, 1094, 2551
 actio 2583
 (actualis) actuale 337; actualem 3353
 (actus) actuum 3, 2433, 2436, 3296, 3427, 3422; actibus 2965
 ad 24, 47, 70, 88, 91, 97, 157, 172, 175, 196, 200, 201, 204, 206, 209, 210, 211, 219, 228, 255, 257, 273, 332, 361, 383, 391, 404, 429, 430, 465, 468, 470, 471, 475, 480, 483, 486, 487, 489, 490, 493, 501, 502, 507, 508, 509, 525, 532, 533, 534, 536, 549, 558, 562, 563, 564, 565, 566, 585, 605, 610, 611, 612, 621, 643, 660, 676, 681, 685, 689, 692, 704, 706, 710, 717, 749, 750, 773, 786, 787, 788, 798, 800, 801, 807, 816, 865, 872, 873, 893, 918, 923, 928, 977, 985, 1001, 1011, 1012, 1016, 1021, 1023, 1026, 1031, 1041, 1045, 1046, 1089, 1090, 1094, 1100, 1113, 1115, 1117, 1124, 1153, 1180, 1181, 1193, 1194, 1199, 1231, 1266, 1277, 1333, 1340, 1347, 1348, 1367, 1394, 1400, 1401, 1419, 1425, 1466, 1467, 1473, 1483, 1485, 1487, 1518, 1523, 1527, 1532, 1537, 1587, 1601, 1618, 1621, 1639, 1649, 1654, 1680, 1681, 1690, 1707, 1726, 1730, 1731, 1731, 1737, 1742, 1743, 1748, 1749, 1762, 1767, 1773, 1778, 1812, 1814, 1815, 1816, 1827, 1829, 1863, 1864, 1868, 1882, 1898, 1899, 1900, 1905, 1917, 1923, 1949, 1950, 1956, 1957, 1957, 1961, 1985, 1988, 1988, 1990, 1991, 1999, 1999, 2058, 2060, 2074, 2077, 2078, 2080, 2096, 2102, 2110, 2133, 2137, 2141, 2147, 2150, 2232, 2260, 2266, 2267, 2275, 2277, 2279, 2283, 2283, 2295, 2296, 2313, 2324, 2338, 2338, 2343, 2348, 2361, 2361, 2373, 2388, 2411, 2416, 2424, 2447, 2457, 2457, 2458, 2459, 2459, 2462, 2484, 2504, 2505, 2511, 2513, 2514, 2515, 2523, 2526, 2532, 2559, 2571, 2581, 2609, 2635, 2636, 2638, 2660, 2661, 2675, 2678, 2690, 2709, 2725, 2735, 2736, 2742, 2751, 2752, 2780, 2804, 2812, 2813, 2849, 2850, 2851, 2852, 2854, 2858, 2881, 2884, 2912, 2955, 2972, 2977, 3011, 3044, 3049, 3069, 3087, 3110, 3111, 3119, 3131, 3138, 3145, 3157, 3162, 3170, 3178, 3183, 3187, 3202, 3203, 3204, 3214, 3226, 3228, 3287, 3314, 3356, 3357, 3368, 3375, 3390, 3410, 3413, 3433, 3457, 3458, 3460, 3461, 3466, 3479, 3500, 3502, 3509, 3529, 3530, 3544, 3550, 3551, 3556, 3556, 3583, 3586, 3607, 3638, 3639
 Adam 82, 92, 837, 1684, 2268, 2386, 2392, 2394; Ade 1242, 1686
 Adchimelech 383
 (addisco) addiscit 3105-3106; addiscere 1405, 1406
 (addo) addimus 1305; addidit 1302; additur 247; adduntur 1530
 (adduco) adducet 1100; adduxistis 2979-2980
 (adhereo) adhererunt 845
 adhuc 2073
 (adiectivus) adiectivum 222-223
 (adiuvo) adiuvisi 3071-3072
 (administro) administrare 1943
 (admitto) admittit 1209; admittitis 2339; admittes 1909; admittet 1907-1908; admiserit 3394-3395; admisistis 588; admittitur 885
 (adnecto) annexum 1515
 (adoptio) adoptionis 3039
 adoro 1573; adoramus 1356, 1357, 1358, 1360; adorete 1578; adorant 2723; adoravit 1564, 1565, 1569; adorabis 2722-2723; adorare 1570; adorari 827, 1568, 1572, 3310; adoretur 853
 aduentus 893
 aduerbium 207, 212
 aduersitas 1060
 aduersus 89, 1763, 2858; aduerso 1200; aduersam 2027
 (adultus) adultis 3351
 (adventus) adventu 2424
 (adverso) aduersatur 829
 aduersum 1715, 2007
 aduersus 652, 2857, 2983
 (adverto) aduertunt 3134-3135
 advlterium 1811
 (advocatio) advocaciones 1740
 (advocatus) advocatos 1734 advocatis 1739
 (aedifico) hedificant 400; hedifficavit 3637; hedifficabo 651

- (aegrotus) egrotum 2275
(aegrus) egros 910
(aequalis) equale 366; equali 3604; equallem 2265, 2267-2268, 3557; equales 1636, 3555
(aequalitas) equalitas 3461; equalitatem 3452, 3458; equalite 1849-1850
(aeque) eque 1170
(aequitas) equitas 1696-1697
(aër) aère 1018
(aestas) estas 682
(aestuo) estuatus 3360
(aetas) etatem 3170; etate 2289
(aeternitas) eternitatis 2170
(aeternus) eternus 3218; eterna 1220, 1844, 3492; eternum 33, 1478, 1840-1841, 1847, 1904, 2073, 2152; eterni 1792, 1829, 2326; eterne 1253, 1257, 1879, 2165, 3187; eternam 32, 493, 1394, 1526, 1845, 2689, 2693, 2694, 3461, 3461; eternis 3493, 3514
(affecto) affectat 2851; affectabant 3418; affectabit 760
(affero) afferte 3229
affirmative 2715
(affirmativus) affirmativa 2716
afflictio 2765, 2846, 2860, 3343, 3647; afflictionem 239, 2178; afflictionem 232
(afflictuosus) afflictuosa 2847
(affligo) affligere 258, 2859; affligitur 379
ager 3, 4, 7, 8, 9, 14, 73, 76, 77, 82, 102, 1649; agri 10, 70; agro 16, 42, 74, 89, 99 1646; agrum 80, 97, 196;
(agravo) agravat 567, 2855
(aggredior) agreditur 220
agnus 2923; agni 647, 648; agno 2898
(ago) agunt 251; egit 401, 404, 1732; agere 201, 406-407, 1547; agite 2408, 2960, 3539, 3652; agam 1546; egerit 3190; egisset 399
agonia 121, 123
(agrestis) agrestes 1045, 3541; agrestibus 3561
(aio) ait 1296, 3642
(ala) alarum 3145; alis 3135; alas 3136, 3147, 3144
alapa 3273
(albus) alba 3481
Alexandria 2665
alibi 557, 578, 2345
(alienus) alieni 193
(alimentum) alimenta 3510
alioquin 2871
aliqua 421
aliquando 390-391
aliquis 57, 597, 1136-1137, 1188, 2295, 2296, 2268; aliqua 601, 763, 1354, 1806, 1969, 2223, 2230, 2558, 2591-2592; aliquod 160-161, 599, 2565; aliquid 172, 949, 1142, 1674, 2684, 3053, 3079, 3455; alicui 141, 938, 1820; aliquem 1331, 3015, 3143; aliquam 2877-2878, 3127, 3356, 3528; aliquo 571-572, 763, 1093, 1145, 1948, 2554; aliqui 18, 272, 866, 868, 879, 1053, 1071, 1072, 1096-1097, 1162-1163, 2308, 2523, 2532, 2665, 2723, 3082, 3256; alique 341, 510, 1264, 1331, 1336, 2111, 2113, 3440, 3524;
aliquociens 1076
aliter 380, 763, 1018, 2528, 2551, 3238
alius 365, 368, 3097, 3099, 3101; alia 134, 358, 486, 583, 747, 1162, 1232, 1439, 1455, 1609, 1640, 1935, 1958, 1964, 2037, 2059, 2216, 2316, 2592, 2678, 2715, 2721, 2964, 3002, 3144, 3220, 3260, 3281, 3387, 3419, 3426, 3588; aliud 900, 1699, 2897, 3039; alio 730, 843, 862, 1972, 3575; alium 614, 638, 670, 691, 790, 1744, 2263, 2423, 3357; alia 358; aliam 2453, 2453, 3040, 3124; alii 753, 793, 798, 870, 1268, 1794, 1800, 2075, 2539, 3079, 3085, 3090, 3533; alie 511, 1338, 1340, 1343, 1636; aliorum 1767; alios 746, 1126, 1342; aliis 113, 377, 603, 605, 688, 797, 804, 1116, 1166, 1344, 1386, 1402, 1515, 1759, 1769, 1770, 1838, 1867, 2054, 2352, 2357, 2363, 2365, 2402, 2433, 2504, 2512, 2629, 2728, 2801, 2821, 2901, 2966, 3061, 3331, 3384, 3466, 3480, 3550, 3590
Alquiba 3083-3084
altare 1681, 2775, 2776, 2802, 2806, 2816, 2830, 2882, 2906, 2919; altaris 27, 1479, 1480, 1488, 1489, 1566, 2534, 2538-2539, 3298; altari 2364, 2828
alte 1519, 1592, 1634, 1867
alter 83, 743, 745, 753, 1461, 1960, 2135, 3104, 3108, 3109, 3111, 3124, 3275, 3276, 3292, 3412, 3413, 3481, 3640; alterius 190; alteri 379, 726, 2555, 3162; alterum 699, 3289; altero 3575
Altissimus 1795; Altissimi 946, 1471, 1472-1473, 1504; Altissimum 3484, 3485
altus 2886; alta 565, 1354, 2250, 2448, 2853, 3000, 3034, 3327, 3328; alto 3294; altum 562, 563, 1025, 2451,

- 2850; altior 1539; alcior 778; altiores 783
 (alvus) aluo 1277
 (amaritudo) amaritudinis 181
 (amarus) amara 2247, 2371
 ambo 3275, 3569
 Ambrosius 936, 2835
 (ambulatorium) ambulatorio 2500
 (ambulo) ambulabat 2486, 2499-2500, 3175; ambulavit 2446; ambulate 2636; ambulemus 2446-2447
 Amen 495, 811, 972, 1220, 1306, 1395, 1402, 1580, 1693, 1693, 1771, 2117, 2930, 3267, 3519
 amens 2869
 amica 1325
 amicitia 723, 1182; amicitia 757; amicitie 719, 758, 759; amicitiam 763, 1170
 amicus 84, 727, 1143, 1150, 1170, 1951, 3007, 3010; amici 1106, 1107, 1949, 1964; amicum 722-723, 1136, 1137, 1161, 1168-1169, 1218, 1938, 1955; amicorum 1948, 1977; amicos 1946, 1962, 3529;
 (amissio) amissionis 1113
 (amitto) amisit 2783
 amodo 358, 2799, 2800
 amor 2016, 2890; amore 380, 599-600, 729, 885, 3570;
 (amoro) amoratus 1324
 (amoveo) amovebunt 1026
 amplius 3578, 3580, 3592
 an 396, 2423
 ancilla 1276, 1554, 1555, 1562, 1937, 3304, 3307; ancillam 2685-2686
 (angelicus) angelica 1416; angelice 1260; angelicam 1226, 1543, 2737
 angelus 1266, 1279, 1282, 1289, 1291, 1292, 1295, 1296, 1297, 1302, 1423, 1433-1434, 1503, 1503, 1507, 1516, 1565, 2003, 2267, 3292; angellus 1130; angeli 511, 1286, 1654, 1988, 1989, 2148, 2177, 3067, 3158, 3318; angelo 1500; angelum 244, 416, 1245, 1282, 2414, 3289; angelorum 836, 2176, 3316; angelos 34, 1264, 1281, 1543, 2421, 2452-2453, 3066; angelis 514-515, 1366, 2453, 2518;
 (angulus) angulos 864
 anima 32, 124, 132, 145, 320, 321, 328, 512-513, 519, 548, 560, 564, 568, 603, 672, 767, 785, 1020, 1024, 1058, 1061, 1062, 1064, 1073, 1076, 1103, 1128-1129, 1154, 1155, 1156, 1158, 1159, 1616, 1617, 1618, 1619, 1623, 1624, 1624-1625, 1682, 1684, 1686, 1714, 1716, 1934, 1956, 1970, 1971, 1973, 1976, 1989, 1991, 1992, 1993, 1994, 1997, 1998-1999, 2000, 2020, 2102, 2123, 2123, 2124, 2128, 2154, 2254, 2306, 2314, 2316, 2317, 2320, 2323, 2323, 2324, 2325, 2335, 2410, 2411, 2432, 2445, 2847, 2851, 2853, 2995, 3025, 3028, 3029, 3030, 3035, 3040, 3052, 3065-3066, 3066, 3148, 3150, 3153, 3181, 3222, 3229, 3337, 3389, 3390, 3429, 3431, 3498, 3502, 3504, 3968; animam 259, 514, 518, 521, 524, 567, 625, 787, 787-788, 1012, 1021, 1023, 1027, 1030, 1062, 1108, 1130, 1144, 1153, 1157, 1606, 2000, 2048, 2058, 2069, 2311, 2588, 2590, 2599, 2792, 2849, 2855, 3027, 3068, 3069, 3181, 3264, 3266-3267, 3495, 3504, 3516; anime 37, 38, 39, 113, 145, 472, 553, 565, 596, 609, 624, 626, 1073, 1116, 1128, 1130-1131, 1161, 1313, 1386, 1630, 1934-1935, 1951, 1969, 1982, 2006, 2011-2012, 2099, 2138-2139, 2313, 2318, 2322, 2337, 3035, 3042, 3054, 3151, 3263, 3385, 3424; animarum 1809, 2208-2209; animas 254, 2412; animabus 242-243, 1751, 2052, 2282, 2449-2450;
 animal 1156, 2775; animalis 1156; animali 1157; animalia 512, 692, 714, 1045-1046, 1046, 3365; animalibus 515-516, 2453, 2454, 3561
 (annuntiatio) annunciacionis 1221: annuntiatione 1224-1225
 (annuntio) annuncia 2357; annuntia[ue]rat 2346; annunciabitis 2924-2925
 (annus) annum 301, 958-959, 1406, 1523, 1846; anni 879, 1114, 1419, 1530, 3075, 3077, 3567; anno 1670, 2496; annorum 2289; annos 288, 722, 947, 958, 1550, 1752, 2287, 2352, 2967-2968, 3162, 3163; annis 2290, 3632
 Anselmus 2884
 ante 130, 131, 413, 967, 971, 1567, 1893, 2164, 2352, 2748, 3248, 3249, 3294
 antemurale 2999
 antequam 224, 772-773, 878, 1066, 1670-1671, 1673, 2030, 2967, 3212, 3250
 anthiochenus 2492; anthiochenum 2490
 anti 847
 Antichristus 824, 842, 844, 846, 851-852, 855, 880, 889, 891, 898, 909, 919, 937,

- 943, 945, 948, 952-953, 965; Antichristi 820, 882, 922, 927, 937, 950, 3281-3282; Antichristum 854, 969; Antichristo 817, 863, 871
- Antiochus 1173
- antiphona 2458
- antiquitas 2102, 2773, 2866, 2896
- (antiquus) antiquo 1370; antiquum 41
- aparencia 2038
- (aperio) aperuit 174, 188; aperi 1689, 2912; aperiamus 171, 174, 372, 373; aperitur 3315; apperuntur 3301; aperiebantur 1390-1391; aperietur 1392, 2153-2154; aperientur 2613; aperta 1376; aperte 2215, 2241; apertas 170; apperienti 3312, 3313;
- (apertio) apercione 133, 187
- Apocalypsis 153, 647, 866, 895, 901, 948, 1675, 2175, 3052, 3288
- apostata 799
- (apostolicus) apostolica 3212, 3509; apostolicam 2191, 3211, 3219, 3223, 3518
- apostolus 202-203, 892, 3514; apostoli 1486, 3050, 3292; apostolorum 2784, 3453; apostolis 3242; apostolos 913
- apparentia 2011
- (appareo) apparet 1634, 2929; aparui 3186; apparuit 702, 1064, 3370; apparebit 896;
- (appello) appellauit 87; appellabit 3087
- (appendix) apendatibus 894
- (apporto) apporment 863
- (apprehendo) apprehendit 1543-1544, 2421, 2422; apprehendet 991, 992
- (appretio) appreciate 673
- (appropinquo) appropinquauit 785; appropinquabit 2408-2409, 2960, 3539; appropinquet 225; appropinquante 3553
- (approprio) appropriare 673
- (approximatio) approximatione 1365
- (approximo) approximantes 1047
- (apto) aptare 2494
- apud 1033, 1222, 1228, 1236, 1257, 1263, 1297, 1548, 1552, 2814, 3220, 3483, 3484, 3485
- aqua 81, 189, 192, 393, 1066, 1167, 1688, 1694, 2625, 3264, 3268, 3349, 3369; aquam 1167, 2299, 2536, 2536, 3250, 3255; aquas 3230, 3234, 3248, 3249, 3250, 3254, 3257, 3264, 3265; aquis 3259
- aratrum 1892-1893, 1896; aratro 2340
- arbitrium 1634; arbitrio 3496
- (arbitror) arbitratu 2264-2265, 2268
- arbor 1381-1382, 1383, 1383; arboris 1385; arbores 3327, 3377
- archa 663; archam 374
- archangelus 1499; archangeli 1229, 2179; archangelos 34
- (arcte) arctius 427
- (arcus) arcum 1047
- (ardeo) ardentis 2194, 2195
- ardor 3348; ardorem 3347
- arena
- argentum 861, 1755; argenti 874
- argumentum 939, 2709; argumento 936; argumenta 858, 919, 920, 934, 935; argumentis 934
- (arguo) argue 2955; arguendo 528
- Aristoteles 3214
- arma 424
- armatura 877, 905, 933, 966
- (armo) armati 3546
- (aro) arare 1892
- (articulus) articulum 2434; articulo 1800, 1909, 2435; articulos 2222, 2226; articulis 2433
- artifex 213
- (ascendo) ascendi 1473; ascendisti 2450 ascendit 784, 1195, 1865, 1866, 2160, 2161, 2519; ascendite 1863, 2077; ascendunt 1048; ascendere 2078, 2448, 2851, 3546-3547; ascendam 1863-1864, 2078; ascendat 1999; ascendamus 335; ascenderet 3502; ascendentem 3289; ascendendo 2452; ascendendum 3609
- ascensio 1474-1475, 2250, 2448, 2883-2884; ascensione 912, 1475-1476, 1486
- (asina) asine 3117
- (asinarius) asinaria 1776
- (asinus) asini 3367
- aspectus 1453
- (aspergo) aspersus 140; aspersa 153
- (aspicio) aspexisti 253-254
- aspiratio 1724; aspiracio 1451
- (assequor) assequuntur 2777; assequi 3495
- (assigno) assignat 326; assignare 314
- (associo) associabunt 1953; associando 1952
- (astrologus) astrologi 2173
- atque 477
- (atrium) atrio 1576; atria 1576; atriis 2166, 2172, 2197
- (attendo) attendit 1127; attendite 186, 2869-2870; attendatis 2109; attendens 3476
- (attraho) atrahit 563, 2848
- (attribuo) attribuere 2722; attribuitur 2727

- auaritia 2113-2114, 2116; auaritiam 1838;
 auariciam 1915, 2337-2338
 auctoritas 12-13, 68, 115, 121, 134, 138,
 139-140, 149, 152, 187-188, 516, 566,
 637,669, 840, 882, 895, 940, 959, 986,
 990, 1008, 1028, 1051, 1085, 1106,
 1131, 1138, 1147, 1157, 1206, 1254,
 1314, 1315, 1346, 1367, 1393, 1452,
 1468, 1513, 1543, 1545, 1605, 1645,
 1674, 1683, 1693, 1707, 1721, 1753,
 1761, 1770, 1783, 1797, 1822, 1825,
 1832, 1838, 1847, 1885, 1897, 1913,
 1916, 1930, 1943, 1965, 1978, 1995,
 2025-2026, 2032, 2072, 2079, 2090,
 2105, 2117, 2125, 2132, 2139, 2143,
 2147, 2154-2155, 2156, 2159-2160,
 2163, 2175, 2224, 2236, 2264, 2280,
 2291, 2300, 2302, 2304, 2317, 2322,
 2350-2351, 2354, 2366, 2369, 2405,
 2421, 2423, 2429, 2445, 2460, 2461-
 2462, 2463, 2545, 2561, 2574, 2579,
 2595, 2597, 2601, 2616, 2635, 2658-
 2659, 2674, 2728, 2751, 2792-2793,
 2806-2807, 2837, 2854, 2856, 2862,
 2869, 2871, 2883, 2884, 2888, 2891,
 2915, 2923, 2927, 2955, 2956, 2971,
 2975, 2993, 2998, 3002, 3031, 3044,
 3069, 3093, 3102-3103, 3107, 3112,
 3128, 3155, 3157, 3169, 3171, 3172,
 3185, 3189, 3194, 3219, 3227, 3237,
 3261-3262, 3288, 3293, 3295, 3321,
 3324, 3332, 3340, 3344, 3353, 3369,
 3386, 3391, 3420, 3431, 3456, 3482-
 3483, 3515, 3522, 3525, 3538-3539,
 3541-3542, 3611, 3622, 3633; auctori-
 tatem 2520; auctoritate 266, 466,
 1661-1662
 (audax) audactor 3282
 (audeo) audet 949; audebant 3295; aude-
 at 1115, 3105
 (audio) audis 1715, 2007; audit 2517,
 2671; auditis 2040, 2671, 3020; au-
 diunt 2651, 2663; audiui 3340; au-
 diuisti 2027; audiuit 1194-1195, 1529;
 audiueras 2023-2024; audiet 760; au-
 dire 2669, 2969, 2984; audite 1797,
 1848; audias 2044; audiatis 2672; au-
 dierit 2529; audisset 1284; audiatur
 257; audientes 3572; auditus 391; au-
 ditum 3583; audiendum 2972; au-
 diendam 2513; audiendo 989, 2341,
 2485, 2688
 aue 978, 1289, 1300, 1311, 1316, 1323,
 1406, 1407, 1408, 1410, 1412, 1495,
 2472, 2881, 2937, 3205, 3406; ave Ave
 504, 818, 970, 1227, 1283, 1309, 1588,
 2210, 2737
 auellana 1431, 1431-1432; auellane 1438;
 avellanam 1432, 1830
 (aufero) auferet 1078-1079; auferat 1634;
 auffertur 1376; aufferebatur 2970; auf-
 feretur 3196; ablatum 3649; auferen-
 do 3019-3020
 (augeo) augebatur; 3420-3421; augendam
 2610
 (augmentatio) augmentationem 503
 Augustinus 1301-1302, 1319-1320, 1449,
 1709, 1943, 2583, 2834, 3226, 3512,
 3550, 3621, 3623-3624
 (aula) aulis 1925
 (aureus) aureis 1412, 1922
 auris 1194; aure 1428; aurium 2613;
 aurum 738, 740, 750, 861, 1754-1755, 2175,
 2958, 3038, 3513; auri 736, 874,
 aut 57, 79, 144, 367, 396, 700, 737, 763,
 950, 1017, 1319, 1518, 1574, 1663,
 1670, 1673, 1753, 1988, 1994, 2212,
 2319, 2528, 2665, 3281, 3428
 autem 372, 387, 414, 420, 430, 460, 465-
 466, 468, 472, 475, 488, 841, 912, 1032,
 1196, 1346, 1709, 1731, 1788, 1801,
 1863, 1868, 2077, 2160, 2303, 2660,
 2706, 2857, 2979, 3074, 3174, 3181,
 3196, 3551,
 autumpnus 682
 (auxilio) auxiliatus 227
 auxilium 574; auxilio 3571
 avaritia 3331; avaritiam 169
 (avarus) avari 3366;
 (aventitius) auentitie 2396
 (avis) aues 1045, 2303; aves 1046
 (aviso) aviseris 2031
 Babtista 3048, 3469, 3472; Babtiste 3525-
 3526, 3537
 baculus 453, 617; baculo 450, 452, 453,
 467
 Balaam 3117
 baptisma 3253
 baptismalis 1670; baptismali 1688
 baptismus 337-338; baptismi 3233, 3256,
 3349; baptismo 1005, 1677, 1698,
 3039, 3263, 3273, 3283, 3348; baptris-
 mum 3257, 3500;
 Baplista 2423
 (baptiso) baptisatur 3040; baptisatorum 38;
 baptizo 3235, 3244-3245, 3246-3247, 3249-
 3250; baptizatur 3260; baptizari 3049;

- baptizantes 3243; baptizatus 1673, 3049-3050, 3239, 3241, 3246, 3247; baptizati 1672, 3047, 3047-3048, 3050-3051; baptizato 43, 43-44; baptizatos 3057
- (barba) barbam 706
(Bartholomaeus) Bartholomei 944-945
Baruc 1203
Basan 177, 179
Basserii 199
(beatitudo) beatitudinem 1618-1619; beatitudine 1378
beatus 60, 62, 474, 571, 588, 915, 997, 3511; beata 1584, 2462; beatam 1378; beato 587; beati 571, 646, 649, 1660, 1713, 3462, 3467-3468, 3482, 3522; beate 1221
Beda 1024
Befage 480, 481
(bello) bellamus 3058; bellant 1799-1800; bellancia 2994;
bellum 123, 130, 131, 860, 865, 878, 880, 887, 889, 905, 919, 933, 942, 956; belli 966; bello 882, 887, 1954; bella 857, 871, 943
Belzebuc 3016
bene 173, 433, 435, 752, 910, 1028, 1299, 1351, 1688, 1802, 1915, 1953, 1955, 2023, 2083, 2523, 2554, 2620, 2621, 2627, 2803, 3018, 3063, 3092, 3147
(benedico) benedixit 402; benedicam 1211; benedicere 407; benedicetur 1029; benediceretur 1383; benedictus 1302-1303, 1304, 1380, 1387, 2522; benedicta 1284, 1301, 1369, 1377, 2920-2921; benedicti 2151, 3168
benedictio 2570; benedictionis 1257, 1262, 1525; benedictionem 1373, 2427, 2569, 2569, 3584; benedictione 404;
(beneplacitum) beneplacito 226
benignitas 1764, 2418
benignus 305; benigna 2248, 2410, 2414, 2944, 3174
Bernardus 482, 571, 573, 575, 582, 588, 1351, 1365; Bernardi 571; Bernardo 587
(bestia) bestie 2456
(Bethania) Bethaniam 2294, 2296
(Biblia) Bibliam 931-932, 932
(bibo) bibit 527; bibebat 2298-2299; bibetis 2924; biberunt 754; bibere 1065-1066; bibat 1868; bibamus 185; bibens 3542; bibendo 183, 2572;
bis 767, 2898
bladum 1046; bladi 2297; blado 1821; blada 1162
(blasphematio) blasphemationes 67
(blasphemator) blaphematores 1117
(blasphemia) blaphemia 2391, 2616, 2704, 2713, 2713, 2715, 2716, 2717, 2719, 2721, 2726; blasphemie 1601-1602, 2699; blaphemie 2713, 2715
blasphemo 2709; blasphemat 1459-1460; blasphemant 1604-1605; blasphemarunt 69; blasphemaverunt 2729; blaphemare 2680; blaphemando 3058
(blasphemus) blasphemus 1083
(bonitas) bonitatis 11, 49, 75; bonitatem 96
bonus 84, 998, 1130, 1172, 3097, 3317; bona 53, 246, 647, 860, 881, 990, 993, 1035, 1079, 1137, 1143, 1162, 1162, 1169, 1747, 1753, 1755, 1824, 1958, 1958, 1964, 2163, 2315, 2468, 2473, 2481, 2509, 2510, 2619, 2686, 2700, 2702, 2755, 2783, 2873, 3317, 3493, 3508, 3516, 3532, 3584; bonum 14, 15, 16, 42, 51, 59, 72, 81, 200, 201, 206, 209, 228, 247, 597, 604, 760, 849, 1084, 1094, 1101, 1214, 1245, 1457, 1612, 1624, 1625, 1646, 1650, 1754, 2052, 2093, 2269, 2702, 2741, 2746, 2838, 3070, 3618-3619; boni 190, 193, 1610, 1657, 1988, 2146, 2189, 3150, 3645; bone 1063, 1650, 1650, 2105, 3022, 3201; bono 2698, 2704, 2712; bonam 205, 1756, 1766, 2482, 2501, 2621; bonorum 1821-1822, 1841, 2310, 2312, 2510, 2895, 2895; bonis 85, 86, 173, 292, 596, 1000, 1057, 1058, 1069, 1078, 1091, 1103, 1397, 1747, 1758, 1831, 1842, 1980, 2105, 2156, 2617, 2747, 2820, 2821, 2821, 3168; bonos 793, 1212, 2129-2130, 3066; bonas 501
(bordo) bordonem 618, 620
(bos) boues 1893
(brachium) brachia 138; brachiorum 2010; brachiis 1364
brasa 3355
breuiter 212, 228, 2083, 3148; breuiter 879
(brevis) breui 546; breues 63; breuior 2135
breuitas) breuitatem 213, 214
(brutum) bruta 513; brutis 3561
bubulcus 1892
(bufo) bufones 2067-2068
(busta) bustis 1926
c 1496

- Cades 3378
 (cado) cadit 641, 1680, 1687; cecidi 2004;
 cadere 896; cadat 626-627; cadamus
 1484-1485; caderent 764; cadendo 764
 (calefacio) calefaceret 192
 (calidus) calida 193
 calix 487; calicem 2924; calice 1360-
 1361
 (calor) calorem 542, 668, 1558, 1640
 (calumni) calumpniantibus 1714
 (calumniose) calumpniose 2594
 (calumniosus) calumpniosa 2623-2624,
 2628-2629
 calumpnia 2637
 camera 339, 340, 1289, 1511; cameram
 1280, 1324, 2391
 camisa 1912; camisiam 1910, 1924
 campus 1002, 1894; campo 13, 54, 641,
 1013, 1020, 1044, 2259; campum 88,
 1892; campis 88
 Cananea 306, 308, 311, 312-313, 534, 535
 candela 995, 1721, 1723-1724
 canes 1016, 1026, 3366; canum 179; ca-
 nibus 1017
 (canticum) Cantica 474, 1326; Canticorum
 99, 1326
 (canto) cantat 1435, 1445, 2458, 2795,
 3472; cantamus 523
 capa 3481
 (capiro) capit 1020, 1560; capiunt 2126;
 capere 3103; capiamus 3100; caperent
 2976; capietur 1025; capi 203; capia-
 tur 1017; captus 2371, 2399; capti
 2373;
 (capiro) ceperunt 3558
 (capitosis) capitositatis 269
 (capitulum) capitulo 195, 498, 505, 814,
 877, 884, 894, 923, 931, 962, 975, 979,
 987, 1228, 1315, 1316, 1512, 1583,
 1589, 1613, 1695, 1716, 1785, 1917,
 2081, 2107, 2211, 2266, 2292, 2473,
 2489, 2733, 2738, 2845, 2933, 2938,
 3207, 3244, 3262, 3403, 3407; capitu-
 lis 2793
 capra 603; capram 2774; caprarum 158
 (capucium) capuciis 157
 caput 163, 1048, 1384, 2555; capud 1054,
 2303; capite 152, 162, 270, 1411, 1454,
 2049
 caracter 3042, 3284
 carcer 2415, 2419; carcerem 3100, 3101;
 carcere 276, 702, 1992, 2373, 2418; car-
 ceribus 277
 carentia 1691
 caritas 624, 2196, 3628; caritatis 1759,
 2195; caritatem 1396; caritate 50,
 2195
 caritativus 2622
 (carnalis) carnali 530; carnalibus 525
 (carnalitas) carnalitati 3506; carnalitates
 882
 (carnispraevium) Carnispreuii 2
 caro 379, 380, 562, 565, 960, 1936, 2848,
 2851, 2854, 2857; carnis 1932, 1935,
 2860, 3258, 3647; carni 107; carnem
 264, 1561, 1943, 1944, 2858, 2859; car-
 ne 1934; carnes 2492;
 (carta) cartam 2099
 (carus) cara 3646; carius 225
 (Caspus) Caspius 867
 castanea 1431, 1432
 castitas 624, 2682; castitatis 795, 1350,
 1512, 1517, 1518, 3475, 3479, 3505;
 castitati 3507; castitatem 1341, 1344,
 3477-3478, 3574, 3576; castitate 1342,
 3494, 3520
 castrum 3547
 castus 2615, 2622
 casus 2372, 3006; casum 664-665; casibus
 2041
 (catena) catherenam 2122, 2124-2125; ca-
 thenas 2128
 (catholicus) catholica 1461-1462, 1718-
 1719, 1720, 1725, 1726, 2655; catholi-
 ce 17, 1720, 1728; catholicam 1401,
 1727, 2231, 2362, 3280
 (cauda) caudas 602
 causa 218, 329, 1240, 1706, 1711, 2336,
 2745; causam 314, 326; causas 2941;
 causis 1191
 cautelose 3445, 3546, 3547
 (cautus) caute 2600
 (caveo) caue 2062; caueat 2357; caueant
 2552; cavete 1775, 1812; caveto 1759
 Caym 83, 84, 85, 89, 92, 94, 96, 99
 Cayphas 3075, 3114; Cayphe 3116
 cecus 324; ceci 1071, 3419; cecorum 2613;
 cecos 2605, 2984
 Cedrus 3327, 3328; cedri 3329; cedros
 3326, 3335, 3337, 3340
 (cedula) cedulis 2086
 (celebro) celebrat 1092; celebratur 2545;
 celebrabitur 2553-2554
 celestialis 878; celestialem 881
 celestis 2070; celeste 3439, 3440, 3441,
 3491, 3612; celesti 677-678, 782, 1643,
 2273; celestem 888, 2454; celestium
 917, 1469, 2836

- cella 589; cellam 587; cellis 1922
 celum 300, 303, 310, 402, 1194, 1199,
 1200, 1201, 1999, 2229, 2267, 2315,
 2851, 3312, 3313, 3315, 3390, 3502,
 3512, 3551, 3582, 3609, 3623; celi 79,
 1198, 1586, 2173, 2174, 3164, 3301,
 3624; celo 11, 34, 896, 897, 1422,
 1467, 1468, 1480, 1488, 1490, 1609,
 1634, 2668, 3198, 3206, 3223, 3398;
 celorum 13, 73, 74, 1645-1646, 2409,
 3463, 3523, 3526, 3537, 3538, 3539,
 3548; celis 1200, 2118, 2463, 2873;
 (cena) Cene 119
 (census) censum 567, 2855; censibus
 1703, 1749, 2088
 centum 551, 937, 1021, 2352, 3632
 (cera) sera 3026;
 (cerimonia) cerimonias 795; serimoniis
 3499
 certe 421
 (certitudo) certitudinem 3425
 certus 2370; certa 1591, 2246, 2343,
 2347; certum 160; certam 2365;
 ceruus 2614
 (cesso) cessat 1710; cesses 2354
 (ceterus) cetera 1902-1903, 2258, 2540; ce-
 teris 1352
 Cherubin 1539-1540, 2192
 (chorus) chori 2176; choros 3316
 (Christe eleison) Cristeleison 717
 Christeleison 654
 christianitas 871, 3373-3374, 3379; chris-
 tianitatis 3375; christianitati 1704-
 1705; christianitate 2740, 2795, 3373
 (christianus) christiana 416; Christiani 538,
 957, 1004, 1719, 2138, 2544, 2926,
 3127, 3136, 3643; christiane 1179;
 christianam 933-934; christianos 506-
 507, 847-848, 855; christianas 2998;
 christianis 846, 923, 1397;
 Christus 19, 108, 142, 196, 413, 415, 430,
 468, 621, 847, 1356-1357, 1451, 1460,
 1480, 1492, 1794, 1836, 1999, 2009,
 2079, 2286-2287, 2360, 2366, 2386,
 2439, 2446, 2588-2589, 2591, 2592,
 2593, 2594, 2595, 2598, 2607, 2610,
 2647, 2667, 2691, 2920, 3008, 3118,
 3121, 3140, 3173, 3180, 3310; Christi
 65, 125, 182, 246, 340, 453, 489, 619,
 622, 709, 901, 906, 925, 1023, 1023-
 1024, 1348, 1356, 1358, 1389-1390,
 1392, 1450, 1475, 1490, 1571, 1825,
 1826, 1950, 2095, 2214, 2217, 2219,
 2241, 2424, 2542, 2583, 2909, 2919,
 2997, 3000, 3170, 3274, 3300, 3302,
 3410, 3414, 3414, 3415, 3424, 3460,
 3595, 3643; Christo 139, 432, 435, 462,
 535, 1362, 1821, 1824, 1885, 2462,
 2681, 2724, 3044; Christum 837, 847,
 954, 1460, 1729-1730, 1886, 2222,
 2405, 2659, 2940, 2967; Christe 655
 (Chrysostomus) Crisostomus 380-381, 404-
 405
 (cibo) cibare 2902
 cibus 1935, 1936, 2544, 2638; cibi 1944;
 cibo 2543, 3093; cibum 384, 408,
 1174, 1176, 1939, 2540, 2540, 3542; ci-
 borum 2277; cibus 251, 291, 394, 530,
 755, 1862
 cilicium 2859, 3549, 3610
 (cinis) cineres 197
 circa 227
 (circuitus) circuitu 1148
 (circumcisio) circumcisionis 105; circumci-
 sione 106, 108
 (circumdo) circumdedit 3360; Circumde-
 derunt 2587, 2589
 (circumplector) circumplexi 155
 (circumspicio) circumspectis 2294
 (citharaedus) citaredorum 3340
 (citharaeo) citarentium 3340-3341
 cito 878, 880, 1009, 1120, 2083, 2083,
 3147, 3148; cicius 265
 ciuitas 1413; civitas 1630; civitatis 2175;
 civitatem 440, 2353, 2460-2461, 2945,
 3556, 3637, 3638, 3639, 3640-3641; ci-
 vitate 1857, 2353, 3293, 3542, 3642;
 civitates 3428; civitatibus 957
 (clamo) clamas 733; clamat 91; clamamus
 2459; clamabat 308; clamaui 787;
 clamaui 3290; clama 2354; clamare
 310, 644; clamemus 300, 303; clama-
 remus 310-311; clamantem 307, 732;
 clamantes 755; clamandum 311, 329
 clamor 257, 2058; clamorum 2069; cla-
 moribus 2040
 (clarificatio) clarificatio 3221; clarificatio-
 ne 3220
 (clarifico) clarificaui 3198, 3206; clarificaui
 3223; clarificavit 3218; Clarifica 3220;
 clarificabo 3198; clarificabo 3206,
 3224; clarificatur 3222, 3228-3229;
 clarificandum 3228; clarificatus 2236
 (clarus) clara 1311, 1327; claram 1310,
 1322, 3037, 3209; claras 3210; clarior
 1441
 (claudio) claudit 350, 371, 371; clauditis
 2956; claudere 360, 361; claudi 1071,

- 1076; claudens 364, 365, 365, 370; clauditur 1724; clausam 1280; 1725; clausas 169
 clavis 3303; clavis 352; clauem 3303; clauibus 168
 (clausula) clausule 1307, 1426; clavibus 351
 clemens 323
 clementia 323
 (clericus) clerici 921, 922
 cogitatio 2033, 3484; cogitatione 569, 583, 2818; cogitationes 570, 576, 1081, 1088, 2036, 2819; cogitaciones 1082; cogitationibus 1087
 cogito 581; cogitat 726, 1901, 1917-1918; cogitatis 3115; cogitant 1942; cogitabat 746, 1285, 1293, 1299; cogitabant 2962; cogitavit 1625; cogitauerunt 3003, 3021; cogitare 1200, 1300, 1888, 2079, 2081, 2819; cogitaret 3487; cogitate 2327; cogitantem 2856; cogitando 619, 1319; cogitandum 558
 (cognatus) cognata 1549
 cognitio 3645; cognitionem 3209, 3214, 3217; cognitiones 3210
 cognosco 1501, 2694; cognoscunt 2643; cognoscebant 2227; cognovi 3094; cognoscet 2255, 2306; cognoscetis 2226; cognoscere 2215, 2240-2241, 2654, 2657; cognoscat 996; cognoscitur 2649; cognoscebatur 1452; cognoscuntur 2162-2163; cognoscantur 3023-3024
 (cogor) cogamur 427
 (coinquino) coinquinatum 1675
 (colligatio) colligationes 260-261
 (colligo, -as) colligasti 276
 (colligo, -is) collegerunt 2982; colligebat 2298; colligere 2817, 2827, 2830; colligite 1648; colligi 2778; collecta 2755; collectis 2791-2792
 (collis) collibus 63
 collum 764; collo 1776
 (colo) colitis 78; colendo 1941
 color 1557
 (Colosensis) Coloscenses 2266; Coloscenses 2635; Colossenses 2462
 columpna 137
 (combuo) comburi 1783; comburendum 1649, 1655;
 (comedo) comedit 527, 2538; comedunt 1924; comedebat 2297, 2298, 3096, 3540, 3544; comederunt 754; comedere 531, 1175, 1176, 1940, 2537; comedamus 184-185; comedendum 2295-2296, 1046, 1957; comedendo 183, 2293, 2572; comesto 749;
 (comes) comites 694, 694-695, 1921
 (comestio) comestionis 406
 commater 1912
 (commendo) commendemus 423-424
 (commينو) comminabatur 149
 (committo) commictuntur 1902; comictetur 1959; (committo) commisisti 2001; committat 112; commissorum 46; commissis 1701
 (commotio) commoocio 3372
 (commoveo) commovebunt 3378; commovetur 3376
 (communico) communicaverunt 107; communicare 2926; communicemus 109-110
 communio 2917, 2918, 3651; comunio 2768
 communiter 209, 1334, 1772
 (commutatio) commutationem 2319
 (comparatio) comparacione 945; comparatione 2260
 (comparo) comparatur 515
 compassio 2915; compassionem 2383
 (compatior) compati 478
 (compingo) compegisti 1149
 (complacentia) complacentie 358; complacentiam 772
 (compleo) complacuit 3612
 (compleo) compleuit 2825, 3637; compleure 2130, 2356, 2825; complentur 1476, 1522; completus 1580; completa 1568, 2444; completum 2551; completis 1563, 3309; complenda 2903; complendo 2543
 complexio 1805
 (compositio) compositionem 510
 (comprimo) comprimis 245
 (concedo) concedat 494; concedat 2378; concedatis 2377-2378
 (conceptio) conceptionis 2646; conceptionem 1304; conceptione 831
 concilium 2939, 2948, 2951, 2994, 3080; concilio 2350, 2941, 3080, 3081; concilia 3021;
 (concupio) concipit 1438; concipies 1424, 1434; concipiet 899, 1270, 1271, 1427-1428; concepit 1436, 1549; conceperat 1303, 1428, 1430; concipiam 1502; concipi 1273; concepturi 1869; concipiendum 1421
 conclusio 2167, 2171, 3221, 3429; 631-632, 3114

- concordia 2187
 (concupinari) concubinariis 606
 (conculco) conculcauit 713, 715
 (concupiscentia) concupiscentiam 2685, 3350, 3351, 3353-3354
 (concupisco) concupiscit 2857, 2858; concupiscere 2686; concupitum 2834-2835; concupiscendam 1089
 (concurro) concurrunt 2761; concurritur 3080; concurrentis 3362, 3363
 (concutior) concussit 3371
 (condemno) condempnat 2839; condempnare 3086; condempnantur 2841; condempnando 2041; condempnatus 675, 684, 952, 1881-1882, 2789, 2790, 3157; condempnata 688-689; condempnatam 2049; condempnatum 1537; condempnati 24, 69, 675, 685, 1180, 2729
 condempnatio 657, 674
 condempsa 3396, 3397
 condicio 1667, 1717, 1732, 1745, 1763, 1778, 1788, 1804, 1814, 1834, 1840, 2221, 2232, 2531; conditio 417, 1696, 2525, 2553, 2568; conditionis 31; condicionem 1571-1572; condicione 2964; condiciones 1798, 2218, 2975; conditiones 6, 1801, 2400, 2826; conditionibus 1586, 2512, 2530; condicionibus 1344-1345
 condigne 3456
 (condignus) condigna 2761
 (condo) conditus 2637-2638
 (confero) confert 393-394
 confessio 1731, 2443, 2526, 2535, 2657, 2661, 2764, 2810, 2836, 2839, 2839, 3321, 3323, 3326-3327, 3342, 3647; confessionis 45; confessionem 47, 234, 332, 336, 340, 372, 1392-1393, 1699, 2341-2342, 2812, 2815, 2815, 2841, 3334, 3635; confessione 342, 368, 1096, 1817-1818, 1836-1837, 2098, 2104, 2107, 2121, 2529-2530, 2531, 2547, 2548, 2831, 2846, 3341
 (confessor) confessorem 146, 2813; confessore 761; confessores 1837; confessoribus 2105
 confido 1132; confidit 320, 767; confidemus 725;
 (confirmatio) confirmationis 3271, 3277; confirmationem 3294-3295; confirmatione 3273, 3285, 3307
 (confirmo) confirmat 3280; confirmare 2619; confirmandum 3287-3288; confirmatus 3275, 3275-3276, 3282, 3283, 3285; confirmata 3281; confirmati 3293
 confiteor 2526, 3253; confitetur 349, 368; confitemur 244; confitemini 3339; confitentur 2111, 2113; confitebantur 2103; confitebor 2838, 2842, 2842-2843; confiteatur 367, 1127, 2823, 2824; confiteamur 2095; confiteantur 634; confiteri 350, 2116, 2817, 2832; confiteretur 2598; confessus 573, 2527, 2529, 3323; confessa 3478; confessi 2116, 3338-3339
 (conforto) confortant 934-935; confortandum 2416
 (confringo) confringet 3337; confringentis 3326, 3335, 3339; confracti 262
 (confundo) confundantur 3071
 confusio 179
 congragare 3132
 (congratulo) congratulantur 3317-3318
 congregatio 1013-1014, 2142, 3122, 3147, 3160, 3167, 3169; congregationem 3124, 3130; congregatione 2155, 3165-3166; congregationes 3122
 (congrego) congregat 2780, 3132; congregabo 2143-2144, 3156; congregabit 865, 3171; congregauerat 1958; congregauerunt 2948; congregare 3132, 3149; congregaret 3121; congregabuntur 2142, 2155, 3148, 3158-3159, 3165; congregatum 2939-2940; congregati 1320; congregatos 3118-3119; congregatis 3167
 (congruo) congruit 410
 (coniecturale) coniecturalia 2649
 (coniugatus) coniugatorum 3602
 (coniunctio) coniunctionem 1355
 (coniunctio) coniunctionem 1357, 1358, 1359; coniunctione 2852
 (coniunctio) coniungitur 2852
 (coniux) coniugibus 1809
 conqueror 575; conqueri 2023; conquerendo 574
 conscientia 339, 348-349, 1130; conscientie 482; conscientiam 234, 331-332, 1335, 1335-1336, 3424
 (consecratio) consecrationis 1566; consecrationem 1360
 (consecro) consecrata 29; consecratam 28
 (consentio) consentire 703
 (consequor) consequitur 2549; consequutus 2778
 consequutio 3174
 (conservo) conseruat 1728; conservat 139, 521; Conserva 221, 1606; conseruate

- 1275; conservatur 520; conseruantur 3135
 consideratio 2907
 (considero) considerat 2463; considerari 3046; considerando 2820
 Consigno 3272
 consilium 574, 2983, 3083; consilio 3082-3083, 3120, 3176; consilia 3001, 3004; (consimilis) consimilibus 2054
 consolatio 647, 2108-2109; consolationem 2095; consolaciones 782
 (consolo) consolari 788; consolatus 3072
 (conspectus) conspectu 1778, 2521, 2892, 3322
 (conspicio) conspiciuerant 2597
 constat 389, 393; constet 1126; constans 599, 600
 (constituo) constituam 2106; constituti 3605
 (consuesco) consuevit 339; consuevit 2633; consueuerat 1281; consueuerat 1065; consueta 1290
 (consuetudo) consuetudinem 406, 2297; consuetudines 3496-3497
 (consugo) consurrexit 89; consurrexistis 2462;
 consummatio 1653; consummationem 1487
 consumptionem
 (contemno) contempnit 1917; contempnit 455; contempnerunt 69, 2728; contempnatis 1770, 1775; contempnitur 800; contemptum 2333; contempnendo 791
 (contemplatio) contemplacione 1279, 1272, 1621
 (contemplo) contemplatur 392
 (contero) conteret 946; conteritur 367, 368; conteratur 3620; constrictum 2794
 (contineo) continet 1718, 2470, 2935; continet 3232; continere 3237; continetur 240; continens 991, 992; continenti 1603; contentus 827; contentis 2888
 continuacio 1841
 continue 669
 continuo 188; continuando 1848
 contra 109, 126, 141, 156, 169, 182, 189, 337, 338, 541, 542, 543, 593, 594, 613, 638, 670, 694, 695, 696, 696, 698, 699, 701, 801, 810, 847, 847, 855, 869, 877, 888, 905, 933, 981, 1120, 1129, 1142, 1174, 1208, 1213, 1213-1214, 1234, 1235, 1382, 1384, 1484, 1706, 2009, 2028, 2037, 2115, 2358, 2378, 2379, 2387, 2389, 2823, 2833, 2835, 2940, 3058, 3058-3059, 3102, 3180-3181, 3487, 3496, 3531
 (contradico) contradicit 3626; contradicet 2041; contradicitur 3529; contradicetur 846
 contradictio 3625; contradiccio 3625
 (contradictor) contradictores 3531
 contrarie 1232, 1253, 3624
 contrarium 850, 1054, 1110, 1209, 1246-1247, 1251, 1256, 1333, 1338, 1343, 2491, 2650; contrario 1043; contraria 1609
 (contributor) contribulatus 2794
 contrictio 2441, 2442, 2762, 2772, 3342, 3621, 3645; contriccio 2769; contrictionis 181; contritionem 366, 373; contrictionem 1388, 1603, 2875, 3635; contricione 2096, 2776, 2880, 3193, 3434-3435
 (contristor) contristari 216
 (contumelia) contumelie 721; contumelias 2920
 (conturbor) conturbatus 671; conturbata 615, 623
 conuenientia 470; conuenientia 466; conuenientiam 514
 conuiuium 2532, 2534; conuiuii 1899, 1900; conuiuiu 2537; conuiuia 3009
 (conuentio) conuentiones 256
 conversatio 2285, 2463; conuersacio 2245; conuersacionem 423; conuersatione 2281
 (conuersatio) conuersationem 236
 (converso) conuersando 3560
 (converto) conuertit 1373, 2949; conuertebat 3011; conuertere 1167; conuertam 180; conuertam 177, 178; conuertimini 2133, 2158; conuertatur 3319; conuertantur 1401; conuertetur 704; conuersi 2978, 2981
 conuicium 424; conuicia 434
 (convivium) conuiuii 1902; conuivia 3092
 (convoco) conuocemus 3106
 (cooperio) cohererit 2271-2272, 3135; cohereruit 2272; cohererite 1955
 (copiosus) copiosa 3113; copiosam 1225-1226
 (coquina) coquine 1938
 (coquinarius) coquinarii 1938;
 cor 36, 192, 360, 364, 366, 371, 373, 558, 588, 685, 686, 783, 813, 819, 848, 1194, 1195, 1391, 1891, 2776, 2794, 2890;
 cordis 181, 366, 1087, 1702, 2655, 2658, 3645; corda 186, 631, 996; cor-

- de 84, 138, 189, 191, 989, 1001, 1317, 1327, 1573, 1577, 1593, 1599, 1665, 1717, 1718, 1720, 1721, 1723, 1725, 1730, 1730, 2133, 2223, 2280, 2376, 2428, 2653, 2660, 2677, 2688, 2771, 2875, 2880, 3038, 3127, 3293, 3351
- coram 132, 164, 1234, 1367, 1388, 1408, 1512-1513, 1998, 2030, 2109-2110, 2131, 2870, 2872, 3532
- (corda) cordas 3341
- cordialis 967, 1718, 1951-1952, 2889
- cordialiter 2561
- (Corinthius) Corinthios 199, 1347, 1707-1708, 1827, 2141, 2406, 2439, 2885, 2925, 2955
- (cornu) cornua 157, 602-603
- corona 154; corone 151; coronam 160, 3489; coronas 3285
- (coronatio) coronatione 151
- (corono) coronatus 152
- corporalis 1875, 1888, 2751; corporali 244, 2022; corporalem 232, 239, 515, 1882, 2025, 3586; corporales 511, 2827; corporalia 1360, 3053; corporalibus 2089
- corporaliter 2261, 2334
- corpus 95, 124, 133, 137, 388, 512, 517, 519, 520, 523, 566, 635, 660, 661, 663, 1059, 1107, 1108, 1143, 1145, 1146, 1147, 1159, 1193, 1275, 1455, 1490, 1567, 1618, 1623-1624, 1626, 1811, 1811-1812, 1939, 1974, 2061, 2272, 2325, 2325, 2364, 2413, 2539, 2542, 2542, 2579, 2855, 2919, 3028, 3034, 3066, 3300, 3301, 3505, 3505, 3507, 3516; corporis 357, 390, 472, 655, 690, 718, 718, 1020, 1116, 1358, 1359, 1384, 1392, 1703, 1743, 1969, 1969-1970, 1982-1983, 1993, 2010, 2123-2124, 2581, 3343, 3414, 3497; corpori 1936, 3153; corpore 31, 93, 121, 191, 345, 519, 520-521, 548, 623, 677, 1057, 1058, 1075, 1102, 1128, 1157, 1192, 1327, 1501, 1571, 1702, 1747, 1955, 1972-1973, 1974, 1998, 2154, 2411, 2432, 3148, 3150, 3414, 3429, 3430, 3498; corpora 1617, 1928, 1939, 1941, 2863, 3152, 3451; corporum 2310, 2312; corporibus 243
- (corrigo) corrigere 1768
- (corripio) corripimur 1709
- (corrumpo) corrumpitur 566-567, 2855, 3506; corruptum 2274; corrupta 1638
- (corruptio) corruptionem 1607, 1618, 1620; corruptione 521
- (cossorius) cossorio 2638
- costa 1686
- crapula 186
- cras 2345
- crastinum 1411
- creacio 3624; creatio 3626; creationis 2241, 3024; creatione 3031, 3629-3630; creator 827, 2260, 2307;
- creatura 561, 1362, 2013, 2463, 3260, 3347, 3387, 3459; creature 510, 511, 1294, 1364-1365, 1540, 2722, 2742; creaturam 1033, 2777; creaturarum 634, 1539, 1540, 2234-2235, 2304; creaturas 510
- credentia 2219, 2221, 3125, 3144; credentiam 2361, 3126; credentiam 3119
- credo 970, 2363, 2365, 2436, 2656, 2876; credis 938, 2000; credit 563, 1018, 3622; creditis 2602, 2642; credunt 1771; credidi 2370; credent 2986-2987, 3088; credere 2230, 2350, 2405, 2599-2600, 2677; credebant 2228; crederis 1730; crediderint 912-913; credamus 2221; credentes 25, 1181, 1870, 2401, 3044; credentium 3421; creditur 1572, 1731, 2660; credendo 2688
- credulitas 2650, 2653
- (creo) creatur 1684, 3025, 3026; creando 1684, 3025; create 2314
- (cresco) crescunt 1647; crescebat 2290-2291, 2291; crescere 1648
- crisis 2958
- crucifixus 167, 1357, 2371-2372; crucifixio 1388
- (crucio) cruciaberis 2066; crucieris 2062-2063
- crux 453, 1356; crucis 64, 466, 469, 619, 620, 1181, 1389, 3595; cruce 162, 622, 1390, 1451, 1464, 2372, 2399, 2923; crucem 25, 456, 469, 1357
- (cubitus) cubitum 1066
- culpa 1711, 1787, 3337; culpe 359, 3435
- cultor 3473
- cum 46, 49, 57, 58, 64, 89, 107, 112, 124, 149, 168, 183, 185, 201, 208, 213, 223, 240, 263, 266, 267, 274, 277, 279, 288, 299, 301, 341, 347, 350, 351, 389, 391, 392, 395, 399, 407, 432, 451, 463, 466, 471, 472, 475, 477, 494, 514, 589, 762, 763, 763, 885, 885, 923, 1091, 1098, 1156, 1179, 1284, 1366, 1442, 1464, 1482, 1572, 1641, 1642, 1709, 1742, 1756, 1757, 1911, 1991, 2026, 2036,

- 2050, 2096, 2122, 2145, 2147, 2148, 2161, 2264, 2281, 2301, 2325, 2340, 2346, 2355, 2411, 2443, 2449, 2462, 2489, 2493, 2512, 2530, 2554, 2604, 2615, 2616, 2637, 2639, 2641, 2692, 2711, 2791, 2879, 2879, 2880, 3061, 3075, 3135, 3156, 3157, 3158, 3160, 3175, 3178, 3286, 3499, 3547, 3554, 3555, 3557, 3559, 3561, 3570, 3575, 3575, 3582, 3594, 3606, 3652
- Cumque 99
(cunctus) cuncta 1100; cunctis 476
cupiditas 2687
(cupio) cupit 997; cupiunt 477; cupientes 479
curatus 1409-1410
curia 677, 2789; curie 2070
(curo) curat 2985, 3613; curant 478, 1942; curabat 2617; curabant 1862, 2969; curauerat 3614; cures 3356
(curro) currimus 680; currentis 500; currendo 2790
currus 681; curru 2791
(cursus) cursum 664, 681
(custodio) custodit 1186; custodiet 3099; custodire 771, 2805, 3477; custodite 185, 1810, 1836; custodiat 765, 1966, 2683, 3357; custodiant 1741; custodierit 440, 1206-1207; custodiendo 3581
custos 438, 439
(Cyprus) Cipro 2665
- (damnatio) dampnationem 24, 33, 1575, 2391-2392, 3043; dampnatione 2400
(damnifico) dampnificatis 1748
(damno) dampnat 567; dampnate 3036; dampnatur 3126-3127; dampnabuntur 3163; dampnaret 994; dampnaremur 2921; dampnandi 1988; dampnatus 953, 3411-3412, 3616; dampnato 2053; dampnata 1994-1995; dampnatorum 37; dampnatam 2048; dampnatos 2154; dampnatis 2052, 2071; dampnati 1604, 1612;
dampnum 1752, 1808-1809, 1955, 2549; dampni 190; dampna 2776-2777, 2777;
Daniel 872, 929, 1055, 2183, 2733; Danielem 1053
Dauid 59, 177, 309, 316, 321-322, 323, 324, 325, 383, 497, 505, 536, 538, 549, 593, 609-610, 613, 638, 670, 686, 765, 784, 786, 801, 811, 840-841, 914, 996, 1139, 1474, 1477, 1003, 1031, 1098, 1138, 1139, 1210, 1475, 1496, 1575, 1605, 1662, 1667, 1712, 1721, 2026, 2073, 2165, 2197, 2254, 2305, 2545, 2707, 2708, 2837, 2891, 3002, 3031, 3038, 3069, 3142, 3145, 3185, 3227, 3229, 3321, 3369, 3391
de 11, 14, 22, 72, 79, 80, 86, 91, 92, 158, 173, 184, 192, 202, 203, 205, 229, 270, 283, 306, 307, 345, 392, 394, 416, 432, 439, 480, 500, 516, 546, 546, 556, 561, 564, 578, 581, 586, 603, 605, 608, 611, 639, 642, 666, 684, 696, 697, 700, 742, 748, 765, 773, 777, 779, 780, 800, 816, 817, 820, 822, 827, 832, 861, 896, 897, 926, 931, 967, 976, 984, 985, 1016, 1019, 1020, 1043, 1048, 1065, 1067, 1083, 1085, 1087, 1090, 1091, 1094, 1095, 1096, 1116, 1117, 1141, 1166, 1167, 1168, 1183, 1191, 1192, 1216, 1224, 1237, 1248, 1253, 1253, 1256, 1290, 1296, 1296, 1320, 1325, 1342, 1344, 1355, 1360, 1375, 1385, 1386, 1400, 1402, 1407, 1418, 1419, 1492, 1493, 1503, 1507, 1514, 1515, 1566, 1570, 1571, 1584, 1585, 1644, 1679, 1685, 1686, 1702, 1703, 1711, 1714, 1718, 1724, 1727, 1728, 1735, 1736, 1737, 1738, 1739, 1748, 1749, 1761, 1764, 1767, 1770, 1793, 1809, 1812, 1816, 1820, 1821, 1821, 1831, 1836, 1838, 1844, 1862, 1864, 1868, 1871, 1913, 1955, 1956, 1972, 1973, 1992, 2005, 2017, 2028, 2039, 2052, 2053, 2076, 2087, 2087, 2089, 2090, 2094, 2104, 2116, 2132, 2151, 2156, 2159, 2182, 2186, 2199, 2204, 2207, 2219, 2238, 2243, 2251, 2273, 2276, 2277, 2292, 2299, 2313, 2316, 2324, 2344, 2347, 2352, 2353, 2353, 2357, 2363, 2365, 2377, 2388, 2402, 2424, 2441, 2443, 2470, 2480, 2488, 2494, 2497, 2514, 2537, 2538, 2556, 2574, 2581, 2603, 2606, 2610, 2617, 2618, 2620, 2621, 2626, 2629, 2638, 2639, 2654, 2655, 2656, 2663, 2664, 2665, 2666, 2668, 2669, 2697, 2704, 2704, 2712, 2712, 2716, 2719, 2728, 2731, 2741, 2747, 2798, 2801, 2802, 2811, 2819, 2821, 2847, 2887, 2897, 2898, 2899, 2931, 2935, 2935, 2945, 2947, 2954, 2988, 2989, 2991, 2992, 3006, 3011, 3014, 3017, 3018, 3019, 3060, 3061, 3096, 3099, 3120, 3124, 3151, 3154,

- 3198, 3201, 3206, 3219, 3223, 3228, 3233, 3241, 3272, 3278, 3282, 3329, 3331, 3331, 3331, 3354, 3370, 3372, 3384, 3427, 3447, 3461, 3466, 3472, 3480, 3488, 3489, 3498, 3502, 3547, 3550, 3552, 3588, 3588, 3592, 3594, 3594, 3597, 3601, 3601, 3602, 3603, 3604, 3614, 3623, 3632, 3641
- (deauratus) deaurati 2958
- debeo 3049; debes 939, 1179, 1756, 1757, 1914, 1946, 1968, 1982, 2008, 2031, 2034, 2047, 2057, 2064, 2556, 2827, 2830, 2832; debet 314, 457, 518, 549, 617, 821, 1125-1126, 1161, 1200, 1273, 1386, 1509, 1568, 1572, 1573, 1574, 1700, 1755, 1793, 1830, 1841, 1894, 1907, 1979, 1992, 2112, 2114, 2115, 2130, 2355, 2515, 2527, 2550, 2573, 2619, 2622, 2626, 2778, 2786, 2788, 2799, 2805, 2812, 2818-2819, 2825, 2829, 2847, 2868, 2922, 3237, 3271, 3310, 3323, 3393, 3394, 3396; debemus 40, 49, 230, 238, 294, 331, 334, 376, 408, 422, 445, 447, 448, 530, 538, 543, 544, 673, 976-977, 1036, 1040, 1136, 1141, 1142, 1168, 1182-1183, 1184, 1191, 1204, 1217, 1226, 1299, 1484, 1570, 1874, 1880, 1888, 1894-1895, 1903, 1906, 1995, 1997, 2081, 2083, 2094, 2159, 2230, 2233, 2275-2276, 2308, 2425-2426, 2427-2428, 2440, 2451, 2457, 2504, 2601, 2858, 2898, 2902, 2910, 3183, 3548; debetis 1802, 1807, 1829, 2341, 2511, 2526, 2537, 2560, 2565, 2639, 2879, 3287; debent 788, 1524, 1586, 1783, 1786, 1791, 1796, 1798, 1801, 2215, 2240, 2532, 2926, 3477, 3585; debebat 1535, 3118, 3615, 3616; debebant 2261; debuit 108; debeamus 2350, 2600; debitum 2576; debito 224; debita 278, 280; debitorum 3648; debitis 2620
- (debilis) debiles 2985
- (debitor) debitores 255, 281
- (decedo) decesserunt 2139; descedit 1676; descidunt 1671; desciderit 2528
- decem 722, 867, 1531, 1532, 1538, 1538, 1542, 1736, 2677, 2832, 2833, 3162, 3234-3235, 3238
- decessus 1064
- decet 2717
- decima 1814, 2686; decimo 1541, 2469, 3649; decimum 1523, 2047; decimas 1748
- (decipio) decipit 1804; decipies 1813; decipiet 765; decipiat 727; decepta 1246, 1248, 1250
- declaracio 2773; declaratio 2664; declarationem 3005; declaratione 6, 1230, 1594, 1856, 2213, 3208, 3208;
- (declaro) declarat 852; declarare 1035, 2760, 2951; declaremus 3448; declaratur 1509 declaratum 1658, 2758; declaratam 2237
- declinatio 3005, 3021
- (declino) declina 221; declinauerunt 3003; declinare 3623
- (decollo) decollaretur 954
- (decretalista) decretaliste 921
- (decurro) decurrentis 122
- (decursus) decursum 492
- (dedicatio) dedicatione 2497
- (deduco) deductus 1031, 1778
- (defaedo) deffedat 2442
- (defensio) deffencio 2479, 2691; deffendit 1047, 2493; deffendat 1027
- (defensores) deffensores 1965
- deffectus 592, 608-609, 719, 757, 759, 1345, 1371, 2505-2506; defectum 1331; deffectum 573, 592, 768, 1076; deffectu 766; deffectuum 2202; deffectibus 3597
- deffunctus 1140; deffuncti 1012, 1414, 1901
- (deficio) deficit 1438; defficit 1093, 1933; defficiunt 1337, 1920; defficiebat 86; defficiet 2201; defficere 135, 663, 669; defficerentur 749
- (deformatas) deformitatem 2061
- (defraudo) defraudabimus 725; defraudemus 1744
- (defunctio) deffunctionis 1029
- deinde 47, 728, 747-748, 754, 1958, 2027, 2387, 3593
- delectationes 476, 2820
- (delecto) delectatur 395; delectabatur 484; delectetur 394; delectentur 1928
- (deleo) delebitur 3044; deleri 3064
- (delibero) deliberat 458; deliberauit 1625; deliberatam 2049
- (delicatus) delicata 1924
- delicia 1943; delicias 318
- (delictum) delicta 634; delictorum 3342
- (demergo) demergatur 1776
- (demon) demoni 362; demones 132, 251-252, 863, 875, 1022, 2059; demonibus 426, 1025, 2049;
- demoniacus 361

- demonium 346, 347, 348, 375, 433, 434, 441, 442, 3019, 3020, 3543; demonio 309, 326, 327, 537; demoniorum 1028, 2040, 2069, 2070-2071, 3016; demonia 133, 345, 911;
- (demonstro) demonstrat 2475; demonstrasti 3094; demonstrare 236, 422; demonstrativum 208
- denique 449
- (dens) dentium 2043
- (denuntio) denuntiando 2347
- (depono) Deponentes 1741
- (depraedo) depredat 727; depredare 2684; depredamur 2387-2388; depredando 691
- (deprimo) deprimis 277, 278; depremit 2855; deprime 276; deprimentes 261
- (deputo) deputatum 202
- (derido) deridetur 796; derriduntur 1769
- (descendo) descendit 566, 611, 1019, 1465-1466, 1467, 1532, 1538, 1542, 1544, 1555, 2258, 2411, 2419, 2420; descendimus 3551; descendunt 3162, 3260; descendebat 85-86; descendere 2263, 2273; descendat 1999, 2570-2571; descenderet 2258-2259, 2416; descenderetis 2110; descenderit 1532; descendentes 2393-2394
- descensio 2248, 2414; descensio 2414
- descensus 1464; descensu 1535
- (desero) deserta 3185, 3187-3188, 3370; deserti 3377; deserto 369, 3364, 3553, 3560, 3607; desertum 2932, 2938, 2945, 3183, 3184, 3184, 3362, 3363-3364, 3364, 3368, 3371, 3376, 3378
- (deservio) deseruire 1845
- desiderium 97; desiderii 117
- (desidero) desiderat 824; desiderant 478
- (desino) desinam 1582, 1589, 1591, 1593, 1658
- (despectio) despectione 803, 808-809
- desperatio 355
- (despero) desperet 2094
- (despicio) despicit 790; despiciunt 791, 792, 793; despicias 2794-2795; despiciet 1929; despexeris 264; despiciere 2428; despiciendo 1342 despicitur 796-797;
- (desponso) desponsata 1243
- (destruo) destruat 1782; destructus 1398
- desuper 2775, 2792, 2958
- (detego) detectum 868; detecti 870
- deterius 382
- (detractor) detractores 3366-3367
- detrimentum 2319
- deuocio 2476, 2483; deuocionem 2483
- deuote 537, 1092, 1288, 1587, 1642, 1651, 1768, 2179, 2201, 2508, 2517-2518, 2519, 2529, 2736
- deuotio 905, 2576; devotioni 3596; deuotionem 888, 1331-1332, 1334, 2502, 2578, 2627; deuotione 934, 1862, 1865, 3501, 3564
- deuotus 1063; deuota 760, 3409, 3610-1511; deuotum 849; deuotam 507; deuotis 762, 3590
- Deus 20, 21, 29, 70, 72, 113, 124, 145, 147, 170, 173, 226, 300, 304, 307, 319, 345, 400, 418, 428, 473, 483, 516, 579, 676, 679, 686, 712, 715, 766, 808, 827, 829, 841, 843, 844, 845, 863, 875, 930, 981, 983, 1055, 1056, 1057, 1060, 1062, 1069, 1078, 1088, 1096, 1110, 1123, 1146, 1150, 1153, 1154, 1160, 1164, 1168, 1195, 1225, 1242, 1246, 1420, 1432, 1479, 1545, 1551, 1574, 1634, 1682, 1704, 1842, 1884, 2078, 2262, 2270, 2274, 2307, 2358, 2395, 2450, 2517, 2609, 2610, 2612, 2692, 2694, 2706, 2708, 2711, 2720, 2787, 2794, 2908, 2909, 2913, 2922, 3027, 3162, 3178, 3203, 3214, 3218, 3242, 3265, 3265, 3310, 3311, 3316, 3383, 3631; Dei 15, 59, 68, 84, 115, 165, 166, 348, 429, 463, 524, 599, 830, 838, 840, 941, 977, 1035, 1036, 1103, 1111, 1115, 1117, 1154, 1170, 1174, 1207, 1224, 1278, 1289, 1341, 1365, 1422, 1422, 1436, 1437, 1441, 1464, 1505, 1538, 1542, 1555, 1564, 1565, 1565, 1571, 1682, 1686, 1695, 1706, 1774, 1782, 1823, 1824, 1826, 1934, 1963, 2029, 2045, 2069, 2101, 2193, 2195, 2264, 2322, 2324, 2369, 2386, 2387, 2389, 2395, 2427, 2443, 2485, 2490, 2550, 2570, 2573, 2575, 2606, 2636, 2671, 2672, 2676, 2688, 2722, 2735, 2779, 2790, 2804, 2805, 2806, 2834, 2835, 2836, 2844, 2863, 2890, 2908, 2957, 2960, 2961, 3031, 3036, 3037, 3057, 3058, 3119, 3189, 3269, 3290, 3291, 3292, 3295, 3302, 3324, 3331, 3335, 3339, 3376, 3388, 3405, 3406, 3423, 3432, 3451, 3486, 3603, 3624, 3634; Deo 113, 132, 253, 280, 494, 500, 811, 1130, 1144, 1343, 1464, 1517, 1519, 1520, 1522, 1768, 1799, 1806, 1845, 1846, 2039, 2089, 2110, 2131, 2219,

- 2228, 2234, 2268, 2313, 2396, 2466, 2518, 2522, 2559, 2574, 2574, 2656, 2669, 2669, 2670, 2671, 2678, 2711, 2716, 2719, 2721, 2741, 2742, 2747, 2750, 2769, 2772, 2793, 2840, 2861, 2864, 2877, 2880, 2882, 2890, 2906, 2928, 3017, 3324, 3432, 3504, 3505, 3554, 3555; Deum 143, 490, 556, 559, 981, 990, 1028, 1040, 1136, 1142, 1161, 1169, 1183, 1184, 1190, 1191, 1204, 1213, 1217, 1234, 1235, 1257, 1263, 1428, 1552, 1605, 1621, 1789, 1801, 2002, 2048, 2201, 2227, 2358, 2366, 2369, 2391, 2430, 2514, 2656, 2677, 2679, 2680, 2705, 2722, 2725, 2824, 2848, 2884, 2912, 3058, 3216, 3437, 3483, 3487, 3596. 3606; dii 832, 2269, 2707, 2708, 2710; deorum 841, 2706; deos 841, 2706
- (Deuteronomium) Deuteronomi 1833; Deuteronomii 2575, 3325
- (devinco) devincent 932
- (devoro) deuorentur 1929
- devotio 521; devotionis 2757
- (devotiosus) deuociosa 2766, 2874
- (devotus) devotam 2516; devoti 2181
- dextera 1455; dextra 476; dextri 2010; dextre 3614; dexteram 1988, 2147, 2150-2151, 3410, 3413; dextram 172; dextris 2147, 2149
- diabolus 54, 55, 66; diaboli 57. 58, 58-59 (dialogus) Dyalogorum 3314
- dico 294, 331, 376, 447, 1085, 1088, 1106, 1681, 1693, 1771, 2090, 2117, 2140, 2501, 2708, 3267, 3519, 3525; dicis 952, 2591, 2592, 2705; dicit 154, 202, 238, 258, 297, 328, 378, 380, 404, 438, 450, 472, 474, 482, 486, 546, 556, 575, 579, 582, 584, 586, 588, 648, 653, 687, 716, 734, 743, 766, 767, 775, 786, 805, 806, 807, 810-811, 830, 832, 876, 901, 913, 924, 936, 948, 951, 1024, 1072, 1120, 1129, 1133, 1183, 1185, 1210, 1281, 1286, 1289, 1301, 1320, 1423, 1427, 1429, 1451, 1481, 1486, 1566, 1567, 1615, 1628, 1648, 1716, 1759, 1827, 1930, 2052, 2053, 2120, 2134, 2143, 2199, 2200, 2323, 2547, 2563, 2625, 2693, 2694, 2695-2696, 2696, 2945, 2947, 3033, 3117, 3155, 3219, 3225, 3248, 3254, 3254, 3257, 3264, 3299, 3308, 3309, 3319, 3323, 3334, 3382, 3390, 3396, 3482, 3641; dicimus 244, 435, 804, 1311, 1395, 1402, 3018-3019; dicitis 1054, 1725, 2631, 2632, 2881; dicunt 660, 866, 879, 1097, 1577, 1715, 1815, 2007, 2173, 2523, 2592, 2713-2714, 3005, 3249, 3318, 3412, 3517, 3533, 3543, 3631; dicebat 707, 1273, 1407, 1408, 1409, 1422, 1593, 1849, 1870, 2580-2581, 2607, 2611, 2670, 2700, 2970, 2981, 3104, 3108, 3109, 3216, 3216, 3267, 3514, 3536; dicebant 2229, 2594, 2724, 2981, 3006, 3010, 3011, 3013, 3014, 3015; dixi 819, 842, 979, 1228, 2212, 2473, 2604, 2707, 3207, 3254; dixit 24, 90, 96, 177, 705, 708, 737, 741, 751, 1302, 1304, 1365, 1433, 1473, 1503, 1527, 1528, 1553, 1555, 1862, 1868, 2075, 2367, 2369, 2589, 2700, 2708, 2993, 3048, 3078, 3083, 3097, 3099, 3101, 3111, 3304, 3567, 3578, 3581, 3587, 3603, 3616; diximus 433; dixistis 2698; dixerunt 733, 739, 2075, 2642, 2703, 2948, 2979, 3079, 3082, 3085-3086, 3090, 3554-3555, 3566, 3572, 3580, 3605; dicet 113, 725-726, 1072, 1370, 1735, 2006, 2011, 2020, 2022, 2099, 2150, 2152, 2538, 3168; dicent 1378, 1683, 1954, 3397, 3398; dic 2591; dicere 4, 123, 281, 334, 382, 427, 449, 451-452, 517, 569-570, 582, 868, 939, 980, 1142, 1235, 1236, 1316, 1378, 1448, 1573, 1675-1676, 1688, 2098, 2114, 2115, 2362, 2435, 2436, 2456, 2465, 2520, 2523, 2560, 2576, 2595, 2669, 2716, 2812, 2814, 2878, 2880, 3359, 3393, 3482; dicam 2603; dicas 3633; dicat 954-955, 955, 2320, 3128-3129; dicamus 3406; dicatis 970, 1727, 2633, 2703; diceret 363, 937-938, 993, 1145, 2360, 2375, 2380, 2382, 2717, 2720, 3244, 3481; diceretis 3246; dicerent 1163; dixisset 2594, 2596, 3467; dixissent 432, 1321; dixisse 383; dicens 308, 325, 363, 416, 536, 702-703, 1064, 1294, 1389, 1591, 2127, 2570, 3145, 3198, 3206, 3223, 3242, 3306, 3433, 3537; dicentem 3271; dicentes 504, 539, 869, 1385, 1587-1588, 2472, 2588, 2590, 2718, 2737, 2937, 3008, 3016, 3545, 3558; dicentibus 797; dictum 396, 1230, 2834, 3249, 3434; dicti 728; dicto 700, 1555; dictu 654; dicta 3409; dictas 3055; dictis 1503, 3300; dicitur 76, 77, 82, 95, 208, 209, 213, 227-228, 239,

- 266, 278, 288, 307, 312, 361, 398, 401, 412, 422, 431-432, 462, 467, 471, 480, 485, 829, 835, 846, 902, 1309, 1590, 2134, 2135, 2495, 2548, 2655, 2711, 3014, 3191, 3364, 3464; dicuntur 446, 1794, 2710, 2715, 2887, 2964; dicebatur 2997; dicitur 284, 951, 2097; dici 246, 340, 1216, 1656, 3055; diceretur 666, 2347, 2359; dicendum 297; dicendo 87, 128, 316, 573-574, 585, 593, 818, 978, 1227, 1283, 1325, 1460, 1500, 1667, 1810, 2000, 2113, 2210, 2238, 2656, 2831, 2912, 3205, 3233, 3235, 3470, 3556
- dies 105, 240, 242, 246, 273, 284, 291, 526, 527, 531, 773, 960, 1212, 1858, 1858, 1859, 1874, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1889, 1891, 1897, 2035, 2077, 2082, 2082, 2132, 2134, 2135, 2157, 2157, 2160, 2165, 2166, 2167, 2169, 2169, 2170, 2196, 2198, 2200, 2200, 2201, 2413, 2417, 2439, 2441, 2443, 2444, 3374; diei 131, 2470, 2474, 2939; diem 257, 258, 259, 273, 771, 1105, 1751, 1863, 1864, 1880, 1888, 1896, 1903, 2074, 2077, 2079, 2083, 2161, 2162, 2168, 2171, 2338, 2393, 3455, 3578; die 2, 105, 227, 243, 254, 269, 277, 291, 485, 531, 713, 716, 787, 969, 972, 1029, 1086, 1118, 1269, 1622, 1670, 1727, 1853, 1861, 1864, 1866, 1867, 1871, 1871, 1883, 1920, 1921, 1929, 1933, 1935, 1947, 1949, 1951, 1952, 2076, 2085, 2088, 2092, 2109, 2132, 2136, 2160, 2199, 2199, 2339, 2340, 2437, 2440, 2498, 2503, 2504, 2564, 2566, 2567, 2680, 3091, 3147, 3148, 3153, 3163, 3410, 3507; diebus 289, 290, 924, 1178, 1487, 1860, 2449, 2511, 3525, 3536, 3583
- dieta 2677, 2678-2679, 2680, 2681, 2682, 2682, 2683, 2684, 2685, 2686; diete 2677, 3643-4644
- (difamatio) diffamazione 1083-1084
- (difamo) diffamasti 1756; diffamare 2684; diffamando 1753; diffamatus 2814
- differentia 1628
- difficultas 2433
- diffinitio 2943, 3119, 2150, 3073, 3073; diffinitionem 3078-3079, 3120
- (difinitivus) diffinitiva 3180; diffinitivam 3187
- (digitus) digiti 388; digito 903
- digne 1768
- dignitas 1354, 1364, 3077; dignitatem 1355, 1356, 1359 dignitate 3078
- (dignus) digna 1277, 1360, 1422; dignum 1457, 3074; dignior 2003; dignissima 1532
- (diudico) diiudicat 84, 2606-2607; diiudicaremus 1708
- (dilato) dilatato 1577
- dilectio 877-878; dilectionem 881
- diligentia 3287; diligencia 1091
- (diligo) diligit 1762; diligit 180, 723, 884, 1211-1212; diligunt 693; diligere 1161, 1168, 883; diligam 3391; diliges 1761; diligamus 194; diliguntur 484; diligens 2484; diligentes 130, 729; diligentibus 1195; dilectus 884; dilecta 2165;
- diluuium 2352
- dimidium 947, 947-948, 958
- (dimitto) dimictit 598; dimictimus 2986; dimictunt 3509; dimisit 293; dimictet 604-605, 607; dimictent 1947, 1954; dimictere 606, 609, 1971; dimittere 283; dimitte 261; dimittamus 67-68; dimictatis 58, 161; dimiserit 1207; dimititur 3649; dimictitur 1974-1975, 1975; dimitti 280; dimictendi 601-602
- (dirigo) dirigatur 2520, 2891
- (discedo) discedit 1970; discedent 924; discedere 2807; discedite 2152, 2280
- (discepto) disceptabo 2144, 3156
- disciplina 2868; disciplinam 1773, 2860
- (disciplino) disciplinantibus 648
- (discipo) discipentur 2450
- discipulus 2219; discipuli 889, 920, 922, 937, 2211, 2214, 2217, 2223-2224, 2224-2225, 2225-2226, 2237, 2238, 2241, 2252, 2295, 2465, 2616; discipulorum 419; discipulis 411, 412, 2301, 2449, 3175, 3178; discipulos 414, 913
- (discordia) discordie 1961
- discrecio 2628; discretio 2585, 2635; discretionis 2637; discretione 2639;
- discreta 2861; discretam 2623; discreti 2586
- (discumbo) discumbentibus 399, 411
- (dispensatio) dispensatione 1831; dispensationem 1516-1517
- (dispensator) dispensatores 1823, 1826, 1828-1829
- (dispenso) dispensare 1518, 1824
- (dispenso) dispensavit 1519
- (disperdo) dispersi 3123

- displacentia 141, 190, 193; displicentiam 46, 636, 2798
 (displiceo) displicet 1520; displicens 112-113
 (disputo) disputare 922
 (disrumpto) disrumpe 262
 (dissensio) discenciones 66
 (dissolvo) dissolue 260, 275
 distantia 3252
 distinctio 2477; distinctiones 3055
 (distinguo) distingunt 3033; distinctas 3028; distincte 2561
 (distribuo) distribuit 399, 411, 412, 413-414; distribuendo 1824;
 diues 420, 1185; divitem 383; divites 292-293; diuites 791, 1823; divitum 2911; diuitibus 1824
 (diversitas) diuersitatem 2051
 (diversus) diversa 409; diuerse 2067; diuersis 2051; diversis 2002, 2005
 (diverto) diuerte 1214
 (divido) diuidit 2169; diuidet 874; diuidemus 738; diuident 1654; dividamus 740; diuidens 1347; diuidendo 1958; diuisus 2965; diuisa 872; diuisi 744, 872, 3123; divisi 2966
 divinalis 1261; diuinales 2192;
 (divinatio) divinationes 56, 62-63, 1781
 (divinitas) diuinitatem 2272; divinitatem 1456; divinitate 2411, 2711
 (divinus) divina 519, 522, 898, 1418, 2727, 2734-2735, 2743-2744, 2745, 3627; diuina 1710; diuine 491; diuine 355, 1691, 2710; diuinam 2754; diuinam 348, 892; diuinum 2550; diuino 2484, 3571;
 divisio 3251; diuisiones 1346
 (divitia) divicie 1754; divicias 318, 1907; divitiis 2309
 do 2689, 2693; dat 4, 147, 419, 420, 421, 482, 976, 1002, 1060, 1080, 1162, 1163, 1164, 1169, 1432, 1585, 1889, 2123, 2127, 2207, 2329, 2330, 2569, 2657, 2658, 2867, 3065, 3065, 3201, 3272, 3334, 3404, 3459, 3495; dant 1079, 2612, 3493, 3508; dedi 2015; dabant 1870, 2691, 3078; dabant 2617-2618; dedisti 2016, 3038; dedit 403, 408, 410, 912, 916, 1143, 1145, 1146, 1153, 1160, 1173, 1174, 1551, 1704, 1814, 1884, 2100, 2577, 3162, 3209-3210, 3259, 3311; dederunt 3178, 3451; dabo 583; dabis 1607; dabit 607, 860, 873, 943, 1474, 2009, 2319, 3227, 3388;
 dabimus 284-285; dabunt 902, 937;
 dare 283, 378, 410, 683, 1551, 1820, 1820, 2028, 2109, 2331, 2512, 2554, 2555, 2693, 2900, 3203, 3512, 3513, 3600, 3612; da 385, 396; det 98, 1225, 3460; demus 2909; daret 1382, 3140, 3639; dederit 2101, 2569; datur 207, 308, 387, 390, 677, 1352, 1844, 2842, 3039, 3042, 3062, 3237, 3273, 3283-3284, 3284, 3312, 3382, 3505, 3589; dantur 223-224, 3263, 3373; dabatur 2288; dabitur 936, 3194, 3195, 3510; dari 617, 3271, 3286, 3394, 3395; detur 1786; dans 3414, 3424; dante 501; dantes 241, 248, 3492; dando 421, 2130, 2582, 3209, 3504; dandis 1838; data 146, 680, 711, 1145, 1347, 1349, 1414, 1476, 1707, 2153, 2393, 2444, 3180; datum 928, 1531; datam 3585; date 2574, 3324, 3431; datis 2086; dactivo 3014
 (doceo) docet 311, 2482, 2501; docebat 3107; docui 2016; docuit 309, 311; docebo 1798; docebit 2162; docete 3243; docti 3551; docendum 490
 (doctor) doctoris 702; doctores 18, 660, 931, 1677, 2714, 2966, 3034, 3412, 3517; doctoribus 926
 doctrina 416, 2439, 2585, 2587, 2641, 2691, 2832, 2997, 2997, 3000, 3108, 3109; doctrine 2015-2016; doctrinam 109, 2483, 2502, 2577; doctrinas 501, 2935-2936;
 doleo 578; dolet 1384, 2798; doleat 984; dolens 2376; dolendo 636, 3597
 dolor 177, 190, 1969, 1970, 1972, 1974, 1977, 2059, 2771, 3341; dolorem 46, 108, 111, 114, 985, 2013, 2159, 2792, 2801, 2811, 3060, 3635; dolore 885, 1444, 1968, 1977, 1991, 2096, 3193; dolores 125, 126, 781, 2920; doloribus 723
 (dolorosus) dolorosa 1976, 2762, 2769
 dolum 1213, 1732, 1739
 (domesticus) domesticos 211
 domicella 3062-3063; domicellas 1928
 (domicellus) domicelli 3639
 dominatio 1497; dominationem 840; Dominationes 1541, 2188
 (dominicus) dominica 197, 288, 305-306, 344, 398, 431, 432, 460, 506, 508, 524, 2504, 2530, 2680; dominice 496, 500; dominico 1118, 2339, 2340, 2564, 2567; dominicum 2338, 3579; domi-

- nicam 1851, 2204, 2467, 2731, 2931;
dominicis 2511, 3583
dominium 711, 1922
(dominor) dominabitur 874, 2080; domina-
ri 843; dominetur 1060; dominantium
3641-3642
dominus 10-11, 54, 78-79, 90, 104, 130,
183-184, 258, 440, 537, 825, 826, 844,
911, 994, 1041, 1051, 1055, 1080, 1082,
1100, 1113-1114, 1119, 1120, 1123,
1127, 1131, 1133, 1159, 1180, 1241,
1244, 1283-1284, 1300, 1354, 1366,
1368, 1474, 1529, 1648, 1689, 1795,
1819, 1819, 1821, 2134, 2143, 2207-
2208, 2234, 2304, 2307, 2329, 2419,
2452, 2474, 2482, 2498, 2501, 2565,
2577, 2667, 3129, 3155, 3209, 3218,
3255, 3258, 3265, 3267, 3337, 3467,
3562, 3641, 3642; Domini 60, 526, 622,
839, 915, 986, 998, 1001, 1002, 1007,
1009, 1027, 1030, 1079, 1081, 1102,
1110, 1118, 1202, 1469, 1554, 1562,
1592, 1797, 1822, 2106-2107, 2132,
2189, 2224, 2305, 2782, 2924, 3084,
3090, 3230, 3233, 3234, 3236, 3240,
3248, 3262, 3270, 3288, 3297, 3298,
3299-3300, 3304, 3307, 3320, 3326,
3346, 3358, 3362, 3371, 3381, 3403,
3489, 3489, 3567, 3633; Domino 62,
177, 260, 839, 1132, 1234-1235, 1367,
1709, 1948, 2156, 2452, 2916, 3051,
3421; Dominum 49, 492, 997, 1003,
1032, 1037, 1040, 1053, 1222, 1228,
1236, 1297, 1549, 1576, 1729, 1788,
1801, 2222, 2659, 2722; domine 51,
68, 322, 324, 428, 474-475, 594, 614,
615, 622-623, 639, 645, 654, 671, 786,
787, 802, 803, 1033, 1129, 1134, 1135,
1176, 1273, 1274, 1458, 1528, 1662,
1688, 1689, 1722, 1785, 2362, 2520,
2578, 2633, 2756, 2912, 2912, 3002,
3032, 3048, 3070, 3071, 3094, 3318,
3402, 3407, 3433, 3616; dominorum
1749; dominos 1812; dominis 860
(domo) domate 1944
domus 481, 1009, 1202, 1435, 1479; do-
mui 1527; domum 263, 481, 483,
1008, 1898, 1898, 1899, 1957, 2550,
2629, 2634, 2634, 3586; domo 137,
1478, 1481, 1481, 1900, 1901, 2631,
2913, 2914, 3562; domos 2571, 3639
donacio 2767, 2900; donationis 1348
donec 1124, 1275, 1567, 1681, 2551, 2568,
2925, 3293-3294
(dono) donet 2202; donorum 1835
(donum) dona 856, 871, 3261, 3628
(dormio) dormiebat 2300; dormiendo 2299;
dormimus 3593
(draco) dracones 2068
(dubitatio) dubitationem 1577-1578, 1723,
1727, 3128; dubitatione 1572, 2223,
2361
(dubito) dubitat 394, 1111; dubitant 1789;
dubitabat 1502-1503; dubitare 1040,
1575; dubites 742; dubitaret 1187
dubium 3314
(duco) ducere 1031; ducatur 676; ductus
362
dulcedo 2968-2969; dulcedinis 781, 3140;
dulcedinem 1337, 1339, 1407
dulcis 3059; dulce 3475
dum 120, 210, 379, 563, 564, 575, 586,
589, 738, 745, 747, 1458, 1590, 1679,
1958, 1962, 1974, 1998, 2043, 2055,
2295, 2299, 2379, 2509, 2526, 2861,
3278, 3299, 3395, 3402, 3407, 3434,
3520, 3562, 3581, 3616
duo 92, 93, 200, 434, 551, 641, 725, 737,
739, 895, 1131, 1410, 2896, 3000, 3309,
3411, 3574, 3639, 3643; due 1232,
1253, 2218, 2894, 2975, 2989, 3255,
3280; duorum 1977; duos 82, 744,
3274; duobus 402, 838, 3552; duabus
451, 471, 1191, 2894; duas 6, 740,
2213, 3210, 3285;
duodecim 1905, 2990, 3521, 3640, 3643,
3644
(duodecimus) duodecima 1840; duodecimo
3650-3651; duodecimum 2064
(duplex) duplici 472, 488-489; duplicem
768
(duplico) duplicat 805
(duro) durat 212, 228; durabat 2024; du-
rauit 1858; durare 2171
(durus) durum 956; dura 1940, 3002; du-
ris 927
(dux) duces 694, 1921
dyabolus 301, 343, 350, 360, 371, 702, 705,
706, 708-709, 713, 1023, 1646-1647,
1651, 1652-1653, 1999-2000, 2048,
2057-2058, 3138, 3143; dyaboli 339-
340, 1011-1012, 1021, 1026, 1983,
1985, 1987, 1989, 2038, 3015-3016,
3067, 3069; dyabolo 708, 1129, 1133,
1482, 2727; dyabolum 706, 1246,
3529; dyabolorum 2061; dyabolos
1950, 2035, 2056, 3066
dyadema 3488; dyademata 152-153, 154

- e 1042, 1957
 eaproppter 2335
 ebdomada 2529, 3373; ebdomadam 2564;
 ebdomas 2926
 (ebullio) ebulit 685, 686;
 ecce 90, 899, 198, 203, 208, 240, 245, 255,
 267, 269, 308, 1118, 1270, 1424, 1427,
 1434, 1486, 1545, 1549, 1554, 1555,
 1562, 2182, 2237, 2251, 2269, 2284,
 2365, 2612, 2688, 3007, 3227, 3304,
 3307, 3515, 3576
 ecclesia 271, 287, 296, 305, 344, 397, 431,
 460, 479, 485, 506, 524, 528, 532, 716,
 807, 963, 1302, 1435, 1439, 1445, 1479,
 1535, 2329-2330, 2330, 2458, 2505,
 2510, 2526, 2544, 2553, 2795, 3377,
 3472, 3534, 3585; ecclesie 449, 1748,
 2328-2329, 2333, 2508, 2739, 2919,
 3137, 3202, 3589-3590, 3598; ecclesiam
 651, 1923, 2484-2485, 2504, 2505,
 2511, 2548, 2556, 2568, 3372, 3583
 Ecclesiastes 1101, 1122, 1898, 1930-1931,
 1996
 (ecclesiasticus) ecclesiastica 1415, 3221; ec-
 clesiastico 3222; ecclesiasticorum 1789;
 ecclesiasticos 696
 (Ecclesiasticus) Ecclesiastici 219, 221, 695,
 834, 975, 987, 991-992, 1009-1010,
 1029, 1171, 1255, 1372, 1583, 1790,
 1791, 1835, 1905, 2430, 2808, 2916,
 3333, 3477
 (edo) editum 3176
 (educ) educ 263
 effectualiter 1601
 effectus 2757
 efficacia 3384; efficacie 3409; efficaciam
 556, 2348, 2734, 3423
 (efficio) efficitur 1441, 1679; efficiatur
 340
 Effrem 3191, 3192; Efrem 2946
 (effundo) effudit 101, 104, 104, 119, 136,
 151, 167, 184, 187, 196, 2910
 (effusio) effusiones 191
 (egenus) egenos 263
 (egeo) egentis 380
 ego 364, 434, 442, 487, 575, 583, 584,
 612, 726, 742, 822, 842, 993, 1054,
 1099, 1118, 1258, 1295, 1487, 1528,
 1827, 1863, 2002, 2026, 2077, 2100,
 2114, 2127, 2380, 2398, 2399, 2401,
 2541, 2580, 2595, 2602, 2604, 2643,
 2689, 2693, 2694, 2695, 2696, 2701,
 2707, 2708, 2800, 2813, 2912, 2913,
 3048, 3091, 3094, 3155, 3235, 3244,
 3246, 3249, 3335, 3393, 3568, 3622;
 mei 321, 322, 325; michi 98, 621,
 1150, 1548, 2401, 2703, 3304; mihi 25,
 385, 396, 575, 579, 1098, 1293, 1554,
 1562, 1585, 2016, 2017, 2027, 2378,
 2602, 2642, 3084, 3090, 3094, 3404;
 me 91, 443, 456, 457, 487, 612, 615,
 622, 637, 640, 713, 714, 715, 994, 1148,
 1149, 1275, 1276, 1378, 1422, 1473,
 1606, 1713, 1714, 1771, 1797, 1868,
 2015, 2133, 2280, 2603, 2606, 2652,
 2673, 2688, 2703, 2813, 2912, 2913,
 3049, 3071, 3072, 3145, 3146, 3220,
 3359, 3360, 3392, 3519, 3622; mi
 2376, 2382;
 (egredior) egreditur 1911, 1912-1913;
 Egrediamur 96-97, 88; egressus 1913;
 egressa 308
 (eicio) eicitur 348, 522; eicient 911; eie-
 cisset 347; eicietur 343, 375; eiciens
 346; eiecti 1375
 (elabor) elapsi 1114, 3568
 (elementum) helementum 3226; helemen-
 ta 512
 elemosina 382, 385, 387, 389-390; elemo-
 sinam 378, 388, 391 elemosinarum
 3648; helemosina 395, 3193; helemo-
 sine 2018; helemosinam 173, 420; he-
 lemosynam 2901; helemosinas 1963,
 3587
 eleuatio 2892, 2893
 (elevo) eleuas 245; elevat 633; eleuare 565,
 627, 628, 629; elevet 633; eleuantur
 2894; eleuabitur 928; eleuari 561, 788;
 elevari 568; eleuandi 626
 (elevo) heleuatam 580
 (elevo?) elando 163
 (eligo) elegi 258, 260, 268, 275; electorum
 3454
 (emancipo) emanciparetur 1188
 Emanuel 898-899, 900, 952
 emenda 2045
 (emendatio) emendationem 502-503, 2735-
 2736
 (emendo) emendare 331, 1768
 (emineo) eminebat 1861
 (emitto) emisit 1454
 (emo) emit 748; emunt 1737; emere 949,
 950; emendo 3442, 3449, 3491
 (empiraeus) empireum 1199, 2315; empi-
 reo 2668
 (emundo) emundare 234; emundemur
 333; emundata 340
 (enarro) enarravit 2367

- encenia 2485-2486, 2487, 2488, 2495
 enim 208, 223, 229, 250, 251, 296, 321,
 347, 366, 377, 403, 404, 436, 438, 439,
 448, 478, 1448, 1456, 1462, 1543, 1710,
 1730, 2090, 2139, 2292, 2409, 2580,
 2583, 2597, 2857, 2960, 2972, 2981,
 3128, 3456, 3650
 eo 10, 425, 2148, 2347, 2759, 3020, 3158,
 3196; ibat 571, 745, 2344, 2353; ive-
 runt 3639; ibatis 2581; ibant 730,
 3540; iuit 2296, 3178; iuerat 745 ibit
 1990; ibimus 3561; ibunt 869; ire
 475, 1025, 1115, 1898, 1899, 1974,
 1990, 2457, 2571, 3183; ite 3556; iret
 1066, 1113, 1113, 2346; iremus 2279;
 eat 2804; eamus 2445, 3187; euntes
 3242; eundo 572, 2338, 2388;
 (Ephesius) Ephesios 1348, 1742, 3044,
 3170-3171
 Episcopus 3291, 3363; episcopi 3287; epis-
 copum 3471, 3286
 epistola 240, 461, 461-462, 467, 815,
 1584, 1917, 2547, 2733
 (equito) equitant 1792, 1922
 (equus) equorum 2277
 erga 143, 981, 1336, 2115, 2328
 ergo 163, 238, 272, 284, 290, 371, 413, 427,
 589, 741, 1024, 1159, 1402, 1976, 1977,
 2158, 2274, 2425, 2455, 2690, 2808,
 3515
 (erigo) erigitur 2853
 (erradico) erradcent 2336
 (erro) errabant 2229, 2230
 error 1828, 3217; erroris 926, 3213; erro-
 rem 1726-1727, 1818, 3215, 3256;
 errore 2223, 2227, 2231, 2611, 2654,
 3213
 (erumpo) erumpet 264
 esca 252, 2923; escas 407
 espaventa 1045
 essentia 1154, 2696
 (essentialis) essentiali 2852
 essentialiter 844, 3494
 (esurio) esuriit 289; esuriamus 291; esurienti
 262, 282; esurientes 292, 2902-2903
 et 1, 12, 22, 24, 25, 31, 34, 45, 46, 47, 49,
 52, 56, 59, 60, 62, 63, 66, 68, 69, 75, 81,
 84, 85, 86, 87, 88, 90, 92, 94, 95, 96, 97,
 101, 103, 104, 107, 109, 113, 117, 121,
 126, 127, 130, 134, 135, 138, 139, 144,
 148, 153, 155, 157, 164, 169, 170, 172,
 174, 175, 177, 181, 182, 188, 189, 190,
 191, 192, 193, 195, 201, 203, 205, 206,
 212, 214, 221, 223, 224, 225, 227,
 240, 243, 245, 251, 252, 253, 254, 255,
 256, 259, 262, 263, 264, 265, 270, 271,
 277, 284, 289, 292, 296, 300, 304, 305,
 311, 312, 314, 324, 326, 335, 344, 346,
 347, 348, 360, 362, 363, 364, 367, 368,
 369, 371, 374, 379, 382, 386, 394, 399,
 402, 407, 408, 411, 412, 421, 426, 428,
 433, 436, 437, 441, 448, 451, 453, 456,
 464, 466, 468, 471, 472, 473, 476, 478,
 481, 483, 484, 485, 491, 494, 495, 498,
 500, 502, 503, 511, 512, 514, 517, 520,
 523, 526, 527, 535, 544, 548, 550, 551,
 558, 560, 563, 564, 567, 572, 577, 582,
 584, 587, 592, 594, 598, 598, 602, 603,
 605, 607, 612, 622, 624, 625, 628, 631,
 633, 636, 643, 644, 650, 661, 663, 664,
 668, 672, 675, 680, 683, 687, 692, 693,
 695, 696, 697, 699, 704, 705, 706, 707,
 711, 717, 722, 723, 726, 727, 728, 740,
 747, 748, 749, 750, 753, 754, 755, 757,
 761, 764, 768, 772, 777, 780, 782, 783,
 784, 792, 794, 795, 796, 797, 799, 805,
 806, 813, 816, 817, 819, 824, 825, 827,
 829, 831, 832, 833, 834, 836, 837, 839,
 842, 844, 845, 847, 848, 849, 853, 861,
 862, 864, 865, 866, 867, 868, 870, 872,
 873, 874, 877, 878, 888, 889, 894, 897,
 898, 899, 901, 902, 904, 907, 910, 913,
 915, 916, 918, 919, 920, 921, 922, 923,
 927, 928, 929, 930, 932, 937, 938, 942,
 943, 944, 946, 947, 950, 951, 953, 955,
 956, 957, 958, 962, 964, 967, 969, 970,
 979, 985, 989, 990, 991, 992, 1006,
 1008, 1009, 1014, 1014, 1015, 1016,
 1018, 1019, 1020, 1021, 1026, 1029,
 1042, 1045, 1046, 1047, 1048, 1049,
 1050, 1052, 1054, 1056, 1057, 1058,
 1059, 1063, 1070, 1072, 1074, 1075,
 1079, 1082, 1083, 1088, 1091, 1092,
 1093, 1095, 1097, 1102, 1103, 1105,
 1108, 1111, 1116, 1123, 1126, 1128,
 1129, 1130, 1131, 1132, 1133, 1137,
 1138, 1139, 1140, 1144, 1146, 1147,
 1148, 1149, 1155, 1160, 1162, 1165,
 1166, 1167, 1168, 1169, 1170, 1173,
 1174, 1176, 1178, 1181, 1182, 1183,
 1185, 1188, 1190, 1192, 1197, 1198,
 1201, 1202, 1207, 1213, 1214, 1224,
 1228, 1230, 1231, 1233, 1234, 1235,
 1239, 1240, 1244, 1246, 1247, 1248,
 1250, 1250, 1252, 1254, 1255, 1256,
 1257, 1265, 1267, 1270, 1270, 1271,
 1272, 1275, 1282, 1285, 1293, 1295,
 1296, 1298, 1301, 1305, 1317, 1318,

1321, 1326, 1327, 1333, 1341, 1342,
1344, 1345, 1350, 1352, 1354, 1360,
1363, 1370, 1376, 1380, 1382, 1383,
1386, 1387, 1391, 1397, 1401, 1404,
1408, 1411, 1412, 1413, 1414, 1415,
1417, 1421, 1424, 1425, 1428, 1429,
1430, 1434, 1437, 1438, 1439, 1440,
1442, 1443, 1444, 1447, 1453, 1455,
1456, 1459, 1460, 1461, 1463, 1464,
1465, 1466, 1467, 1469, 1471, 1472,
1474, 1476, 1477, 1478, 1484, 1486,
1491, 1497, 1499, 1501, 1504, 1507,
1510, 1512, 1513, 1514, 1515, 1518,
1525, 1528, 1530, 1531, 1532, 1533,
1534, 1535, 1536, 1537, 1541, 1546,
1549, 1550, 1551, 1555, 1557, 1558,
1564, 1565, 1568, 1576, 1579, 1579,
1580, 1585, 1589, 1592, 1599, 1600,
1601, 1602, 1604, 1607, 1609, 1610,
1612, 1613, 1614, 1617, 1618, 1620,
1621, 1624, 1625, 1626, 1629, 1631,
1633, 1635, 1640, 1642, 1644, 1645,
1647, 1653, 1654, 1655, 1656, 1657,
1658, 1664, 1669, 1670, 1672, 1679,
1680, 1684, 1689, 1691, 1692, 1693,
1694, 1696, 1697, 1698, 1701, 1702,
1704, 1706, 1713, 1716, 1720, 1725,
1726, 1727, 1728, 1730, 1735, 1736,
1739, 1740, 1747, 1750, 1754, 1755,
1757, 1761, 1766, 1766, 1768, 1769,
1776, 1781, 1782, 1792, 1795, 1796,
1800, 1802, 1804, 1808, 1811, 1816,
1818, 1820, 1822, 1823, 1826, 1828,
1838, 1841, 1842, 1844, 1846, 1848,
1854, 1859, 1860, 1862, 1866, 1867,
1868, 1870, 1880, 1881, 1884, 1885,
1886, 1888, 1890, 1891, 1893, 1897,
1902, 1904, 1908, 1911, 1915, 1920,
1921, 1922, 1926, 1930, 1932, 1934,
1935, 1938, 1938, 1941, 1942, 1944,
1950, 1951, 1953, 1954, 1956, 1959,
1960, 1961, 1963, 1967, 1969, 1971,
1971, 1973, 1975, 1976, 1978, 1979,
1982, 1983, 1983, 1984, 1985, 1988,
989, 1992, 1993, 1999, 2001, 2003,
2004, 2005, 2010, 2011, 2014, 2018,
2019, 2022, 2025, 2028, 2031, 2035,
2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041,
2042, 2043, 2045, 2048, 2049, 2050,
2054, 2059, 2060, 2062, 2069, 2070,
2073, 2074, 2075, 2077, 2083, 2086,
2088, 2093, 2096, 2098, 2105, 2107,
2109, 2111, 2112, 2114, 2115, 2116,
2118, 2121, 2123, 2127, 2128, 2129,
2130, 2132, 2138, 2144, 2147, 2148,
2148, 2151, 2154, 2157, 2159, 2161,
2162, 2163, 2176, 2177, 2179, 2180,
2181, 2182, 2184, 2186, 2188, 2189,
2190, 2192, 2194, 2202, 2206, 2208,
2211, 2216, 2222, 2223, 2225, 2227,
2229, 2230, 2231, 2233, 2234, 2235,
2237, 2238, 2241, 2242, 2251, 2252,
2254, 2258, 2259, 2261, 2267, 2269,
2271, 2274, 2275, 2276, 2277, 2280,
2282, 2283, 2288, 2290, 2296, 2298,
2301, 2303, 2305, 2306, 2309, 2311,
2312, 2314, 2315, 2315, 2316, 2323,
2325, 2326, 2331, 2332, 2335, 2336,
2338, 2339, 2340, 2342, 2344, 2348,
2350, 2351, 2352, 2355, 2357, 2359,
2360, 2363, 2365, 2369, 2370, 2371,
2372, 2373, 2374, 2376, 2377, 2378,
2380, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386,
2390, 2391, 2392, 2393, 2395, 2396,
2397, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403,
2404, 2405, 2407, 2408, 2412, 2413,
2415, 2416, 2417, 2420, 2422, 2424,
2427, 2432, 2434, 2444, 2446, 2450,
2451, 2453, 2454, 2455, 2459, 2465,
2470, 2473, 2480, 2483, 2485, 2486,
2492, 2493, 2494, 2495, 2498, 2500,
2502, 2504, 2509, 2511, 2515, 2518,
2519, 2521, 2522, 2529, 2531, 2533,
2535, 2536, 2539, 2540, 2542, 2546,
2549, 2556, 2559, 2561, 2562, 2563,
2564, 2566, 2567, 2570, 2571, 2572,
2576, 2580, 2587, 2589, 2590, 2592,
2596, 2600, 2602, 2604, 2606, 2607,
2610, 2612, 2615, 2617, 2620, 2621,
2622, 2625, 2628, 2629, 2630, 2632,
2634, 2643, 2650, 2653, 2654, 2655,
2656, 2657, 2665, 2669, 2671, 2676,
2677, 2679, 2681, 2689, 2692, 2693,
2695, 2696, 2697, 2699, 2701, 2707,
2711, 2714, 2717, 2723, 2728, 2729,
2730, 2733, 2735, 2738, 2745, 2750,
2754, 2755, 2761, 2769, 2770, 2771,
2772, 2774, 2775, 2777, 2779, 2782,
2783, 2784, 2790, 2791, 2793, 2794,
2798, 2801, 2803, 2805, 2807, 2811,
2813, 2816, 2817, 2818, 2819, 2820,
2821, 2824, 2825, 2827, 2836, 2838,
2840, 2841, 2850, 2855, 2869, 2873,
2880, 2881, 2886, 2887, 2892, 2895,
2897, 2899, 2901, 2902, 2905, 2909,
2914, 2920, 2922, 2929, 2936, 2938,
2948, 2951, 2952, 2958, 2959, 2962,
2965, 2966, 2968, 2976, 2979, 2982,

- 2983, 2985, 2987, 2988, 2991, 2992, 2993, 2994, 2995, 2996, 3000, 3001, 3019, 3020, 3021, 3023, 3025, 3028, 3030, 3036, 3037, 3047, 3049, 3050, 3052, 3054, 3060, 3061, 3063, 3064, 3066, 3067, 3071, 3072, 3079, 3085, 3089, 3091, 3092, 3093, 3094, 3095, 3098, 3100, 3101, 3102, 3106, 3107, 3110, 3113, 3114, 3115, 3118, 3119, 3120, 3123, 3125, 3126, 3129, 3131, 3135, 3138, 3143, 3144, 3147, 3148, 3149, 3150, 3151, 3152, 3156, 3158, 3160, 3161, 3162, 3163, 3164, 3165, 3168, 3169, 3171, 3178, 3188, 3191, 3192, 3193, 3194, 3195, 3198, 3206, 3206, 3208, 3215, 3219, 3224, 3226, 3232, 3234, 3235, 3236, 3237, 3242, 3243, 3245, 3248, 3249, 3251, 3252, 3254, 3263, 3265, 3268, 3270, 3273, 3274, 3275, 3276, 3277, 3280, 3281, 3282, 3283, 3290, 3300, 3301, 3302, 3309, 3310, 3316, 3317, 3319, 3320, 3321, 3322, 3327, 3328, 3331, 3333, 3336, 3337, 3339, 3340, 3349, 3360, 3370, 3375, 3378, 3383, 3384, 3386, 3388, 3389, 3392, 3398, 3399, 3407, 3409, 3412, 3413, 3415, 3418, 3419, 3425, 3430, 3435, 3451, 3454, 3466, 3471, 3478, 3480, 3481, 3483, 3484, 3487, 3488, 3494, 3495, 3496, 3501, 3504, 3509, 3512, 3513, 3516, 3519, 3520, 3526, 3540, 3541, 3542, 3543, 3544, 3549, 3551, 3557, 3560, 3563, 3568, 3569, 3570, 3573, 3574, 3575, 3577, 3580, 3581, 3584, 3585, 3588, 3589, 3590, 3592, 3593, 3594, 3595, 3597, 3599, 3601, 3602, 3604, 3605, 3606, 3607, 3609, 3610, 3613, 3618, 3622, 3626, 3629, 3635, 3636, 3637, 3638, 3640, 3641, 3652
- etc. 74, 96, 109, 118, 150, 161, 163, 165, 196, 245, 275, 303, 324, 440, 724, 727, 755, 756, 762, 811, 898, 923, 956, 961, 972, 982, 990, 991, 999, 1067, 1083, 1093, 1177, 1188, 1194, 1211, 1248, 1251, 1258, 1266, 1289, 1370, 1593, 1716, 1759, 1775, 1803, 1839, 1850, 1916, 1961, 2030, 2056, 2063, 2081, 2119, 2121, 2131, 2157, 2164, 2203, 2317, 2436, 2438, 2451, 2466, 2471, 2491, 2552, 2576, 2583, 2614, 2622, 2643, 2666, 2687, 2697, 2701, 2702, 2729, 2792, 2809, 2845, 2876, 2899, 2905, 2930, 2949, 2950, 2959, 2982, 3006, 3041, 3085, 3089, 3094, 3101, 3113, 3171, 3173, 3196, 3196, 3400, 3456, 3467, 3490, 3510, 3523, 3533, 3533, 3541, 3545, 3612, 3629, 3632, 3636, 3639, 3650
- etiam 75, 157, 171, 174, 276, 283, 290, 294, 332, 344, 389, 397, 410, 426, 479, 485, 491, 1095, 1131, 1254, 1565, 1859, 1890, 2090, 2905, 3127, 3246; eciam 1685, 2408
- Eua 92, 1232, 1233, 1238, 1241, 1242, 1243, 1245, 1248, 1253, 1685, 2386; Eue 1235, 2459; Euam 1249, 1374, 1375
- euangelium 306; euangelio 289, 461, 480
- eucarist 3556
- (eucharistia) eucaristie 3651
- euge 2015
- euidencia 857, 887
- euuangelista 2487
- euuangelium 2939, 2947-2948, 3001; ev-
vangelium 1258, 1423; euuangelii
3074; Evangelio 344-345; Evangelio
398; euuangelio 499, 500, 1854, 2206,
2211, 2934, 2469, 2470, 2473, 2474,
2482, 2547, 2935, 2938, 3200, 3206
- (evado) euadere 1018, 1495; euadat 1027
(evello) euelli 600; evelli 559
- (evenio) eueniunt 576
- (evito) euitemus 882; euitabitur 2628
- ex 246, 247, 469, 637, 729, 1112, 1191,
1200, 1414, 1505, 1645, 1655, 1694,
1771, 1775, 1926, 1984, 2051, 2080,
2643, 2644, 2648, 2651, 2670, 2671,
2875, 3075, 3174, 3268, 3294, 3344,
3347, 3501, 3502, 3564, 3584
- (exaestuo) extuata 3360
- (exalto) exaltas 639; exaltat 473, 3085; exal-
tavit 473; exaltabis 215
- (examino) examinat 1128; examinatur
1130, 1131;
- (exaudio) exaudi 594; exaudit 2517; exau-
diui 227; exaudivit 307
- execratio 1779
- excellencia 1192, 1317-1318, 1370; exce-
llentiam 1192, 1198, 1307, 1309,
1381, 1396, 3305
- (excellētissimus) excellētissimum 1704
- (excello) excellens 1265
- (excelsus) excelsa 3392; excelso 257, 3164;
excelsi 842, 2707
- (excepto) exceptare 679; excepta 1022,
1883
- (excessus) excessibus 603

- (excito) excitant 1016; excitabit 3090-3091; exitat 533
 excommunicatio 2331; excommunicationis 2311
 (excommunico) excommunicatus 1574
 (excuso) excusare 1984, 1986; excusabuntur 1987; excusari 2521
 Ezechiel 3182; Ezechielis 3191; Ezechiel 1075, 2323; Ezechielis 3320
 (executio) exsequionem 1626
 exemplum 403, 571, 701, 2474-2475, 2577, 3240; exemplo 429, 430, 444, 2582
 (exeo) exit 1167, 1438, 1559, 3066, 3147, 3498; exiit 132, 345, 2294, 2300; exiuit 188, 191, 192; exivit 3361 exire 630, 632, 1973, 1989, 1992, 1994, 2341, 2589, 2743; exeat 631, 1957; exeatis 2568; exiret 362; exibat 1414, 2299, 3427; exierunt 92, 2992, 3344; exitur 1021
 (exerceo) exerce 2751; exercetur 2551; exercendum 1815
 exercitacio 2752
 (exercitus) exercitu 299, 301; exercituum 1120
 (exhibeo) exhibeatis 2863
 (exigo) exigunt 278
 (exinano) exinaniuit 458, 2265, 2270-2271; exinanivit 463
 existimo 3456; existimet 1825-1826
 (existo) existens 1279; existenti 2787; existente 3574; existentes 2412; existentibus 88, 1751
 (exitus) exitu 1128, 113; exitum 1982
 (exodus) Exodi 2445
 (exonero) exhonerari 569
 (expecto) expectamus 2424; expectavit 914; Expectans 59-60, 914
 (expedio) expedit 3115
 (expello) expellit 986; expulsi 2455
 (explicio) expliciunt 3400
 (expolio) expoliato 1175
 (expono) exponam 1827
 expresse 853, 1789
 (exprimo) expressum 1515
 (expugno) expugnabit 909
 exsequio 2153
 (exurgo) exurgat 2450
 extendit 173, 175, 3144
 exterior 3264; exteriores 2042
 (extinguo) extinguit 3349; extingunt 3354; extingueret 3350; extinguitur 1724, 1726; extingui 3352
 (extolli) extollitur 829
 (extorqueo) extorquendo 1738
 extra 1193, 2333, 2548, 2550, 2598, 2636, 3136, 3137, 3549;
 (extraho) extraxit 2412; extraheret 2418-2419; extrahendum 2416-2417
 extreme 3382, 3393
 (extremus) extremis 1028-1029; extremo 1655; extremorum 776, 1639, 1645
 (exul) exules 2459
 Ezechias 1526
 (faber) fabri 3013
 (facies) facie 1621, 2059-2060, 3437; faciem 517, 1280, 1621, 2060
 (facilis) facile 1917
 (facilitas) facilitatem 1192, 1205
 facio 575, 993, 2602, 2612, 3582, 3622; facis 2333; facit 57, 534, 796, 797, 1008, 1035, 1084, 1092, 1132, 1295, 1432, 1512, 1575, 1626, 1665, 1697, 1746, 1840, 1847, 1891, 2610, 2656, 2755, 2915, 2915, 2918, 2984, 2984, 3016-3017, 3022, 3023, 3024, 3054, 3056, 3082, 3098-3099, 3272; facimus 1301, 1752, 1933, 1933, 2983-2984; facitis 2337, 2876, 3577; faciunt 317, 719, 1015, 1048, 1738, 1739, 1764, 2310, 2358, 2392, 2558, 2723, 3249, 3355; faciebat 120, 540, 2492, 2610, 3016; faciebant 437-438, 964, 1141, 2608, 2609, 3587; feci 1713, 1716, 2604; fecisti 114, 1750, 2015, 2018-2019, 2039; fecit 53, 158, 159, 400, 537, 579, 638, 670, 704, 712, 739, 748, 750, 966 1050, 1114, 1282-1283, 1317, 1324, 1410, 1499, 1511, 1682, 1712, 1714, 1745, 2124, 2207, 2289, 2365, 2386, 2419, 2490, 2494, 2582, 2771, 2783, 3114, 3638; fecimus 1510; fecistis 2576; fecerunt 1148, 1610-1611, 1624, 2590, 3120, 3176, 3450; fecerat 529, 1712, 2295; facere 47, 415, 539, 598-599, 613, 871, 949; 1142, 1338, 1524, 1612, 1625, 1700, 1701, 1766, 1829, 2159, 2308, 2350, 2390, 2392, 2516, 2557, 2565, 2639, 2684, 2803, 2853, 2878, 2898, 3053, 3124, 3163, 3390, 3528, 3548, 3623; fac 1214, 1460, 3070; facite 1848, 1956; faciet 741, 827, 855, 895, 896, 898, 900, 927, 945, 965, 990, 1024, 1462, 3622; faciemus 2949, 3113; facient 889-890, 920, 1654, 2987; faciam 726; facias 1760, 1893; faciat 891,

- 980-981, 1165, 1388, 1671, 2861, 2928;
 faciamus 131, 532, 740, 1757, 1962,
 3099, 3109; faciatis 1806, 1810, 1810-
 1811, 2870; faciant 1835; facerem
 1054; faceres 1759; faceret 436, 1893-
 1894, 2334, 2348, 2528; facerent 3054;
 fecerint 1319; fecisse 1759; faciens
 1030, 3615; facientes 166, 1288; fa-
 cientibus 998-999, 3553; fit 110, 141,
 1096, 1125, 1287, 1436, 1662, 1731,
 2513, 2526, 2527, 2661, 2709, 2802,
 2805, 2826, 2882, 3227, 3508; fiunt
 1091, 1095, 1100, 1100, 1360: fiebat
 2773; fiebant 2498, 2747, 2896; fiet
 761, 904, 960, 1067, 1500, 1508, 1956,
 2327, 2397, 3111; fient 962, 2136,
 2158; fieret 1187, 2496, 3104, 3212;
 fieri 417, 486, 488, 875, 903, 1502,
 2028, 2587, 3111, 3257, 3619; fienda
 1837; fiat 1554, 1562, 2378, 2398,
 2732, 2738, 2756, 2796, 2808, 2845,
 2864, 2929, 3304, 3486, 3486, 3531;
 fiant 1082, 1117; factus 2, 121, 464,
 465, 468, 1207, 1548, 2674; facta 960,
 1154, 2263, 2313, 2349, 2485, 2530,
 2839, 2846, 3076, 3081, 3517, 3517;
 facti 298, 728, 1255, 1457, 3057; fac-
 tum 641-642, 643, 892, 1372, 2834;
 facte 3142; facto 142, 700, 887, 2047,
 2162, 2356, 3175, 3178; factis 1229,
 2018; facienda 996; faciendum 172-
 173, 200, 209, 2233, 2780, 3530, 3530;
 faciendam 507, 533; faciendo 691-
 692, 990, 1961, 2860, 3560, 3589,
 3592, 3618
 falco 1019; falconis 2849; falconem 1015;
 falcone 1017-1018
 (falsarius) falsarii 2326
 (falsitas) falsitatis 56; falsitatem 1818; fal-
 sitate 2223
 (falsus) falsa 66, 443, 2231, 2653; falsum
 2229; falsam 441; falsi 3136; falsas
 61, 63, 916, 1740; falsis 2389
 fama 1747, 1753, 1755, 2970; fame 3343,
 3650; famam 1756
 (fames) famem 2275
 (familia) familiam 2615
 (familiaritas) familiaritatem 3554
 famulus 1937
 (fasciculus) fasciculos 261, 276, 1654; faci-
 culos 1648
 fascis 2155, 3166
 (faux) fauces 3142
 Felix 1536, 3512
 femina 1372; femine 157, 602
 (fenero) fenerabis 1832
 fenestra 1440
 (fer) fay 209; faria 210
 fera 692
 (ferculum) fercula 409
 fere 369
 feria 160, 1851, 2204, 2467; ferie 812,
 973
 (fero) tulerunt 2697;
 (ferus) feros 2424
 (fervens) feruentiori 3607-3608
 (fervor) feruore 3583
 (festinanter) festinantius 214
 (festino) festinat 220
 festiuitas 1858, 1878; festiuitatis 1853,
 1871, 2199; festiuitatibus 2512
 festum 1863, 2077, 2496; festi 2393; fes-
 to 1865, 1865, 2160, 2499, 2503; fes-
 tis 2504
 (fetidus) fetidum 2273, 2415; fetida 3036;
 fetidis 1926;
 fetor 1957
 (fex) fece 1681
 fidelis 1951, 2105, 2106; fideles 3533-
 3534; fidelium 3314, 3599
 fidelitas 1718
 fides 624, 935, 940, 1461, 1720, 1721,
 1726, 2655, 3464-3465, 3467, 3627;
 fidei 17, 211, 1719, 1728, 2222, 2650,
 2653, 3129, 3387, 3397; fidem 704,
 925, 933, 940, 1401, 1609-2610, 1727,
 2231, 2360, 2362, 3119, 3129, 3280,
 3292, 3424-3425, 3464, 3468; fide 925,
 1718, 1725, 3282, 3283, 3433, 3479,
 3520
 (fiducia) fiduciam 1966, 2020
 fiducialiter 1545-1546, 1546, 1547
 Figura 1526
 (figuro) figurabat 1878; figuratur 3192
 filia 307, 309, 321, 326, 327, 535, 536, 541;
 filiam 538, 1437, 2326, 2685, 2701
 (filialis) filialem 237, 448;
 (filiolus) filioli 194
 Filius 15, 94, 429, 634, 828, 835, 848-849,
 938, 1073-1074, 1186, 1187, 1208,
 1273, 1422, 1438, 1441, 1464, 1471,
 1472, 1505, 1505, 1538, 1542, 1555,
 1559, 1559, 1561, 1563, 1652, 1760,
 2148, 2303, 2369, 2374-2375, 2379,
 2380, 2383, 2385, 2386, 2398, 2991,
 3013, 3158, 3520; filii 92, 93, 842,
 1071, 1073, 1074, 1076, 1121, 1224,
 1315, 1797, 1848, 2127-2128, 2323,

- 2459, 2570, 2707, 2908, 3236, 3243; filio 495, 1528, 1570, 1885; filium 717, 899, 971, 1138, 1185-1186, 1271, 1279, 1421-1422, 1424, 1436, 1437, 1437, 1438, 1445, 1549, 1551, 1564, 1565, 1569, 2701; Fili 221, 309, 316, 323, 325, 497, 505, 536, 539, 2382; filios 83, 1652, 2990, 2993, 3058, 3119;
finaliter 12, 1254, 1406, 1647
(fingo) ficta 757; ficte 1753
finis 1425, 1491, 1491, 1495, 2730; finem 476, 749, 1231, 1394, 1492, 1842, 1956, 1995-1996, 2072, 2073, 3195, 3607, 3619; fine 452, 494, 964, 1233, 1409, 2497, 3169, 3620, 3634; finibus 308
(firmo) firmatur 1573
(fironicus) fironitus 1784
(flagellatio) flagellatione 136-137
(flagellum) flagellis 2402
(flagito) flagitatum 1455
(flamma) flammam 3346, 3355, 3358; flammæ 3359
(flecto) flectatur 917, 1469; flexis 1407, 1553, 2881, 3582
(fleo) fles 2075; flere 3558; flentes 2460; fleuit 1528
fletus 2042
Flos 1289, 1411; flore 1412
(flumen) flumina 3260-3261, 3266
(fluxitudo) fluxitudinem 454
fomes 3348
fons 988, 2509; fontem 1587, 2736, 3203-3204; fonte 2507, 2510
(for) fari 2061
(foramen) foramina 1490
foras 88, 343, 375, 1021
forciose 3444
forefacta 633, 2001; forefacto 1948; forefactorum 2035; forefactis 2028, 2040-2041
foris 2636
forma 463, 702, 1445-1446, 2264, 2628, 3041, 3254; formam 458, 463, 1280, 2265, 2522, 3251
(formo) Formavit 516, 1147, 1159; formatus 1685; formata 1686, 3627, 3628
(fornicatio) fornicatione 116
(forso) forsendo 3524
forte 186, 367, 878, 1846, 3068; fortius 147, 529, 725, 782, 1557, 2348-2349
(fortifico) fortificat 2985
fortis 560
(fortis) forcia 942; forciori 1954; forcius 954, 1949
fortiter 559
fortitudo 2563, 3629; fortitudinis 2998-2999
(fortuitus) fortuitu 3446, 3447, 3613
fortune 2821
forum 2338
(fouea) foueas 2303
(fractio) fractione 1502
(fractura) fracture 3316
(fragro) fragrans 393
(Francia) Francie 1790, 1831, 2346
(francus) francorum 1830; francos 3640
(frango) frangit 1513, 1912, 2128; frangitis 2338; frange 262, 282; frangere 1111, 1516; frangerent 764; frangitur 663, 1441, 1557, 3315; franguntur 3336; frangatur 1439; frangendum 1518; fracto 1517; fregit 402
frater 370, 765; fratris 91, 3471; fratri 1832; fratrem 85, 87, 89, 98, 1966; fratre 764, 1966; fratres 2164, 2862, 2994, 3128
(fraternalis) fraternali 2187
(fraudo) fraudat 1744
(fraus) fraudem 1806
frequenter 2508, 3476
(frequento) frequentanda 296
(frico) fricantur 1927-1928
(frigidus) frigida 103
frigus 542, 668, 950, 1640, 2275
(frons) frontibus 3051, 3290, 3291
(fructifico) fructificaret 81-82
fructuosus 1002, 2757; fructuosa 1895, 3191-3192, 3192
fructus 1003, 1163, 1164, 1251, 1303, 1304, 1380, 1382, 1383, 1387; fructu 1248, 1249, 1385, 2885, 1251, 1252-1253, 1277, 1393, 1433, 2093
frumentum 1649, 3172; frumenti 1165; frumento 1654
(fruor) frui 477
(frux) frugem 1832-1833
(fugio) fugiunt 1772, 3067; fugient 957; fugere 968, 3186
fumus 784, 2068, 2518-2519; fumum 3036
fundamentum 1007, 1817
(fundo) fundunt 1332; fundetis 934; fundant 935, 2195
furca 1182; furcas 676, 681
(furo) furamus 2393; furari 3547, 3550; furando 3546
furor 3001; furore 2995-2996
furtum 1959, 2683, 3445; furta 1755, 1916, 2037

- (gabella) gabellis 2389
Gabriel 1279-1280; Gabrielis 1229
(Galata) Galatas 210, 621, 2858
(gallicus) gallicis 3235
gallina 3132, 3134, 3135, 3138-3139, 3141;
galline 3137
(gaudeo) gaudet 772; gaudere 1995; gau-
deant 774; gauisi 3601, 3602
gaudium 1932, 2106, 2108, 2666; gaudia
1935-1936; gaudiis 3514;
(gehenna) gehennam 1108-1109
(gemo) gementes 2459
generalis 1876, 2082, 2526-2527, 2860,
3465; generali 2530;
generaliter 23
generatio 1789; generationem 3012; gene-
racione 1497, 1497-1498
(genero) generat 1558; generans 1559
(generositas) generositatem 1890
generosus 1185; generosum 1039, 1184,
1204, 1219
Genesis 91, 450, 1158, 1379, 2268, 2351,
2889, 2990, 2997
(genitivus) genitivo 3011
(generator) generatoris 3245
gens 3115; genti 1315; gentem 2949,
2988; gentes 10, 117, 864, 1650, 1864,
2144, 2360, 2541, 3020, 3022-3023,
3156, 3201, 3243, 3418; gentium 2975,
3426; gencium 1798, 2964
genu 917, 1469; genibus 1407, 1553, 2881,
3582
genus 522, 1534, 1536-1537; generis 1252,
1544, 3118; genere 1158, 1400, 2113,
2741; generibus 2051;
(gero) gessi 2023
(gerophagium) gerophagio 3578
(gigno) gignantem 1925; geniti 3245; ge-
neratus 1559-1560
glacies 2067
(gladium) gladii 1973; gladiis 57
gloria 493, 777, 778, 779, 780, 1030, 1220,
1376, 1427, 1586, 1592-1593, 2273,
2627, 2636, 2819, 2995, 3153, 3510,
3603; gloriam 12, 797, 873, 1190,
1031, 1210, 1626, 1627, 1630, 1678,
1683, 1846, 1886, 2203, 2787, 2861,
3151, 3152, 3167, 3276, 3398, 3455,
3457, 3498, 3500, 3505, 3557; glorie
1442, 1631, 1683, 1877, 1879, 2161,
2165, 2566, 2743, 3195, 3285-3286;
(glorifico) glorificat 1032, 1788, 1802;
glorificent 2873; glorificabuntur 2163;
glorificatum 3508;
(glorior) gloriatur 390; gloriari 621-622;
glorientur 1623
(gloriosus) gloriosa 3642; gloriosum 3507;
gloriosiores 963
Glosa 1577, 2054, 2973, 3140-3141; glos-
sa 1024, 1709, 3257-3258, 3477, 3622
Got 864, 866, 866, 868
gradus 1531, 1533, 1538, 1539, 1542, 1616,
1622, 2743
(Graecia) Grecia 2488
(graecus) grecum 2487; grecam 1312
(grammaricus) gramatici 3005
granum 1165, 1431, 1438, 1602; grana
2297
grates 3572
gratia 419, 519, 522, 601, 776, 1260, 1261,
1262, 1278, 1283, 1300, 1329, 1331,
1332, 1341, 1347-1348, 1351, 1352,
1352, 1417, 1418, 1525, 1765, 1774,
1984, 2471, 2614, 2734, 2778, 2787,
2800, 2853, 3037, 3195, 3279, 3481,
3627; gratie 503, 1237, 1240, 1241,
1256, 1349, 1587, 2536, 2710, 2736,
2821, 3204, 3263; gratiam 164, 330,
348, 579, 1222, 1225, 1228, 1234, 1236,
1257, 1263, 1274, 1297, 1298, 1332,
1373, 1421, 1526, 1548, 1586, 1592,
1870, 2202, 2378, 2756, 3203, 3278,
3388, 3389, 3406; gratiarum 407,
1330, 1346; gratias 399, 401, 404, 406,
811, 1258, 2466, 3572
(gratiosus) graciosa 2768; graciosi 2917,
2918
(gratuitus) gratuito 874
(gratus) gratum 3279; grato 3278
graviter 955, 2961
(gravio) grauentur 186
Gregorius 378, 1061, 2755, 3313; Gregorii
2425
gremium 2701
grex 3611
(grossus) grossis 1735
(gubernatio) gubernacionis 2242
(guberno) gubernaris 2056
(guerra) guerre 1070
(gula) gule 182
(gulositas) gulositatem 3367
(gustus) gustum 1250; gustu 394
(gutta) gutte 122
h. 1451
habeo 281, 434, 443, 580; habes 384, 433,
441, 733, 1177, 2055, 2801, 3019; ha-
bet 9, 70, 152, 406, 475, 513, 514, 515,

- 601, 604, 610, 628, 664, 771, 980, 1049, 1093, 1154, 1157, 1185, 1201, 1218, 1219, 1334, 1335, 1355, 1356, 1359, 1456, 1619, 1631, 1640, 1676, 1677, 1818, 1819, 1846, 1971, 1973, 2085, 2122, 2123, 2124, 2303, 2325, 2426, 2452, 2539, 2619, 2657, 2734, 2798, 2843, 3005, 3021, 3023, 3027, 3029, 3052, 3126, 3173, 3196, 3276, 3305, 3341, 3374, 3390, 3498, 3504, 3543, 3544; habemus 211, 229, 556, 659, 667, 676-677, 678, 768, 783, 1482, 1526, 1661, 1719, 2078, 2079, 2086, 2089, 2099, 2138, 2460, 2507, 3087-3088, 3149, 3182, 3240, 3572-3573; habetis 1393, 2879, 2880, 3274; habent 217, 279, 509, 592, 602, 840, 1331, 1332, 1333, 1333-1334, 1338, 1339, 1340, 1341, 1344, 1431, 1586, 1691, 2187, 2302-2303, 2328, 2523, 2669, 2811, 3035, 3037, 3047, 3048, 3151, 3202, 3352, 3374, 3441, 3449, 3491, 3492, 3500, 3524; habebat 1138, 1550, 2076, 2301, 2700, 2990, 3000, 3078, 3215; habebant 97, 2230, 2952, 3104, 3256, 3554; habui 2020; habuisti 51, 2017; habuit 82, 635, 661, 1137, 1323, 1684, 1985, 2287, 2819, 3303, 3416, 3435, 3438, 3447; habuimus 1373-1374, 1374; habuerunt 1692, 2190, 2193; habebit 826, 943, 1170, 1492, 2072, 2427, 3102, 3285, 3507, 3531, 3636; habebimus 501, 3558; habebitis 3557; habebunt 910, 922, 3152; habere 12, 518, 761, 977, 1023, 1036, 1144, 1210, 1367, 1388, 1530, 1602, 1798, 1831, 1880, 2159, 2270, 2276, 2312, 2573, 2615, 2627, 2675, 2685, 3098, 3129, 3129, 3189, 3217, 3287, 3314, 3395, 3470, 3617; habete 2672; habeam 577; habeas 1845, 3356; habeat 144, 148, 570, 636, 665, 949, 1186, 1188, 1220, 1966, 3068, 3350, 3357, 3388, 3388-3389, 3423, 3635; habeamus 109, 171-172, 257, 728, 1102, 1210, 1586, 1723, 1962, 2094-2095, 2203, 2408, 2586, 2676; habeatis 968, 1978, 2109, 2554; habeant 1824, 2312, 2360, 3150; haberes 1908; haberet 123, 1330-1331, 2783, 2967, 3050, 3177; habuerit 1001, 1330; habens 2753; habenti 3194, 3194-3195; habentem 3289; habente 2621; habentes 888, 3292, 3510; habenda 2725; habendum 1021; habendi 2908; habendo 586, 746, 852, 1288, 2792, 3060, 3440, 3455; habetur 498, 814, 819, 975, 1583, 1854, 2468, 2933, 3199, 3403; haberi 3538
- habitacio 2856; habitatio 1596, 1597, 1598, 1599, 1607, 1609, 1635, 1638, 1640, 1656; habitatione 1582, 1589, 1591, 1641, 1642-1643, 1658, 1661; habitaciones 1594-1595;
- habito 977; habitas 1199-1200; habitamus 364; habitatis 2456; habitant 1657, 1672, 3185; habitabit 1663, 1667; habitare 1586; habitemus 1661; habitaret 1592;
- habitualiter 3263
- (habitudo) habitudines 2452
- (habitus) habitu 464, 2271, 2965
- habundancia 720; habundantia 770, 2895, 2895
- habundanter 1002
- (haereditas) hereditatis 1192, 3045; hereditatem 493, 1186-1187, 1189, 1190-1191, 1209, 2786, 2788;
- (haeredito) hereditare 1220
- (haeres) heredes 1959, 1961
- (haereticus) hereticum 1817; heretici 1429
- (haustus) haustum 748, 755
- (hebraeus) hebreos 166, 179, 680, 2422, 2461
- Helias 2608
- Helisabeth 1269, 1304, 1549, 1550
- Hemanuel 1271
- herba 1015; herbam 1166; herbe 1014
- herbas 3540
- heremita 579, 584, 585, 734; heremitam 572, 731; heremite 574, 588, 733, 735, 1064, 3558, 3566, 3572, 3580, 3601; heremitis 3552, 3587
- (heremus) heremique 3472-3473; heremis 958
- Herodes 3469
- heu 3558
- hic 283, 375, 468, 472, 598, 780, 1354, 1430, 1463, 1478, 1491, 1534, 1815, 1873, 1953, 2167, 2323, 2359, 2439, 2449, 2455, 2460, 2663, 2720, 2984, 2988, 3013, 3017, 3022, 3054, 3119, 3236, 3253, 3276, 3295, 3338, 3574, 3624; hec 115, 438, 475, 863, 876, 904, 930, 962, 1553, 1698, 1840, 1847, 2171, 2391, 3016, 3021; hoc 3, 97, 99, 102, 103, 109, 126, 136, 139, 141, 155, 169, 171 181, 182, 189, 239, 260, 268, 275,

- 278, 295, 302, 305, 332, 344, 379, 385, 387, 396, 397, 403, 414, 431, 441, 451, 460, 462, 469, 477, 479, 484, 517, 522, 592, 608, 653, 683, 697, 742, 794, 807, 827, 875, 897, 903, 929, 953, 958, 961, 1024, 1050, 1112, 1116, 1128, 1132, 1140, 1209, 1265, 1369, 1378, 1417, 1432, 1450, 1455, 1474, 1509, 1566, 1604, 1644, 1644, 1652, 1655, 2328, 2332, 2348, 2382, 2392, 2393, 2397, 2404, 2413, 2420, 2445, 2451, 2537, 2549, 2552, 2572, 2576, 2579, 2580, 2582, 2587, 2650, 2651, 2693, 2694, 2695, 2696, 2726, 2775, 2814, 2877, 2881, 3036, 3178, 3219, 3363, 3365, 3447, 3450, 3488, 3540; huius 204, 342, 454, 483, 1276, 3457; hunc 369, 1864, 2273, 2924, 3492; hanc 257, 273, 287; hac 508, 546, 1279, 1562, 1871, 2460, 2628; horum 2196; hiis 216, 290, 1107, 2820, 3588
- hinc 1960
- hodie 532, 2345, 2345
- (hodiernus) hodierna 815, 2733; hodierno 499, 1854-1855, 2206, 2469, 2482, 2934, 3200; hodiernis 697, 724, 1345;
- homagium 2656
- homeliam 2424-2425;
- (homicida) homicide 870, 2373; homicidam 2630; homicidis 2377, 2385
- homo 22, 464, 509, 513, 546, 557, 562, 598, 659, 665, 675, 713, 715, 722, 771, 776, 825, 828, 830, 951, 1011, 1063, 1105, 1114, 1161, 1172, 1200, 1206, 1211, 1238, 1527, 1573, 1705, 1745, 1773, 1826, 1841, 1887, 1900, 1907, 1910, 1919, 1948, 1995, 2053, 2074, 2093, 2271, 2286, 2319, 2484, 2517, 2629, 2630, 2633, 2664, 2718, 2721, 2770, 2785, 2804, 2805, 2810, 2868, 2919, 2927, 2949, 2980, 2981, 2984, 3017, 3022, 3023, 3054, 3082, 3084, 3115, 3176, 3279, 3310, 3474, 3537, 3613, 3620, 3634 hominis 158, 192-193, 346, 648-649, 663, 813, 819, 836, 848, 971, 989, 1195, 1391, 1430, 1434, 1506, 1721, 1811, 1889, 1891, 1906, 2060, 2148, 2303, 2539, 2606, 2803, 3158, 3302, 3520-3521, 3563, 3626; homini 13, 1646, 2318; hominem 200, 258, 343, 516, 903, 920, 1159, 1175, 1193, 1437, 1514, 2453, 2813, 2839, 3086, 3125-3126, 3143, 3357, 3431; homine 364, 763, 1020, 1175, 1737, 2454, 3188-3189; homines 156-157, 417, 708, 710, 725, 729, 730, 733, 1086, 1541, 2091, 3123, 3148, 3150, 3160; hominum 1045, 1088, 1121, 1124, 63-64, 415, 464, 941, 996; hominibus 417, 679-680, 1733, 1887, 2451, 2870, 2872, 3124-3125, 3532;
- (honestas) honestatem 1341
- honeste 2799
- honestus 3317; honesti 3375; honestos 1802
- honor 2016, 3274, 3489; honorem 2388, 2554-2555, 2722, 2724, 2735, 3376, 3460; honore 117, 2680; honores 881, 1919, 1921, 1930
- honorifice 3549, 3563
- (honorificus) honorifico443/444
- (honoratio) honorat 2426, 2430; honorare 1802, 2426, 2428, 2681; honoremus 2679; honoraret 2421; honorauerit 2427; honoraretur 1152
- honus 262
- hora 774, 1670, 2004, 2037, 3315, 3317, 3564, 3584; horam 1105, 3178-3179; horas 2035-2036
- (horreum) orreum 374, 3172; orrea 1649
- (horribilis) orribile 2415-1416
- hostia 29, 1571 hostiam 28, 1570, 2365, 2863, 3316; hostias 1576
- huiusmodi 397, 437, 484
- humanalis 658, 1525
- humanitas 2272; humanitatis 690
- (humanus) humana 417, 1237, 1345-1346, 1710, 2753; humanum 1534, 1537, 2741, 3542; humani 1252, 1544, 3118; humane489, 3209;
- (humiditas) humiditatem 668
- (humiliatio) humiliationem 237, 448
- (humilio) humiliamus 254; humiliavit 464-465; humiliare 1891; humiliabitur 473; humiliari 2275, 2276, 2279, 2425; humiliatum 2794
- humilis 2244, 2257, 2280, 2284, 2348, 2622, 2800-2801; humili 1287; humiles 448, 1344, 2279, 2283; humilia 163-164
- humilitas 624, 3466; humilitatis 1350; humilitatem 162, 639, 645, 1286-1287, 1292-1293, 1341-1342, 1351, 2270, 2357; humilitate 1095
- humiliter 50, 296-297, 3563-3564
- (hyems) hyemis 1413
- (hypocrita) ypocrite 2956, 2957
- (iaceo) iacente 3575; iacendo 1953

- Iacob 450, 1478, 1479, 1481, 1481, 1481, 2990, 2992
 (Iacobus) Iacobi 1208, 3129, 3387
 (iaculum) iaculis 58
 iam 677, 1089, 1591, 1633, 1865, 2080, 2139, 2160, 2597, 3174, 3177, 3348, 3478
 iamque 2535
 ibi 269, 318, 321, 326, 558, 558, 687, 688, 734, 782, 805, 962, 1021, 1178, 1182, 1327, 1380, 1387, 1438, 1463, 1471, 1567, 1579, 1601, 1601, 1605, 1611, 1632, 1669, 1691, 1733, 1739, 1788, 1804, 1841, 1974, 1975, 1976, 1983, 2058, 2077, 2108, 2158, 2177, 2179, 2181, 2183, 2184, 2186, 2188, 2190, 2192, 2194, 2257, 2400, 2402, 2412, 2412, 2413, 2417, 2526, 2635, 2983, 3030, 3150, 3217, 3232, 3299, 3300, 3309, 3320, 3320, 3326, 3339, 3362, 3372, 3381, 3399, 3609, 3625
 idcirco 2511
 idem 524, 605, 765, 773, 800, 1090, 1094, 1117, 1333, 1346, 1360, 1736, 1738, 1739, 1748, 1749, 1767, 1812, 2277, 2388, 2629, 2881, 3357, 3466, 3479, 3550; eodem 43, 1623; iidem 2496
 ideo 15, 42, 58, 62, 67, 70, 75, 82, 101, 129, 161, 185, 210, 215, 219, 221, 226, 247, 252, 324, 329, 396, 515, 518, 522, 533, 538, 541, 543, 566, 592, 617, 649, 649, 670, 673, 673, 711, 712, 716, 762, 779, 784, 786, 788, 810, 834, 846, 848, 880, 971, 977, 993, 1002, 1005, 1032, 1051, 1094, 1102, 1121, 1150, 1160, 1182, 1190, 1209, 1217, 1235, 1238, 1241, 1244, 1263, 1266, 1289, 1290, 1292, 1316, 1323, 1329, 1350, 1364, 1365, 1377, 1387, 1389, 1402, 1433, 1444, 1473, 1475, 1484, 1486, 1495, 1508, 1544, 1548, 1573, 1593, 1605, 1619, 1625, 1627, 1627, 1630, 1634, 1635, 1656, 1690, 1727, 1740, 1744, 1760, 1761, 1774, 1775, 1783, 1786, 1796, 1801, 1812, 1821, 1823, 1827, 1844, 1849, 1862, 1895, 1903, 1914, 1929, 1935, 1942, 1972, 1991, 1994, 2030, 2044, 2055, 2062, 2079, 2081, 2108, 2124, 2131, 2157, 2174, 2196, 2197, 2229, 2240, 2279, 2305, 2306, 2321, 2362, 2394, 2399, 2408, 2436, 2457, 2519, 2537, 2543, 2543, 2557, 2560, 2577, 2607, 2611, 2615, 2619, 2622, 2647, 2667, 2668, 2670, 2675, 2687, 2702, 2720, 2735, 2736, 2747, 2753, 2758, 2795, 2836, 2845, 2868, 2913, 2927, 2929, 2961, 2962, 2969, 2988, 3008, 3010, 3013, 3021, 3054, 3085, 3091, 3099, 3108, 3124, 3129, 3163, 3218, 3219, 3222, 3225, 3248, 3257, 3264, 3267, 3273, 3274, 3286, 3339, 3356, 3358, 3358, 3368, 3370, 3376, 3389, 3392, 3396, 3438, 3458, 3482, 3507, 3508, 3510, 3514, 3531, 3534, 3544,
 ideoque 1505
 ieiuine 2519
 ieiunium 247, 253, 258, 259, 260, 266, 267, 268, 268, 270, 274, 275, 282, 525, 526, 528; ieiunii 254, 269, 277; ieiunio 244, 246, 523, 2522, 3193; ieiunia 272, 520, 2859, 3141, 3376; ieiuniis 425-426, 1095, 1944
 (ieiuno) ieiunat 2624, 2625, 3139; ieiunamus 253; ieiunatis 256; ieiunant 270; ieiunabat 3140; ieiunauit 527, 529; ieiunauimus 3578; ieiunare 256, 272, 1179, 2627, 2868, 3374; Ieiunemus 290; ieiunaret 1173; ieiunaueris 381; ieiunasset 288; ieiunans 1173; ieiunandum 508; ieiunando 989;
 ieiunus 2517, 3564; ieiuno 2515
 (Ieremias) Ieremie 765, 814, 1135, 1967, 3093
 Ieronimus 1281, 1285-1286, 1916
 Igitur 287, 312, 336, 384, 444, 2672
 igneus 1780
 ignis 2067, 2914, 3346, 3347, 3353, 3358, 3360, 3361; ignem 33, 896, 897, 1639-1640, 2152, 3349, 776-777
 (ignorantia) ignoranciam 792
 (ignoro) ignorans 2717
 Iherusalem 973, 1614, 1615, 1622, 1627-1628, 1628, 1629, 1629-1630, 1631, 1632, 1857, 1866, 2299-2300, 2489-2490, 2493, 3083, 3095-3096, 3130, 3175; Ierosolimis 2486
 Ihesus 24, 53, 61, 104, 110-111, 119, 123, 134, 161, 346, 398, 434, 480, 661, 908, 909-910, 955, 1305, 1380, 1384, 1385-1386, 1387, 1389, 1447, 1449, 1450, 1455, 1486, 1853, 1860, 1863, 1865, 1866, 1867, 1870, 1871-1872, 1883, 2006, 2009, 2022, 2100, 2120, 2160, 2200, 2208, 2288, 2290, 2293, 2294, 2307, 2343, 2360, 2386, 2419, 2425, 2474, 2482, 2499, 2500, 2501, 2505, 2565, 2577, 2582, 2589, 2589, 2600,

- 2610, 2611, 2614, 2623, 2642, 2645, 2646-2647, 2667, 2670, 2700, 2705, 2747, 2910, 2953, 2967, 2968, 2977-2978, 3009, 3015, 3024, 3073, 3107, 3117, 3124, 3139, 3157, 3168, 3174, 3182, 3258, 3267, 3319, 3412, 3430, 3436, 3460, 3517, 3526, 3542, 3556; Iesus 2486; Iesu 462; Ihesu 65, 95, 622, 906, 907, 917, 1389, 1392, 1469, 1490, 1571, 1821, 1885, 1950, 2578-2579, 2724, 2969, 3006-3007, 3051, 3089, 3302, 3409-3410, 3410, 3423, 3460, 3595; Ihesum 100, 536, 954, 1405, 1424-1425, 1447, 1729, 2222, 2261, 2659, 2674, 2940, 2953, 2967, 2974, 2975, 2976, 2977, 2983, 3177, 3433
- ille 158, 309, 363, 458, 727, 797, 799, 836, 848, 892, 954, 995, 1047, 1050, 1126, 1174, 1979, 1991, 2053, 2492, 2709, 2711, 3275, 3282, 3285, 3348, 3361, 3415, 3432, 3617, 3641; illa 29, 114, 145, 148, 485, 560, 711, 780, 908, 944, 1274, 1376, 1670, 1878, 1921, 1951, 1976, 1984, 1986, 2037, 2085, 2136, 2157, 2200, 2273, 2292, 2355, 2444, 2495, 2498, 2529, 2530, 2641, 2665, 2667, 3002, 3148, 3163, 3168, 3315, 3373, 3416, 3562, 3642, 3642; illud 110, 112, 297, 341, 346, 383, 427, 449, 498, 734, 814, 819, 1492, 1854, 2092, 2897, 2933, 3046, 3048, 3080, 3199, 3526; illius 145, 3075, 3077, 3563; Illi 735, 890, 916, 963, 991, 1278, 1474, 1523, 1531, 1604, 1691, 1790, 1792, 2031, 2080, 2261, 2557, 2700, 2723, 2952, 2952, 2966, 2977, 2978, 3037, 3046, 3047, 3135, 3162, 3354, 3374, 3398, 3508; illum 473, 610, 854, 1175, 2076, 2260, 2334, 2336, 2814; illam 110, 144, 534, 899, 991, 992, 1255, 1275, 1337, 1607, 1674, 2048, 2289, 2290, 2291, 2841, 3333, 3368; illo 112, 906, 1395, 1554, 1773, 1865, 2143, 2288, 2499, 2538, 2646, 2785, 2788, 2940, 3039, 3041, 3066, 3081, 3096, 3155, 3329, 3336, 3427, 3557, 3615; illorum 270, 737, 945, 1807, 1976-1977, 2062, 2062, 2392, 3484; illis 278, 308, 724, 823, 1043, 1067, 1492, 1737, 1764, 1915, 2065, 2071, 2150, 2151, 2377, 2381, 2385, 2450, 3559, 3606; illos 277, 2645, 3232
- illic 467, 471
- illuc 1914
- (illumino) illuminas 1722; illuminat 634, 635, 2984; illumina 1722; illuminare 2604-2605; illuminans 995-996; illuminatus 3415, 3432-3433; illuminata 1268-1269
- (imaginantio) ymaginationem 558
- (imago) ymago 1682, 1686; ymaginem 1153, 2025, 2324, 3027, 3037; ymagine 1408, 1679; ymagines 901
- (imitor) imitantur 252; imitari 237, 447; immitari 477; ymitabimur 2140-2141
- (immaculatus) immaculati 1713
- immediate 413
- (immisericordia) immisericordiam 169
- immisericorditer 278-279
- immortalis 1155, 1160
- (immunditia) inmunditias 114
- (immundus) immunda 339
- (immundus) inmundum 3387-3388
- impacientiam 620
- impedimentum 577
- (impedio) impediatur 368
- (impello) impellere 1482-1483
- (impendo) impendat 1298
- (imperator) imperatores 1920-1921
- (imperfectus) imperfectum 2573-2574
- (imperfectus) imperfecti 2060
- (imperium) Imperii 3087
- impertinencia 820
- (impetro) impetras 2332; impetratis 2559; impetremus 3406; impetrandum 405
- impie 256
- (impietas) impietatis 261
- impius 3190; impii 3625, 3630; impio 3623; impium 1132, 2126
- (impleo) implevit 292; implere 382; implebitur 3333
- (imploro) implorando 3596
- (impono) imponent 910; imponebatur 436
- impossibile 627, 1551-1552, 2101-2102, 2110
- (imprimit) imprimit 3027
- (imprimo) imprimit 3027; imprimitur 3026
- (improbitas) improbitatem 87, 94
- (impugno) impugnamur 427
- (imus) yma 2849, 2852
- in 2, 10, 11, 13, 16, 25, 26, 27, 29, 31, 32, 33, 34, 42, 43, 50, 54, 55, 56, 59, 61, 62, 63, 64, 67, 72, 74, 80, 84, 85, 89, 99, 100, 105, 106, 108, 111, 113, 114, 117, 119, 120, 121, 122, 128, 129, 136, 137, 139, 144, 146, 148, 151, 152, 156, 157, 159, 160, 161, 162, 164, 168, 178, 180,

182, 186, 187, 189, 191, 193, 194, 197,
 204, 205, 215, 216, 227, 239, 243, 254,
 257, 263, 266, 267, 269, 276, 277, 284,
 287, 288, 291, 299, 300, 301, 302, 303,
 306, 310, 319, 320, 324, 342, 344, 345,
 363, 368, 384, 385, 387, 395, 398, 402,
 406, 407, 409, 424, 431, 447, 450, 452,
 453, 455, 460, 461, 462, 463, 464, 467,
 476, 479, 483, 485, 490, 494, 496, 499,
 506, 508, 517, 519, 520, 522, 523, 524,
 530, 531, 540, 544, 548, 550, 551, 552,
 556, 558, 559, 560, 561, 563, 586, 592,
 596, 600, 601, 612, 619, 622, 623, 627,
 629, 636, 641, 646, 648, 653, 663, 667,
 671, 672, 677, 683, 688, 691, 692, 702,
 716, 723, 724, 738, 747, 748, 755, 758,
 759, 761, 767, 768, 778, 785, 804, 805,
 806, 815, 822, 823, 825, 829, 831, 838,
 839, 841, 851, 862, 874, 882, 883, 894,
 906, 907, 910, 912, 915, 917, 920, 924,
 926, 934, 936, 940, 941, 945, 946, 950,
 957, 958, 963, 964, 966, 968, 972, 974,
 979, 983, 988, 989, 995, 997, 1000,
 1001, 1005, 1006, 1008, 1011, 1013,
 1014, 1015, 1017, 1018, 1020, 1024,
 1025, 1026, 1028, 1029, 1030, 1031,
 1036, 1044, 1054, 1056, 1057, 1058,
 1061, 1062, 1065, 1067, 1069, 1075,
 1075, 1078, 1081, 1086, 1093, 1095,
 1102, 1103, 1104, 1105, 1108, 1111,
 1118, 1128, 1132, 1134, 1146, 1148,
 1154, 1158, 1165, 1166, 1167, 1180,
 1182, 1192, 1195, 1200, 1216, 1219,
 1224, 1231, 1232, 1233, 1264, 1269,
 1272, 1273, 1277, 1279, 1280, 1284,
 1285, 1292, 1301, 1307, 1326, 1337,
 1339, 1345, 1352, 1363, 1364, 1367,
 1369, 1369, 1373, 1377, 1381, 1389,
 1390, 1393, 1395, 1409, 1411, 1412,
 1422, 1424, 1426, 1427, 1428, 1429,
 1431, 1434, 1439, 1442, 1443, 1449,
 1450, 1451, 1458, 1462, 1464, 1465,
 1466, 1467, 1468, 1474, 1475, 1478,
 1479, 1480, 1481, 1486, 1488, 1489,
 1490, 1493, 1495, 1497, 1504, 1509,
 1511, 1512, 1520, 1530, 1535, 1538,
 1545, 1548, 1549, 1554, 1556, 1562,
 1564, 1565, 1569, 1573, 1575, 1576,
 1577, 1579, 1581, 1582, 1584, 1586,
 1589, 1590, 1591, 1592, 1593, 1594,
 1599, 1603, 1604, 1605, 1606, 1609,
 1614, 1615, 1616, 1617, 1619, 1620,
 1621, 1622, 1623, 1627, 1632, 1633,
 1634, 1646, 1649, 1652, 1655, 1658,
 1660, 1661, 1663, 1665, 1668, 1670,
 1672, 1673, 1674, 1678, 1680, 1682,
 1683, 1687, 1691, 1695, 1698, 1701,
 1706, 1711, 1715, 1717, 1718, 1720,
 1721, 1723, 1724, 1725, 1726, 1729,
 1730, 1732, 1736, 1739, 1747, 1751,
 1753, 1758, 1764, 1767, 1768, 1771,
 1773, 1774, 1776, 1778, 1779, 1782,
 1784, 1800, 1807, 1808, 1809, 1810,
 1813, 1817, 1818, 1831, 1836, 1840,
 1842, 1845, 1847, 1851, 1854, 1857,
 1859, 1864, 1865, 1866, 1869, 1870,
 1874, 1880, 1886, 1888, 1894, 1896,
 1900, 1901, 1903, 1904, 1909, 1910,
 1915, 1916, 1920, 1921, 1922, 1925,
 1926, 1929, 1933, 1935, 1939, 1942,
 1947, 1948, 1949, 1951, 1952, 1954,
 1959, 1965, 1966, 1968, 1969, 1976,
 1977, 1979, 1980, 1992, 1993, 2002,
 2004, 2008, 2020, 2022, 2037, 2038,
 2042, 2044, 2062, 2064, 2065, 2066,
 2072, 2073, 2085, 2086, 2088, 2092,
 2098, 2101, 2102, 2104, 2105, 2106,
 2107, 2108, 2109, 2113, 2117, 2118,
 2121, 2125, 2127, 2133, 2136, 2139,
 2143, 2144, 2152, 2154, 2155, 2156,
 2160, 2166, 2167, 2168, 2168, 2170,
 2171, 2172, 2173, 2176, 2177, 2179,
 2181, 2184, 2186, 2188, 2190, 2192,
 2194, 2195, 2196, 2199, 2206, 2211,
 2222, 2224, 2226, 2226, 2228, 2235,
 2236, 2251, 2253, 2259, 2260, 2262,
 2264, 2271, 2273, 2281, 2282, 2286,
 2287, 2289, 2293, 2294, 2296, 2299,
 2300, 2301, 2309, 2316, 2317, 2328,
 2336, 2338, 2339, 2340, 2344, 2345,
 2349, 2350, 2353, 2354, 2364, 2366,
 2372, 2376, 2391, 2396, 2399, 2413,
 2419, 2432, 2433, 2435, 2436, 2439,
 2440, 2446, 2451, 2456, 2458, 2460,
 2463, 2467, 2469, 2474, 2482, 2484,
 2486, 2486, 2488, 2497, 2499, 2500,
 2502, 2503, 2504, 2508, 2509, 2511,
 2512, 2513, 2521, 2525, 2526, 2529,
 2530, 2533, 2535, 2541, 2543, 2544,
 2546, 2547, 2549, 2553, 2558, 2562,
 2564, 2566, 2567, 2576, 2585, 2587,
 2623, 2625, 2628, 2631, 2634, 2635,
 2646, 2651, 2653, 2656, 2659, 2691,
 2692, 2694, 2695, 2705, 2706, 2726,
 2733, 2746, 2747, 2755, 2759, 2760,
 2771, 2776, 2779, 2781, 2785, 2787,
 2789, 2790, 2802, 2803, 2820, 2821,
 2823, 2824, 2828, 2829, 2831, 2873,

- 2882, 2887, 2888, 2892, 2913, 2914, 2919, 2920, 2922, 2923, 2927, 2932, 2934, 2938, 2940, 2945, 2952, 2965, 2987, 2994, 2995, 2996, 2999, 3002, 3003, 3015, 3016, 3024, 3025, 3026, 3027, 3031, 3035, 3037, 3038, 3039, 3041, 3044, 3051, 3061, 3066, 3070, 3078, 3079, 3081, 3082, 3083, 3089, 3093, 3095, 3100, 3101, 3107, 3127, 3147, 3148, 3149, 3150, 3152, 3153, 3154, 3155, 3156, 3163, 3164, 3165, 3167, 3170, 3171, 3172, 3175, 3183, 3185, 3186, 3188, 3193, 3195, 3212, 3213, 3213, 3222, 3230, 3230, 3235, 3237, 3241, 3243, 3245, 3247, 3253, 3256, 3257, 3263, 3266, 3269, 3270, 3273, 3276, 3277, 3279, 3280, 3283, 3284, 3288, 3290, 3291, 3292, 3293, 3297, 3298, 3302, 3307, 3308, 3311, 3312, 3313, 3314, 3315, 3320, 3322, 3327, 3329, 3336, 3341, 3348, 3351, 3360, 3363, 3364, 3365, 3368, 3369, 3370, 3372, 3373, 3375, 3385, 3386, 3392, 3395, 3396, 3397, 3398, 3402, 3403, 3407, 3412, 3414, 3421, 3427, 3428, 3429, 3430, 3431, 3433, 3434, 3436, 3437, 3438, 3447, 3450, 3454, 3457, 3474, 3475, 3483, 3492, 3494, 3496, 3507, 3520, 3521, 3534, 3548, 3552, 3553, 3555, 3557, 3560, 3562, 3568, 3569, 3570, 3574, 3578, 3581, 3583, 3585, 3593, 3595, 3603, 3607, 3614, 3615, 3617, 3619, 3622, 3629, 3634, 3637, 3642, 3697
- (inanis) inanes 293
 (inaquosus) inaquosa 3186, 3370
 (incantator) incantatorem 3177
 incarceratos 275-276, 2417
 incarnatio 2244, 2257, 2284; incarnationis 21, 1261, 3474; incarnatione 1180-1181, 1224, 1418, 1507, 3312
 (incarno) incarnari 1420, 2258; incarnatus 1563, 3307
 (incendo) incendebant 2775
 (incensus) incensum 2891-2892; insensum 2521
 (incipio) incipit 598, 1766; incipimus 669; Incipiunt 1, 550; incepit 2075, 2344, 2434, 2968; inceperunt 2435; incipientium 686
 (inclavatio) inclavatione 176
 (inclinatio) inclinationes 3496
 (inclino) inclinans 1340; inclinabat 1292; inclina 3070; inclinabitur 558-559; inclinare 3506; inclinaremus 162; inclinatur 3505-3506; inclinando 2555, 2557; inclinatio 162, 1454
 (includo) includitur 1014; inclusi 867
 (inconstantia) inconstantia 596; incostancia 554, 607
 (inconsuetus) inconsueta 1288; inconsuetam 1289
 inconsutilis 2292-2293; inconsutilem 2290
 incontinenti 142, 537-538, 598, 754, 955, 1052, 1569, 1766-1767, 2195, 2596-2507, 2854, 3497, 3501, 3595-3596
 (incredulitas) incredulitatem 95
 inde 379, 631, 1960
 (indelebilis) indelebile 3284, 3284, 3042, 3064
 (indemoniatus) indemoniata 535
 (indevotus) indevota 534-535
 indifferenter 696
 (indigentia) indigentiam 235, 321, 376-377
 (indigeo) indigemus 2506, 2894; indigebat 2505-2506; indigenti 2901
 indignacio 3001-3002; indignationem 2779-2780; indignationum 2006
 (indignus) indigna 2943; indignam 3120; indiligentia 1100
 indiuidue 2112-2113
 indiuisibilis 3214-3215; indivisibiles 3028
 (indoctus) indocti 3551
 indubitanter 675, 1889, 3385
 (induco) inducit 228; induxit 430; induxerit 431
 (induo) induamini 3294; induuntur 1923; induta 3063;
 (inebrio) inebriant 1067; inebriare 382
 inefficacia 553; inefficaciam 594-595
 (ineo) inierunt 2951
 inermis 1911
 infancia 826
 infans 1139
 infeliciter 1769
 (inferior) inferius 283, 616, 777; inferiori 1655; inferiora 562, 564, 611;
 infernalis 1596, 1599, 1608, 2067
 infernus 777, 783, 2154; inferni 646, 650, 782, 1182, 1777, 2064-2065, 2065, 2278, 2400, 2402, 3349; inferi 651; inferno 26, 778, 785, 1062, 1104, 1105-1106, 1134, 1465, 1467, 1468, 1493, 1495, 1535, 1606, 1644, 1655, 2391, 2922, 3167-3168; infernum 36, 566, 798, 1026, 1180, 1547-1548, 1991, 2004, 2058, 2102, 2110, 2278, 2283,

- 2790, 3069, 3138, 3162, 3551-3552, 3615; inferorum 918, 1469
 (infero) inferuntur 434
 infidelis 535; infideles 869-870, 1429, 3281, 3379; infidelibus 1400; infidelium 2390
 (infidelitas) infidelitatem 1522
 (infimus) infima 3034
 (infinitus) infinita 133, 2014, 2068; infinite 2070; infinitis 2041
 (infirmitas) infirmitate 144, 3393, 3395; infirmitates 1059, 1070, 1382, 1384, 1846
 (infirmitas) infirmatur 321, 3386; infirmata 616
 infirmus 322, 615, 619-620, 1139, 1534; infirma 616; infirmi 1071, 1076, 3419; infirmum 3015, 3387, 3420; infirmos 2985, 3422, 3428;
 (inflammo) inflammat 2890; inflammatur 3351
 (informatio) informationem 501-502; informationes 2035
 (informo) informata 1247
 infra 1201, 1433, 1440, 1952, 2364, 2490, 2556, 2958-2959, 3549
 (infundo) infundit 1353, 2890, 3266; infundant 3250; infunditur 1684, 3025; infundendo 1684, 3026, 3597
 ingens 1202; ingencia 929
 (ingredior) ingreditur 1664, 1668; ingredi 2690
 (inhibeo) inhibeamus 3106; inhibuit 1173
 inhobedientia 2836
 (inhonoro) inhonorastis 443
 initium 833, 1256; inicio 959-960, 1418
 inimicus 53, 642, 728, 1187, 1650; inimici 2038, 2631, 3057; inimicos 1950, 1954, 2034, 2940, 3545; inimicis 639;
 iniquitas 1061, 1250; iniquitatis 1239, 2994; iniquitatem 1074, 1075, 1233-1234, 1235; iniquitate 2808; iniquitates 2126
 iniquus 892-893; iniquis 426
 initium 998, 1254-1255, 1372, 3332
 (iniungo) iniungens 2535-2536
 (iniuria) iniuriam 707; iniuriarum 3343, 3649; iniuriis 2050;
 (iniurio) iniuriare 2429, 2681; iniuriaret 1760
 (iniuriosus) iniuriosa 445
 iniuste 172
 (iniustitia) iniustitiam 86; iniustitias 1099
 immortalis 2324-2325, 2847
 Innocens 1835-1836, 2382; innocentem 1834
 innocuitas 1746
 (innovatio) innovacione 2495-2496; innovaciones 2498;
 (inobediens) inhobedientes 1041-1042, 1043, 1050
 (inobservatio) inobservationem 436
 inopia 1004; inopiis 3591
 (inops) inopis 2902; inopi 175
 inpotentia 555, 626
 inpugnans 713
 inquantum 515, 561, 1258
 (inquo) inquit 279-280, 346
 (inquiri) inquirimus 2461; inquire 1214
 (insania) insanias 61, 63, 916
 insanus 3020
 inscrutable 819; inscructabile 813, 848
 Insequor) insequi 479
 insimul 1647, 1656, 3568, 3570
 (insipidus) insapida 393
 (insisto) incistendo 761
 (insolubile) insolubilia 858, 919, 920, 929
 (inspiro) inspiravit 517
 instanter 329, 1009, 2610-2611
 (instiuo) instituunt 272; instituit 271, 3255, 3466; instituti 243; instituta 332-333
 instructio 2583; instructionis 2242; instructionem 502
 (instrumentum) instrumenta 2826
 (instruo) instruit 407; instruiamur 2407; instructiua 2209
 insuper 470
 (insurgo) insurgit 698
 (intactus) Intacta 1436,
 integre 47, 500, 577, 1973, 2551, 3584
 intellectualis 2477, 2585, 2628, 2635
 intellectus 998, 1873, 1873, 2883, 2884, 2886, 3116; intellectum 576, 577-578, 634, 935, 1856, 2193, 3395; intellectu 1880, 2585, 2882
 intelligentia 2087; intelligentiam 1197, 3029;
 (intelligo) intelligebat 1267-1268; intelligere 2692; intelligatis 890; intelligitur 832, 1807, 3378-3379, 3452, 3458, 3527, 3527; intelligi 4, 385; intelligens 1553
 intendo 2243; intendit 3143; intentum 419; intentis 3582
 intentio 3251; intentionem 985; intentione 1092, 2862
 inter 220, 438, 486, 510, 729, 744, 872, 1629, 1954, 2161, 3033, 3251, 3281

- (intercido) intercidunt 3355; intercedentis 3346, 3358
interdictum 2332
(interficio) interficiam 742; interfecit 90, 753; interficere 746, 2333: interficerent 3076; interfectorias 748
(interpello) interpellandum 1367-1368
(interpretatio) interpretationem 1311-1312
(interpreto) interpretatur 439, 481, 1481-1482;
(interrogo) interrogat 1131-1132; interrogent 2665-2666; interroganti 2666; interrogatus 3587; interrogati 1321; Interrogatis 3079
(interrumpo) interrumpere 1111
interruptio 3252
(intersum) interesse 2526, 3316; interessent 1985; intersint 1987
(intingo) intingatur 178, 181-182
(intolerabilis) intollerabilia 859
(intono) intonuit 3265
intra 28, 36, 739, 746, 783, 867, 1432, 2106, 3316
(intratio) intrationem 2331
(intricatus) intricati 155
(intro) intrat 1440, 1489, 1557, 1673, 1910, 2629, 3503; intrant 1523, 1807-1808, 3643; intramus 3596; intratis 2961; intrabat 2103, 3107, 3427; intrabit 1636, 1674; intrabunt 1633, 2278; intrauit 1279; intrare 1313, 1678, 1687, 1740, 1886, 2001, 2633, 2634, 2961, 3269, 3615; intrate 2108; intraret 2556
(introductio) introductione 1230, 2216
(introeo) introire 1694-1695; introite 1576, 2546
intus 630
(inutilis) invtilem 2042
(invenio) Invenisti 1222, 1228, 1235, 1236, 1257, 1263, 1297, 1548; invenit 572, 1233, 1234, 1238, 1298; invenerunt 731, 1414, 3562-3563; inuenire 478; invenire 1198, 397, 665; invenies 164; invenietis 2282; inuenitur 254-255; invenitur 269; inuentus 464; inventus 2271; inuentum 1241
(inventio) inventione 1237
invicem 693, 710, 754, 1743, 2559
(invidens) invidentes 3366
invidia 190, 193; invidie 189, 2959; invidiam 84, 95, 2967
(invidus) invidi 193
invisibilis 20; invisibilem 3099
(invito) invitavit 2296; invitaret 2295; invitati 2532
(invius) invia 3186, 3370
(invoco) invocabimus 504, 818; invocemus 2209
(involvero) involuti 1358
Iob 427, 547, 896, 1147, 1913, 3354
(iocundus) iocunde 2045
(Ioel) Ioelis 2134, 2145, 3157
Iohannes 948, 1461, 1857, 2487, 3540;
Ioannis 195, 474, 1695, 1854, 1864, 1869, 2032, 2206, 2225, 2237, 2292, 2367, 2469, 2580, 2596, 2617, 2721, 2844, 2933, 2976-2977, 3021, 3094, 3199, 3220, 3269, 3641: Ioannes 2422-2423, 2598, 3048, 3117, 3472; Iohannis 199, 341, 883, 895, 3018, 3525, 3536; Iohanne 3470
(Iordanis) Iordanem 450, 452, 453, 467-468; Iordane 3256, 3257
Iosaphat 2143, 2144, 3149, 3156
Ioseph 3012
ipse 21, 292, 429, 439, 619, 937 1133, 1186, 1462, 1793, 2234, 2353, 2367, 2369, 2395, 2502, 2647, 2813, 2968, 2977, 3087, 3092, 3098, 3622; ipsa 541, 1256, 1269, 1269, 1549, 2602, 2605, 3181; ipsius 190; ipsi 2609, 3604, 3605, 3607; ipsum 753, 753-754, 1183, 1363, 1364, 1410, 1707, 1762, 1793, 2494, 2666, 3103; ipso 2618, 3344, 3419; ipsorum 730, 1928, 3462-3463, 3522-3523; ipsos 710, 711-712, 744, 3563; ipsis 88, 1959, 2381
ipsemet 2345-2346, 2358, 2361
ira 672, 1781, 2068, 2281; iram 141, 1949, 2779, 2781, 3367
irreuocabilis 677, 678, 1254, 1255
irreuocabiliter 1881
(is) ea 762, 817, 883, 1210, 1325, 2508, 2560, 2716, 2825, 2908, 2999, 3585, 3637; id 66, 179, 181, 302, 321, 323, 342, 457, 488, 947, 1026, 1212, 1310, 1312, 1323, 1488, 1620, 1777, 2488, 2495, 3142, 3365, 3366, 3366, 3378; eius 60, 61, 122, 152, 161, 188, 322, 703, 772, 817, 831, 889, 908, 915, 919, 937, 946, 997, 1003, 1064, 1171, 1190, 1202, 1271, 1285, 1364, 1424, 1425, 1447, 1474, 1477, 1491, 1495, 1556, 1576, 1577, 1776, 1822, 1985, 2305, 2313, 2518, 2546, 2546, 2546, 2616, 3014, 3051, 3095, 3171, 3322, 3322, 3397; ei 436, 444, 617, 702, 703, 705,

- 845, 928, 951, 1060, 1140, 1141, 1173, 1287, 1551, 1757, 2053, 2359, 2556, 2852, 3196, 3543; eum 90, 108, 264, 563, 632, 706, 727, 727, 742, 761, 853, 974, 979, 1004, 1108, 1137, 1138, 1141, 1169, 1216, 1453, 1453, 1484, 1785, 1869, 2133, 2295, 2296, 2580, 2587, 2631, 2634, 2697, 2699, 2962, 2970, 2971, 2972, 2973, 2980, 2986, 2987, 2987, 3008, 3008, 3012, 3020, 3058, 3088, 3091, 3098, 3098, 3100, 3101, 3102, 3106, 3215, 3262, 3319, 3427; eam 469, 562, 607, 652, 762, 833, 1019, 1020, 1026, 1026, 1027, 1089, 1215, 2050, 2517, 2852, 3204; eorum 140, 262, 1987, 2358, 2706, 2970, 2973, 2994, 2995, 3001, 3051, 3152, 3290, 3291, 3483, 3485, 3601, 3602; eis 107, 747, 873, 1752, 2145, 2309, 2429, 2609, 2642, 2689, 2693, 2871, 3075, 3156, 3555, 3556, 3562, 3600, 3603; eas 170, 3544; eos 261, 299, 791, 865, 912, 923, 1042, 1494, 1750, 1753, 2378, 2418, 2428, 2429, 2636, 2902, 2954, 2962, 3011, 3131, 3135, 3243;
- Israel 637, 867, 1201, 3521-3522
- iste 7, 8, 9, 77, 101, 487, 585, 668, 1253, 1345, 1461, 1534, 1642, 2633, 2719, 2911, 2949, 2975, 2980, 3078, 3082, 3084, 3097, 3263, 3368, 3448, 3451, 3629, 3641; ista 58, 67, 161, 266, 288, 312, 506, 535, 540, 569, 647, 676, 852, 880, 881, 969, 1285, 1293, 1299, 1307, 1317, 1381, 1422, 1435, 1607, 1696, 1697, 1888, 2199, 2238, 2463, 2617, 2646, 2657, 2771, 2827, 2858, 2905, 2947, 2989, 3030, 3154, 3228, 3237, 3292, 3454; istud 18, 259, 270, 528, 560, 877, 933, 956, 980 1456, 1500, 1508, 1583, 2207, 2384, 2468, 2534, 2672, 2778, 2805, 3039, 3111, 3388; istius 492, 567-568, 1920, 2285, 3385; isti 242, 273, 291, 730, 733, 739, 1671, 1964; istum 80, 450-451, 453, 468, 592, 1168, 1863, 2455, 3086, 3514; istam 593, 613, 638, 650, 670, 676, 701, 801, 1130, 1297, 1351, 1357, 1499, 1526, 1884, 2378, 2522, 2536, 2627, 2815, 2925, 3238, 3242, 3311, 3383, 3471; isto 54, 294, 302, 331, 364, 372, 376, 410, 422, 447, 453, 766, 882, 920, 1013, 1224, 1977, 2433, 2521; istis 967, 1183, 1426, 1579, 1771, 1859, 2243, 3062, 3311, 3495; istos 870, 1878; istas 718, 826, 888, 1480, 2825
- ita 568, 599, 600, 609, 611, 618, 646, 650, 678, 829, 968, 1052, 1055, 1265, 1295, 1336, 1344, 1362, 1433, 1886, 1886, 2060, 2272, 2275, 2283, 2286, 2301, 2308, 2309, 2323, 2340, 2355, 2386, 2392, 2419, 2422, 2446, 2626, 2631, 2748, 3046, 3183, 3184, 3216, 3432, 3631
- itaque 971, 2163-2164, 2862
- item 21, 27, 30, 43, 45, 49, 107, 457, 835, 988, 995, 1000, 1006, 1011, 1029, 1061, 1069, 1078, 1083, 1087, 1091, 1096, 1116, 1153, 1179, 1242, 1243, 1245, 1248, 1249, 1302, 1336, 1380, 1399, 1463, 1750, 1752, 1807, 1809, 2293, 2299, 2337, 2491, 2629, 2694, 2695, 2780, 2782, 2786, 2788, 2823, 2824, 2824, 2826, 2829, 2908, 2911, 3217, 3246, 3283, 3286, 3628
- iter 734, 735, 2673, 3369; itinere 572, 3614
- (itero) iterare 2802; iterandi 47; itinerando 731; iterato 3602
- iterum 3198, 3206, 3224
- (iubeo) iussit 3242
- iudaicus 93, 100
- Iudas 297, 310, 334, 2492; Iude 2054; Iuda 2053
- iudeus 3108; iudei 432, 845, 1862, 2138, 2404, 2435, 2588, 2594, 2597, 2611, 2641, 2647, 2697, 2704, 2720, 2724, 2948, 2956, 3127, 3175, 3178; iudeis 1400; iudeos 2940
- iudex 1125, 1706, 1711, 1883, 2008-2009, 2040; iudicis 1123; iudice 1998, 2030-2031; iudices 1734, 2328, 2407
- iudicialis 657, 674, 2146
- iudicium 341, 1100, 1716, 1847, 2028, 2097; iudicii 131, 972, 1086, 1623, 1876, 1879, 2082, 2088, 2092, 2109, 2132, 2134, 2136, 2157-2158, 2161, 2162, 3147, 3153, 3507; iudicio 2008, 2047, 2162
- (iudico) iudicabo 1099, 2026-2027; iudicare 1126, 2164; iudicamur 1709; iudicatur 341; iudicaremur 1708; iudicans 134; iudicantes 3521; iudicati 2373; iudicando 3173
- Iudith 1033-1034, 1403
- (Iuppiter) Iovis 2731
- iuramentum 1807; iuramenta 66, 1960, 2390; iuramentis 2389

- (iurista) iuriste 921-922; iuristas 1734
 (iuro) iurat 1804; iuratis 1805, 1806; iurare 2390, 2679; iurabis 1812
 iustificatio 3625; iustificationis 285-286, 3630; iustificationem 2742; iustificationibus 277
 (iustifico) iustificabitur 987
 iustitia 1601, 1700, 1706, 1710, 2025, 2029, 2380, 2398, 2403-2404, 3322, 3465, 3479; iusticia 1337, 2395, 2396, 2403, 3466, 3634; iusticie 425, 1133, 1339, 1493; iustitie 991, 992, 1112, 1350, 1808, 2789, 3473; iustitiam 1129, 1664, 1696, 1701, 1713, 1714, 1716, 1730, 1808, 2039, 2379, 2407, 2660, 2870, 3147, 3462, 3464; iusticiam 1124, 1338, 2028, 2394-2395, 3471; iusticias 1099, 1099, 2026
 iustus 84, 2009, 2720; iusta 726; iusti 1123, 3483; iustam 3088; iustum 1132, 3459, 3623; iustorum 267, 274;
 iuuenis 1280; iuuenes 790, 1288
 (iuvo) iuvat 222; iuuabunt 853
 iuxta 455, 776, 927-928, 2932, 2938, 2945, 3183
- Kyrieleison 653-654, 807
- L 2793
 la 732, 732, 755, 3355
 (labium) labia 1213
 (labor) laborem 214-215, 1843, 1941
 (laborator) laboratorum 1939
 (laboro) laborat 367, 369, 421; laboratis 78, 2564; laborauit 3154; laboravit 1416; Laborabit 2072; laborare 2750; laboraretis 2340; laborauerit 659-660;
 lac 2288
 lacrima 607; lacrimarum 2460; lacrimas 1332, 2890-2891; lacrimis 2196, 3596
 (lacrimo) lacrimare 2075; lacrimando 1553
 (laete) lete 2045
 (laetifico) letifica 787
 (laetitia) leticia 190, 2413; letitie 780; leticiam 686, 771, 1978, 3038;
 (laetor) letatur 391, 1980; letabitur 3003; letare 973, 1581; letari 2572: letantes 1486
 (laicus) layci 696, 1747; layci 696; laycos 696; laycis 3590; laycis 3238
 lana 3588
 lancea 188; lanceam 133; lancearum 2420
 (lancusta) lancustas 3541
 lanterna 1721
- (lapideus) lapideum 1391
 (lapido) lapidas 3131; lapidamus 2698, 2704, 2712; lapidare 2699, 2703, 2703; lapidarent 2697; lapidari 1786
 lapis 563, 611, 2850; lapidem 562; lapides 2697; lapidibus 1785, 1927, 2701
 large 50
 largire 379; largiris 245
 largitio 3648
 (largus) larga 3473; largam 1396; largas 170,
 (latinus) latinis 3235
 latro 1755, 2392, 3415, 3432, 3438, 3447, 3614, 3618; latronis 3424; latroni 3631; latronem 1457, 1459, 3410, 3414, 3424; latrones 2373, 2386, 3411; latronum 3412-3413; latronibus 605, 2377, 2385
 latus 188; lateris 81, 187, 2010; latere 192;
 laudabilis 1063, 2445-2446
 (laudo) laudare 2848; laudent 2157; laudatur 799;
 (Laurentius) Laurentii 944
 (laus) laudem 2735; laude 1536
 (lavo) lauans 646, 649; lota 1681, 1688, 1690
 (laxus) laxa 279
 laycalis 3364; laycali 3372; laycalem 3368;
 (lectio) lectionem 1148
 (lectum) lecto 1067, 3504, 3569-3570; lectis 1926;
 legibilis 1452
 (lego) legis 1179; legis 2015; legit 2646: legunt 932: legimus 82, 2488-2489, 3303; legitur 306, 345, 383, 455, 485, 1264, 1865, 3416-3417, 3474, 3552
 leo 698, 1793; leonem 698, 1792; leones 3365
 lepra 2986
 (leprosus) leprosum 1453-1454; leprosi 3419; leprosos 2605, 2985
 Leui 2991, 2992, 2993, 2994
 leuis 564
 (Leviticus) Levitici 1189, 1785, 2773
 (levo) leuat 1018; leuatis 2876; leuauit 788, 1199; levavi 802; leuavit 753; leuabit 3102; leuare 1019
 Lex 1758; Legis 436, 2298, 2832, 2835-2836; Legem 2835; Lege 1174, 2705;
 li 1045
 (Libanus) Libani 3337-3338; Libano 3327
 libenter 3009; libencius 214
 (liber) libero 3496; liberum 1634; liberos 262

- (liber) libro 975, 979, 1172, 1320, 1589, 1633, 2714, 2738, 3314, 3407
(libero) Liberasti 3359; liberabit 2231, 3387; liberarentur 1603; liberandum 1466, 1467; liberati 2399-2400, 2402
licet 28, 203, 1123, 1132, 1291, 1488, 1697, 2059, 2304, 2611, 3348, 3394, 3470
(ligamentum) ligamentis 2129
lignifaber 3013
lignum 2778, 3095, 3095; ligna 2774, 2776, 2780, 2803-2804, 2816, 2817, 2828, 2886, 2906, 2919; lignis 2792
(ligo) ligat 562, 2121, 2129; ligaueritis 2131, 2118; ligatur 2123; ligatus 137, 2131, 2371, 2399; ligatum 2118; ligata 565, 2129
(limbus) limbo 1464; limbum 38, 1690, 2411; linbum 41
(limus) limo 516
(linea) lineas 1532-1533, 1893
linga 179, 2884; lingua 194, 1732, 1739, 1757, 2060, 2658, 3305, 3306; linguam 1212, 2601, 3116, 3116-3117, 3117; linguis 911, 913
(linum) lini 1359
lis 1960; lites 255
littera 1449-1450, 1451, 1452, 1455; litteram 873; littere 1450; litteras 1738, 3106; litteris 1412
litteralis 1873; litteralem 1856
(locumenens) locumtenenti 2101
locus 201, 1202; loco 385, 1228, 1724, 1954, 2176, 2344; locum 1113, 2344, 2987; loca 1975, 1976, 2037; locis 958, 1751, 2066
(locusta) locustas 3543
(locutio) loquutionis 1702; loquutione 2823; locutione 2818
longe 352, 3067
(longinquus) longinco 2663; longinquis 2668
loquor 2601, 2603; loquitur 349, 717, 1665, 1717, 1719, 2252, 2480, 3233; loquimini 1741-1742, 2559; loquuntur 820, 822, 2557-2558; loquebatur 14, 2281; loquentur 911, 913-914; loqui 72, 900, 2243, 2424, 2456, 2554, 2611, 2879, 2879, 2985; loquar 823; loquaris 1213; loquamur 1491-1492, 1492-1493; loquantur 1213; loqueretur 2616-1617; loquente 3575; locutus 347; loquutus 2823, 2980; loquuti 2091; luquuti 1085; loquendo 572, 1319; loquendum 928-929
(Lucas) Lucha 455; Luce 61, 122, 135, 186, 325, 401, 411, 1223, 1458, 1689, 1887, 2097, 2973, 3017, 3294, 3403, 3612
(luceo) luceat 3532; luceant 2872; lucenres 1636, 1637
(lucerna) lucernam 1722
Lucifer 835, 836, 853
(lucror) lucramur 369; lucratur 3588; lucratur 2318; lucraretur 2320
luctator 1482
(lucto) luctare 1482, 1484
luctus 1898, 1899-1900
Ludovicus 158
lumen 265, 3032; lumine 2068
luna 2315; lune 3197
lupanar 2491
lupus 698; lupi 3367; lupum 699;
lutum 2513, luto 303, 1680, 1687
lux 3532; lucis 1691;
luxuria 2114, 3331; luxurie 109, 303, 2683
luxoriosus 3469-3470; luxuriosi 3366; luxuriosis 113;
(maceratio) macerationem 239
(macero) maceramur 426
Machabeus 297-298, 310, 334, 2493; Machabeorum 298, 334, 1172, 1178, 2489
macula 333, 1326, 1444, 1637, 1664, 1668, 1669, 1674, 1678, 1698; maculam 1676, 1677, 1690;
(maculo) maculati 1698
magis 418, 591, 1790, 1793, 2419-2420, 2506, 2710
magister 2234, 2714; magistri 2233, 2966; magistro 3241
(magisterium) magisterio 2973-2974
magnifeste 924
magnificencia 3298, 3299, 3230-3231, 3297, 3302, 3310, 3313, 3321, 3321-3322; magnificentiam 2574, 3311-3312, 3324, 3431-3432
(magnifico) magnificat 981-982, 983, 995, 1000, 1006, 1011, 1029-1030, 1032-1033; magnificavit 974, 979, 1183, 1216; Magnificabit 873; magnificatur 981; magnificandam 2609;
magnus 757, 1134-1135, 1463, 1465, 1465, 1466, 1468, 1970, 1972, 2134-2135, 2136, 2157; magna 164, 598, 688, 697, 732, 845, 959, 1202, 1287, 1369, 1878, 1990, 2108, 2136, 2158, 3287, 3290-3291, 3296, 3302, 3633; magnum 3576; magni 1033; magne 3409; magno 1853, 1871, 2199; magnam 683,

- 687, 602, 1064-1065, 1691-1692, 3554;
 maior 163, 1867, 1878, 2135, 2174,
 2196; maiorem 579, 1335, 1373, 1692,
 2348, 2360, 2361, 3276, 3305; maius
 260, 268, 275, 1413, 3620, 3623;
 maiores 1636, 2953, 3213; maiora 3261
 Magot 864-865, 866, 867, 868;
 (maiestas) magestatis 3265; magestatem
 977; magestate 3521
 (Malachias) Malachie 1119
 male 327, 590, 799, 1780, 3620;
 (maledico) maledictus 3001-3002; male-
 dicta 2000, 2004-2005; maledicti 68,
 2152, 2728; maledictis 2065, 2071,
 3333
 maledictio 1376; maledictionis 2959; ma-
 ledictioni 1371; maledictionem 1373,
 1374, 2427; maledictiones 2068-2069;
 maledicionibus 2050
 (malefacio) malefacta 1339; malefactum
 2340
 malefactor 1126-1127; malefactoris 1125;
 malefactores 1052; malefactorum 1779
 malicia 194, 1250, 1601; maliciam 1233,
 1238, 3164
 maligne 1783
 malignus 1032, 1778-1779, 1779; maligna
 2942, 2983, 2988, 2989, 3076; malig-
 nam 2947; maligni 853;
 malitia 2641-2642; malitie 354, 1239; ma-
 litiam 2187
 malus 28, 83, 94, 1574, 1780, 3318; mala
 53, 691, 710, 711, 968, 1072, 1080,
 1082, 2001, 2037, 2039, 2163, 2770,
 3003, 3615; malum 328, 1051, 1101,
 1084, 1122, 1244, 1250, 1254, 1459,
 1610, 1612, 1613, 1666, 1745, 1746,
 1750, 1757, 2093, 2269, 2549, 2955,
 3530: mali 1644, 1657, 1989, 2023,
 2147, 2309, 3151, 3160; malo 221,
 1212, 1214; malam 1335, 3161, 3448,
 3618, 3618; malorum 2687; malos
 1121, 2129; malas 2036; malis 785,
 834, 1397, 3167;
 mandatum 1115, 1423, 3177; mandata
 1207, 2347, 2690, 2805; mandatorum
 2676, 2806, 2836; mandatis 997,
 2807;
 (manduco) manducabit 2924; manducans
 3542
 mane 219, 265, 969, 1407, 1728, 2523,
 2655, 2897, 2899, 3594
 (maneo) manet 3035, 3322; manent 3137;
 manebat 2345; manebunt 958; mane-
 re 1015, 1017; manete 612; manenat
 2571; maneret 1952;
 (manualis) manulem 235, 377
 manus 168, 169, 171, 174, 910, 1028, 1147,
 2132, 2536, 2894, 2906; manum 171,
 172, 199; manu 384, 387, 395, 950,
 2355, 3171, 3488, 3489; manuum
 2533, 2534, 2892, 2893; manibus 168,
 946
 marcipium 361, 365, 370, 371, 373
 (Marcus) Marci 911, 2293, 3471
 mare 862; maris 178, 180-181, 865-866,
 1777; mari 299, 301
 Margarita 704, 705, 708; Margarite 701
 Maria 504, 818, 970, 978, 1227, 1233, 1234,
 1243, 1244-1245, 1247, 1249, 1251,
 1296, 1298, 1299, 1302, 1309, 1311,
 1322, 1323, 1363, 1367, 1372, 1377,
 1383, 1406, 1407, 1408, 1410, 1412,
 1415, 1461, 1486, 1500, 1506, 1511,
 1511, 1564, 1584, 1588, 1660, 1984,
 2210, 2289, 2472, 2737, 2881, 2937,
 3012, 3014, 3050, 3205, 3303, 3406;
 Marie 1221, 1225, 1226, 1230, 1252,
 1266, 1300, 1324, 1328, 1349, 1352,
 1385, 1399, 1499, 1590, 1884, 3306,
 3311; Mariam 35, 504, 818, 978,
 1291, 1416, 2209, 2471-2472, 2936-
 2937, 3204
 (marinarius) marinarii 1800
 maritus 3564; maritum 2115
 (mars) martis 2
 (martius) marci 1221;
 martyr 3469; martir 3471, 3472, 3474;
 martires 3047, 3450; martyres 962-963,
 964, 3468; martyrum 3454
 (martyrium) martirium 3485-3486, 3488;
 martirii 3452, 3473
 mater 271, 506, 533, 716, 821, 1146, 1278,
 3013; matris 98, 1146, 1188, 1673,
 1913-1914, 2139, 2739, 3347, 3598;
 matri 1883; matrem 679
 materia 318, 540, 820, 851, 1660, 2208,
 2759, 3201-3202, 3254, 3438; materie
 1230-1231, 2216, 3208; materiam
 1035, 3251
 (materialis) materiales 512
 matrimonium 3355-3356, 3359; matrimo-
 nii 3347; matrimonio 3354
 (Matthaeus) Matthei 14, 42, 52, 74, 498,
 523, 961, 1086, 1090, 1463, 1488, 1647,
 1715-1716, 1771, 2007, 2043, 2055,
 2092, 2107, 2119, 2149, 2151, 2152,
 2280-2281, 2302, 2320, 2409, 2690,

- 2723, 2748, 2871, 2873, 2913, 2957, 3007, 3014, 3049, 3103, 3133, 3159, 3173, 3196, 3244, 3428, 3463, 3516, 3522, 3523, 3526, 3533, 3540, 3543; Mattheum 3259
- maxillentus 3141; maxillenta 3139
- maxime 211, 224, 1750, 1859, 2233-2234, 2901, 3096, 3591
- maximus 176-177, 608, 1974, 1977, 2771; maxima 794, 1112, 1182, 1879, 2330, 2417, 3633, 3634; maximum 1516, 1704, 2528, 2549, 2558, 3083; maximam 1283; maximo 3570
- mecum 1366, 3070, 3436, 3521;
- (medicamentum) medicamenta 3344
- (medicina) medicine 223
- medicus 1152
- (medio) mediante 420, 1866, 2160; mediantibus 411, 426
- (medito) meditari 2061
- medius 2161; media 3034; medio 586, 778, 841, 2706, 3360, 3412; medium 775
- mel 3541; mellis 780, 781
- melior 1897, 2166, 2196; melius 378, 1520-1521, 1754, 1769, 1775, 1897-1898, 1899, 2054
- membratim 956, 1059
- membrum 1743, 1971; membro 111, 112, 284, 1972; membris 1386-1387, 2124, 2125; membra 1743, 1971, 2123, 2125, 2539, 2540, 3052, 3052-3053, 3053, 3054, 3594
- (memini) memento 324, 1458, 3402, 3407, 3433, 3616; mementote 298
- memoria 1880, 2087; memoriam 633, 1093, 1155, 1160, 3029, 3595
- memoriter 1874
- (memoro) memoror 561; memorare 1904; memoreris 1519
- mendacium 1741, 2625-2626, 2632
- (mendico) mendicantium 2032
- mens 2885, 3035; mentem 245, 580; mente 1501, 1874, 2885
- (mensa) 218, 2745;
- (mensura) mensuram 1348
- (mentalis) mentalem 233, 295
- mentio 1956
- (mercator) mercatori 1735; mercatores 1733-1734
- (mercenarius) mercenariorum 1749
- merces 1843, 1844, 3483, 3485; mercedis 1749; mercedem 32, 2871
- (mercurius) mercurii 3401
- (mereor) meretur 421;
- (meridies) meridiem 2524
- meritorium 206
- meritum 419, 467, 1624, 2006, 2742-2743, 2784, 3606; merito 246, 3604; merita 2783, 2784, 2786, 3453;
- Messias 2607; messiam 2596
- messis 1653; messium 2297
- (messor) messorum 1653
- (metzinaria) mezinarias 56
- meus 364, 367, 370, 428, 672, 1119, 1545, 2100, 2236; mea 140, 309, 320, 326, 428, 536, 616, 672, 767, 785, 1098, 1325, 2024, 2255, 2306, 2521, 2885, 2891, 2914, 2995, 2995, 3108, 3568, 3588; meum 98, 282, 366, 444, 576, 1053, 1054, 1275, 1567, 1813; meam 580, 583, 594, 639, 645, 651, 788, 1606, 1722, 1828, 2634, 2634, 2663, 3582; mei 194, 309, 316, 319, 322, 325, 497, 505, 536, 539, 594, 614, 639, 644, 655, 671, 686, 712, 715, 766, 767, 786, 805, 811, 1106, 1107, 1119, 1458, 2151, 2225, 2226, 2236, 2602, 2604, 3090, 3127, 3168, 3402, 3407, 3433, 3567, 3616; meo 450, 452, 467, 910, 2224, 2358, 2377, 3038; mee 98, 1073, 1914, 2322, 2643, 2651, 2662, 2673, 2688, 3142; meorum 2892, 2893; meos 1199, 3391; meas 1723, 2695, 3582; meis 2643, 2644, 2648, 2651;
- Michael 2182
- miles 953, 3274; militem 2418, 3272-3273;
- milia 551, 1419, 1829-1830, 1908, 2166, 2197, 2420
- (milito) militans 1479; milites 641, 695, 1288, 1799; militum 188
- mille 1021, 1114, 1489, 1752, 1829, 1908, 2314
- miluus 3138, 3142; miluo 3136; miluum 3134
- (minimus) minima 2173
- (minister) ministri 2982; ministros 1826, 2976
- ministerium 248, 415; ministeriorum 1826
- (ministro) ministrat 3476; ministrare 418; ministranda 409
- (minor) minori 2709
- (mirabilis) mirabile 891, 2383, 2404, 2422, 2432, 3046, 3576; mirabilia 2254, 2305-2306
- (miraculosus) miraculosum 2257, 2262

- miraculum 405, 903, 701, 1063, 1172, 1404, 2073, 3552, 3632; miracula 796, 857, 887, 890, 891, 891, 895, 964, 965, 2608; miror 714; mirantur 1430; mirabatur 2423; mirabantur 2616; mirabuntur 890; mirari 2261; mirati 3601
(mirus) mira 895; mirum 2259, 2384, 3036, 3423
(misereor) miseretur 226; miserebitur 300, 304; Miserere 308-309, 316, 318, 319, 322, 325, 497, 505, 536, 539, 550, 594, 614, 638-639, 644, 654-655, 655, 671, 686, 712, 715, 766, 766, 767, 786, 802, 802, 804, 805-806, 808, 811;
miseria 546, 553, 596, 598, 626, 674, 676, 688, 690, 697-698, 3160; miseriam 541, 543, 593, 613, 638, 670, 676, 701-702, 801, 810; miserie 544, 547-548, 655, 818, 2906, 2907; miserias 718; miseriis 547
misericordia 312, 541, 543, 810, 2024, 2376, 2395, 2395, 2402-2403, 2403, 2442-2443, 3611, 3633, 3634; misericordie 355, 1240, 1337, 1340, 1350, 2021, 2536, 2903; misericordiam 318-319, 329, 542, 545, 549, 687, 803-804, 1149-1150, 1340, 2122-3123, 2407-2408, 2862-2863, 2908, 2915, 3130, 3189, 3383, 3416, 3636;
(misericordialis) misericordiales 2185
misericorditer 280, 307, 3125
misericordes 305, 2021, 2022, 3631; misericordes 1336
misterium 241, 285, 2140
mitis 2280, 2281, 2282
(mitto) mictere 1108, 2414, 2418; mictitur 1294; misit 897, 2351; miserunt 2976; missus 1266; missi 3131; missa 2513, 2541, 2541, 2544, 2545, 2548-2549, 2553, 2558; missam 570, 1092, 2485, 2513, 2515, 2517, 2523, 2523, 2529, 2569, 3584; misse 244, 653, 716, 806, 1409, 2018, 2525; missas 989, 2339;
mixti 1653, 2146; mistum 755
modicum 215, 2752
modus 2029-2030, 3097, 3448; modo 181, 430, 540, 694, 843, 851, 1231, 1376, 1660, 1773, 2104, 2541, 2748, 2829, 2832, 2866, 3438, 3447, 3546, 3558; modum 157, 369, 1503, 1639, 2263, 2336, 3092, 3315, 3438, 3492, 3514; modi 3440; modos 2829; modis 838, 851, 1746, 2816, 3404;
(moechor) mechatus 1090
mola 1776
(mollis) mollibus 1926
(momentum) momento 2066
(moneta) monetam 1828
(monitio) monitionem 2332
(mons) montem 480; monte 1663, 2301, 3329; montes 867; montibus 2300
(montanus) montana 3327, 3328
monumentum 1392; monumenta 1390
(moralis) morale 2712; morales 502, 2936, 3629
moralitas 1506
moraliter 2307, 2407, 3022, 3121, 3180
(morior) moritur 512, 513, 1156, 1159, 1669, 2080; moriuntur 3161, 3500; moriebatur 3096; mori 678, 680, 729, 821, 1535, 1887, 2993, 3118, 3487; morieris 1528; morietur 3093, 3181-3182, 3191; morientur 1494; moriar 1275, 1528, 2404; moriatur 1672, 1784, 2335, 3084, 3085, 3088, 3090, 3101, 3115, 3478; moriantur 3275; moriretur 1884, 3073, 3074; morirentur 749; moriturus 3121; moriturum 1918
(moro) morantur 1752
mors 734, 1254, 1255, 1979, 2080; mortis 224, 1174, 1409, 1800, 1861, 1875, 1878, 1880, 1883, 1888, 1891, 1897, 1897, 1903, 1909, 1920, 1929, 1933, 1935, 1947, 1949, 1952, 1968, 1973, 2033, 2074, 2076, 2079, 2161, 2374, 3106, 3187, 3595; morti 1985, 1987; mortem 465, 468, 660, 666, 685, 689, 1011, 1012, 1023, 1059-1060, 1181, 1527, 1537, 1882, 1906, 2078, 2675, 2866, 2924, 3087, 3157, 3319, 3475-3476; morte 187, 1011, 1465, 1979, 1980;
mort 732, 732, 756
mortalis 204; mortale 643, 1671, 2783, 2833, 3486-3487; mortali 627, 1104, 1206, 1993, 2781, 3278; mortalia 44, 674-675, 1484, 1902, 2830, 3328-3329, 3330, 3336, 3338; mortalium 1485; mortalibus 2801, 2821-2822, 3332
mortaliter 2631, 2785, 2788, 3488
mortuus 642, 662, 1139, 1958, 1975; mortui 643-644, 754, 1938, 1986, 2137; mortue 897; mortuo 1936; mortuos 2605, 2904, 2986, 2609, 3621; mortuis 2080, 3598
(mos) morem 1123; moribus 3602

- motiuum 976, 1585, 2207, 3201, 3404, 1889
 motus 218, 2376; mota 1413
 (moveo) mouet 208; mouent 200; mouebat 3116; mouit 3117; mouebitur 1840, 1847; moueatur 1164; mouendum 1016
 mox 340
 (mula) mule 587; mulam 583, 586
 (muliebris) muliebri 3573
 mulier 308, 509, 534, 540, 665, 760, 1115, 1238, 1240, 1243, 1420, 1428, 1705, 1773, 1784, 1937, 2115, 2484, 2664, 2811, 3176, 3357, 3358, 3478; mulieris 649, 1811, 3025; mulieri 1288; mulierem 771-772, 1089, 1239, 3356; muliere 546, 763, 1254, 2616; mulieres 1232, 1253, 1370-1371, 1378-1379, 3160-3161, 3239, 3477; mulierum 3421-3422; mulieribus 773, 1090, 1284, 1301, 1369, 1376-1377, 1377, 2615
 multiplex 414; multiplici 328; multiplicam 3203
 multipliciter 222, 800
 (multiplico) multiplicat 3279; multiplicabit 3389; multiplicabatur 85
 multitudo 721, 790, 794, 1013, 3421; multitudine 2020
 (multus) multa 153, 424, 820, 822, 860, 1137, 1712, 1902, 2106, 2468, 2473, 2481, 2539, 2700, 2702, 2856, 2984, 3022, 3054, 3082, 3364; multi 568, 921, 1983, 2548, 3112; multe 1642, 1643, 1754, 2541; multo 1520; multum 112, 127, 132, 184, 378, 802, 808, 1398, 1415, 1416, 1520, 1796, 1858, 2260, 2348, 2376, 2475, 3055, 3202; multas 302, 501, 2470-2471, 2820, 2935, 3265; multis 424, 547, 873-874, 2050, 2493, 3559-3560
 mundane 591-592, 781, 781
 (mundanus) mundana 2854, 3559; mundanis 581, 592, 2567, 3559; mundanis 581, 592
 mundissime 3258
 (mundo) mundat 2986; mundare 335
 mundus 7, 8, 9, 15, 70, 76, 77, 101-102, 1398, 1649-1650, 2259, 2399, 2927, 3212, 3368; mundi 341, 342, 603, 825, 826, 827-828, 843, 862, 960, 964, 1071, 1231, 1233, 1418, 1491, 1515, 1908, 1909, 1920, 2137, 2314, 2317, 3307; mundo 55, 72, 156, 302, 470, 544, 548, 683-684, 691, 883, 1591, 1604, 1617-1618, 1652, 1715, 1818, 1913, 1933, 2286, 2302, 2747, 3365; mundum 11, 883, 884, 943, 1442, 1443, 1910-1911, 2273, 2318, 2455
 (munus) munera 1834
 murmur 138
 (murmuro) murmurabat 142; murmurabant 2962
 murus 2997, 2999; murum 2996
 (mutabilis) mutabilium 218; mutabiliter 217
 (muto) mutaretis 3239-3240; mutabatur 3077; mutabitur 219 mutetur 220; mutus 347, 349; mutum 347; muti 346, 1072; mutos 2985
 (mutuum) mutuo 1737
 Nabuchodonosor 1051
 nam 305, 471, 473, 986, 2751
 namque 243, 1536
 (narro) narrans 2665
 (nascor) nascitur 1911; nascuntur 3329; nascetur 821, 1505; nasci 1448, 1449; natus 22, 546, 880, 2053; nata 669, 1274; natum 2055, 2405; nati 669
 (nativitas) nativitatis 105-106, 1897; natiuitatis 1889; nativitatem 817, 1364
 natura 561, 1163, 1320, 1345, 2847-2848; nature 489-490, 664, 2820-2821, 3209; naturam 776, 1543, 1544, 1639
 naturalis 656; naturalem 659
 naturaliter 610, 660, 775-776
 naufragium 337
 ne 109, 160, 186, 220, 264, 366, 367, 369, 605, 980, 1045, 1112, 1117, 1173, 1181, 1186, 1189, 1190, 1204, 1212, 1213, 1296, 1457, 1484, 1723, 1770, 1775, 1793, 1810, 1836, 2055, 2062, 2093, 2110, 2354, 2357, 2378, 2870, 2870, 2921, 3357
 nec 18, 124, 159, 160, 184, 279, 285, 360, 581, 599, 600, 698, 699, 707, 883, 949, 960, 1022, 1055, 1084, 1115, 1142, 1194, 1195, 1362, 1494, 1495, 1607, 1665, 1675, 1685, 1723, 1745, 1758, 1761, 1763, 1806, 1813, 1832, 1837, 1882, 1943, 1980, 1986, 1999, 2043, 2045, 2061, 2072, 2093, 2368, 2516, 2547, 2560, 2679, 2682, 2684, 2685, 2742, 2961, 3043, 3114, 3248, 3352, 3355, 3356, 3369, 3542, 3572
 (necessarius) necessaria 150, 165, 425, 747, 810, 1517, 2513, 2678, 3202, 3626, 3627, 3638; necessariis 2512
 necesse 374, 762, 871, 1949, 3486, 3531

- (necessitas) necessitatis 1947; necessitate 1948, 1965, 3041, 3237; necessitatibus 490
- (negativus) negativa 2715, 2717-2718, 2719
- (negator) negatores 2069
- negligenter 1096
- negligentia 2328; negligentie 127
- (negligo) neclegunt 270-271; neglexerunt 735; negligentes 127, 129
- (nego) negavit 441; negare 2718, 2719; negans 438
- (negotium) negotiis 2566
- nemo 111, 475, 609, 770, 949, 1111, 1113, 1322, 1518, 1815, 1818, 1937, 1953, 2103, 2366, 2367, 2549, 3110, 3530; nemini 241, 248
- nempe 425
- (nemus) nemore 731; nemoribus 692, 3581
- (neo) nendo 3588
- nequam 1652
- neque 527, 1758, 2093
- nequitia 252; nequicie 2959
- (nervus) neruos 1147; nervis 1149
- (nescio) nescit 1990, 1995; nescimus 1994, 2599; nescitis 3075, 3097, 3114 nescisti 254; nesciens 1436
- nichil 612, 885, 945, 1146, 1301, 1410, 1448, 1893, 1909, 1914, 2877, 2878, 2971, 3509, 3509; nichilum 1031, 1778; nichilo 611
- nichilominus 392
- (nidus) nidos 2303
- (niger) nigra 3481
- nihil 1699
- nil 3423;
- nimis 997-998, 1940, 2255, 2255, 2306
- (nimius) nimiam 84
- nisi 229, 242, 404, 440, 522, 550, 622, 632, 662, 783, 885, 908, 949, 960, 984, 1027, 1050, 1126, 1164, 1168, 1399, 1405, 1406, 1410, 1439, 1448, 1518, 1567, 1568, 1688, 1694, 1700, 1823, 1909, 2024, 2059, 2168, 2170, 2171, 2287, 2341, 2366, 2540, 2542, 2694, 2746, 2833, 2875, 3030, 3053, 3055, 3257, 3267, 3311, 3312, 3649
- (nitor) nititur 360-361; nitetur 2850:
- nobilis 1937; nobilium 1941
- (noceo) nocebit 1060; nocere 1951; nocitura 3646
- (nocivus) noxiua 1787
- Nohe 2351
- nolo 3319; nolit 475; nolunt 1337, 1940, 3137, 3161, 3163; nolebat 1175; nole-
- bant 2353 noluit 1176, 1885; nolle 418, 483; Noli 1473; Nolite 256, 272, 734, 883, 2163, 3611; nolentes 1750
- nomen 60, 61, 217, 222, 363, 838, 907, 908, 909, 915, 916, 916-917, 1270-1271, 1424, 1447, 1456, 1754, 1813, 2843, 2843-2844, 3051; nomine 906, 907, 910, 917, 1450, 1468-1469, 2127, 3041, 3075, 3236, 3243, 3245, 3245, 3245, 3247; nomina 909, 2228; nominis 65, 1392; nomini 2838, 2842; nominibus 907
- (nominatio) nominatione 65
- (nominativus) nominatium 3006; nominativo 3006
- (nomino) nominari 2112; nominando 2111-2112
- non 25, 38, 39, 47, 60, 62, 73, 74, 117, 123, 129, 135, 138, 142, 149, 154, 158, 163, 180, 184, 194, 209, 210, 229, 241, 247, 248, 250, 252, 253, 273, 281, 360, 403, 405, 413, 434, 438, 442, 442, 478, 478, 479, 487, 488, 522, 527, 529, 550, 556, 557, 560, 565, 568, 568, 577, 581, 589, 597, 604, 607, 609, 617, 628, 630, 632, 644, 649, 651, 687, 692, 709, 714, 714, 715, 742, 757, 762, 783, 822, 827, 845, 867, 871, 884, 890, 903, 907, 913, 915, 927, 932, 934, 935, 939, 940, 956, 959, 964, 984, 985, 987, 993, 3318, 1004, 1008, 1015, 1017, 1022, 1043, 1047, 1049, 1050, 1074, 1074, 1075, 1081, 1084, 1087, 1091, 1092, 1092, 1095, 1097, 1099, 1107, 1115, 1118, 1120, 1124, 1125, 1127, 1134, 1137, 1142, 1163, 1164, 1194, 1196, 1197, 1208, 1238, 1266, 1271, 1274, 1286, 1286, 1290, 1291, 1293, 1295, 1302, 1326, 1332, 1333, 1339, 1340, 1341, 1343, 1344, 1359, 1374, 1406, 1425, 1428, 1437, 1438, 1440, 1451, 1452, 1453, 1466, 1468, 1491, 1492, 1496, 1501, 1502, 1505, 1514, 1519, 1521, 1522, 1542, 1543, 1546, 1547, 1551, 1557, 1557, 1560, 1561, 1567, 1568, 1571, 1573, 1573, 1574, 1577, 1582, 1589, 1591, 1593, 1599, 1603, 1605, 1606, 1609, 1610, 1611, 1612, 1619, 1633, 1636, 1638, 1658, 1660, 1673, 1674, 1678, 1680, 1684, 1690, 1691, 1694, 1708, 1711, 1713, 1720, 1724, 1725, 1732, 1743, 1744, 1757, 1759, 1760, 1765, 1780, 1804, 1806, 1808,

- 1812, 1814, 1816, 1819, 1821, 1823, 1828, 1830, 1832, 1834, 1835, 1837, 1840, 1843, 1847, 1849, 1860, 1862, 1863, 1883, 1884, 1893, 1904, 1915, 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1942, 1953, 1957, 1964, 1966, 1978, 1979, 1980, 1983, 1985, 1986, 1987, 1987, 1992, 1993, 1995, 1998, 2010, 2023, 2024, 2043, 2044, 2053, 2054, 2059, 2061, 2062, 2078, 2080, 2093, 2101, 2102, 2103, 2109, 2112, 2114, 2129, 2135, 2140, 2146, 2168, 2170, 2180, 2181, 2187, 2200, 2228, 2253, 2255, 2264, 2266, 2278, 2287, 2291, 2296, 2301, 2303, 2309, 2341, 2345, 2379, 2396, 2403, 2426, 2428, 2429, 2442, 2443, 2460, 2505, 2515, 2516, 2533, 2539, 2542, 2547, 2554, 2555, 2556, 2559, 2565, 2568, 2574, 2589, 2592, 2594, 2595, 2600, 2602, 2603, 2606, 2609, 2611, 2617, 2620, 2621, 2625, 2632, 2633, 2638, 2642, 2644, 2647, 2671, 2678, 2679, 2681, 2682, 2683, 2684, 2685, 2686, 2695, 2698, 2704, 2708, 2709, 2712, 2716, 2720, 2724, 2734, 2742, 2746, 2750, 2750, 2794, 2802, 2804, 2811, 2825, 2842, 2843, 2861, 2867, 2868, 2877, 2928, 2961, 2969, 2979, 2994, 2995, 3004, 3017, 3030, 3033, 3046, 3047, 3048, 3049, 3050, 3053, 3061, 3064, 3068, 3074, 3087, 3098, 3100, 3105, 3108, 3109, 3110, 3111, 3115, 3126, 3129, 3134, 3175, 3191, 3196, 3238, 3240, 3246, 3247, 3248, 3250, 3252, 3254, 3256, 3264, 3268, 3275, 3278, 3278, 3281, 3283, 3286, 3293, 3295, 3300, 3308, 3311, 3315, 3330, 3344, 3350, 3354, 3356, 3360, 3361, 3369, 3379, 3388, 3394, 3394, 3428, 3452, 3455, 3456, 3456, 3458, 3461, 3464, 3469, 3470, 3478, 3479, 3480, 3481, 3534, 3542, 3613, 3614, 3619, 3619, 3625, 3632, 3633, 3640, 3648, 3650
- nondum 1303, 1473, 3338
- nonne 51, 113, 260, 268, 274, 420, 432, 435, 1886, 2384, 2417, 2578, 2705, 3013, 3014, 3018
- (nonnullus) nonnulli 169, 922, 2389; nonnulla 820
- (nonus) nona 1804, 2194, 2685; noni 2497; nono 1967, 3648; nonum 2034
- nos 131, 162, 170, 174, 206, 228, 290, 302, 309, 311, 335, 363, 371, 407, 430, 431, 433, 435, 493, 506, 508, 525, 529, 530, 533, 538, 611, 618, 643, 667, 669, 673, 693, 699, 778, 803, 854, 1035, 1209, 1220, 1226, 1299, 1305, 1358, 1460, 1472, 1482, 1510, 1608, 1660, 1820, 2078, 2086, 2201, 2233, 2276, 2279, 2308, 2387, 2392, 2405, 2426, 2440, 2446, 2501, 2504, 2506, 2585, 2613, 2718, 3019, 3032, 3033, 3081, 3086, 3091, 3102, 3183, 3219, 3404, 3515, 3551, 3573; nobis 174, 287, 370, 403, 446, 493-494, 525-526, 528, 642, 684, 711, 777, 1143, 1144-1145, 1153, 1162, 1169, 1189, 1196, 1198, 1218, 1219, 1225, 1305, 1314, 1348, 1368, 1376, 1395, 1397, 1397, 1397, 1399, 1402, 1403, 1417, 1448, 1689, 1697, 1793, 1965, 2097, 2202, 2367, 2369, 2475, 2480, 2482, 2577, 2582, 2586, 2587, 2591, 2601, 2623, 2678, 2757, 2912-2913, 3140, 3180, 3203, 3219, 3288, 3457-3458, 3516, 3632;
- (nosco) noscitur 1774
- (nosmetipsi) nosmetipsos 424, 1708
- noster 184, 300, 582, 585, 586, 741, 912, 970, 1143, 1794, 2208, 2612, 2735, 2881, 2887, 2888, 3060, 3258; nostra 429, 1579, 1874, 1894, 1994, 2095, 2169, 2208, 2251, 2264, 2463, 2583, 3594; nostrum 241-242, 249, 419, 825, 1509, 1729, 1955, 2222, 2659, 2732, 2738, 2796, 2845, 2988; nostri 300, 304, 444, 622, 802, 806, 808, 3291; nostre 23, 27, 502, 2285, 2736, 2740, 2757, 2999, 3045, 3596; nostram 2084, 2457, 2457, 2588, 2591, 2599; nostro 2574-2575, 3324; nostrorum 2202; nostrarum 2209; nostris 490, 2104, 3597; nostras 171, 254, 491; nostros 1744, 2507
- (notarius) notariis 1738; notarios 1734
- noto; 1258, 2941; notant 1307; nota 804, 913, 1772, 2547, 2562, 3298; notatur 204, 1178, 1463, 1471, 1491, 1565, 1669, 1717-1718, 1733, 1779, 1789, 1805, 2328, 2650-2651, 3297, 3326; notandum 350
- (notorius) notorie 2955; notoriis 2954
- nouem 547, 549, 550, 1363 2173, 2176;
- nouembris 2498
- (novissimus) nouissima 1904, 1905; Nouissimo 1853, 1871; nouissimum 1907, 1932, 1968, 1982, 1997, 2008, 2034, 2047, 2057, 2064, 1919; nouissimis 924

- (novitas) nouitate 2446; nouitates 2488
 (novus) noua 2665, 2667, 2669, 2669, 3545;
 noui 2856; nouis 914; novum 2494;
 nouam 2442; novis 911; novissimo
 2199; novissimum 1946
 nox 2168, 2169; nocte 119, 159, 527, 527-
 528, 3547, 3568, 3592; noctibus 289;
 nudus 1911, 1911, 1911, 1913, 1914; nu-
 dum 264
 nullus 569, 1061, 1983-1984, 2167, 2170;
 nulla 960, 1060, 1495, 1600, 1955-
 1956; nullum 2539, 2749, 2833; nulli
 284; nullam 2320;
 numerus 865; Numeri 2928, 2960; nume-
 ro 387;
 numquam 698, 722, 1055, 1317, 1318,
 1329, 1362, 1405, 1494, 1613, 1687,
 2201, 2281, 2286, 2404, 2432, 2980,
 3043, 3079, 3105; nunquam 18, 663,
 707, 1000, 1282, 1736, 1882, 2615
 numquid 257, 259, 2025, 2071; nunquid
 1152
 nunc 198, 203, 213, 215, 238, 240, 300,
 303, 331, 335, 336, 341, 372, 378, 384,
 422, 425, 427, 447, 451, 471, 925, 1630,
 2133, 2158, 2158
 (nundinae) nundinas 2338
 nuntio 420; nuncio 3272; nunciauit
 1423, 1507; nuntiare 1140
 (nuptiae) nubcias 159; nuptiarum 3569
 nusquam 2421
 (nutrio) nutrire 1942-1943; nutrienda 1934
 nux 1431
- O 474, 676, 1053, 1168, 1201, 1273, 1273,
 2000, 2071, 2260, 2362, 2413, 2462,
 2594, 2633, 3274, 3302, 3310, 3473,
 3477, 3489, 3512, 3618, 3632
 (obcessus) obcessum 343
 obedientia 483-484, 2232; obedientie 454,
 481, 482; obedientiam 237, 447-448;
 hobediencia 2233, 3125, 3144, 3520;
 hobediencia 2219-2220, 3494; hobe-
 diencie 3497; hobediencie 795, 941;
 hobedienciam 940, 2674, 2676, 2689,
 3126, 3495-3496, 3504, 3561
 (obedio) hobedire 2234, 2353, 3137; obe-
 diens 452, 465, 468; hobediens 2674;
 hobedientes 25, 449, 1181, 2401
 (obeo) obiret 3501
 (oblatio) oblationes 2018
 obligatio 2310; obligationem 2312, 2312-
 1313, 2321-2322, 2337
 (obligo) obligare 2311, 2326
 (oblivio) obliuioni 2025
 (obolus) obolo 1821
 obprobrium 440-441; obprobria 443, 2014;
 obprobriis 2050
 (obruo) obruant 1785
 (obscurus) obscura 1600, 3036; obscurum
 2416
 obsecro 2862
 obsequium 2867
 (observantia) obseruantiam 287, 2806
 (observatio) obseruacione 1118
 (obseruo) obseruare 230, 250, 238, 445
 (obstaculum) obstacula 3389, 1600
 obstinatio 354
 obstinatus 831, 3278; obstinati 1604;
 obtepti 803
 (obtineo) obtinere 2560; obtineant 330; ob-
 tinenda 2471
 (obumbro) obumbrabit 1504
 (obvio) obuiabit 991; obuiando 3446, 3447,
 3613
 occasio 835-836; occasionum 3635-3646
 (occido) occidis 3131; occidunt 1107; oc-
 ciderunt 2996; occident 2632, 3091,
 3102; occidere 1514, 2492, 2682, 2963,
 2970, 3098; occidamus 3091, 3318; oc-
 ciosum 1084, 2092; occioso 1083,
 1085, 2090, 2091; occiosis 128
 oculus 672, 1194; oculus 1196; oculi
 2613; oculos 1199; oculis 392; ocu-
 lis 3582;
 (occurro) occurramus 3169
 (octavus) octaua 2192; octava 105, 359,
 1788, 2684; Octauum 2008; octavo
 3458, 3648
 octo 351, 1426, 1563, 3306, 3341
 octoginta 1550
 (odi) oderunt 3071
 (odiosus) odyosi 2060
 (odoratus) odoratu 393
 (ofendo) offendunt 250; offendisti 2002; of-
 fendere 1138; offendat 1186;
 (ofensio) offenciones 2771; offensionem
 241, 248, 285; offensionibus 2017
 (ofero) offertur 392
 officium 9-10, 70, 365, 653, 2550, 3583; of-
 ficio 2484;
 (oficialis) officialis 2100
 (oficialiter) officialiter 498-499
 Oliubrus 703; Oliubro 703
 (Oliuetum) Oliueti 480-481
 (omissio) omissionis 1703; omissione 2818,
 2824-2825
 omnino 541, 798, 1923, 3570

- omnipotens 844, 3511; omnipotentis 3376, 3624; omnipotentis 2880
- omnis 324, 833, 1089, 1572, 1613, 1614, 1615-1616, 1619, 1621, 1627, 1631, 1681, 2582, 2637, 2860, 2927, 2972, 3176, 3332, 3426, 3527; omne 262, 775, 829, 916, 917, 1254, 1469, 1552, 1639, 1741, 1932, 2573; omni 968, 969, 1085, 1497, 1520, 1536, 2090, 2091, 2808, 3113, 3194, 3194, 3337; omnes 23, 25, 30, 124-125, 125, 127, 191, 255, 369, 477, 510, 628, 678, 842, 852, 1003, 1073, 1180, 1268, 1320, 1321, 1378, 1382, 1384, 1475, 1583, 1610, 1611, 1633, 1636, 1637, 1653, 1656, 1697, 1719, 1743, 1789, 1790, 1792, 1919-1920, 1947, 1986, 2128, 2137, 2140, 2140, 2142, 2144, 2148, 2162, 2176, 2278, 2314, 2322, 2387, 2393, 2399, 2412, 2542, 2545, 2645, 2707, 2907, 2926, 2974, 2986, 3056, 3088, 3148, 3150, 3156, 3158, 3161, 3169-3170, 3243, 3398, 3541, 3629; omnia 58, 400, 444, 615, 906, 908, 968, 1034, 1143, 1144, 1207, 1908, 1909, 1917, 1930, 1933, 1935, 2037, 2039, 2198, 2315, 2317, 2379, 2507, 2646, 2677-2678, 2752-2753, 2754, 2783, 2783-2784, 2786, 2823, 2827, 2831, 2921, 2922, 2978, 3188, 3336, 3389, 3453, 3454, 3504, 3509, 3515, 3516, 3519; omnium 1207, 1496-1497, 1978, 2032, 2234, 2260, 2304, 2308, 2509-2510, 2687, 2781, 2785, 3454; omnibus 64, 164, 370, 552, 608, 679, 696-697, 800, 804, 805, 843, 862, 894, 907, 998, 1396-1397, 1487, 1703, 1770, 1786, 1787, 1903, 2088, 2089, 2294, 2887, 2965, 3079, 3190, 3499, 3518;
- operatio 3226; operationem 205, 3211, 3224; operationem 893
- (opero) operatur 1664, 1696; operamur 3593; operari 1547, 3190; operemur 211
- (opinio) opinione 2231; oppinione 2653; oppiniones 3080-3081
- oportet 215, 630, 2951; oportet 79, 134-135, 779, 2394; oportebat 1239-1240; oportuit 1886; oporteat 2639-2640
- (oppono) oppositum 724; oppositum 693
- (opportunitas) oportunitas 204, 208;
- (oppressio) oppressis 2901, 3591
- opprobrium 1763, 1767; opprobrii 780, 794;
- opus 200, 201, 206, 228, 891, 1094, 1626, 1815, 2242, 2253, 2257, 2284, 2285, 2343, 2371, 2410, 2431, 2448, 2565, 2573, 2702, 2741, 2746, 2749, 3621, 3623, 3624; operis 1702, 2475, 2749; operi 264; opere 195, 1317, 1319, 2251-2252, 2680, 2698, 2704, 2712, 2818, 2824, 3015; opera 710, 993, 1080, 1082, 1895, 2036, 2205, 2211, 2215, 2239, 2240, 2241, 2242, 2251, 2252, 2465, 2468, 2473, 2535, 2575, 2602, 2604, 2605, 2606, 2606, 2612, 2619, 2754-2755, 2872, 2872, 2903, 2905, 2905, 3129, 3324-3325, 3432, 3532, 3588-3589, 3622, 3644; operum 1117, 1841; operibus 64, 596-597, 1091, 1232, 1842, 1903-1904, 2207, 2243, 2567, 2747
- oratio 521, 967, 1399, 2518, 2519, 2520, 2739, 2766, 2874, 2875, 2883, 2883, 2886, 2889, 2891, 3386, 3409, 3610, 3647-3648; orationis 131, 586; orationem 120, 130-131, 233, 285, 295, 304, 314, 316, 317, 507, 509, 532, 533, 534, 537, 539, 540, 575, 594, 704, 970, 990, 1405, 1529, 2516, 2853, 2876, 2878, 2878-2879, 2899, 3582, 3592, 3592-3593; oratione 128, 129, 129-130, 523, 523-524, 2506, 2506, 3608; orationes 1963, 2018, 2560, 3599
- orbis 1822
- ordinacio 2146, 2349; ordinationem 1237; ordinatione 2197, 3331; ordinationes 1049
- (ordino) ordinavit 593, 613; ordinastis 2814-2815; ordinauerunt 2496; ordina 1527; ordinare 1891; ordinemus 2084; ordinetur 780; ordinandam 1899; ordinatum 661, 2350
- ordo 1540, 3362; ordinis 795, 3363; ordinem 1133, 2174; ordines 3371, 3373, 3375, 3379-3380;
- originalis 1677, 1687; originale 338, 1685; originalia 44
- originaliter 814, 975, 1583, 1854, 2469, 2933, 3199
- (orior) orietur 265; oriuntur 3329-3330; orientem 1532; Orto 120
- (ornamentum) ornamenta 1203
- ornatus 3062, 3063, 3065
- (orno) ornata 3063, 3066; ornatum 2099
- (oro) orat 1397, 1399, 1401; orabat 121, 488, 1139, 1269; orabatis 589; orabo 2885; orabit 2885; Ora 1305, 1395,

- 1402, 3413; orare 135, 577, 580, 2301, 2869; orem 2884; oretur 2508; orans 486; orantes 557, 968, 971; orandi 553, 595, 2043; orando 556, 2887; orandum 564
- (ortus) ortu 3289
- os 350, 360, 365, 371, 372, 928, 1726, 2540, 2638, 2654, 2816, 3302; oris 1393, 2828, 2830, 2875, 3342, 3647; ore 67, 950, 952, 953, 1327, 1414, 1720, 1729, 1731, 2355, 2356, 2659, 2660, 3344
- (os) ossa 616, 624, 1147, ossibus 1149, 1926
- (Oseas) Osee 637
- (ostendo) ostendit 133, 1415, 2480, 2587, 2622-2623, 3180, 3219; ostendi 2468, 2473, 2481, 2700, 2702; Ostendam 1106; ostendet 849, 2009; ostenditur 409; ostendens 2600; ostendendum 489
- (ovis) ouem 2774; oues 2149, 2491, 2643, 2651, 2662, 2673, 2688, 2694, 3023; oves 897, 2546, 2652, 3581; ouium 3588; ovium 3604; ovibus 2644, 2651 ouibus 2643, 2648
- (pacifico) pacificandum 1949, 1961
- (pagamentum) paymentis 2086
- palam 2591, 3175
- (Palamus) Palamum 1917
- (palea) paleam 2300; palee 3173
- (palma) Palmarum 460-461; palmas 175
- panis 292, 1567, 2888, 3301; pane 263, 282, 408, 747, 749, 951, 2625, 2889, 2924; panes 385, 396, 398, 401, 412, 414; panibus 402
- papa 1517, 1518, 1519, 1921, 2120
- (par) pari 1445
- (paradisus) paradisi 12, 493, 645-646, 650, 777, 779, 781, 1030, 1210, 1289, 1376, 1593, 1678, 2175, 2203, 2787, 2788, 3140, 3303, 3304, 3449, 3455, 3498, 3550; paradiso 146, 778, 1375, 1617, 1672, 2167, 2168, 2169-2170, 2171, 2173, 2455, 3152, 3152, 3276, 3436, 3555, 3557, 3614; paradisum 1190, 1205, 1206, 1313, 1673, 1687-1688, 1736, 1740-1741, 1990, 2001, 2103, 2279, 2283, 2390, 2453-2454, 2454, 2458, 3068, 3617
- (paraliticus) paralitici 2613-2614
- (parco) parcere 1885; pepercit 1883
- (parens) parentes 1079, 2421, 2426, 2426, 2428, 2681, 3529; parentibus 1058, 1750, 2425; parentum 1071, 1077;
- (pario) paries 1424, 1437; pariet 899, 1279; partum 1443
- Parisius 2372, 2415
- (parlamentum) parlamento 2349
- (paro) parauit 2787; paratus 729; parati 2927; paratis 1925, 1939;
- pars 106, 531, 1629, 1969, 3034, 3034, 3034; partis 3614; partem 110, 1483, 1485, 1629, 2027; parte 114, 133, 134, 1640, 2316, 2316, 3174, 3419; partes 740, 1352, 1553, 3033; partibus 2556, 2668
- (participatio) participationem 3573; participatione 1645, 1655
- participative 838-839
- (participo) participat 776, 1639, 1641, 2711; participant 839, 1642, 2710; participare 780, 2325; participauit 107; participemus 779
- particulariter 2111
- partura 3001
- parum 2875
- (parvus) paruuum 1138; parvo 1820; paruum 3567; paruas 2276;
- (Pascha) Pasche 292
- pascientia 1095; pascientiam 2408
- (pascua) pascue 2546; pascuis 3581
- passio 1450, 2247, 2371; passionis 709, 1093, 1447, 2401, 3179, 3595; passionem 130, 967, 2013, 3469; passione 80, 100, 117, 182, 432, 461, 485, 619, 1387, 1851, 2204, 2467, 2731, 2921, 2923, 2931, 3403; passiones 3457
- pastor 3603
- pater 406, 582, 585, 586, 633, 821, 938, 970, 1073, 1074, 1097, 1146, 1559, 1560-1561, 1884-1885, 2075, 2236, 2376, 2555, 2644, 2695, 2696, 2748, 2880-2881, 2887, 2888, 3060, 3220; patris 1073, 1074, 1187, 1188, 1209, 1474, 2127, 2151, 2323, 2325, 2367, 2570, 2602, 2604, 3041, 3057, 3168, 3235-3236, 3243; patri 24, 1760, 2265, 3612; patrem 444, 470, 486, 1039, 1184, 1186, 1204, 1208, 1219, 1271, 1473, 2115, 2873; Patre 494, 1464, 1559, 2692; patres 97, 299, 1466, 1467; Patrum 41, 2074, 2412, 3552
- patiencia 424, 425, 428, 429; patientia 150; paciencia 143, 165; patientia 148; pacienciam 139; patientiam 148; pacienciam 422-423, 429, 430; patientiam 144, 145, 147, 150, 236, 445;
- patienter 50, 142-143; patienter 2921

- (patior) patitur 3526, 3535, 3537; patimur 1472; paciuntur 1941, 3462, 3468, 3482; patiebatur 1065; pati 1449, 1886; paciatur 2319; pateretur 149; paciens 442, 2022; pacientes 2184; passus 108, 111, 114, 661, 707, 1390, 2013, 2920; passa 3475; passum 2405-2406; passurus 125
- patria 1782, 1782, 2667; patrie 1049, 1780
- patriarcha 2989-2990; patriarche 2368; patriarcharum 2784, 3453
- (paucus) pauci 474, 1924, 3195, 3468; pauce 2188; pauca 783, 2106; pauca 2108
- paulatim 1048, 1726
- Paulus 830, 1192, 2434; Pauli 828, 1617, 3044; paulo 761
- pauper 382, 386, 2245, 2285, 2286, 2299, 2301, 2308, 2911, 3012, 3092; pauperis 388, 391, 395, 2906, 2907; pauperi 420, 1294; pauperem 2914; pauperes 175, 791, 2277, 3008, 3522; pauperibus 409, 1825, 2901, 2909, 3590, 3590; pauperum 2310, 2911, 2915
- pauperrime 502
- (paupertas) paupertatis 795; paupertatem 1001, 2191; paupertate 3495, 3520
- (pax) pacis 1848; pacem 1214
- peccator 45-46, 342, 349, 635, 2717, 2719, 2782, 2798, 2817, 2819, 2918, 2919; peccatoris 350, 366, 633, 1025, 3319; peccatori 1711, 2842; peccatorem 628, 635; peccatores 1651, 2121; peccatoribus 1395, 1402
- peccatrix 327; peccatrici 1315
- peccatum 109, 110, 112, 156, 182, 189, 337, 338, 343, 529, 599, 643, 762, 832, 986, 1125, 1255, 312, 1317, 1319, 1483, 1514, 1516, 1611, 1671, 1685, 1707, 1786, 816, 2122, 2528, 2558, 2782, 2789, 2833, 2834, 2835, 3486, 3649; peccati 828, 830, 833, 1372, 1676, 1677, 1687, 3332, 3348; peccato 530, 627, 629, 831-832, 1104, 1205, 1312, 1316, 1321, 1322, 1323, 1993, 2003, 2440, 2440, 2445, 2572, 2683, 2781, 3277; peccata 44, 47, 66, 349, 351, 646, 650, 674, 985, 1070, 1071, 1097, 1098, 1124, 1127, 1133, 1484, 1698, 1712, 1902, 1903, 2095, 2103-2104, 2124, 2535, 2713, 2779, 2812, 2816, 2817, 2830, 2831, 2841, 2844, 2954, 3188, 3328, 3330, 3335-3336, 3338, 3339, 3503-3504; peccatorum 46, 146, 149, 333, 1485, 2029, 2051, 2122, 2811, 3007, 3010, 3253, 3342, 3644; peccatis 140, 600, 608, 984, 1078, 1701, 1702, 2002, 2005, 2104, 2159, 2441, 2514, 2631, 2632, 2798, 2801, 2802, 2821, 2954, 3190, 3331;
- (pecco) peccat 876, 904, 930, 961, 2785, 2788; peccat 2625; peccatis 3060; peccauit 2113; peccasti 2036, 3384; peccauit 2125, 2829; peccauimus 3057; peccavimus 1314; peccabis 1904, 1915; peccare 631, 3480, 3488; peccaret 2551; peccauerit 1208, 3181; peccaverit 3181; peccantem 2955; peccandi 2826; peccando 636
- (peccunia) peccuniam 384, 746, 1814, 1832; peccunias 744, 1738-1739, 1837
- (pectus) pectoris 1435; pectore 1389; peius 2335; peiorem 1335;
- pellis 1912
- pena 944, 1105, 1113, 1116, 1691, 1786, 2059, 2071, 2330, 3106; penam 1065, 1940, 2329, 2330; pene 2067, 3435; penarum 2030 2051; penis 2064
- penes 771
- penitentia 143, 145, 146, 336-337, 453, 518, 983, 1604, 1700, 1844, 2108, 2444, 2756, 2759, 2761, 2847, 2929, 3184, 3192, 3527-3528, 3544, 3548; penitentiam 48, 201, 507, 618, 989, 1699, 1702, 1712, 1764-1765, 1774, 1895, 2130, 2159, 2408, 2577, 2960, 3011, 3059, 3183, 3189, 3190, 3195, 3352, 3527, 3528, 3538, 3539, 3553, 3560, 3652; penitencie 45, 356, 531, 2769, 3064, 2740, 2810, 2874, 2917, 3187, 3644; penitentiis 2629
- penitentialis 1697; penitentialem 2178
- (peniteo) penitere 1494, 3161; peniteat 2634-3635; penitens 2130; penitentiis 313; penitentes 2180, 2182, 3352; penitendi 2044, 3163; penitendo 636
- (pensatio) pensatione 560
- penso 1274; pensat 559, 1890, 1901, 1929, 1979, 1980, 2779, 2781, 2782, 2854; pensant 592; pensare 543, 1888, 1894, 1903, 1914, 1946, 1968, 1982, 1997, 2008, 2034, 2047, 2057, 2064, 2083-2084, 2086, 2786, 2788, 2879, 2910, 2922; pensa 1203, 1935, 2030, 2174; pensate 1977, 2085; penset 1916; penset 1919, 2920; pensantes 882; pensando 620, 1896, 1896, 1915

- per 88, 110, 137, 146, 147, 150, 162, 163, 169, 199, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 258, 295, 301, 302, 332, 336, 340, 343, 348, 369, 372, 373, 374, 377, 388, 414, 416, 417, 423, 424, 443, 448, 454, 469, 527, 530, 550, 600, 616, 620, 624, 627, 630, 631, 632, 643, 662, 664, 674, 680, 693, 706, 710, 718, 734, 762, 770, 797, 856, 857, 858, 859, 870, 876, 879, 887, 892, 899, 903, 904, 919, 920, 930, 940, 942, 946, 947, 958, 961, 962, 989, 993, 1034, 1059, 1080, 1105, 1126, 1164, 1191, 1192, 1196, 1198, 1205, 1209, 1239, 1241, 1244, 1245, 1246, 1246, 1249, 1250, 1251, 1252, 1255, 1256, 1264, 1286, 1292, 1333, 1337, 1338, 1343, 1352, 1357, 1358, 1360, 1374, 1374, 1375, 1375, 1391, 1392, 1442, 1483, 1484, 1489, 1526, 1531, 1532, 1533, 1538, 1557, 1571, 1577, 1592, 1603, 1634, 1699, 1702, 1707, 1726, 1751, 1752, 1845, 1846, 1860, 1915, 1928, 1929, 1970, 1973, 1975, 1975, 1976, 2024, 2048, 2049, 2056, 2099, 2125, 2162, 2168, 2171, 2203, 2218, 2263, 2270, 2284, 2287, 2288, 2311, 2331, 2347, 2413, 2417, 2452, 2453, 2474, 2490, 2491, 2564, 2577, 2592, 2619, 2623, 2625, 2630, 2632, 2648, 2649, 2650, 2673, 2674, 2689, 2743, 2754, 2756, 2782, 2789, 2806, 2813, 2825, 2832, 2840, 2859, 2861, 2862, 2875, 2925, 2940, 2967, 3008, 3012, 3036, 3040, 3040, 3043, 3043, 3055, 3059, 3062, 3086, 3122, 3130, 3147, 3167, 3189, 3192, 3210, 3211, 3219, 3221, 3223, 3224, 3225, 3228, 3234, 3241, 3243, 3271, 3286, 3306, 3315, 3351, 3352, 3353, 3367, 3374, 3376, 3377, 3378, 3382, 3382, 3384, 3387, 3410, 3418, 3422, 3438, 3444, 3452, 3455, 3458, 3460, 3464, 3495, 3504, 3505, 3514, 3525, 3527, 3529, 3538, 3540, 3554, 3559, 3585, 3605, 3640
- (percipio) percipit 853
 (percutio) percutitis 256; percutiat 1761
 perditio 637; perdicionis 828; perditionis 835, 835, 836, 849, 1116
 (perdo) perdit 1206, 2786; perdidit 2786, 2788; perdat 1189; perdamus 1190, 1205; perdunt 1921; perderet 2321; perdit 2726, 3082
 perdrinx 1014, 1014-1015, 1016; perdricem 1016
 (perduco) perducat 492-493
 (peregrino) peregrinando 2342
 (pereio) pereat 3115
 perfecte 40, 3324, 3504
 (perfectio) perfectionem 2573
 (perfectus) perfecta 2186, 2575, 3324, 3432; perfectum 3170; perfecti 568, 3391
 (perforo) perforata 2011
 (perhibeo) perhibent 2603
 periculose 3476
 periculum 1861, 2626
 (periuratio) periurationes 1960-1961
 (permaneo) permansit 1443, 1444; permanebit 560; permanserit 1105; permanentem 2461;
 (permissio) permissione 898
 (permitto) permittit 1678; permictet 863, 875, 961; permittit 1945;
 permutacio 2512
 (permuto) permutando 3443
 (perpendo) perpendebatis 589
 (perpetro) perpetratis 2514; perpetratum 1121
 perpetualis 2153
 perpetualiter 2790
 (perpetuus) perpetua 1103, 1105, 3169; perpetuum 2229, 3483
 (persequor) persequitur 690-691; persequuntur 692, 714; persequerantur 2953, 2966, 2971, 2973, 2975; persequere 1214-1215; persecutus 302; persequendo 3058
 persequitio 658, 690; persequutio 2944; persequutionem 3462, 3468, 3482
 perseuerantia 1006, 1844
 (persevero) perseverat 2198; perseueramus 597; perseuerare 1008, 1841-1842; perseuerarent 3606; perseuerandi 554, 596, 608;
 persona 143-144, 601, 601, 616, 626, 688, 980, 981, 1000, 1022, 1237, 1355, 1590, 1669, 1758, 1845-1846, 1882, 2112, 2262, 2516, 2657, 2783, 3277, 3349, 3350, 3394, 3454, 3528; persone 147-148, 320, 503, 592, 788, 888, 1264, 1287, 1331, 1336, 1338, 1340, 1343, 1586, 1642, 1643, 1650, 1651, 1781, 1783, 1861, 2111, 2177, 2179, 2183, 2184, 2188, 2190, 2194, 2228, 2519, 2624, 2710, 2787, 3217, 3280, 3440, 3449, 3491, 3524; personam 313, 629, 666, 983, 984, 1007, 1729, 2112, 2128, 3040, 3216; personarum 67, 801, 816, 2310; personas 888-889,

- 2036, 2998, 3028; personis 426, 762, 1515;
 (pertainax) pertinaces 1816
 peruerse 1643
 (peruenio) peruenire 475
 pes 178, 182; pedis 1113; pedem 565, 2850; pede 563; pedes 2049, 3391; pedum 2010; pedibus 183, 184
 petitio 2628; petitione 2623; petitiones 491; petitionibus 2887-2888
 peto 319, 1274, 2377; petis 2335; petit 1667, 1735, 2027, 2379, 2536, 2755, 2795; petimus 803; petitis 2560; petite 317; petebat 325, 488; petiit 542, 1530; peciit 3416; petere 544, 549; petamus 2678; petatis 2624; petant 1837; peteres 2333; petitur 323; petatur 2630; peteretur 1145; pecierit 3395; petentis 320, 2739-2740
 (petra) petre 1390; petram 650-651
 Petrus 3514; Petri 150, 215, 1617, 3417, 3418, 3422; Petro 2120, 3517;
 Pharao 299, 301
 Phares 2964-2965
 (phariseus) pharisei 2948, 2951, 2956, 2964, 2964, 2969, 2972, 2976, 2979, 2981, 2982, 2992; phariseos 2969
 (philippensis) Philipenses 918, 1470, 2675
 (philosophia) philosophie 775
 philosophus 3213-3214; philosophi 18, 1197, 1693, 2226, 3213;
 (pictor) pictore 1680
 pietas 1369-1370, 2752; pietati 2758; pietatem 2751;
 (pietous) pietosa 2767, 2900
 (pigeo) pigeat 3344
 (piger) pigri 129
 pignus 3045
 (pigritia) pigritie 126-127; pigriciam 3367
 (Pilatus) Pilati 137
 (pingo) pingitur 1679-1680
 (pinguedo) pinguedinem 3140
 (pinguis) pinguia 1942
 (piscis) pisces 408, 410, 412, 1542; piscibus 402
 (pius) piissimam 3383
 (placeo) placet 253, 1343, 1415; placeat 2732, 2738, 2742, 2796, 2845; placeret 2747, 2750; placens 2518, 2740, 2770, 2772, 2807, 2877, 2882, 2890, 2906; placentem 2864; placencia 1936; placencia 856, 861, 1932, 1975; placentiam 635-636, 1692; placitum 2748; placita 2758
 (plasma) plasmauerunt 1148
 platea 2177, 2181, 2184, 2186, 2188, 2190, 2192, 2194; platee 2175; plateam 3418
 (Plato) Platonis 2032
 plaustrum 1385
 (plebs) plebis 3112
 plenitudo 1349, 1387, 1822, 2305; plenitudinis 3170; plenitudinem 1330, 1631
 (plenus) plena 1283, 1300, 1329, 1349, 1351, 1351, 2005, 2219, 2232, 2249, 2431, 2431; plenum 736, 1066, 2701; pleni 2959; plene 168; plenam 1381; plenis 1926
 plerumque 483
 (ploro) plorare 2075
 pluma 1163
 (pluralis) plurali 805
 plus 11, 485, 1110, 1114, 1268, 1679, 1703, 1714, 2257, 2258, 2400, 2415, 2441, 2512, 2620, 2698, 2792, 2804, 2905, 3232, 3330, 3332, 3637; plura 691, 2241, 3023; plures 1058-1059, 1959, 2169, 2373, 3023, 3338, 3530-3531; plurium 816; pluribus 155; pluries 2604, 3097; plurimis 3596-3597
 (poder) poyria 210
 pono 2213; ponit 557, 895, 1892, 2904; ponebant 2774, 3419, 3428; posuit 130, 549, 748; ponemus 3092; ponere 630; pone 608, 861, 926; ponite 84, 1649; poneret 3422; ponerent 412-413; ponitur 3030; ponetur 2999; ponuntur 1044
 pontifex 3075, 3076; pontifices 2951, 2976, 2979, 2992; pontifices 2952, 2982, 2982
 pontificium 3078
 populus 93, 93-94, 100, 2546, 2970-2971, 2972, 3102; populi 2544, 3122; populum 1462-1463, 3091, 3103; populo 799, 2357-2358, 2570, 3109;
 (porcus) porci 3366; porcos 2492
 porta 2278, 2960; portam 1442-1443; porte 645, 646, 650, 650, 651
 (porticus) porticu 2486, 2501
 (porto) portas 752, 2546; portat 2093, 3138, 3549; portant 157, 3067, 3069; portabat 1516; portasti 2017; portabis 1909, 1915; portabit 1074, 1074; portauerunt 1175-1176; portabunt 1026; portent 875; portaret 160; portantur 63, 1922-1923, 3136; portantes 2035; portauit 1363, 1364, 2290; portavit

- 1499; portauerit 2058; portetur 1680; portando 751, 1680, 2859; portandum 1277
- (possideo) posseditur 885-886; possidere 116; possideret 750
- possum 577; potes 2023, 3060; potest 360, 375, 382, 385, 486, 565, 568, 617, 630, 631, 632, 903, 1015, 1017, 1108, 1167, 1378, 1518, 1599, 1656, 1694, 1706, 1979, 2061, 2167, 2170-2171, 2218, 2362, 2516, 2521, 2554, 2693, 2816, 3046, 3054, 3064, 3189, 3268, 3286, 3350, 3352, 3359, 3474, 3619; possumus 644, 709, 1044, 3059; potestis 582, 613, 2560, 2571; possunt 246, 569, 1603, 1611-1612, 1612, 1986, 3379; potuit 1984; potuimus 3098; potuerunt 19, 1197, 2404, 3004; poterat 416, 1405, 1406, 1547, 2414, 2595, 3257, 3538; poteris 397; poterit 451, 559, 600, 1216, 1502, 1551, 1687, 2520, 2654; poterimus 854, 2098, 2465; poteritis 2575; poterunt 1494, 2586; possum 1276; possit 203, 341, 366, 569, 627, 771, 1388, 2330, 3314; possumus 12, 1144, 1235, 1236, 2084, 3405, 3547; possitis 971; possint 10, 3599; posse 726; potuerit 1421; potuisset 2418; possem 2627-2628; posses 2812; posset 247, 281, 1291, 1676, 1688, 1689, 2302, 2589, 2868, 3111, 3251, 3264; possent 629, 1602, 2315, 2456, 3053
- post 197, 337, 456, 474, 486, 492, 604, 606, 622, 761, 812, 817, 973, 1059, 1303, 1305, 1359, 1364, 1443, 1581, 1626, 1627, 1851, 2129, 2204, 2467, 2492, 2569, 2571, 2580, 2731, 2925, 2931, 3544, 3578, 3584, 3592,
- postea 289, 291, 738, 2298
- postmodum 312, 727, 1165-1166, 1181
- (postpono) postponatur 223
- postquam 110, 1035, 1356, 2100, 2344, 2362-2363, 2364, 2448, 2798, 3459
- postulo 1129; postulare 233, 294; postulanda 297;
- potator 3007, 3010
- potentia 165; potentiam 348, 892; potentiam 1922; potencias 1154-1155; potencias 3029
- potestas 711, 1476; potestatis 1205; potestatem 873; potestate 3087; potestates 1541, 2184
- (poto) potare 2902; potatus 2515
- potus 1944; potu 755, 3093; potibus 1862
- practica 2235; practice 2253, 2256, 2307; practicam 1485, 1703, 1714, 3330, 3637; praticam 861, 926, 2441, 3332
- (praeallego) prealegatis 2211
- (praeassumo) preassumptum 2238
- (praecedo) precedit 3153; precedentem 373, 1699; precedente 3594
- (praecceptum) preceptum 1179, 3105, 3109; precepto 1112; precepta 1111, 2015, 2346, 2485, 2804, 2832, 2834, 3000, 3059, 3584; preceptis 448-449, 1042, 2505
- (praecipio) precipit 1824, 3377; precepit 362, 2236, 2908, 2909; preceperat 3562
- (praecipue) precipue 230, 296
- (praecurro) precurrat 1710
- (praedestinatio) predestinationis 1632, 2658, 2653, 2664, 2662, 2676, 2670; predestinationem 1635, 2648-2649
- (praedestino) predestinatus 2649, 2654; predestinati 2645, 2647
- (praedico) predicamus 2405; predicat 2356; predicant 925; predicabat 2968, 2977; predicauit 1866-1867, 2351-2352, 2978, 3538; predicauistis 2363; predicastis 2364; predicabo 3229; predicabit 3100-3101, 3110; predicare 817, 976, 1224, 1585, 2207, 2344, 2359, 2434, 2968, 3105, 3295; predicasset 2294; predicandi 3201, 3404; predicante 2621; predicandum 2343-2344, 2361-2362
- (praedico) predicta 466, 852, 2918, 3076, 3081, 3266; predictas 52
- (praediligo) prediligeret 3487
- (praefatio) prefatione 244
- (praegno) pregnata 1570, 1571
- (praelatus) prelati 695, 839, 2189; prelatos 695, 3085:
- (praelium) prelio 921
- (praemitto) premitit 283; premittere 314, 316; premissa 404; premissis 1103, 2530; premittendo 303-304
- (praemium) premia 245
- (praeparo) preparauit 1189-1190, 1195; preparantis 3381, 3390
- (praepositio) prepositio 2803
- (praesbyter) presbiter 28, 653, 1566, 1574, 2121, 2126-2127, 2129, 2527, 2535, 2538, 2568, 2569, 2843, 3064-3065, 3237, 3308, 3309, 3317, 3318, 3323, 3334; presbiteri 792, 1575, 1644, 2522-2523, 3300, 3303; presbyteri 1796, 1799; presbytero 3312; presbitero

- 2843; presbiterum 3040, 3382; presbiteros 792, 3377, 3386; presbyteros 1802; presbiteris 1514; presbyteris 1767
 (praescio) presciti 2648
 (praesens) presens 208; presentis 212, 313, 2470, 2474, 2939; presenti 240, 500, 506, 816, 931, 1711, 2101, 2470, 2935, 3152
 (praesentia) presencia 2038; presenciam 3287
 (praesentialiter) presentaliter 207
 (praesento) presentat 287; presentamus 1350-1351, 1380-1381, 1396; presentare 1226; presentatur 1681, 1998; presentanda 2828; presentando 2737
 (praeservo) preservasse 662
 (praessio) presione 1993
 (praesto) prestat 1815; prestare 1816
 (praestolatio) prestolatio 428
 (praesumptio) presumptio 353; presumptionis 824; presumptione 832-833; presumptiones 826
 (praesumptuosus) presumptuosus 834-835
 (praetereo) preteritum 1398; preterita 2770-2771; preteritorum 3029; preteritis 985, 2441, 2802
 (praetior) preciantur 1342
 (praetiosus) preciosum 101; pretiosis 1923
 (praetium) pretium 3451; precium 3450, 3492; pretio 1152, 1737
 (praevalet) prevalet 2877; prevalebunt 651
 (pravus) prava 1600; prava 1656; prauum 813, 819; pravum 848; prave 251
 predicatio 2343, 2971, 3212; predicacio 2246; predicationis 3225; predicationem 2365, 3106-3107, 3210, 3218-3219, 3223; predicatione 601, 1094; predicationibus 600
 predicator 2355, 2356, 2622; predicatorem 760; predicatorum 2668
 prepositum 1229, 2799, 2802, 2811
 prepotens 3472
 pressura 3359, 3426
 preter 1924, 1984, 3578
 primogenitus 2374, 2384-2385
 primus 83, 93, 592, 1461, 2267, 3537; prima 288, 215, 352, 507, 518, 524, 531, 553, 556, 681, 963, 1232, 1233, 1238, 1240, 1260, 1309, 1311, 1347, 1417, 1427, 1455, 1456, 1596, 1667, 1707, 1827, 1858, 1860, 1861, 1875, 2077, 2141, 2177, 2214, 2216, 2217, 2219, 2221, 2406, 2441, 2476, 2489, 2677, 2687, 2942, 2989, 3122, 3144, 3210, 3255, 3340, 3511, 3568, 3609, 3644; primum 435, 471, 856, 860, 896, 1907, 2137, 2244, 2257, 2284, 2434, 2650, 2652, 2657, 2762, 2769, 3024; primi 964, 1799; primo 1, 3, 7, 9, 17, 104, 171, 207, 232, 238, 313, 316, 317, 334, 400, 489, 504, 659, 818, 887, 983, 987, 1037, 1040, 1165, 1191, 1198-1199, 1223, 1316, 1397, 1464, 1539, 1625, 1626, 1628, 1662, 1880, 2120, 2351, 2428, 2471, 2482, 2515, 2614, 2638, 2818, 2818, 2936, 2947, 2956, 3154, 3233, 3272, 3323, 3341, 3449, 3627; primam 2237;
 princeps 342; principe 3016; principes 840, 872; principibus 843, 2182-2183
 principatus 2181
 principium 610, 1239, 2227, 3215, 3216; principio 406, 716, 806, 1231, 2137, 2525;
 (Priscianus) Pricianus 1450-1451
 (pristinus) pristina 3608
 priuilegium 1704
 prius 283, 951, 1125, 1589, 3586, 3607
 pro 6, 11, 136, 140, 143, 145, 174, 307, 425, 535, 548, 571, 586, 606, 621, 726, 730, 731, 746, 761, 765, 774, 852, 936, 1078, 1080, 1104, 1205, 1230, 1305, 1365, 1368, 1378, 1395, 1396, 1397, 1397, 1399, 1400, 1401, 1402, 1403, 1417, 1544, 1594, 1682, 1697, 1701, 1738, 1782, 1806, 1829, 1830, 1837, 1843, 1856, 1934, 1934, 1948, 2001, 2003, 2003, 2013, 2014, 2015, 2208, 2213, 2216, 2216, 2319, 2341, 2380, 2381, 2385, 2389, 2425, 2453, 2454, 2471, 2485, 2527, 2529, 2531, 2533, 2572, 2582, 2609, 2725, 2726, 2740, 2759, 2781, 2795, 2818, 2910, 3112, 3118, 3139, 3208, 3209, 3440, 3451, 3455, 3473, 3479, 3480, 3492, 3493, 3495, 3513, 3597, 3598
 (probitas) probitatem 96
 (probo) probat 207, 212, 217, 222; probasti 2254
 probus 1404; probum 2813
 (procedo) procedendo 2253; procedens 1560; procedentis 3246
 processus 1125
 (proclamatio) proclamationem 1114
 (proclamo) proclamare 3638; proclamaretur 1112
 procul 902

- (prodigium) prodigia902; prodigiis 894
 (produco) producit 1558; producat 1157
 (profero) profert 1445, 3363; profertis 2559; profertur 1120; proferre 3344;
 (professio) professionem 1524
 (proficio) proficiens 1143, 1151; proficien-
 tem 1038, 1136, 1161, 1218
 (proficius) profigua 2755; profiguum 2093
 profundus 2420: profundum 178, 180,
 1776, 1956; profundo 629
 (prohibeo) prohibuit 159-160; prohibe
 1212
 (proicio) proicit 1838; proiecit 706; pro-
 icite 2042
 proinde 311
 (prolatio) prolacionem 1567-1568
 (prolixus) prolixi 128; prolixius 121; pro-
 lixas 1738, 1740
 promissio 2888; promissionis 3045; pro-
 missionem 166, 730, 2753; promissio-
 ne 3603; promissiones 1748
 (promitto) promictitis 1805; promictunt
 1809; promissorum 1805
 (promptitudo) promptitudinem 454
 prope 666, 784
 (prophanus) prophana 1411
 (propheta) prophetam 3104; prophete 902,
 1268, 2368, 2608; prophetarum 2784,
 3453; prophetas 3131
 prophetia 609, 1270, 3229; prophetie 1476,
 2989, 3093; prophetiam 899, 1638;
 prophetias 1268
 (propinquus) propinqui 1791, 1796
 (propono) proposuit 528; proposuerat 750;
 proponendo 525
 proporcionaliter 3458-3459
 proporcionaliter 3452; proportionaliter
 1843
 (proportionatus) proporcionatum 661
 propositio 2763, 2797, 2942, 2988; propo-
 sitio 2797, 2983, 3645; propositi-
 onem 2947; propositi-
 one 3076, 2989, 3081
 propositum 4, 597, 604, 976, 1216, 1585,
 1590, 1849, 2739, 2758, 3201, 3404,
 3409; proposito 46-47, 2443, 3061;
 proprie 8, 78, 540, 810, 1818-1819, 2882-
 2883
 (proprius) propria 272, 1712, 2262; pro-
 prium 907, 909, 2843; propriam 457;
 proprio 1885; proprias 1595;
 propter 86, 94, 96, 239, 405, 419, 472-473,
 477, 711, 755, 767-768, 772, 792, 793,
 1070, 1071, 1076, 1140, 1177, 1208-
 1209, 1698, 1940, 1946-1947, 2136,
 2158, 2337, 2383, 2393, 2506, 2551-
 2552, 2702, 2779, 2903, 3141, 3434,
 3462, 3464, 3468, 3471, 3475, 3561
 propterea 2671, 3478
 (prosecutio) prosecutione 2216
 (prosequor) prosequitur 2630; prosequimur
 699; prosequendo 710; prosequuti 735
 prosperitas 1890-1891; prosperitate 2666
 (prospero) prosperantur 2508
 (prostro) prostravit 585
 (prosum) prodest 2317-2318, 2742, 2875,
 3128; proderet 649; proderunt 2757
 (prosum) profuit 1448; profuisset 1449
 (prosum) prosunt 2750
 (protego) protege 3145
 (protervitas) proteruitatem 86-87, 94
 prout 896, 1347, 3410
 (proverbium) Prouerbiorum 175, 2126; Pro-
 verbiorum 1753-1754
 provide 2044, 2055
 (provideo) providere 1219; providearis 2031
 provincia 2353; provinciam 2354
 (provoco) prouocat 506, 532; prouocauit
 508, 509, 525,
 proximalis 1746
 (proximus) proxima 1362; proximi 3376,
 380, 1084, 1791, 2686, 2686; proximo
 1665, 1742, 1745, 1746, 1756, 1804,
 1806, 2901; proximum 180, 250, 1214,
 1733, 1761-1762, 1813, 2684, 2824;
 proximam 1355; proximos 1758; pro-
 ximos 1336, 1744, 1763
 pruna 3351; prunam 3352, 3355
 psalmus 440, 712, 1132, 2073, 2520, 2707;
 psalmi 551; psalmo 59, 177, 319, 324,
 593, 614, 638, 670-671, 686, 766, 784,
 786, 801, 841, 914, 996, 1003, 1031,
 1098, 1210-1211, 1496, 1575, 1605,
 1662, 1712, 1823, 2026, 2165, 2197,
 2253-2254, 2305, 2450, 2545-2546,
 2793, 2837, 2891, 3002, 3031, 3069-
 3070, 3227, 3229, 3321, 3369, 3391
 (psalterium) psalterii 614; psalterio 550,
 551
 (pseudo) seudo 901, 902
 (publicanus) publicanorum 3010-3011
 publice 966, 1512, 2953-2954
 (pudicus) pudici 1435
 pudor 359
 puella 1267
 puer 1140, 1672, 1676; pueri 106, 1523,
 1610, 1670, 1671, 1772; puero 2441-
 2442; puerorum 2139; pueros 3274;
 pueris 2288

- pugno 256; pugnans 641
 (pulcher) pulcra 220, 1325, 1325, 1326, 1327, 1327, 1327, 3063; pulcrum 3062; pulcrum 771, 1280-1281, 1324; pulcrior 1444, 3063
 (pulchritudo) pulchritudinem 772, 1201
 (pullus) pulli 3134; pullis 3139; pullos 3132-3133, 3142
 (pulso) pulsabatur 1408-1409
 (pulverizatum) pulverizatum 3096-3097
 punctus 77, 1461; puncto 1093-1094, 1395-1396, 1462, 1554, 1773, 2646, 2785, 2788, 3039-3040, 3042, 3336, 3615-3616; punctis 1579
 (pungo) pungens 984
 punicio 1103; punicionem 3151; punitio-nem 1079, 1080;
 (punio) punit 1042, 1050, 1056, 1057, 1058, 1061, 1062, 1069, 1078, 1081, 1082, 1083, 1088, 1091, 1094, 1095, 1096, 1102, 1124, 1127; punit 1043, 1081; puniebat 1052; puniet 1088; punire 1218; puniatur 1050; punietur 956; puniendo 1339; puniendum 1041, 1601
 purgatorium 39: purgatorii 3349; purgatorio 1062, 1065, 1081; purgatorii 1751;
 (purgo) purgantur 39
 (purificatio) purificatione 2495
 (purifico) purificare 3264; purificatur 3337; purificati 1697-1698
 puritas 1311, 1327-1328, 1669; puritatis 1512; puritatem 1310, 1322-1323
 purus 2615; puro 2898; purum 1066, 2175, 2899; puram 522, 1309; purior 1444
 pusillus 1774, 3611; pusillis 1771, 1772
 (puteus) puteo 629
 puto 396
 (putrefacio) putrefactum 1165
 (quamplurimus) quamplurima 1964
 quadragesima 333, 496; quadragesime 1, 202, 242, 306, 2926
 (quadragesimalis) quadragesimali 230
 quadraginta 288-289, 289, 290, 526, 527, 530-531, 1178, 2449;
 (quaero) querit 329; quesivit 747; querent 2039
 (quaeso) quesumus 2756; quesitum 737, 745
 qualis 959, 1285, 1293, 1299;
 (qualitas) qualitates 667, 668, 2396
 qualiter 726-727, 2027, 2778
 quamdiu 2553
 quamvis 1082, 2108, 3646; quamvis 1366
 quando 56-57, 78, 132, 137, 141, 152, 167, 180, 327, 445, 512, 641, 688, 723, 779, 832, 942, 950, 1011, 1040-1041, 1044, 1046, 1049, 1063, 1091, 1093, 1095, 1096, 1099, 1159, 1166, 1185, 1272, 1287, 1309, 1311, 1371, 1390, 1407-1408, 1408, 1465, 1472, 1507, 1513, 1522, 1532, 1566, 1618, 1623, 1635, 1667, 1669, 1671, 1672, 1723, 1735, 1766, 1781, 1809, 1827, 1892, 1900, 1969, 1989, 1993, 2057, 2074, 2082, 2096, 2116, 2126, 2272, 2288, 2293-2294, 2356, 2410, 2434, 2435, 2483, 2517, 2532, 2540, 2544, 2548, 2553, 2559, 2608, 2634, 2655, 2669, 2699, 2725, 2770, 2777, 2779, 2780-2781, 2782, 2785, 2810-2811, 2876, 2878, 2881, 2968, 2977, 2992, 3015, 3025, 3040, 3064, 3134, 3142, 3143, 3260, 3304, 3309, 3334, 3355, 3371, 3382, 3417, 3500, 3503, 3505, 3528, 3613
 quandoque 2516
 quant 209, 210
 (quantitas) quantitatem 2029
 quantumcumque 338, 1705, 3336;
 quantus 3274, 3489; quanta 466, 470, 1013, 1201, 1710, 1715, 2007, 2413, 3302, 3310, 3473; quantum 470, 1168, 1944, 2261, 2412, 2741, 2941, 3368, 3477; quantam 1201; quanto 163, 591, 659, 1334, 1354, 2506, 2710; quanti 1643, 1644; quantas 3272
 quare 7, 8, 9, 14, 53, 77, 114, 154, 246, 253, 329, 414, 478, 648, 708, 733, 767, 830, 863, 875, 903, 929, 961, 1069, 1427, 1447, 1481, 1511, 1615, 1628, 1720, 1786-1787, 1905, 2094, 2120, 2134, 2168, 2255, 2359, 2365, 2382, 2431, 2455, 2456, 2563, 2581, 2603, 2698, 2703, 2760, 2842, 2874, 2896, 2953, 2957, 2979, 3007, 3020, 3077, 3153, 3254, 3322-3323, 3374, 3464, 3536
 quartus 1859; quarta 355, 397-398, 682, 1732, 1860, 1864, 2184, 2467, 2479, 2568, 2681, 2691, 3167, 3326, 3611; Quartum 859, 942, 1946, 2247, 2371, 2765, 2846; quarto 151, 222, 235, 284, 376, 1326, 1541, 2150, 2832, 3313, 3546, 3645;
 quasi 264, 902, 943, 1453, 1779, 2320, 2354, 2494, 2739
 quatinus 492

- quatuor 665, 667, 668, 854, 2475, 2480,
 2512, 2512-21609, 1661, 1678, 1679,
 1707, 1714, 1725, 1798, 1858, 1867,
 1882, 1888, 1906
 -que 89, 99, 263, 483, 2840, 3472
 quemadmodum 3132
 querimonia 138
 questio 875, 1662, 2217, 2240, 2578,
 3253; questionem 1499-1500, 2237,
 2590; questiones 6, 2213
 quia 10, 23, 28, 30, 43, 85, 106, 108, 110,
 120, 125, 127, 132, 143, 145, 169, 207,
 212, 217, 222, 229, 247, 273, 281, 291,
 292, 312, 313, 318, 328, 336, 349, 387,
 388, 389, 393, 400, 408, 410, 435, 438,
 442, 467, 513, 536, 542, 556, 560, 565,
 569, 575, 588, 589, 597, 609, 612, 627,
 628, 648, 653, 659, 674, 677, 684, 690,
 698, 725, 734, 742, 752, 770, 777, 780,
 782, 785, 787, 802, 805, 806, 808, 831,
 835, 836, 845, 847, 871, 889, 903, 930,
 931, 963, 964, 983, 988, 995, 1006,
 1022, 1030, 1058, 1061, 1065, 1076,
 1078, 1102, 1103, 1104, 1110, 1111,
 1120, 1123, 1124, 1125, 1142, 1142,
 1143, 1156, 1160, 1162, 1163, 1165,
 1175, 1187, 1197, 1205, 1238, 1256,
 1268, 1292, 1303, 1314, 1317, 1318,
 1334, 1337, 1338, 1340, 1349, 1363,
 1368, 1371, 1373, 1375, 1396, 1398,
 1400, 1403, 1413, 1416, 1420, 1427,
 1428, 1429, 1447, 1452, 1454, 1459,
 1467, 1471, 1482, 1488, 1494, 1495,
 1501, 1510, 1511, 1525, 1527, 1542,
 1547, 1551, 1551, 1567, 1572, 1574,
 1575, 1591, 1600, 1603, 1610, 1611,
 1616, 1619, 1620, 1623, 1624, 1626,
 1629, 1633, 1641, 1656, 1670, 1672,
 1674, 1683, 1685, 1686, 1690, 1694,
 1699, 1720, 1728, 1743, 1751, 1758,
 1772, 1780, 1787, 1794, 1811, 1818,
 1819, 1828, 1829, 1841, 1843, 1845,
 1861, 1870, 1881, 1882, 1887, 1893,
 1900, 1908, 1911, 1920, 1933, 1936,
 1940, 1947, 1964, 1970, 1971, 1974,
 1986, 1990, 1994, 2056, 2078, 2087,
 2089, 2103, 2105, 2107, 2110, 2120,
 2122, 2130, 2142, 2146, 2146, 2150,
 2153, 2158, 2162, 2168, 2169, 2195,
 2200, 2201, 2227, 2234, 2263, 2271,
 2278, 2280, 2281, 2285, 2287, 2294,
 2296, 2308, 2313, 2314, 2324, 2329,
 2335, 2341, 2343, 2345, 2345, 2356,
 2358, 2359, 2368, 2371, 2387, 2389,
 2392, 2395, 2403, 2404, 2404, 2410,
 2414, 2418, 2419, 2426, 2432, 2448,
 2455, 2498, 2507, 2509, 2513, 2523,
 2526, 2527, 2550, 2564, 2565, 2565,
 2569, 2573, 2573, 2591, 2595, 2599,
 2606, 2611, 2622, 2631, 2641, 2642,
 2643, 2644, 2645, 2645, 2658, 2666,
 2671, 2676, 2691, 2704, 2721, 2724,
 2727, 2729, 2734, 2749, 2757, 2787,
 2803, 2825, 2843, 2846, 2866, 2868,
 2874, 2879, 2882, 2890, 2894, 2898,
 2900, 2907, 2917, 2935, 2951, 2953,
 2954, 2958, 2965, 2970, 2973, 2984,
 2995, 2998, 3000, 3001, 3002, 3008,
 3011, 3012, 3018, 3019, 3053, 3057,
 3059, 3064, 3065, 3077, 3083, 3085,
 3087, 3089, 3090, 3096, 3098, 3104,
 3105, 3112, 3123, 3125, 3148, 3153,
 3167, 3184, 3192, 3195, 3217, 3225,
 3238, 3244, 3251, 3256, 3263, 3265,
 3278, 3285, 3294, 3323, 3329, 3349,
 3352, 3361, 3364, 3373, 3379, 3390,
 3394, 3427, 3447, 3450, 3452, 3456,
 3461, 3469, 3473, 3485, 3486, 3493,
 3496, 3498, 3509, 3527, 3529, 3540,
 3607, 3612, 3615, 3626
 quicteria 3341
 quicumque 3638; quecumque 2118, 2131;
 quodcumque 2119, 2746; cuiuscumque
 31; quocumque 3427
 quidam 361, 557, 924-925, 1152, 1172,
 1404, 1815, 2074, 3249, 3631; quedam
 437; cuiusdam 345; quemdam 362,
 572; quandam 3241; quadam 1269,
 3091; cuidam 1064, 2624; quodam
 731, 3241;
 quidem 317, 416, 436, 1457, 2140
 quidquid 396; quicquid 3384; quicquam
 3114
 (quies) quietis 2066, 3493-3494
 (quiesco) quiescatis 2562, 2564, 2564-2565,
 2567; quiescendo 3593
 quilibet 342, 1705, 1881, 2362, 2900, 3392,
 3511, 3617; cuiuslibet 313; quelibet
 3347, 3465; quemlibet 2174; quolibet
 1292, 1412, 2122, 2496, 3222; quali-
 bet 243, 548-549, 1727, 3473-3474;
 quin 570, 577, 1017, 1319, 1330, 3350
 quindecim 552, 1530, 3627
 quingenti 551
 quinquaginta 551
 quinque 385, 388, 389, 390, 396, 398-399,
 400-401, 401, 1419, 2826, 2827, 3080,
 3308, 3440, 3448

- (quintus) quinta 356, 431, 1745, 2186, 2682, 3346; quinto 167, 236, 422, 1541, 2153, 3422, 3447, 3463, 3613, 3647; quintum 1523, 1968, 2248, 2410, 2766, 2874
- quique 2840
- quis 98, 180, 281, 314, 329, 394, 629, 723, 821, 876, 884, 904, 920, 950, 951, 955, 961, 1041, 1072, 1112, 1145, 1153, 1167, 1185, 1211, 1334, 1370, 1432, 1662, 1663, 1667, 1676, 1694, 1735, 1760, 1868, 1929, 2058, 2058, 2059, 2133, 2521, 2528, 2538, 2598, 2693, 2829, 2853, 3128, 3268, 3314, 3386, 3481, 3487; qui 13, 15, 16, 53, 62, 63, 69, 80, 83, 85, 95, 100, 149, 209, 242, 244, 250, 251, 261, 270, 278, 301, 323, 362, 363, 370, 421, 429, 450, 454, 455, 458, 462, 473, 475, 482, 484, 494, 526, 529, 529, 538, 550, 562, 569, 609, 611, 639, 646, 649, 665, 739, 745, 798, 799, 803, 828, 833, 839, 840, 846, 849, 885, 912, 925, 926, 927, 954, 962, 963, 986, 990, 991, 992, 993, 997, 1002, 1019, 1033, 1043, 1049, 1050, 1053, 1067, 1088, 1089, 1092, 1097, 1107, 1108, 1169, 1177, 1199, 1200, 1211, 1218, 1219, 1330, 1333, 1384, 1388, 1441, 1482, 1492, 1523, 1610, 1613, 1615, 1619, 1621, 1627, 1631, 1639, 1646, 1654, 1664, 1664, 1668, 1675, 1676, 1711, 1712, 1717, 1718, 1719, 1732, 1737, 1738, 1739, 1740, 1764, 1767, 1771, 1790, 1791, 1792, 1795, 1799, 1800, 1802, 1804, 1805, 1807, 1814, 1818, 1824, 1838, 1840, 1847, 1861, 1890, 1917, 1942, 1951, 1952, 1968, 1979, 1980, 1991, 2003, 2009, 2021, 2060, 2082, 2101, 2139, 2150, 2156, 2192, 2202, 2214, 2217, 2232, 2260, 2261, 2267, 2307, 2321, 2326, 2334, 2335, 2337, 2351, 2358, 2366, 2392, 2418, 2423, 2426, 2427, 2429, 2440, 2442, 2505, 2506, 2522, 2533, 2544, 2548, 2557, 2608, 2630, 2636, 2645, 2663, 2670, 2700, 2711, 2717, 2720, 2723, 2726, 2728, 2849, 2909, 2915, 2927, 2953, 2956, 2990, 3023, 3037, 3045, 3046, 3047, 3071, 3078, 3096, 3116, 3126, 3127, 3131, 3136, 3143, 3165, 3176, 3196, 3232, 3241, 3244, 3275, 3282, 3285, 3333, 3338, 3374, 3391, 3462, 3468, 3482, 3499, 3519, 3538, 3548, 3557, 3559, 3573, 3603, 3621, 3637, 3642, 3873; que 39, 105, 200, 206, 246, 271, 339, 400, 431, 493, 564, 565, 592, 602, 616, 676, 760, 775, 817, 821, 822, 823, 861, 864, 876, 876, 883, 894, 904, 930, 945, 961, 980, 996, 1000, 1001, 1022, 1054, 1094, 1100, 1144, 1153, 1195, 1203, 1210, 1238, 1249, 1277, 1278, 1284, 1307, 1309, 1370, 1382, 1399, 1421, 1438, 1572, 1586, 1586, 1609, 1661, 1678, 1679, 1707, 1714, 1725, 1798, 1858, 1867, 1882, 1888, 1906, 1933, 1935, 1936, 1941, 1958, 1992, 2001, 2015, 2016, 2018, 2039, 2065, 2124, 2136, 2158, 2169, 2170, 2177, 2187, 2190, 2207, 2215, 2215, 2240, 2243, 2313, 2322, 2324, 2349, 2356, 2379, 2414, 2463, 2507, 2513, 2560, 2586, 2592, 2602, 2604, 2612, 2649, 2678, 2710, 2716, 2743, 2747, 2771, 2777, 2783, 2823, 2825, 2830, 2840, 2847, 2851, 2887, 2908, 2920, 2921, 2922, 2959, 3004, 3181, 3181, 3183, 3187, 3190, 3202, 3359, 3377, 3397, 3451, 3457, 3496, 3563, 3585, 3588, 3622, 3646; quod 19, 21, 59, 70, 78, 79, 81, 82, 97, 108, 112, 123, 154, 156, 172, 179, 184, 189, 207, 212, 217, 222, 228, 238, 258, 260, 268, 275, 288, 294, 297, 310, 331, 345, 350, 361, 368, 368, 376, 379, 383, 389, 394, 398, 403, 407, 409, 410, 413, 415, 418, 422, 425, 430, 433, 436, 437, 447, 449, 462, 473, 476, 478, 480, 486, 487, 488, 488, 537, 541, 556, 559, 566, 568, 576, 577, 579, 580, 599, 627, 630, 642, 654, 660, 666, 678, 678, 678, 703, 705, 707, 709, 724, 729, 750, 765, 770, 775, 779, 797, 804, 824, 829, 829, 847, 852, 854, 860, 866, 869, 875, 878, 879, 880, 890, 896, 897, 900, 906, 913, 916, 924, 936, 938, 944, 948, 951, 980, 1017, 1025, 1027, 1047, 1052, 1064, 1072, 1080, 1084, 1085, 1085, 1089, 1114, 1126, 1134, 1140, 1140, 1141, 1145, 1163, 1178, 1185, 1231, 1240, 1241, 1242, 1244, 1247, 1251, 1264, 1274, 1274, 1278, 1281, 1332, 1334, 1344, 1362, 1404, 1407, 1410, 1414, 1415, 1419, 1451, 1505, 1520, 1531, 1592, 1594, 1633, 1634, 1651, 1677, 1681, 1705, 1728, 1736, 1759, 1759, 1760, 1764, 1782, 1785, 1794, 1816, 1842, 1857, 1857, 1865, 1873, 1884, 1894, 1907, 1914, 1919, 1932, 1946, 1947,

- 1957, 1962, 1962, 1968, 1975, 1982, 1983, 1985, 1987, 1997, 1998, 2002, 2008, 2023, 2024, 2029, 2030, 2031, 2034, 2044, 2047, 2057, 2060, 2062, 2064, 2076, 2090, 2091, 2092, 2098, 2102, 2125, 2137, 2167, 2173, 2218, 2221, 2235, 2262, 2277, 2284, 2293, 2301, 2309, 2320, 2335, 2336, 2348, 2352, 2364, 2380, 2380, 2393, 2394, 2398, 2407, 2422, 2432, 2438, 2488, 2495, 2496, 2499, 2501, 2508, 2525, 2538, 2550, 2550, 2553, 2568, 2576, 2582, 2592, 2592, 2595, 2599, 2626, 2647, 2657, 2673, 2692, 2693, 2694, 2695, 2699, 2702, 2708, 2717, 2718, 2719, 2720, 2741, 2746, 2759, 2760, 2779, 2781, 2782, 2786, 2789, 2798, 2833, 2855, 2869, 2869, 2876, 2899, 2910, 2929, 2939, 2954, 2957, 2958, 2965, 2969, 2978, 2981, 2982, 3005, 3008, 3015, 3036, 3042, 3046, 3056, 3073, 3074, 3081, 3084, 3090, 3097, 3104, 3105, 3108, 3111, 3117, 3121, 3141, 3208, 3213, 3214, 3215, 3216, 3217, 3221, 3237, 3239, 3249, 3250, 3252, 3254, 3256, 3271, 3279, 3280, 3303, 3314, 3356, 3382, 3385, 3415, 3417, 3426, 3429, 3434, 3436, 3456, 3459, 3460, 3465, 3475, 3481, 3486, 3487, 3497, 3499, 3503, 3517, 3519, 3531, 3533, 3537, 3538, 3555, 3567, 3568, 3588, 3603, 3605, 3606, 3620, 3631, 3638; quid 281, 311, 384, 733, 741, 1024, 1067, 1519, 1901, 1961, 2014, 2023, 2052, 2308, 2317, 2320, 2326, 2350, 2363, 2435, 2590, 2949, 2983, 3113, 3128, 3330, 3354, 3515, 3580, 3592; quem 101, 114, 768, 966, 976, 1106, 1756, 1869, 2016, 2017, 2017, 2419, 3430, 3438; quam 44, 290, 306, 317, 393, 406, 461, 474, 493, 534, 607, 963, 1018, 1110, 1114, 1189, 1202, 1268, 1325, 1326, 1327, 1356, 1366, 1374, 1510, 1514, 1521, 1628, 1630, 1676, 1682, 1692, 1700, 1751, 1754, 1807, 1897, 1898, 1900, 1912, 1959, 1984, 2014, 2031, 2054, 2083, 2130, 2135, 2165, 2174, 2203, 2314, 2317, 2319, 2328, 2330, 2398, 2420, 2509, 2510, 2755, 2878, 3173, 3228, 3261, 3276, 3305, 3340, 3363, 3421, 3487, 3548, 3554, 3566, 3577, 3598, 3621, 3623; cuius 60, 415, 865, 893, 1020, 1199, 2292, 2713, 2815, 3476; cui 915, 2370, 3237; quo 72, 176, 181, 202, 204, 205, 215, 283, 323, 345, 407, 409, 439, 505, 578, 610, 749, 1057, 1105, 1137, 1398, 1555, 1691, 1724, 1773, 1894, 1973, 1990, 2510, 2748, 2788, 2802, 2879, 2882, 3297, 3298, 3369, 3472, 3574, 3641; qua 106, 159, 306, 307, 386, 388, 1014, 1253, 1479, 1864, 2123, 2345, 2535, 3035, 3373, 3419, 3562, 3603; quorum 83, 93, 741, 2844, 3411; quarum 1232, 2941, 3210, 3609; quos 276, 277, 1874; quas 125, 1819, 2218, 2240, 2619, 3587; quibus 252, 360, 724, 748, 851, 1056, 1563, 1784, 2036, 2065, 2066, 2128, 2251, 2829, 3407-3408, 3555, 3598; quisque 183, 420-421, 631, 1509, 1700-1701, 1894, 2619, 2683
quoad 467, 519, 521, 523, 524, 1733
quomodo 298, 619, 620, 938, 1056, 1294, 1430, 1449, 1500, 1502, 1508, 1509, 1896, 2010-2011, 2257-2258, 2269, 2397, 2446, 2601, 2616, 2632, 2639, 2804, 2816, 3080, 3110-3111, 3111, 3524-3525, 3527
quoniam 164, 304, 319-320, 322, 614, 615, 623, 671, 712, 715, 766-767, 786, 1004, 1500, 1606, 1722, 1795, 2198, 2838, 3003, 3071, 3462, 3522
quot 543, 1735, 2450, 3404
(quotidianus) cothidiana 3565
(quotidie) cothidie 1067-1068, 1219, 1399, 1799, 1938-1939, 2076, 3058, 3313
(quotiens) quosciens 3429-3430
quotienscumque 3131-3132; quoscienscumque 2923
quousque 2164, 2588, 2590, 2599
rabi 3083
(racemus) racemi 2332; racemum 2334-2335
ratio 9, 774, 1819, 2168, 2572, 2883, 3153; rationem 1820, 2031, 2097; racione 2094
radicaliter 1970
(radico) radicator 1557
radius 1441, 1489, 1560; radium 1445, 1558
radix 2687
(ramus) rami 155; ramis 155, 460
(rapax) rapaces 3367
(rapina) rapinam 2264, 2266, 2268, 2270; rapinas 1916, 2037; rapinis 2309

- (rapio) rapiunt 3526, 3551; rapiet 1960; rapiat 1793; raptum 1193
- ratio 509, 664, 904, 930, 963, 1111, 1420, 1435, 1758, 1900, 1940, 1990, 2743, 2745, 2801, 2907, 2908, 2911, 3260, 3436; rationis 568, 1817, 2883; rationem 314-315, 326, 416, 1086, 1160-1161, 1820, 2084, 2085, 2088, 2089, 2091-2092, 2094, 2098, 2101, 2104, 2109, 2117, 2925, 3088, 3242; ratione 124, 489, 1888, 2858, 3292; rationes 3255; rationibus 927, 2586
- (rationabilis) rationabile 2867
- rationalis 560-561, 1158, 1682, 1686-1687, 2851;
- rauca 3141; rauce 3142;
- (raupa) raupam 2289, 2442; raupas 2233
- (reaedifico) rehedificabo 2580
- (rebellis) rebelles 3643
- (recedo) recedimus 3585-3586
- (receptio) receptionem 2331-2332; receptione 1749; recepta 3585; recepto 3501; receptor 2085
- (recipio) recipit 2539-2540, 3092, 3277, 3278, 3495; recepi 2541; recepit 438, 2540, 3563; recepistis 2871; recipient 1624; recipiam 2913-2914; recipiat 1422, 2913, 2919; recipiatis 1836; recipient 1457; recipi 3585; recipiebatur 3008; recipiaris 2046; recipienda 2726; recipiendam 3586; recipiendum 1421
- recitatiue 814-815, 1583-1584, 2469, 2933, 3403
- (recito) recitat 1857
- (reclino) reclinet 2304; reclinare 2302;
- (reconciliatio) reconsiliationis 3056; reconsiliationis 3068-3069; reconsiliatus 3061
- (reconcilio) reconsiliare 2494; reconsiliari 3059, 3060; reconsiliata 3067
- (recordatio) recordationem 2202
- (recordor) recordatur 2770, 2777; recordamini 1097; recordare 1906, 1907; recordantur 1097; recordetur 633; recordata 1507
- (recreatio) recreationis 27
- (recreo) recreetur 380
- (rectus) rectum 589; recta 337, 1092, 2862; recto 2880; rectas 1893
- (recupero) recuperavit 2493
- (recurro) recurrere 491; recurramus 1587. 2736
- (reddo) reddit 442; reddimus 2104; reddidimus 2098; redemus 2117; redde 2097; reddere 1519, 1520, 1521, 2084, 2085, 2089, 2094, 2557; redere 2031; reddituri 1086, 2091; reddicturi 2088
- redemptio 1252, 1495, 2263-2264; redemptionis 23, 2285, 2431, 2448; redemptione 2004, 2208, 2910-2911, 3118
- (redeo) redeunt 1957; redire 985; redeundi 2444
- (redimo) redempti 2156
- (redundo) redundans 988-989
- (refectio) refectionem 3586
- (reficicio) reficitur 386 refecti 2542-2543, 2543, 2545; refecta 2541
- (refreno) refrenare 2601
- (refrigero) refrigeretur 3348
- (regeneratio) regenerativam 3258-3259
- (regia) regiam 160
- regimen 1049, 1808, 2952
- regina 2458-2459; regine 159. 160
- (regio) regionem 2932, 2938, 2945, 3183, 3187
- regno 1493, 3451; regnat 494, 1479-1480, 1480; regnabit 948, 1478, 1494; regnare 477
- regnum 73, 73-74, 13, 1458, 1477, 1492, 1496, 1645, 1695, 2347, 2409, 2957, 2960, 3269, 3402, 3405, 3407, 3434, 3439, 3440, 3441, 3449, 3463, 3491, 3523, 3524, 3526, 3535, 3537, 3538, 3539, 3547, 3550, 3612, 3617; regni 1425, 1491, 1495;
- (rego) regunt 1802-1803; rexit 1896
- regredior 451, 471
- regula 775, 876, 2860, 3498, 3509; regule 3497; regulam 793, 794, 796, 798, 800, 1766, 3493, 3499;
- (reiterare) reiterare 2812, 3061
- religio 3494; religionis 3502-3503; religionem 3503
- religiosus 794, 798, 1511-1512, 1513, 1765, 3506; religiosi 791-792, 1510, 1644, 3493, 3499, 3508; religioso 3502; religiosam 1523; religiosis 806, 1513, 3518; religiosos 792-793, 793
- (relinquo) reliquimus 3515; reliquistis 3519; relinques 1606; relinque 3646; relinquatur 1620; relinquendo 343-344; relictus 1613, 1619; relicto 2973
- (remaneo) remanent 3136, 1159-1160, 3351; remanserant 739; remanebunt 957
- (remedio) remediemus 2988

- remedium 3182, 3599; remedio 2056; remedia 912
 (reminisco) Reminiscere 812
 (remissio) remissio 147, 3343, 3649-3650; remissionem 148, 3253, 3435
 (remitto) remictuntur 2844, 3504; remiseritis 2844, 3650; remittuntur 44
 (removeo) removendo 2388; removet 3389
 (renascor) renatus 1694, 3268
 (rengo) renegare 2390; renegaret 953; renegaverit 954
 (renovatio) renouatione 2495
 (renovo) renovare 335
 (renuo) renuant 2336
 reparacio 3650, 3344
 repente 1436
 (reperio) reperi 2760; reperimus 1594; reperit 722, 3143, 3530, 3613; reperitur 1266, 3619; reperiuntur 822, 823; repertum 750; reperti 735-736;
 (repeto) repetitis 255;
 (repleo) replebitur 834; repletus 547; repleta 784-785; repleti 802-803, 808
 (reporto) reportetis 166
 (repraesento) representat 305, 344, 397, 431, 460, 479, 485, 682-683
 (reprehendo) reprehendebat 2954; reprehendebat 2961-2962; reprehensus 3470
 reprehensio 2478, 2641
 (reprobo) reprobabat 3541; reprobari 2868
 (reprobis) reprobatorum 266, 268-269
 (reputo) reputauimus 1453; reputatur 381, 2533; reputaretur 2531
 (requesta) requestam 1985; requeste 816
 (requies) requiem 2282, 2566
 (requiesco) requiescunt 1926; requiescet 1663, 3262; requiesceret 1067
 (requiro) require 161, 862, 3154; requiritur 3394; requiruntur 3629; requirant 3282
 res 610, 1572, 2314, 2475, 2749, 3545; rei 317; re 1806; rerum 218, 1819; rebus 1056
 residuus 1614, 1622, 1627; residuum 3589
 (resono) resonat 138
 (respectus) respectu 977, 3486;
 (respicio) respicit 1200; respiciebat 2295; respexit 60, 402, 915; respice 1690; respiciens 604
 (resplendo) resplendentis 1280; resplendentem 1282
 (respondeo) respondet 2626; responderis 2632-2633; respondit 53, 363, 433-434, 442, 1294, 2398, 2582, 2600, 2642, 2705, 3436, 3517, 3556, 3567; responderunt 2980; respondere 927, 1689, 2019, 2586, 2627, 2640; responderet 2383; respondetur 1664
 responsio 1668, 3517; responcionem 2623; responsione 1563
 (restinguo) restinguendi 555
 restitucio 3648; restitutio 3342-3343; restitutione 1837
 (restituo) restituamus 172; restituant 279; restituantur 3649; restitues 1916; restituere 1755, 1756, 1757
 (resto) restat 1025, 2201, 2918; restabunt 888, 921
 (resurgo) resurgemus 31, 2140; resurgere 2440, 3149; resurgens 2079; resurrexit 2437
 resurrectio 1471, 2431; resurrectionis 30, 2435, 2566; resurrectionem 1634-1635; resurrectione 3154
 (resuscito) resuscitat 2986; resuscitavit 2608 resuscitare 2138, 2605; resuscitatus 1472; resuscitare 3621; resuscitatur 2444
 (retineo) retinetis 1747-1748; retinent 3509; retento 3589
 retorta 1455, 1459
 (retraho) retrahit 1991; retrahunt 1925; retrahere 1971
 retribucio 2249, 2251; retributionis 2242, 2243, 2252; retributionem 3150-3151
 retro 1892, 1896, 3248-3249
 (retrocedo) retrocedebant 3607; retrocedet 1531
 reuerenter 2679; reuerenter 3205
 reuerentia 1290; reuerentiam 1289, 1295, 1298
 reus 1207
 (revelatio) reuelationem 1592; reuelationem 879
 (revelo) reuelauit 1196, 1198, 1269; reuelabit 3396; reuelare 3177; reuelaret 3555; reuelabitur 828, 892, 3457
 (reuerendus) Reuerende 2020; reuerendissime 1276
 (reuerentia) reuerentiam 1283
 (revertor) reuertar 1914; reuertimini 2339; reuertimini 2563; reuertimini 2562, 2566; reuersus 1529, 3433
 (revoco) reuocabitur 1706, 3188
 rex 158, 528, 928, 1057, 1061, 1087, 1173, 1174, 1416, 1526, 1528, 1529, 1533, 1534, 1794, 2346, 2348, 2378, 2382,

- 2492, 3639, 3641, 3641; regis 1208, 1791-1792, 1792, 1829, 1831, 1831, 1937-1938, 2085, 2087, 2326, 2373, 2374, 2385, 2532, 2620, 2621, 3637, 3639; regi 1054, 1796, 2375; regem 953, 1053, 1790, 2987; rege 2333, 3652; reges 694, 839, 872, 1475, 1794, 1794, 1921, 3164-3165; regum 1141, 2793, 3641
- ribaldus 799; ribaldus 607, 870
- (rideo) ridet 1980; ridere 1980; rideret 684
- rigor 3451-3452; rigore 1350; rigorem 1338-1339
- rigorose 2859, 3442, 3449
- rigorosos 1041, 1051, 1052, 1055; rigorosa 2478, 2641, 2765, 2846; rigorosum 1037, 1040, 1217-1218;
- rissa 1960
- (risus) risum 683; risu 1080
- Rodanus 3261
- (rodo) roduntur 1928
- (rogo) rogavit 621; rogauerunt 1052-1053; rogemus 492, 2201
- romanus 2081, 3458, 3089; romani 2950, 2987, 3089; romanis 2556; romanos 1394, 1730, 1762, 2447, 2660, 2864
- (roro) roravit 80; rorando 136; rorandum 196; roratus 103; rorata 79
- (ros) rorem 120; rore 79
- rota 681; rotarum 2791
- Ruben 2990
- (rubrus) rubro 299, 302
- (rumor) rumores 2045
- (ruptio) rupcione 1434
- (ruptus) ruptam 1910
- rusticus 2538; rustico 2534
- .s. 1455
- sabbatum 437, 2721, 3018; sabbato 1581, 2339, 3431
- saccus) saccum 736
- (sacer) sacra 546, 682, 822, 823, 838, 852, 1184, 1536, 1594, 3619; sacram 1570; sacre 119; sacro 1277
- sacerdos 3299; sacerdotis 3305, 3315; sacerdotem 3585, 383-384; sacerdotibus 1769, 2095-2096
- sacramentalis 2839-2840; sacramentalem 234, 332, 336, 3211, 3224
- sacramentaliter 2527-2528
- sacramentum 1479-1480, 2534, 3227, 3252, 3255-3256, 3277, 3286, 3297-3298, 3346, 3362-3363, 3381, 3393, 3396; sacramenti 3226, 3251, 3299, 3384; sacramento 28, 1480, 1488, 1489, 1566, 3222, 3233, 3270-3271, 3308, 3501; sacramenta 3221, 3387, 3399; sacramentis 1838, 3202
- (sacratus) sacrata 3628
- sacrificium 2732, 2738, 2740, 2759-2760, 2760, 2769, 2772, 2773, 2780, 2796, 2797, 2805, 2808, 2826, 2837, 2840, 2845, 2846, 2864, 2866, 2867, 2874, 2877, 2882, 2890, 2892, 2893, 2896, 2898, 2900, 2905-2906, 2914, 2915-2916, 2917, 2929, 2929-2930; sacrificium 2775, 2793, 2807, 2810, 2928; sacrificii 2776, 2815; sacrificio 2538; sacrificia 2761, 2897, 2918;
- (sacrifico) sacrificabo 2838; sacrificare 2491
- (saecularis) secularibus 806
- (saeculum) seculum 3322; seculi 454-455, 1487-1488, 1653, 3322; secula 1104, 1493; seculorum 1104, 1493, 1497
- (sal) sale 2637
- (salio) sallientur 2614
- (Salomon) Salomonis 2487, 2500, 2501, 2581
- (salso) salsatur 2638
- (saltus) saltum 3390
- Saluator 1448, 2999, 3412, 3620
- salubriter 243
- (salus) salutis 227, 240, 242, 273, 284, 291, 330; salutem 1731, 2661;
- salutatio 1265, 1265, 1285, 1287, 1293, 1299, 1416; salutationis 1260; salutationem 1226, 1300, 2737; salutazione 1297, 1307
- (saluto) salutabimus 977, 2471, 2936, 3204; saluta 1416; salutare 1291, 2807; salute 1265; salutata 1245, 1247
- saluus 1730; salvus 2660; salvum 1460, 1462; salvi 184; salua 960; salui 298, 2562, 2567;
- (salvatio) saluatio 1252, 1579; saluationis 1525; saluationem 1400, 3044; saluationem 1548
- salvator 522, 966, 1545; salvatoris 445, 455, 526
- (salvo) saluant 3125; saluabit 2612-1613; salve 2458; saluata 1994, 3479; saluati 1492, 1988; saluanda 1934; saluandi 2645
- samaritanus 433, 435, 438-439, 3019; samaritani 437
- sanatio 1386; sanatione 1544, 3112
- sanctificatio 115; sanctificatione 117, 1393

- (sanctifico) sanctificatur 3534; sanctificati 1004-1005
- sanctitas 1329, 1605, 1632, 2748; sanctitatis 12, 43, 1616, 1622, 2745; sanctitatem 1602, 2754; sanctitate 988, 2749-2750
- sanctus 158, 310, 573, 582, 635, 938-939, 1318, 1324, 1330, 1504, 1526-1527, 2074, 2170, 2368, 3065, 3266, 3469; sancta 271, 335, 506, 524, 528, 533, 704, 705, 708, 716, 806-807, 1296, 1304, 1318, 1403, 1582, 1589, 1591, 1599-1600, 1610, 1635, 1638, 1643, 1656, 1658-1659, 1661, 2052, 2587, 2795, 3197, 3378, 3379, 3401, 3411; sanctum 362, 807, 1272, 1505, 1607, 1614, 2939; sancte 17-18, 250, 285, 592, 628, 701, 808, 1349-1350, 1610, 2739, 3137, 3475, 3595, 3598; sanctam 2863-2864; Sancto 291, 495, 1465, 1577, 1663, 1694, 1869, 2474, 2692, 3186, 3268, 3370; sancti 97, 628, 1003, 1005, 1320, 1610, 1611, 1612, 1617, 1693, 1870, 2128, 2537, 2570, 3116, 3236, 3244, 3261, 3417, 3418, 3422, 3628; sanctorum 41, 901, 944, 946, 2411, 2781, 2785, 3151, 3453; sanctos 1466, 1467, 1963; sanctas 1963; sanctis 2162; sanctissime 1276
- sanguis 140, 188-189, 192, 648; sanguinis 3, 4-5, 8, 78, 82, 90, 102, 102, 120, 122, 191, 3308; sanguini 107; sanguinem 101, 104, 105, 119, 136, 151, 167, 184, 187, 196, 2910; sanguine 80, 153, 168, 178, 646-647, 648
- sanitas 265, 3385; sanitatem 1382; sanitate 2725, 2726
- (sano) sanabat 3015, 3430, 3430; sanauit 2701; sanauit 3424, 3431; sanavit 538 sanare 2605; sanaret 1152; sanabantur 3420, 3428-3429; sanabitur 1386, 3385; sanari 1535; sanarentur 3113; sanatus 1533
- (sanus) sana 615, 622
- (sapiens) sapientis 2033; sapientium 685; sapientes 2192
- sapientia 940-941, 995, 2635-2636, 2856; sapientie 567, 669-670, 877, 904, 931, 962, 998, 3484;
- (sapio) sapit 1522
- sarracenus 3500; sarraceni 845, 2138; sarracenis 1401
- Sathanas 897; Sathane 893
- satis 410
- (satisfacio) satisfaciat 369; satisfaciendum 816
- satisfactionem 374; satisfactione 2096
- (saturo) saturata 1248, 1249
- scala 630-631, 3547; scale 3609
- (scambiarus) scambiaros 1734
- (scambio) scambiano 3492
- scambium 3508
- (sceleratus) sceleratis 1315
- (scelus) scelera 2358
- scientia 2727; scientie 1333; scientiam 1155, 1177, 1196-1197, 1333, 1335, 1692
- scilicet 17, 36, 54, 56, 100, 123, 167, 185, 275, 277, 323, 412, 443, 469, 472, 514, 516, 518, 667, 683, 925, 969, 970, 992-993, 1075, 1104, 1143, 1213, 1332, 1381, 1396, 1432, 1437, 1438, 1462, 1483, 1493, 1537-1538, 1542, 1547, 1556, 1607, 1668-1669, 1686, 1835, 1885, 1895, 1899, 1902, 1947, 1950, 1951, 1952, 1963, 1989, 2009, 2034-2035, 2038, 2067, 2099, 2273, 2331, 2457, 2500, 2525, 2536, 2567, 2636, 2648, 2668, 2770, 2791, 2817, 2827, 2830, 2894-2895, 2898-2899, 3006, 3010, 3045, 3137, 3138, 3193, 3204, 3238, 3250, 3261, 3284, 3335, 3338, 3366, 3491, 3516, 3643
- (scindo) scindamus 2291; scinditur 1391, 1970; scinduntur 1166-1167; scindebatur 106; scindebantur 1390
- scio 1192, 2370, 3992; scis 1177; scit 1088; scimus 2718, 3438; scitis 3410; sciebas 113; sciebat 124, 1267, 1410, 2645, 2647; scient 927 scire 1503, 2667; sciat 116, 1123, 1133, 2550; sciatis 78, 154, 1231, 1404, 1594, 1856-1857, 2639, 2741, 3208; sciret 3176; scirent 2456; sciens 1125, 1127, 1409, 2977; scientes 2269, 2277; scientibus 476 sciendum 2217-2218
- (scisio) scisionem 1973
- (scribo) scribam 1164; scribet 1164; scribitur 1449, 2436-2437; scriptus 199, 1115, 1631-1632; scriptum 1412, 2705, 3051, 3290; scripti 1633; scriptis 2620
- scriptura 546, 682, 822, 832, 838, 852, 1072, 1185, 1594, 2052, 3619; scripturam 1267; scripturas 2437, 2438
- (scruto) scrutata 2306
- (scutum) scutorum 1908
- se 126, 158, 183, 210, 217, 473, 564, 585, 617, 627, 629, 630, 632, 653, 692, 704,

- 710, 729, 739, 746, 764, 771, 827, 849, 872, 898 1018, 1067, 1176, 1195, 1292, 1340, 1342, 1352, 1522, 1741, 1802, 1870, 1892, 1896, 1918, 1925, 1966, 1971, 1984, 1986, 1991, 1993, 2094, 2195, 2265, 2302, 2596, 2654, 2683, 3085, 3098, 3099, 3102, 3306, 3317, 3357, 3497; sibi 148, 272, 1145, 1146, 1351, 1415, 1507, 1780, 1943, 1949, 1950, 2054, 2086, 2289, 2353, 2388, 3395, 3460, 3504;
- secrete 2712, 2842, 2866, 3032, 3134, 3464, 3485, 3536
- secretum 17, 387, 616, 623, 641, 866, 1429, 1447, 1534, 1546, 2120, 2134, 2166, 2655, 2712, 2842, 2866, 3032, 3134, 3464, 3485, 3536; secreta 3397
- sectam 3123
- secum 572-573, 1294, 3138
- secundus 77, 95, 375, 1622, 2443, 2991; secunda 305, 353, 508, 519, 520, 554, 596, 674, 681, 770, 774 1261, 1418, 1597, 1696, 1851, 1876, 2082, 2179, 2215, 2219, 2232, 2240, 2477, 2525, 2585, 2943, 3073, 3147, 3211, 3610, 3645; secundum 205, 310, 415, 418, 440, 544, 687, 730, 857, 887, 889, 893, 905, 1170, 1179, 1311, 1348, 1554, 1562, 1785, 1842, 1856, 1857, 1919, 2029, 2052, 2124, 2125, 2235, 2245, 2285, 2297, 2424, 2437, 2438, 2651, 2662, 2763, 2797, 3270, 3304, 3334; secundo 8, 119, 212, 233, 267, 274, 294, 314, 320, 326, 408, 490, 1038, 1136, 1172, 1204, 1329, 1539, 1799, 2142, 2266, 2428, 2714, 3270, 3491, 3627; secunde 496, 973; secundam 532
- secure 1849
- (securus) securus 757; securi 2117
- sed 19, 66, 72, 73, 75, 124, 128, 129, 130, 139, 142, 155, 159, 170, 192, 194, 281, 303, 318, 350, 381, 394, 405, 414, 417, 438, 441, 443, 474, 479, 487, 488, 504, 513, 532, 559, 562, 604, 630, 631, 644, 663, 692, 694, 709, 714, 716, 724, 735, 757, 759, 772, 781, 783, 799, 818, 822, 825, 846, 891, 909, 934, 935, 939, 941, 957, 1018, 1046, 1057, 1062, 1079, 1080, 1082, 1087, 1099, 1108, 1113, 1127, 1146, 1156, 1158, 1177, 1209, 1225, 1265, 1281, 1286, 1291, 1302, 1303, 1332, 1336, 1339, 1341, 1342, 1349, 1352, 1359, 1366, 1372, 1375, 1451, 1467, 1468, 1503, 1511, 1515, 1544, 1557, 1560, 1561, 1587, 1600, 1603, 1624, 1636, 1636, 1637, 1638, 1643, 1661, 1686, 1691, 1773, 1780, 1790, 1793, 1843, 1850, 1859, 1873, 1891, 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1928, 1941, 1965, 1972, 1983, 1986, 2011, 2045, 2078, 2101, 2104, 2114, 2129, 2135, 2140, 2169, 2177, 2182, 2209, 2253, 2259, 2265, 2270, 2291, 2310, 2345, 2369, 2380, 2421, 2442, 2461, 2471, 2517, 2547, 2554, 2555, 2557, 2600, 2609, 2610, 2626, 2638, 2647, 2696, 2704, 2709, 2712, 2787, 2812, 2839, 2843, 2848, 2851, 2862, 2866, 2877, 2878, 2897, 2936, 3033, 3036, 3037, 3058, 3059, 3063, 3103, 3135, 3135, 3137, 3142, 3182, 3215, 3240, 3250, 3307, 3312, 3319, 3350, 3350, 3355, 3429, 3452, 3458, 3479, 3479, 3506, 3507, 3530, 3534, 3561, 3615, 3616, 3625, 3634
- (sedeo) sedent 3165; sederit 3520; sedebit 1477, 2148; sedeat 830; sedete 3293
- sedes 1475; sedem 1474
- (seduco) Seducet 864
- (seipse) seipsum 456
- semel 531, 571, 680, 715, 728, 1887, 3312
- semen 11, 14, 15, 16, 18, 21, 23, 27, 42, 43, 45, 49, 51, 55, 57, 58, 59, 68, 73, 75, 81, 1646, 1650, 1651, 1651-1652, 2422; semine 14, 1430, 1434;
- semetipsum 457, 458, 463, 465, 2265, 2270
- seminator 2436; seminatori 16
- (semino) seminat 15, 16, 54, 66; seminasti 51; seminastis 52; seminavit 13, 23, 27, 30, 34, 80, 1646, 1647; seminavit 17, 19, 21, 34, 36, 38, 39, 41, 42, 43, 45, 49, 55, 71, 72, 75, 81, 1652; seminare 19, 1895; seminatur 10; seminato 1044; seminando 11; seminandum 70
- semper 29, 135, 252, 831, 506, 1800, 2020, 2081, 2200, 2344, 2571, 2848, 2849, 2849, 2850, 2851, 3544, 3569, 3614
- Seneca 328, 884
- (senectus) senectutem 662, 664; senectute 1550
- (senis) senes 791
- sensualitas 124, 125, 672-673, 3034
- sensus 2827; sensum 227; sencibus 389, 390
- sententia 677, 680, 1121, 2032, 2153, 2378, 2393, 2841, 3188; sententia 3180; sententiam 1174; sententiam 1884, 2311, 2373-2374, 3086, 3186; Sententiarum 2714

- sententialis 2150
 sententialiter 1881
 (sentio) sentit 1993; sentite 462; sentitur 1972
 (separatio) separatione 1969, 1976
 (separo) separatio 1974; separabuntur 1964; separati 3559; separata 1998, 2410
 (sepellio) sepellire 2904; sepelliri 1410-1411
 septem 1858, 2243, 2251, 2761, 2829, 2830, 2903, 2905, 2925-2926, 3202, 3232, 3260, 3261, 3263, 3266, 3399, 3628;
 septembris 2499
 septies 103, 104, 196; sepcies 2174
 (septimus) septima 1778, 2190, 2683; septimum 3647, 1997, 2250, 2448, 2768, 2904, 2917, 3381; septimo 187, 1867
 sepulcrum 1357-1358; sepulcro 1957, 2413, 2439; sepulcris 1925-1926
 sepultura 1414-1415; sepulture 1411
 (sequor) sequitur 282, 3265; sequuntur 1014, 2652, 2673, 2688; sequuntur 246; sequebantur 2974; sequemur 2673-2674; sequentur 817; sequi 458, 479; sequeretur 299; sequatur 456; sequentes 868-869, 2941; sequencia 230-231; sequendo 2689; sequiti 3519; sequuti 3515
 Seraphim 1539; Seraphin 2194
 sermo 2, 197, 375, 496, 500, 812, 973, 1221, 1580, 1581, 1851-1852, 2204, 2467, 2470, 2637, 2731, 2734, 2735, 2931, 2935, 3197, 3401; sermonis 2730, 2969; sermonem 604, 606, 2295, 3110, 3111-3112; sermone 862, 966, 1224, 1285, 2224, 3154; sermones 1, 2341
 (sermocinare) sermocinando 606
 sero 1728; cero 969, 2656, 2897, 2897, 2899
 (serpens) serpentes 665, 667, 669, 914, 2067, 3365
 seruicium 1140;
 (servilis) seruilia 3589
 (servio) seruit 3507; seruiunt 2198; seruiuit 1846; seruiet 2723; seruire 1767-1768; seruiamus 2680-2681; seruietes 2978;
 (servitor) seruitores 1119, 1792, 1795-1796; seruitoribus 1812, 3590
 (servo) servat 1133; seruant 1808; seruauius 3574; seruaerunt 3575; seruaabit 2522; serua 2690; seruare 1506, 1509, 2805; serua 2690; seruet 2394; seruetis 3239; seruent 2407, 3238; servatur 663; servabitur 2403; seruetur 2380; servans 3358; servando 796, 3570; seruaata 3041; seruate 3239
 (servus) seruus 699, 1118, 3273; servi 787; serui 458, 463, 1139, 2266; seruum 699, 2041; serue 2105; servorum 3392; servos 3291, 3381, 3390
 seu 6, 77, 701, 895, 1013, 1734, 2147, 2240, 2289, 2307, 2372, 2795, 3252
 sex 1307, 2918, 3006
 sexaginta 908
 (sextus) sexta 160, 357, 460, 1763, 2188, 2682, 3413; sexte 812; sexto 210, 237, 447, 1315; 1395, 2873, 3362, 3647; sextum 1982, 2249, 2431, 2767, 2900
 si 43, 46, 52, 72, 147, 171, 173, 215, 276, 280, 367, 368, 373, 377, 381, 384, 417, 486, 557, 559, 579, 582, 592, 597, 598, 601, 606, 618, 619, 626, 641, 642, 661, 665, 666, 675, 684, 703, 713, 714, 725, 771, 773, 776, 794, 798, 880, 884, 937, 951, 952, 953, 954, 955, 1008, 1025, 1054, 1060, 1112, 1118, 1136, 1145, 1152, 1162, 1187, 1206, 1208, 1209, 1298, 1320, 1364, 1381, 1384, 1386, 1388, 1388, 1460, 1491, 1492, 1517, 1519, 1573, 1574, 1602, 1672, 1680, 1705, 1708, 1710, 1729, 1747, 1750, 1765, 1830, 1868, 1908, 1915, 1929, 1948, 1959, 1990, 1994, 2053, 2224, 2258, 2263, 2274, 2278, 2295, 2307, 2314, 2318, 2333, 2346, 2359, 2377, 2384, 2415, 2425, 2456, 2462, 2505, 2508, 2528, 2537, 2555, 2561, 2563, 2566, 2573, 2588, 2591, 2594, 2596, 2598, 2624, 2625, 2626, 2629, 2630, 2631, 2632, 2654, 2659, 2664, 2665, 2675, 2690, 2708, 2709, 2753, 2757, 2783, 2801, 2813, 2819, 2850, 2853, 2884, 2986, 3049, 3066, 3068, 3086, 3101, 3128, 3138, 3186, 3188, 3190, 3239, 3246, 3274, 3277, 3279, 3280, 3316, 3318, 3385, 3386, 3387, 3388, 3394, 3422, 3423, 3454, 3467, 3478, 3480, 3481, 3485, 3487, 3493, 3500, 3501, 3533, 3634, 3650
 sic 10, 55, 79, 92, 131, 155, 196, 220, 225, 243, 251, 273, 284, 304, 324, 374, 412, 421, 427, 442, 487, 514, 520, 528, 529, 531, 543, 564, 603, 607, 624, 631, 642, 666, 680, 684, 696, 722, 757, 777, 964, 1008, 1020, 1048, 1127, 1131, 1141,

- 1152, 1154, 1164, 1166, 1168, 1203, 1239, 1248, 1251, 1298, 1344, 1386, 1391, 1401, 1409, 1415, 1441, 1445, 1451, 1472, 1490, 1514, 1551, 1558, 1560, 1569, 1571, 1580, 1624, 1640, 1658, 1721, 1724, 1755, 1757, 1761, 1769, 1791, 1793, 1810, 1816, 1825, 1838, 1848, 1849, 1894, 1911, 1980, 1992, 2055, 2086, 2116, 2225, 2229, 2233, 2283, 2291, 2329, 2349, 2352, 2357, 2360, 2363, 2365, 2402, 2440, 2501, 2502, 2504, 2519, 2541, 2621, 2638, 2667, 2728, 2730, 2732, 2738, 2756, 2795, 2801, 2808, 2821, 2845, 2851, 2872, 2886, 2887, 2889, 2898, 2912, 2914, 2922, 2929, 2929, 2980, 3008, 3024, 3026, 3028, 3061, 3099, 3136, 3139, 3186, 3226, 3284, 3329, 3341, 3365, 3370, 3384, 3466, 3502, 3532, 3547, 3652,
 (siccitas) siccitatem 668; siccitates 1070
 (siccus) siccat 3543-3544
 sicut 54, 63, 117, 122, 183, 257, 334, 337, 380, 380, 401, 404, 474, 507, 511, 512, 542, 562, 602, 603, 611, 623, 629, 635, 645, 649, 662, 684, 821, 825, 827, 865, 870, 1002, 1007, 1037, 1038, 1039, 1040, 1055, 1092, 1096, 1136, 1154, 1161, 1162, 1239, 1249, 1265, 1288, 1363, 1439, 1445, 1471-1472, 1489, 1556, 1558, 1560, 1568, 1570, 1589, 1602, 1612, 1616, 1623, 1629, 1639, 1660, 1720-1721, 1755, 1762, 1780, 1790, 1792, 1849, 1889-1890, 1910, 1979, 1991, 2085, 2212, 2232, 2266, 2269, 2271, 2286, 2290, 2322-2323, 2329, 2333, 2340, 2433, 2484, 2491, 2518, 2521, 2604, 2608, 2638, 2717, 2719-2720, 2723, 2750, 2887, 2891, 2911, 2917-2918, 3023, 3026, 3038, 3045, 3062, 3104, 3116, 3127, 3182, 3184, 3215, 3225, 3283, 3329, 3364, 3546, 3548, 3617, 3631
 sicuti 57, 2390
 (sigillo) sigillatis 2621
 sigillum 3026; sigillo 2621
 (significo) significat 313, 481, 1457, 1459, 1630, 1631, 3328, 3328; significabat 1534
 (signo) signemus 3291; signatum 3031; signati 3044
 signum 64, 900, 949, 1389, 1530, 1531, 1537, 2557, 2650, 2652, 2652, 2658, 2662, 2664, 2670, 2672, 2673, 2675, 3024, 3030-3031, 3039, 3042, 3046, 3047, 3048, 3050, 3056, 3062, 3065, 3068, 3070, 3284, 3284, 3290; signo 3594; signa 902, 912, 1661, 2011, 2649, 2984, 3022, 3023, 3024, 3054, 3082; signis 894, 1585
 (silentium) silentio 2562
 (silva) silvis 692
 (silvestris) silvestre 3541
 simbalum 1409
 similis 1134; simile 13, 73, 608, 1645, 3619-3620; similem 1282, 2774; simili 2709; similia 56, 693, 1072, 1781; similibus 693
 similiter 225, 1409, 1850, 2229, 2268, 2776
 similitudo 1438, 1439, 1892, 2346, 2372, 2532, 2849; similitudinem 464, 728, 1013, 1043-1044, 1045, 1679, 2258, 2313, 2415, 2620
 (similo) similari 2451; similitur 15
 (simonia) symoniam 1835
 (simplex) simplici 1737
 simul 1624
 (simulo) simularet 1176
 (sinapis) sinapi 1602
 sine 381, 494, 583, 612, 986, 1066, 1152, 1312, 1312, 1316, 1321, 1322, 1323, 1430, 1433, 1434, 1444, 1444, 1502, 1528, 1637, 1664, 1668, 1669, 1674, 1676, 2004, 2056, 2066, 2068, 2223, 2230, 2361, 2572, 2610, 2749, 2753, 2885, 3169, 3573
 singularis 1318, 1986, 3465; singularem 509-510
 singulariter 513, 746, 2111
 (singulus) singulis 1168, 1347, 1761
 (sinister) sinistra 2151-2152; sinistram 171, 1483, 1485, 1988-1989, 2147, 3413
 (sino) sinitis 2961; sinite 1648
 (sinus) sinu 395, 2366;
 (sitio) sitit 1868
 (sitis) sitim 2275
 siue 295, 239, 1101, 1101, 1192, 1193, 1783, 2010, 1434, 2163, 2163, 2636
 (societas) societatis 2070; societatem 3558-3559; societate 2062, 2995, 3573;
 socius 364, 367, 368-369, 741; socium 3530; socios 751, 3530; sociis 2493, 3553,
 sol 1440, 1490, 1531, 1532, 1532, 1542, 1556, 1557, 1558, 1560, 2258, 2315, 3413, 3419; solis 1489, 1531, 1535, 1537, 3289; soli 2723; solem 2724, 3544;

- (solatium) solacio 761
 (soleo) solet 3190-3191; solebat 1975; solebant 2491
 (solitarius) solitarius 3184
 solium 1476
 sollempnis 1858-1859, 1859; sollempne 796, 1510, 2496-2497
 solus 20, 750, 1795, 3027; sola 1272, 1372, 1511, 1616; solum 73, 74-75, 98, 154, 1099, 1466, 1468, 1780, 1910, 2003, 2004, 2059, 2180, 2181, 2227, 2253, 2255, 2309; solius 165; solo 261, 2066
 (solvo) soluit 2121, 2721, 3018; soluite 2579; solvendo 3450
 sompnum 2275
 (sordidus) sordidorem 1910
 (sortilegium) sortilegia 1780-1781
 (sortilegus) sortilegi 1786; sortilegos 1115-1116, 2388, 2678, 2725-2726, 2804;
 (sortior) sorciamus 2292
 (spatio) spatium 730-731
 (specialis) speciali 1984
 specialiter 202, 332, 484, 1510, 2323, 2337
 species 748, 2713; speciem 2116; specie 2117, 2824
 speculative 2253;
 (speculativus) speculativa 2235; speculativam 1197; speculativas 501, 2936;
 (spero) sperat 62; speravi 671; sperans 1023
 spes 60, 624, 352, 915, 3628; spe 2562
 (spica) spicas 2298
 (spina) spinarum 151
 (spineus) spinea 154
 spiraculum 517
 spiritualis 561, 905, 1620, 1764, 1873, 2476, 2483, 2576-2577, 2745, 2749, 3647; spirituale 2952; spirituali 2543, 2750; spiritualem 295, 514, 2330, 2483, 2502, 2578, 2754; spirituales 511, 1540-1541, 1642, 1962-1963, 2179-2180; spiritualia 2123, 2511, 2905, 3052; spiritualium 1540, 2895; spiritualibus 759, 769, 1836
 spiritualiter 2902, 3292
 Spiritus 634-635, 705, 852-853, 924, 938, 1323-1324, 1346, 1504, 1559, 1560, 1784, 1870, 2128, 2537, 2570, 2794, 2857, 3065, 3116, 3236, 3243-3244, 3261, 3262, 3266, 3628; Spiritum 807, 1196, 1198, 1272, 1454, 2857; Spiritu 495, 926, 1465, 1694, 1868-1869, 2692, 2885, 3045, 3268, 3522
 splendor 1442
 (spolio) spoliatur 1923-1924
 sponsa 3063
 (sponsalia) sponsalibus 1810
 sponsata 1242, 1243, 1245, 1246, 1247, 1420-1421
 sponsus 3013
 sputus 2372
 (stabilio) stabilire 3004
 stabulum 339, 2273
 (statera) statere 2316
 (statuo) statuit 1053; statues 3382; statuet 2148;
 status 31; statu 3597; statibus 697, 800-801, 1770
 statutum 679, 1887; statutis 1116-1117
 stella 2173; stelle 2315; stellas 1636
 (stercus) stercora 1048
 sterilis 1550
 (stilla) stille 781
 (stillo) stillantia 780
 stimulus 984
 (sto) stat 189, 191, 513, 1599, 1645, 1725, 2251, 3348, 3494; stant 2548, 3037; stabat 1853, 1867, 1871, 2199-2200; stetit 162, 841, 2412, 2439, 2448-2449, 2706; stabit 2200; stabimus 2146; stabunt 2176; stare 971, 2316, 2550; staret 2417; stasse 1752; stans 702, 1272, 1480, 3412; stantibus 3553; stando 1682, 2225
 stola 472; stolas 646
 (stomachus) stomacho 2515
 stricte 50
 stridor 2043
 (stringo) strinxerunt 126; strictum 3105; stricto 1577;
 strumentum 753
 stulte 3632
 stulticia 1112, 1430-1431; stultitiam 683
 stultus 684, 2869
 (stupefacio) stupefacti 3602
 sub 1113, 1116, 2233, 3087, 3106, 3145, 3331
 (subdo) subdere 3497
 (subiaceo) subiacet 328; subiecta 3089; subiecte 1371
 (subiectio) subiectione 2400
 (subinfero) subinfertur 267-268
 subito 1279, 2154, 2528
 (subiugo) subiugabit 870
 (subiungo) subiungitur 274
 (sublevo) sublevare 235, 376
 (submitto) submittere 491; submissa 2561; submisso 2049-2050

(subsequor) subsequi 2847; subsequenterem 374	1332, 1341, 1345, 1347, 1349, 1354, 1369, 1370, 1372, 1376, 1380, 1383, 1383, 1385, 1387, 1388, 1390, 1391, 1398, 1418, 1422, 1429, 1430, 1431, 1435, 1439, 1440, 1441, 1442, 1450, 1451, 1474, 1478, 1479, 1488, 1489, 1490, 1490, 1495, 1514, 1516, 1521, 1531, 1534, 1546, 1548, 1557, 1567, 1571, 1574, 1575, 1579, 1580, 1600, 1601, 1601, 1604, 1605, 1609, 1609, 1611, 1615, 1616, 1620, 1621, 1628, 1630, 1632, 1632, 1635, 1638, 1639, 1645, 1649, 1650, 1652, 1653, 1658, 1667, 1669, 1674, 1682, 1690, 1691, 1696, 1700, 1717, 1724, 1728, 1732, 1739, 1745, 1755, 1763, 1764, 1767, 1777, 1778, 1782, 1782, 1787, 1788, 1793, 1794, 1804, 1808, 1814, 1815, 1816, 1818, 1821, 1822, 1828, 1828, 1834, 1836, 1840, 1841, 1871, 1873, 1873, 1875, 1876, 1877, 1878, 1881, 1887, 1894, 1897, 1898, 1899, 1900, 1900, 1907, 1919, 1932, 1934, 1946, 1955, 1968, 1969, 1970, 1974, 1976, 1979, 1982, 1991, 1992, 1992, 1997, 1998, 2008, 2016, 2016, 2017, 2029, 2034, 2047, 2057, 2064, 2077, 2082, 2092, 2102, 2108, 2112, 2116, 2131, 2161, 2166, 2168, 2169, 2170, 2171, 2174, 2196, 2217, 2218, 2219, 2221, 2232, 2233, 2234, 2236, 2238, 2240, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2260, 2262, 2265, 2268, 2278, 2305, 2306, 2307, 2313, 2322, 2324, 2331, 2335, 2340, 2343, 2348, 2363, 2367, 2371, 2393, 2395, 2404, 2410, 2419, 2422, 2431, 2432, 2439, 2441, 2442, 2443, 2444, 2464, 2476, 2477, 2478, 2479, 2483, 2484, 2487, 2488, 2495, 2498, 2510, 2517, 2525, 2533, 2534, 2544, 2549, 2568, 2573, 2574, 2576, 2579, 2583, 2585, 2621, 2626, 2630, 2641, 2650, 2652, 2653, 2654, 2662, 2663, 2667, 2670, 2673, 2674, 2677, 2679, 2680, 2681, 2682, 2682, 2683, 2684, 2685, 2686, 2687, 2691, 2696, 2705, 2715, 2716, 2717, 2718, 2718, 2719, 2720, 2720, 2726, 2730, 2739, 2745, 2749, 2752, 2753, 2758, 2762, 2763, 2764, 2765, 2766, 2767, 2768, 2769, 2772, 2776, 2789, 2797, 2798, 2803, 2810, 2814, 2816, 2823, 2833, 2834, 2835, 2837, 2838, 2840, 2846, 2847, 2849, 2861, 2873, 2874, 2877,
substantia 1620, 2324, 2697, 3301; substantiam 513, 515; substantias 1456	
(substantivus) substantivum 217-218	
(subtrahō) subtrahis 379	
subtus 1608	
(subvenio) subvenire 1750, 3599; subveniendo 2429	
(subventio) subventionem 235, 377	
(subverto) subvertetur 1009	
(sūdō) sudavit 120	
sudor 122; sudore 2888-2889	
(sufficio) sufficiens 1782; sufficit 2309	
(suffodio) suffoderunt 2996	
(suffragium) suffragia 3599	
(sugo) suggestentem 98	
sum 227, 322, 540, 615, 851, 1118, 1295, 1487, 1660, 1913, 2280, 2370, 2376, 2542, 2596, 2708, 2759, 3360, 3438, 3581; es 163, 428, 433, 435, 619, 953, 1135, 1325, 1326, 1403, 1460, 1536, 1574, 2004, 2021, 2044, 2423, 2423, 2588, 2591, 2592, 2790, 3019, 3072, 3318; est 3, 13, 14, 15, 19, 21, 29, 54, 57, 59, 60, 66, 73, 77, 97, 102, 112, 115, 121, 140, 141, 143, 146, 150, 156, 165, 179, 181, 190, 193, 201, 202, 218, 252, 258, 260, 268, 269, 270, 275, 296, 297, 301, 302, 305, 321, 323, 329, 330, 333, 337, 341, 342, 347, 352, 362, 366, 370, 382, 414, 418, 424, 427, 429, 439, 453, 457, 462, 468, 493, 509, 531, 541, 542, 543, 553, 561, 564, 565, 569, 573, 592, 596, 598, 608, 623, 626, 627, 642, 643, 647, 654, 664, 666, 672, 673, 674, 676, 678, 679, 680, 681, 682, 684, 688, 690, 697, 707, 711, 723, 727, 734, 757, 757, 759, 762, 770, 775, 776, 777, 778, 783, 784, 785, 790, 794, 799, 810, 813, 819, 828, 833, 847, 848, 865, 868, 871, 876, 877, 880, 891, 893, 905, 907, 908, 915, 916, 928, 933, 935, 947, 966, 967, 984, 987, 988, 991, 992, 995, 1002, 1004, 1007, 1013, 1019, 1020, 1020, 1022, 1026, 1030, 1031, 1041, 1042, 1048, 1084, 1087, 1090, 1094, 1110, 1112, 1119, 1134, 1134, 1139, 1141, 1142, 1146, 1150, 1153, 1154, 1155, 1158, 1163, 1165, 1182, 1185, 1199, 1201, 1202, 1207, 1211, 1212, 1229, 1229, 1252, 1255, 1260, 1261, 1262, 1266, 1274, 1285, 1287, 1310, 1312, 1312, 1318, 1322, 1323, 1326, 1327,	

2882, 2883, 2886, 2888, 2889, 2899, 2900, 2904, 2906, 2907, 2917, 2920, 2923, 2927, 2929, 2942, 2943, 2944, 2957, 2958, 2959, 2965, 2971, 2980, 2989, 3013, 3017, 3020, 3021, 3028, 3031, 3034, 3035, 3036, 3039, 3045, 3046, 3056, 3060, 3063, 3064, 3067, 3073, 3092, 3108, 3109, 3119, 3122, 3141, 3143, 3144, 3172, 3174, 3184, 3185, 3192, 3210, 3211, 3217, 3220, 3229, 3234, 3236, 3270, 3273, 3275, 3279, 3285, 3291, 3295, 3297, 3299, 3300, 3309, 3310, 3316, 3317, 3320, 3326, 3330, 3332, 3335, 3339, 3362, 3363, 3365, 3366, 3366, 3368, 3369, 3372, 3378, 3381, 3429, 3433, 3436, 3455, 3459, 3461, 3463, 3464, 3465, 3465, 3466, 3466, 3467, 3475, 3481, 3483, 3485, 3486, 3487, 3488, 3489, 3496, 3498, 3511, 3523, 3528, 3531, 3533, 3545, 3610, 3611, 3621, 3623, 3625, 3626, 3633, 3634, 3641, 3644, 3645; *sumus* 127, 128, 129, 363, 529-530, 538, 611, 643, 675, 685, 778, 803, 808, 1375, 1660, 1698, 1718, 1743, 2087, 2088, 2440, 2455, 2541, 2644, 2695, 2696, 2907, 3057, 3082, 3087, 3515, 3559, 3573; *estis* 842, 1316, 1828, 1938, 2382, 2509, 2542, 2642-2643, 2644, 2648, 2663, 2667, 2671, 2707, 2708, 3044, 3519; *sunt* 38, 39, 53, 58, 68, 69, 200, 242, 243, 388, 409, 484, 510, 520, 544, 547, 550, 551, 615, 645, 646, 650, 655, 668, 718, 725, 735, 736, 744, 755, 781, 783, 861, 864, 867, 870, 872, 879, 880, 883, 897, 906, 939, 945, 963, 996, 1004, 1021, 1071, 1073, 1076, 1086, 1114, 1119, 1144, 1203, 1307, 1336, 1343, 1344, 1346, 1401, 1426, 1450, 1539, 1563, 1604, 1611, 1616, 1617, 1617, 1633, 1636, 1637, 1642, 1643, 1650, 1651, 1653, 1654, 1661, 1672, 1791, 1792, 1795, 1798, 1799, 1800, 1812, 1823, 1874, 1935, 1940, 1942, 2015, 2015, 2018, 2056, 2060, 2065, 2066, 2091, 2169, 2173, 2176, 2177, 2179, 2181, 2186, 2188, 2190, 2192, 2194, 2214, 2215, 2217, 2218, 2240, 2241, 2243, 2309, 2322, 2373, 2396, 2420, 2485, 2513, 2532, 2540, 2544, 2545, 2548, 2575, 2606, 2677, 2678, 2713, 2713, 2726, 2743, 2776, 2804, 2816, 2826, 2886, 2905, 2906, 2908, 2919, 2989, 3030, 3122, 3131, 3142, 3173, 3217, 3255, 3308, 3324, 3327, 3328, 3338, 3364, 3365, 3371, 3397, 3399, 3432, 3440, 3456, 3568, 3601, 3609, 3626, 3644; *eram* 2003, 2800; *erat* 125, 153, 154, 346, 438, 589, 705, 729, 760, 1052, 1063, 1172, 1239, 1268, 1404, 1412, 1413, 1453, 1537, 1550, 1590, 1592, 1629, 1859, 1867, 2053, 2074, 2120, 2128, 2226, 2288, 2292, 2301, 2345, 2413, 2486, 2499, 2595, 2614, 2692, 2775, 2898, 2955, 2968, 2972, 3012, 3074, 3083, 3089, 3095, 3096, 3121, 3141, 3212, 3214, 3216, 3218, 3413, 3413, 3417, 3426, 3469; *eramus* 23-24; *erant* 155, 1264, 1371, 1865, 2644, 2645, 2647, 2648, 2952, 2953, 2954, 2958, 2959, 2964, 2965, 2966, 2981, 3123, 3213, 3293, 3605; *fui* 114, 2013, 2022, 2114, 2115; *fuisti* 2106, *fuit* 83, 93, 95, 100, 103, 105, 108, 111, 126, 136, 137, 139, 152, 156, 167, 169, 176, 182, 189, 191, 323, 441, 586, 619, 747, 835, 898, 959, 1000, 1055, 1064, 1138, 1232, 1233, 1238, 1241, 1242, 1243, 1245, 1248, 1249, 1250, 1251, 1256, 1286, 1290, 1293, 1318, 1329, 1349, 1357, 1362, 1366, 1411, 1413, 1414, 1420, 1452, 1461, 1464, 1465, 1466, 1468, 1472, 1475, 1476, 1507, 1525, 1533, 1556, 1563, 1570, 1685, 1686, 1858, 1860, 1882, 1887, 1948, 1986, 2032, 2257, 2285, 2286, 2293, 2299, 2349, 2371, 2392, 2411, 2413, 2414, 2433, 2448, 2494, 2748, 2778, 2939, 3073, 3080, 3157, 3225, 3241, 3307, 3409, 3411, 3414, 3415, 3432, 3470, 3471, 3517, 3625, 3631, 3632; *fuimus* 3560, 3568, 3569; *fuerunt* 728, 1086, 1231, 2156, 2335-2336, 2386, 2978, 3046-3047, 3047, 3050, 3081, 3411, 3451, 3562; *fuerat* 1707; *fuerant* 3607; *ero* 2399, 2814; *eris* 1435, 1730, 2660, 3436; *erit* 146, 148, 500, 599, 600, 821, 821, 824, 825, 831, 834, 845, 850, 856, 860, 871, 880, 887, 889, 896, 900, 919, 942, 952, 956, 959, 964, 1028, 1055, 1105, 1170, 1277, 1278, 1362, 1425, 1463, 1491, 1495, 1551, 1622, 1711, 1882, 1936, 1951, 1960, 1994, 2042, 2043, 2058, 2071, 2118, 2135, 2135, 2137, 2142, 2146, 2150, 2153, 2157, 2165, 2208, 2216, 2470, 2518, 2522, 2551, 2563, 2628, 2635, 2666, 2914, 2915, 2928, 2935,

- 3061, 3160, 3167, 3169, 3282, 3282, 3283, 3478, 3516, 3549, 3603, 3631, 3642; erimus 2223; eritis 2225, 2269, 2553, 2562, 2567, 3521, 3652; erunt 68, 132, 133, 284, 869, 927, 963, 1033, 1492, 1936, 1949, 1965, 2037, 2147, 2150, 2177, 2179, 2181, 2183, 2184, 2184, 2186, 2188, 2190, 2192, 2194, 2400, 2728, 2755, 3150, 3604; esse 247, 339, 375, 396, 449, 825, 826, 854, 1157, 1386, 1706, 1711, 1791, 1918, 1937, 2055, 2167, 2218, 2228, 2229, 2265, 2267, 2308, 2527, 2533, 2537, 2596, 2598, 2607, 2622, 2725, 2800, 3252, 3323, 3331, 3474, 3616; estote 2927; sis 2062, 2593; sit 28, 79, 144, 282, 311, 338, 374, 466, 609, 675, 773, 798, 844, 940, 1278, 1442, 1488, 1673, 1705, 1819, 1843, 1901, 2029, 2292, 2357, 2379, 2637, 2735, 2740, 2741, 2833, 2995, 3251, 3254, 3277, 3278, 3288, 3303, 3620, 3624; simus 31, 129, 2586; sint 279, 1959, 1987, 2011, 2402, 2758, 3280, 3336, 3375, 3646; sitis 1848, 2525; esses 2556; esset 102-103, 417, 463, 684, 703, 960, 1054, 1140, 1285, 1293, 1299, 1366, 1381, 1517, 1775, 1817, 2054, 2059, 2110, 2259, 2264, 2304, 2384, 2415, 2417, 2598, 2746, 2869, 3049, 3075, 3097, 3238-3239, 3246, 3247, 3252; esset 89, 99, 273, 1321, 1816, 2394, 3188, 3454, 3468, 3555; foret 1240, 1399; fuerit 616, 1362, 1614, 1619, 1622, 1627, 1681, 1688, 1694, 1784, 1883, 2490, 2529, 3268, 3478; fuerimus 1697, 2116-2117; fuerint 2091, 2279; fuisset 661-662, 662, 1241, 1243, 1245, 1247, 1398, 2053, 2263, 3469; fuissent 1179-1180, 1320, 1321; fuisse 2054; futura 1615, 1632; futurum 1901; futuram 2461, 3457
- summa 1609
(sumo) sumere 408; sumpta 1700
- super 149, 474, 711, 829, 864, 897, 910, 916, 1024, 1048, 1475, 1476, 1477, 1494, 1754, 1834, 2070, 2118, 2166, 2197, 2571, 2774, 2806, 2830, 3022, 3031-3032, 3032, 3033, 3164, 3165, 3230, 3234, 3248, 3250, 3254, 3255, 3257, 3259, 3262, 3264, 3265, 3392, 3414
- superbia 156, 832, 833, 1902, 2113, 2819, 3329, 3330, 3332-3333; superbie 156, 303, 824, 1889; superbiam 163, 1459, 1483;
(superbio) superbit 3143-3144
superbus 834, 2114, 2278, 2357, 2800; superba 2115; superbi 1343, 2283, 3173, 3365; superbos 3328;
(superfluitas) superfluitate 2276, 2277
superius 34, 1016, 1019, 3055
(supernus) superna 789, 2273; superne 2194-2195
(supervenio) superveniet 1504
(supinus) supini 1922
supplicatio 2513-2514
(supplicio) supplicando 3598
supra 505, 650, 1265, 2106, 2300, 2738, 2938, 2958, 3408
(surdus) surdorum 2613; surdos 2985
(surgo) surgimus 3594; surgent 901; surgunt 3550-3551; surrexit 99, 100, 3317, surrexerunt 3120; surgere 644
(suscito) suscitatur 386
(suspendo) suspendi 24-25, 1979, 1992; suspendar 2381; suspendantur 26, 1182, 2374, 2377; suspenderetur 1775-1776, 1831-1832, 2385; suspensus 2372, 2399, 2972; suspensum 3410; suspensi 2394, 3411
(suspiro) suspiramus 2459
sustentatio 623; sustentationis 617-618
(sustento) sustentetur 389
(sustineo) sustinet 183, 1008; sustinemus 1059; sustinent 214, 625; sustinebat 143; sustinui 2014; sustinuit 159, 2921, 2922; sustinuerunt 2177-2178; sustinebit 930, 2133; sustinere 617; sustinentur 1781, 3052; sustinens 1007; sustinendo 1753, 3480
(suus) sua 80, 100, 278, 349, 351, 535, 826, 1097, 1272, 1511, 1550, 1706, 1711, 1732, 1739, 1828, 1901, 2104, 2320, 2346, 2349, 2848, 2913, 2920, 2996, 3109, 3451, 3501, 3521, 3557, 3604, 3634; suas 174, 175, 646; suum 81, 85, 87, 90, 104, 105, 116, 119, 136, 151, 363, 482, 483, 573, 1156, 1196, 1198, 1423, 1513, 1569, 1707, 1996, 2304, 2910, 3110, 3172; sui 81, 194, 1074, 1118, 2475, 2782; suis 873, 1042, 1232, 1701, 2086, 2965; sue 126, 159, 406, 1029, 1049, 1861, 1883, 1985, 2126, 2318, 2646, 3228, 3258, 3511, 3605; suo 13, 16, 121, 225, 226, 300, 301, 429, 430, 764, 1158, 1278, 1363, 1400, 1423, 1429, 1508, 1545, 1564,

- 1665, 1665, 1702, 1717, 1742, 1745, 1804, 1885, 1955, 1966, 2349, 2996, 3093, 3293; suam 86, 259, 456, 538, 540, 558, 679, 928, 967, 1225, 1768, 1814, 1886, 1890, 1899, 2122, 3027, 3203, 3383, 3459; suos 751, 1764, 2940;
- sydus 1445
- Symeon 2991, 2992, 2993-2994; Symeoni 2993
- Symon 2991
- synagoga 841, 2706; synagoge 93; synagogam 2598
- Syon 1614, 1619, 1620, 1628, 1629, 1630, 2156, 2999
- (tabernaculum) tabernaculo 1663, 1668; tabernacula 2166
- tabula 337
- tacite 2727
- (tacitus) tacito 139
- tactus 394-395; tactum 3418; tactu 3258
- talis 799, 981, 1042, 1383, 1736, 2516, 2657, 3549; tale 252, 257, 397, 3632; tali 666, 729, 1216, 1290; talem 666, 707, 1113, 1277, 2415; tales 1781, 1783, 1800, 2278, 2328, 2552; talia 57, 604, 797, 2606, 3572; talium 2336; talibus 1741, 1942, 2052
- taliter 158, 559, 576, 580, 2022-2023, 2062, 2978
- tam 44, 461, 537, 2004, 2262, 2510, 3036, 3421, 3598
- tamen 28, 278, 850, 1489, 1490, 1514-1515, 1518-1519, 1698, 1720, 1938, 1960, 2379, 2625, 2861, 3064, 3300-3301, 3395, 3624-3625
- tamquam 1150, 1184, 1204, 1218, 1219
- tandem 3564, 3567
- (tango) tangit 805, 1258, 1733, 2941; tangere 1473, 3427; tangitur 266, 274, 2355; tanguntur 205; tangens 985, 3420, 3424
- tanquam 1217, 3392
- tantummodo 637
- tantus 2021; tanta 52, 156, 889, 943-944, 1035, 1169, 1728, 1943, 2001, 2071, 2433, 2954, 2968, 3251, 3415, 3417, 3426; tantum 111, 943, 1206, 1338, 1405, 1609, 1843, 2311-2312, 2432, 2746, 3213, 3280, 3479; tante 576, 824, 1961, 2066; tantam 707, 1295, 1406, 1421, 1602, 1692, 2202-2203, 3416, 3423; tanto 147, 529, 954, 1335, 1355, 1843, 2030; tantos 863, 2045; tantis 2002, 2005
- (tartarus) tartari 845
- tectum 868; tecti 869
- tecum 1284, 1301, 1354, 1366, 1368, 1909, 1914, 1952, 1953
- tela 1358; tele 1912
- temperanter 50
- temperantia 185
- (tempestas) tempestates 1069-1070
- templum 336, 1435-1436, 1680, 2489, 2490, 2493-2494, 2579, 2579, 2581, 3107; templi 2497, 3533; templo 830, 1682-1683, 1683, 1866, 2160, 2500, 2502, 2581, 2952, 3396, 3398
- temporalis 1057, 1208, 1880-1881, 2325-2326, 2329; temporali 1844, 2044, 3461; temporalem 2329; temporales 1079, 1081, 1110, 2189; temporalia 881, 1162, 2315, 2510, 3493, 3508, 3513, 3517; temporalium 2896; temporalibus 558, 758, 768, 1000, 1069, 1078, 1103, 1747, 1980-1981, 2617, 3593
- temporaliter 1995, 2839, 2902
- (tempus) tamptauit 836
- tempus 198, 201, 202, 203, 207, 210-211, 218, 219-220, 221, 224, 228, 681, 946-947, 1056-1057, 1098, 1398, 2026, 2043, 2055, 2164; tempore 204, 205, 224, 225, 226, 230, 294, 296, 331, 372, 376, 410, 422, 447, 547, 709, 936, 968, 969, 1413, 2143, 2288, 2297, 3155, 3281; temporis 204, 212-213, 492, 947, 3457; tempora 220, 947; temporum 2791; temporibus 215, 377, 697, 724, 1345, 2002, 2005, 3560
- (tendo) tendit 560, 610, 1047; tendimus 61-612
- (tenebra) tenebre 2068; tenebras 1722, 2042, 3037; tenebris 3212-3213
- (teneo) tenebat 3123; teneatur 2349; teneas 3566, 3646; tenet 794, 800, 2813; tenemus 2855-2856 tenetis 1725, 3101; tenent 798, 3493, 3499; tenuit 170; tenuerat 3447-3448; tenere 940, 1123, 1765, 1766, 1874, 2130, 3618; tenueris 1009; tenuerit 833, 3333; tenesor 2403; tenetur 1820, 2355, 2900; tenemur 377-378, 1820; tenentes 169, 793, 3161; tenentibus 3518; tenendo 3618
- (tener) tenera 1942
- (tento) temptat 714; temptabat 708; temptare 709; temptata 1244, 1246

- ter 653, 654, 654, 716, 807
tercius 2991; Tercia 626, 690, 1525, 2165, 2553, 3174; Tercio 2146, 2829, 3279, 3524, 1932, 2343, 2673, 2810, 3056, 3297
(termينو) terminabitur 2071-2072
(terminus) termino 3554
terra 56, 79, 91, 101, 157, 874, 1017, 1026, 1164, 1165, 1381, 1411, 1480, 1685, 1822, 2153, 2174, 2305, 2665, 3185, 3370; terre 36, 516, 783-784, 862, 864, 1599, 3165; terram 78-79, 122, 585, 612, 643, 706, 1925, 1941, 1999, 2118, 2456-2457, 2457, 3165, 3512; terrarum 1822-1823
terrenalis 1598
terrenus 1087; terrena 1638, 1640-1641, 1656; terrenis 860
(terreo) terrearis 2062; terreamini 1107; terrendum 1950
(terrestris) terrestri 1375, 2455-2456; terrestrem 2454; terrestrium 917
terribilis 2132; terribilia 942, 944; terribilium 1978
terror 2058
tertius 370; tertia 344, 354, 519, 555, 682, 790, 1262, 1354, 1598, 1638, 1717, 1877, 2181, 2204, 2437, 2440, 2444, 2478, 2641, 2680, 2944, 2945, 3160, 3610; tertio 136, 217, 234, 322, 331, 410, 418, 920, 1039, 1184, 1540, 2269, 2429, 2430, 2462, 3645; tertium 858, 919, 933, 1193-1194, 2246, 2651-2652, 2764
(testamentum) testamenti 1267, 2854, 2857, 3077, 3155; testamento 1264, 2103
(testifico) testificans 134
(testimonio) testimoniant 2605-2606
testimonium 2602-2603, 2612, 2618, 2658; testimonia 1715, 2007, 2254, 2306
(testis) testes 1126, 1128, 1131
textualiter 498
textus 828, 1865, 2485, 2979, 3074, 3088; textum 2698;
thema 129, 811, 848, 1183, 1216, 658, 1849, 1871, 2199, 2238, 2252, 2480, 2758, 2759, 2945, 3201, 3222; thematis 6, 1856, 3208; themate 240
theologalis 3467
theologia 3241; theologie 632, 876, 2167, 2171, 2833, 3498-3499;
(theologicus) theologica 3221, 3429
(theologus) theologi 921, 925; theologos 3062
thesaurarius 1830; thesaurarii 2087
thesaurus 1030; thesauro 74; thesaurum 75; thesaurorum 1824; thesauris 861-862; thesauros 864, 874, 875-876
(Thessalonicensis) Thessalonicensis 118, 830, 1894
(Thimotaeus) Thimoteum 923, 2370, 2687, 2752, 3511
Thobias 2904; Thobie 69, 2729; Thobiam 1024
(Thronus) Throni 1540, 2190
(thus) thuris 2519
(tibia) tibias 138
timeo 1053; timet 990, 997, 1137, 1160, 2429; timent 1033, 1790, 1792-1793; timuerunt 1139, 3103; timebit 1118, 1546, 1547; timete 1003, 1108; time-re 1136, 1141-1142, 1169, 1183, 1184, 1191, 1204, 1217, 1793, 1796, 1801, 3611; timeas 1296; timeatis 1106; timetur 1051; timentur 1043, 1049, 1110; timentis 1028; timentes 1032, 1788, 1797, 1801; timentibus 1004; timentus 1042, 1087, 1150
timor 356, 984, 986, 988, 995, 998, 1002, 1006, 1027, 1030, 1032, 1035, 1119, 2017; timorem 980, 993, 1001, 1036, 1102, 1177, 1188, 1723, 1797, 1798-1799, 2076; timore 599, 953, 974, 976, 979, 986, 1008-1009, 1121, 1216-1217, 1217, 3283;
(timoro) timorantem 983
titulus 1456
(tollo) tollis 2588, 2591, 2599; tollent 914, 2987, 3089; tolle 935, 1134; tollite 1576; tollat 456
(tormentum) tormenta 859, 942, 944
(torqueo) torquetur 877, 904, 930-931, 962; torquendo 2050
tot 53, 948, 2868, 3567
totaliter 39-40, 510-511, 511
totus 28, 2259, 2398-2399, 3212; tota 628, 632, 713, 716, 787, 831, 1325, 1327, 1329, 1349, 1352, 1412, 1450, 1461, 1630, 1782, 2174, 2740, 2753, 2970, 3115, 3373, 3619; totum 301, 587, 943, 1059, 1148, 1156, 1629, 3431; totius 1, 825; tocus 826, 1252, 2070; toti 1780; totam 905-906, 1149, 1267, 1845, 2024, 2949; toto 203, 230, 1972, 2122, 3597;
(traditor) traditores 2594
(trado) tradidi 2437-2438; tradidisti 2025; tradas 1713; tradentur 946

- (traho) trahit 562, 566, 2852; traxit 3347
 (transago) transacta 773
 (transcendo) transcendere 2267
 (transeo) transeunt 1920; transeat 487;
 transeunte 3420; transit 454; transibat
 1408, 2200; transiebat 3417-3418; transiui
 450, 452, 467; transire 734; transiret
 437, 469; transiens 1442; transierunt
 1419
 (transgredior) transgrediuntur 271; transgredere
 1115
 transgressio 2835
 (transitorius) transitoria 3513
 (transplanto) transplantantur 3377; transplantari
 3372
 (transubstantio) transubstantiatur 3302
 (trapeseta) trapesetas 1734
 (tremo) tremendus 1042
 (treni) trenorum 1314
 tres 363, 548, 655, 718, 718, 728, 730,
 947, 958, 1154, 1258, 1450, 1456, 1553,
 1594, 1616, 1798, 1800, 1873, 2228,
 2288, 2413, 2417, 2439, 2452, 2743,
 2941, 3027, 3029, 3033, 3055, 3217,
 3374; tria 317, 518, 2228, 2420, 2649,
 3024, 3030, 3495; trium 2289; tribus
 867, 1036, 1579, 1735, 1746, 1860,
 3494, 3495, 3521; tribu 2991, 2992
 tribulatio 656, 959; tribulationem 147, 659;
 tribulatione 144
 tribulationes 1070; tribulationibus 967
 (tribulo) tribulavit 713
 (tribuo) tribuisti 1150; tribuendo 444
 triduum 2580
 triginta 722, 2287, 2290, 2967
 Trinitas 19, 628, 632, 2363, 3026; Trinitatis
 18, 2350, 3247
 tristitia 1990; tristitia 778-779; tristitie
 720, 770, 782; tristitiam 685, 2014;
 tristitiis 723
 (tristor) tristatur 773, 1989-1990; tristatur
 774; tristantium 2069
 (trucido) trucidarentur 3534
 (trufo) truffemus 1765; truffare 1522
 tu 114, 428, 433, 435, 487, 619, 737, 938,
 952, 1135, 1284, 1301, 1369, 1377,
 1460, 1573, 1722, 1756, 1759, 1760,
 1760, 1761, 1795, 1795, 1908, 2000,
 2004, 2014, 2023, 2075, 2326, 2332,
 2423, 2588, 2591, 2591, 2593, 2790,
 2812, 3049, 3071, 3093; tibi 280, 379,
 1134, 1298, 1504, 1530, 1693, 1759,
 2009, 2015, 2016, 2022, 2023, 2198,
 2327, 2732, 2738, 2796, 2838, 3370,
 3383, 3470; te 69, 164, 227, 320, 474,
 475, 477, 671, 765, 767, 786, 787, 801,
 1009, 1033, 1079, 1152, 1199, 1326,
 1460, 1504, 1505, 1573, 1715, 1760,
 1761, 1762, 1947, 1952, 1953, 1954,
 2003, 2007, 2009, 2013, 2014, 2028,
 2037, 2039, 2039, 2041, 2045, 2106,
 2127, 2334, 2459, 2459, 2557, 2698,
 2704, 2704, 2712, 2728, 2729, 2748,
 3003, 3049, 3131, 3220, 3235, 3246,
 3249, 3272, 3335, 3391, 3515;
 tuba 2347, 2354, 2355; tubam 2359
 (tubicinus) tubicinos 2351
 (tueor) tuebatur 2998
 (tuipse) teipsum 2751;
 tum 387, 388, 389
 (tumulus) tumulum 1952-1953, 1956
 tunc 120, 264, 327, 342m 349, 582, 603,
 704, 705, 707, 901, 926, 956, 959, 962,
 1282, 1476, 1499, 1518, 1533, 1999,
 2006, 2011, 2040, 2043, 2128, 2223,
 2282, 2465, 2518, 2575, 2613, 2633,
 2656, 2697, 2757, 2780, 2791, 3110,
 3113, 3114, 3120, 3135, 3158, 3168,
 3558, 3601, 3605, 3635
 turba 3112, 3426; turbas 413, 3108;
 turbacio 1287
 (turbo) turbatur 1289; turbata 1285, 1286,
 1291, 1293
 (turma) turmis 451, 471
 tuus 178, 182, 765, 1760, 2555; tua 265,
 379, 476, 637, 1009, 1213, 1497, 1549,
 1904, 1936, 2198, 2205, 2211, 2239,
 2252, 2254, 2465, 3003, 3240; tua 265;
 tuum 236, 265, 283, 381, 1134, 1177,
 1458, 1496, 1556, 1562, 1607, 1762,
 2701, 2722, 3305, 3402, 3407, 3434,
 3617; tui 91, 227, 787, 1303, 1305,
 1380, 1387, 2038, 2107, 2205, 2211,
 2238, 2252, 2465, 2686, 2889, 3032,
 3471; tue 1147, 1527, 2021, 2097,
 2331, 2757; tuo 1663, 1663, 1668,
 1683, 1729, 1730, 1756, 1832, 2521,
 2659, 2838, 2842, 2889, 2892; tuam
 263, 264, 687, 1212, 1530, 1690, 2027,
 2756, 2792; tuorum 179, 2035; tuarum
 2006, 3145; tuos 1946, 2034; tuis
 1904, 2166, 2197
 (uber) vbera 98
 ubi 227, 244, 288, 398, 427, 432, 462, 480,
 485, 2312, 2741, 3157;
 uel 213, 278, 295, 384, 385
 uerbum 451, 55; verbi 419

- uilipeidum 381
 (ullus) ullam 241, 248, 285; villo 1121
 (ultimus) ultima 1859, 1860, 1978, 2480;
 ultimo 175, 621, 647, 911, 966, 1887,
 2461, 3244, 3294; vltima 1867; vlti-
 mo1488; vltimum 2138
 ultra 1806, 1954, 2025, 2080
 (ululo) ullulans 706
 umbra 3145, 3414
 umquam 1948
 (unctio) unctiois 3382, 3393-3394; unctio-
 nem 3383
 unde 231, 334, 361, 411, 423, 481, 2226,
 2395, 2433, 3344
 (undecimus) undecima 1834; undecimo
 3650
 unicus 2120-2121
 (unitas) vnitate 494
 uniuersalis 2142
 (uniuersus) vniuersum 2318
 unus 188, 2182, 3074, 3115, 3123, 3274,
 3371; una 607; unius 702, 316;
 unum 1775, 2227, 2897, 3253; unam
 1751, 3119, 3123
 unusquisque 116; unamquamque 544; uni-
 cuique 2640
 usque 219, 273, 465, 468, 476, 1425, 1487,
 1953, 2236, 2438, 2643, 3076, 3175
 usura 1830; usuris 278
 (usura) vsuram 1814, 1815, 1816, 1831;
 vsuris 2309,
 (usurarius) userariorum 1817; usurariis 605;
 vserarius 1827; vsurarii 1643-1644,
 2321
 (usurpativus) vsurpativa 2715-2716, 2721-
 2722
 (usurpo) vsurpabant 2724
 ut 10, 12, 25, 32, 45, 102, 109, 115, 116,
 162, 165, 170, 178, 181, 192, 241, 257,
 281, 291, 330, 333, 340, 362, 412, 437,
 438, 441, 449, 455, 464, 469, 482, 532,
 631, 633, 634, 635, 703, 749, 819, 839,
 844, 844, 853, 863, 879, 881, 905, 917,
 933, 968, 971, 979, 984, 996, 1067,
 1073, 1176, 1186, 1187, 1225, 1228,
 1276, 1400, 1401, 1422, 1502, 1587,
 1623, 1775, 1815, 1826, 1893, 1928,
 1929, 2045, 2084, 2084, 2095, 2109,
 2201, 2271, 2279, 2333, 2348, 2360,
 2374, 2377, 2401, 2420, 2473, 2578,
 2585, 2586, 2589, 2598, 2603, 2610,
 2614, 2627, 2639, 2672, 2679, 2680,
 2697, 2732, 2735, 2738, 2740, 2755,
 2799, 2804, 2823, 2845, 2863, 2864,
 2872, 2909, 2913, 2918, 2919, 2938,
 2976, 3023, 3070, 3088, 3109, 3113,
 3115, 3117, 3121, 3140, 3150, 3176,
 3207, 3288, 3302, 3318, 3319, 3374,
 3385, 3422, 3532, 3546, 3607, 3620
 (uterque) vtraque 1648; vtroque 1559
 (uterus) uthero 1913; vthero 1424, 1427,
 1429, 1434, 1538
 utilis 1386; vtiles 2475, 2208, 2752, 2753
 utilitas 2749; utilitate 3385
 (utor) vtetur 851
 utpote 2221
 utrum 1321
 (uxor) uxori 159; uxorem 2685
 (vaca) vaccam 2774
 (vaco) vaccabant 1861-1862
 vado 2813; vadis 2790; vadit 214, 1618,
 1618, 1893, 1976, 2638; vadimus 3583;
 vaditis 2339, 2725; vadunt 798, 1671,
 2283, 2283; vade 737, 1367, 1690; va-
 dat 2102
 (vagus) vagos 263
 valde 879, 2083, 2132, 2384, 3148
 valeo 2398; valet 1050, 1384, 1735, 1736,
 2114, 2314, 2877, 3450; valeamus
 449; valent 223; valeret 2531
 valitudo 1945
 (vallis) valle 2143, 2144, 2460, 3149, 3156
 (valor) valoris 1924; valore 2316, 2317;
 vane 1291
 vanitas 1930; vanitatem 602; vanitates
 61, 62, 161, 302-303, 915-916; vanita-
 tum 1930
 vanus 2800; vana 129, 2559, 2627, 2819;
 vanum 1813; vanam 797; vano 1080;
 vas 116, vasa 2994
 (vaxillo) vaxillant 576
 vbi 36, 38, 39, 51, 821, 1119, 2015, 2016,
 2016, 2017, 2018, 2042, 2302, 2303,
 2738
 ve 1312, 1314, 1315, 2956;
 (veho) vexeris 2889
 vel 31, 32, 78, 141, 401, 509, 574, 649, 665,
 722, 1062, 1115, 1705, 1773, 1805,
 1806, 1937, 1990, 2300, 2484, 2664,
 2774, 2811, 2834, 2924, 3040, 3176,
 3360, 3365
 (vena) vene 126; venas 1147;
 (venale) venalia 225
 (venator) venatores 1014, 1015
 (vendo) venduntur 225; vendere 949, 2750-
 2751
 venenum 3092-3093; veneno 3099

- (venerabilis) venerabiles 3084
 (venia) venie 353
 (venialis) veniale 1319
 venialiter 3480-3481
 (venio) venis 862, 3049; venit 11, 480, 483, 536, 560, 750, 1011, 1023, 1166, 1173, 1180, 1249-1250, 1250, 1253, 1364, 1442, 1443, 1527, 1644, 1646, 1889, 2074, 2343, 2359, 2361, 2363, 2435, 2771, 2779, 2781, 2911, 3138, 3198, 3206, 3214, 3223, 3298, 3542, 3564; veniunt 1012, 1069, 1773, 1905, 1983, 2507, 2637, 3112; veniebat 2505, 3419; veniebant 1371; venistis 2663; venerunt 126, 2977; veniet 878, 2048, 2082, 2083, 2612; veniemus 2096; venietis 1726; venient 2156, 2949, 2987, 3089; Venite 1797, 2151, 3095, 3145, 3168; venire 456, 2484, 2502, 2504, 2511, 2515, 2812, 3134; veniam 2559, 2912; Venias 2005, 2030; veniat 878, 1868, 2875, 2925, 2995, 3110; veniant 1046, 1400, 3111, 3281; veniret 2555, 2664, 2754, 2869, 3500, 3638; veneris 738, 752, 1458, 2931, 3402, 3407, 3411, 3434, 3617; venerit 1001, 1124, 2148, 3158;
 venter 672; ventris 1303, 1304, 1380, 1387, 1443; ventrem 382, 1433; ventre 22, 667, 1146, 1273, 1363, 1423, 1428, 1429, 1431, 1545, 1556, 1564, 1564, 1565, 1569, 1673, 2139, 2646, 3025, 3347;
 ventilabrum 3172
 (ventilo) ventilabuntur 3171
 venturus 2423; ventura 969
 ver 681
 veraciter 7, 2214, 2217, 2230
 (verberare) verberare 2682; verberari 2401; verberando 691
 verbum 4, 498, 735, 814, 976, 980, 1084, 1229, 1229, 1552, 1554, 1562, 1583, 1585, 2468, 2555, 2557, 2672, 2739, 2933, 3199, 3304-3305, 3404, 3409, 3434; verbi 601, 776, 1230, 1331, 1765, 2624, 2778, 2799, 2853, 3481;
 verbo 141, 1083, 1085, 1292, 1436, 2090, 2091, 2428-2429, 2639, 2679, 2688, 3022; verba 128, 445, 929, 1410, 1563, 1566, 2558, 2592, 2671, 2886, 3238, 3240, 3299, 3308, 3309; verborum 1568, 2436; verbis 128, 1296, 1426, 2691-2692, 3235, 3300, 3309, 3311
 vere 428, 1287, 2224, 2657, 2712
 verecundia 2814; verecundiam 2815
 (verecundo) verecundat 3085
 verecundosa 106, 2810, 2837
 (verecundus) verecunda 2764; verecundo 111
 veritas 1732, 2225, 2231, 2596; veritatis 11, 55, 75, 3209; veritatem 17, 30, 1665, 1717, 1718, 1719, 1742, 2226, 3480; veritate 195, 1248; veritatem 489
 vermis 1926; vermes 1929, 1940, 2067; vermium 1937, 1938; vermibus 1939
 versum 593, 614, 638, 670, 712, versus 550, 552, 3232
 (versus) versu 1662; versibus 804
 (verto) vertit 3306
 verumtamen 487, 2228
 verus 29, 452; vera 880, 2219, 2221, 2442, 2443, 2760, 3125, 3144; vero 529, 661, 1394, 2318, 2648; verum 328, 723, 868, 1163; veram 3126; veri 957;
 (vesper) vespere 1065; vesperorum 3564
 (vespera) vesperam 219
 vespertinum 2893, 2893-2894, 2896;
 vester 257, 1273; vestra 115, 186, 255, 940, 2563, 2631, 2705, 2863, 2872, 2971, 3339, 3532, 3532; vestre 168; vestro 1810, 2133; vestrum 116, 588, 1393, 1939, 2364, 2576, 2579, 2864, 2867, 2873; vestram 906, 970, 1944, 2630, 2870, 2871; vestri 267, 269, 299; vestros 255; vestras 2560-2561, 2572; vestris 64, 2282;
 vestimentum 2271; vestimento 2286 vestimenta 140; vestimentis 2282
 vestire 2276
 vestis 1934, 2291; vestem 2287, 2289-2290; veste 153 vestes 2276; vestibus 1923
 vestitus 153; vestitum 3589
 (veto) vetitum 1174
 (vetula) vetulam 3241-3242
 (vetus) veteris 1267, 2854, 3077, 3155; veteri 1264, 2102
 (vexo) vexarent 665-666; vexatur 309, 327, 327, 537; vexabatur 542
 via 2596, 2927, 3473
 (via) viis 3428
 viator 213, 220
 (victualis) victualia 745
 victus 751; victum 737-738, 3589
 videlicet 21, 200-201, 531, 532, 533-534, 860-861, 1972, 1983, 1988, 200-201, 2820, 3601

- (video) vides 466; videt 1019, 3066, 3134; videmus 1334; videtis 1636; vident 1046-1047; videbat 125; videbant 2261; vidi 3289; vidit 1194, 1196, 2366, 2368-2369, 2369; vidimus 1452-1453; vidistis 2634 viderat 854, 981, 1282; videre 1212, 1281, 1413, 1607, 2059, 2240, 2259, 3436-3437; vide 639, 645, 2013, 2013; videre 413, 1770; videas 470; videat 1022. 1124; videamus 851, 1056, 1237, 2947, 3005, 3450; videant 2205, 2211, 2238-2239, 2252, 2465, 3071; video 1275; videris 263; viderit 1022, 1089; videns 213, 214, 541, 1016-1017, 1621, 2352; videntes 2981; videtur 1752, 3084, 3090; videbuntur 3397; videamini 2870; videantur 2872, 3532; videretur 418; visis 2040;
- vigilate 968, 969, 971
(vigilo) vigilamus 3592
viginti 3162-3163, 3308-3309
(vilipendo) vilipendunt 931
(vilis) vilia 1925
villa 738, 747, 2345; villam 2341; villas 3428; villis 957
(villicatio) villicationis 2097
(vinco) victi 643
(vinculum) vinculis 2121-2122
(vindico) vindicamur 142
vindicta 1710; vindictam 2045
(vinea) vinee 1166, 2331
vinum 393, 747, 748-749, 1167; vini 1066, 3007, 3010; vino 1821, 2860; vina 1162
violencia 3528; violenciam 3540
violenter 3531
(violentus) violenti 3526
vir 60, 915, 997, 3567, 3578, 3581, 3587; viri 482, 1790, 1791, 1835; viro 1810, 3605; virum 362, 1436, 1500-1501, 3170; virorum 3421; viros 793
(virens) virentem 1166
(virga) vergam 1772; virgis 57
(virginalis) virginali 22, 1545
virginitas 1342-1343, 3610; virginitatem 1501, 1506, 3569, 3570; virginitate 1342
virgo 899, 1233, 1234, 1241, 1242, 1242, 1243, 1243, 1244, 1245, 1246, 1247, 1248, 1251, 1267, 1269, 1270, 1272, 1274, 1279, 1281, 1284, 1290, 1292, 1296, 1298, 1298-1299, 1316, 1317, 1323, 1363, 1365, 1368, 1372, 1377, 1383, 1415, 1420, 1428, 1431, 1435, 1443, 1444, 1445, 1461, 1486, 1500, 1506, 1511, 1536, 1553, 1555, 1564, 1569, 1570, 1660, 1849, 1984, 2289, 3012, 3050, 3303; virginis 1225, 1252, 1265-1266, 1273, 1276-1277, 1300, 1307-1308, 1324, 1328, 1385, 1399, 1443, 1538, 1556, 1564, 1565, 1590, 1652, 1679, 2646, 3013, 3306, 3474; virgini 1226, 1230, 1236, 1278, 1283, 1318, 1349, 1352, 1379, 1499, 1883-1884, 3311; virginem 34-35, 504, 818, 978, 1242, 1266, 1275, 1291, 1374, 1375, 1416, 1419, 2209, 2458, 2471, 2936, 3204; Virgine 1022-1023, 1249, 1256, 1367, 1462, 1584; virginum 3454
(virtualis) uirtualem 236; virtualem 423
virtualiter 2184-2185
virtuose 3443, 3524
(virtuosus) virtuosa 2479, 2691, 2763, 2797, 2797; virtuosi 2749; virtuosum 2746, 2799
virtus 1504, 1600, 1728, 3276-3277, 3295, 3415, 3417, 3427, 3465, 3465-3466, 3467; virtutis 49, 3228; virtutem 245, 1391, 3203, 3416, 3423, 3475; virtute 941, 3003, 3230, 3270, 3288, 3294, 3474, 3502; virtutes 53, 624, 645, 650, 2186, 2480, 2619, 3272, 3629; virtutibus 3466, 3480
vis 280, 845, 1760, 2326, 2690, 3318; vim 3258, 3444, 3525, 3526, 3535, 3537; vi 199, 670, 1171, 1178, 1271, 1394, 1783, 2081, 2351, 2447, 2687, 2871, 3113, 3428, 3471, 3511, 3523, 3533
(visio) visione 1286
(visito) visitabit 3164
visus 392; visum 3384, 3632;
vita 161, 548, 785, 831, 1006, 1530, 1615, 1632, 1890, 1894, 1901, 2022, 2033, 2044, 2101, 2169, 2596, 3191, 3364, 3372, 3461, 3492, 3601, 3602; vitam 32, 251, 1149, 1211, 1394, 1523, 1526, 1766, 1768, 1845, 1845, 1891, 1896, 1899, 2024, 2084, 2123, 2621, 2689, 2690, 2693, 2693, 2867, 3161, 3368, 3448, 3459, 3460, 3461, 3518, 3566, 3618 vite 204, 292, 352, 502, 517, 799, 1063, 1167, 1249, 1253, 1257, 1383, 1633, 2084, 2094, 2446, 2736, 3620; vitis 2073, 3552
vitatio 1835, 3646
vitium 126; vitio 328; vicia 244; vitiis 290;

- (vitriatus) vitriata 1440
(vitrius) vitriam 1440, 1556-1557, 1560
vitrum 662, 1066; vitri 1557
(vitupero) vituperetur 241, 248, 605; vitu-
perabitur 285; vituperatores 2070; vi-
tuperando 3011-3012
(viuo) viuis 3598; viuit 494; viuimus 1962;
viuebat 1959; viuet 2073, 3191; vivet
722; viuent 3483; viuere 10; vivere 49;
vivat 951, 952, 952, 955, 3320; viuat
2799; viuens 547, 1901; viuentem 518,
1158, 2863; viuentes 1938; viuentibus
1769; viuituris 697; viui 1987, 3290;
vix 2998
vltra 3573
vmbra 3416, 3420, 3422, 3423; vmbre
3415, 3418
vmquam 1693, 2366
vnde 209, 213, 279, 297, 319, 378, 382,
1413, 1453, 2217, 2253, 2287, 2293,
2330, 2450, 2458, 3416
vndecimum 2057
vnicus 2374, 2384;
vniuersalis 30
vniuersaliter 2235, 2367
vnus 19, 641, 690, 699, 725, 729, 731, 736,
737, 741, 751, 790, 825, 939, 936, 953,
1154, 1959, 1983, 2692, 2696, 3027,
3214, 3411, 3413, 3574, 3575, 3640;
vna 133, 760, 774, 1616, 1640, 2003,
2166, 2167, 2170, 2196, 2316, 2696,
2696, 3030, 3276, 3281, 3454; vnum
1186, 1207, 1770, 1811, 2334, 2542,
2644, 2677, 2695, 2696, 2996, 3028,
3216, 3556; vnus 155, 2155, 2332,
3225; vni 3575; vni 737, 3575; vnam
770, 1324, 1910, 2168, 2171, 2287,
2452, 2861, 3216, 3455; vno 936,
1080, 1205, 1462, 1782, 2003, 2176,
3188, 3569;
vnusquisque 32, 764, 1188, 1742, 1965-
1966, 2218, 2654; Vnaquaque 610
vocabulum 2487
vocalis 1733; vocalem 295
(vocativus) vocatiuo 3018
Vocatum
(vocifero) vociferatur 392
(voco) vocor 364; vocabat 3215; vocabant
3007-3008; vocauit 259; vocauit 2993;
vocabis 1447; vocare 898; vocatur 7,
8, 9, 77, 102, 364, 364-365, 846, 1696,
1745-1746, 2759, 2760, 3042, 3184,
3188, 3348; vocantur 839, 840, 1005;
vocabatur 2991; vocabitur 900, 1270,
1424, 1505, 1614, 1471; vocari 1276,
1599; vocatus 3062; vocatum 61, 908
(voler) volria 210
(volo) volat 2849; volare 563, 1015, 2850;
volando 1018, 1019;
volo 24, 487, 584, 743, 817, 1035, 1224,
2100, 2380, 2380, 2401, 2760, 2800,
3393; vult 4, 123, 351, 455, 517, 564,
609, 779, 868, 980, 1025, 1123, 1138,
1211, 1316, 1347, 1447, 1483, 1706,
1711, 1774, 1842, 1892, 1989, 1992,
1994, 2232, 2436, 2667, 3372, 3497,
3510, 3528, 3549; volumus 72, 2675,
3086, 3186; vultis 1785, 2321, 2382,
2537, 2590, 2603, 2669, 2702-2703,
2703, 2878; uolunt 2311; volunt 475,
477, 1740, 1767, 3546; volebat 1503,
3426-3427; volebant 2970; volet 842-
843; volui 3132; voluit 184, 415, 679,
1241, 1242, 1244, 1247, 1420, 2262,
2267, 2270, 2272, 2279, 2308, 2425,
2449, 2502, 2615, 2993, 3124, 3130;
voluimus 3098; voluerunt 1413, 2699,
3103; velle 482, 3330; velit 1765,
2853, 3203; velimus 618, 1210; ve-
lint 606; vellem 2627; velles 1759;
vellet 488, 561, 662, 703, 1831, 1937,
2259, 2848, 3482, 3617; voluero 579-
580; voluerit 951, 2274; voluisset
2263; uolens 3506; volenti 1313; vo-
lentes 788, 1012, 1950, 2961;
voluntaria 2840; voluntarie 1700, 2837-2838
voluntas 115, 255, 270, 2743, 2745, 3626;
voluntatis 2806, 3511; voluntati 491;
voluntatem 165-166, 457, 601, 928,
1155, 1160, 1170, 1829, 2387, 2389,
2754, 3030, 3357, 3506-3507; volunta-
te 272, 700, 2087-2088, 2803, 2803,
2996, 3154
vos 52, 78, 116, 443, 673, 933, 1316, 1725,
1747, 1748, 1798, 1805, 1825, 1828,
1863, 1896, 2077, 2224, 2225, 2231,
2321, 2337, 2359, 2364, 2382, 2509,
2525, 2542, 2571, 2581, 2634, 2639,
2642, 2644, 2648, 2651, 2663, 2669,
2671, 2814, 2862, 2876, 2876, 2961,
3075, 3114, 3132, 3239, 3288, 3293,
3519; vobis 150, 165, 462, 583, 612,
726, 823, 1085, 1089, 1106, 1107, 1274,
1551, 1681, 1726, 1771, 2090, 2117-
2118, 2438, 2468, 2473, 2481, 2527,
2531, 2531, 2601-2602, 2603, 2604,
2611, 2630, 2700, 2702, 2956, 3267,
3386, 3519, 3525, 3612 vobiscum 1487

- votum 795, 796, 1509, 1510, 1512, 1513,
 1515, 1516, 1517, 1521, 3505, 3529;
 voti 1502; voto 1507, 1517; vota 1522
 (voveo) voui 1501; vouisti 1519, 1520;
 vouimus 3569; vouere 1521; vouerat
 1506
 vox 90, 3198, 3206, 3223, 3225, 3225,
 3226, 3230, 3230, 3230, 3232, 3233,
 3234, 3236, 3237, 3240, 3270, 3297,
 3298, 3299, 3320, 3320, 3326, 3326,
 3335, 3339, 3340, 3346, 3358, 3362,
 3363, 3371, 3381; voci 3227; vocem
 2663, 3225, 3228, 3238, 3239, 3314-
 3315, 3375; voce 732, 1317, 1805,
 2561, 3228, 3290; voces 3306;
 vsque 688, 1149, 1193, 1231, 1418, 1842,
 2137, 2267, 2275, 2445, 2451, 2675,
 2698, 3178, 3606
 vsurarie 2326
 vt 81, 935, 1297, 1660, 1824, 1848, 2682,
 2796, 3118, 3203, 3406, 3586
 vtilitas 2753; vtilitatem 1381
 vtique 1708
 (vulnus) vulnere 133, 2010, 3345; vulne-
 rum 2011
 vulpes 2302
 vultus 2889, 3032; vultum 3476;
 vxor 703, 3568, 3588, 3604; uxori 3605;
 vxorem 3470-3471, 3562; vxore 3557
 ymmo 339, 373; ymo 757, 1441, 2135,
 2867
 ypos 2957
 Ysaia 226; Ysaias 1527; Ysayas 1454;
 Ysaie 168, 253, 900, 1270, 1271, 1315,
 1478, 1529, 1545, 1546, 1613, 1839,
 2155, 2157, 2268, 2354, 2561, 2563,
 2614, 2999, 3164, 3166, 3262
 ystoria 3475
 zizania 1651; zizanium 51, 54, 66, 1647,
 1648-1649, 1654

TAULA DE REFERÈNCIES BÍBLIQUES

- Gènesi*
 I, 1 : 844-845
 11 : 1166
 24 : 1157-1158
 26 : 2313
 26-27 : 1152-1153
 II, 7 : 516-517
 III, 5 : 2268-2270
 6 : 2386-2387
 19 : 2888-2889
 23-24 : 2455-2456
 IV, 1-12 : 82-92
 1-2 : 92
 8 : 88-90, 96-97, 98
 10 : 91-92, 98
 VI, 13 : 2351
 XVI, 7 : 1264
 XXX, 13 : 1378-1379
 XXXII, 2 : 450-451, 471
 XLIX, 1-27 : 2990
 5-6 : 2993-2994
- Èxode*
 XX, 1-17 : 2677-2686
 7 : 1812-1813, 2679-2680
 8-11 : 1117-1118
 16 : 2389
 XXIII, 20 : 1264
- Levític*
 I, 2-13 : 2773-2774
 XIX, 3 : 1188-1189
 31 : 1115-1116
 XX, 6 : 1115-1116, 2388, 2804
 27 : 1783-1785
 XXXIII, 22 : 2297-2298
- Nombres*
 IX, 10-13 : 2927-2928
 XX, 30 : 3116-3117
- Deuteronomi*
 V, 6-21 : 2677-2686
 16 : 1116-1117
 XVIII, 10 : 2388
 XXIII, 19 : 1832-1833
 25 : 2297-2298
 XXVII, 16 : 2426-2427
 XXXII, 2-3 : 3431-3432
 3-4 : 3574-2575, 3324-3325
- I Samuel (I Reis)*
 XXXI, 3 : 384-385
- II Samuel (II Reis)*
 XII, 15-18 : 1138-1141
- III Reis*
 XVII, 17-24 : 2608-2609
- Tobies*
 I, 20 : 2904
 XIII, 16 : 2728-2729
 XV, 16 : 68-69
- Judit*
 VIII, 29 : 1402-1403
 XVI, 19 : 1033-1034
- Job*
 I, 10 : 896-897
 I, 21 : 1913-1914
 X, 8-12 : 1147-1150
 XIV, 1 : 546-547
 XVII, 15 : 427-428
 XXXI, 12 : 3353-3354
- Salms*
 I, 3 : 686-687
 I, 19 : 2793-2795
 IV, 2 : 594-550, 593-594
 7 : 3031-3032, 3038
 VI, 2 : 549-550
 3 : 322, 614-615, 622-623
 IX, 14 : 549-550, 638-640, 644-645
 X, 6 : 1131-1132
 XIV, 1 : 1162-1163
 1-2 : 1667-1668
 2-3 : 1664-1666
 2b : 1696
 3 : 1717
 3b : 1732
 3c : 1745
 4 : 1031-1032
 4a : 1763
 4b : 1778, 1788, 1797, 1801-1802
 5a : 1814
 5b : 1834
 5c : 1840, 1847
 XV, 10 : 1605-1607

- XVI, 8c : 3145-3146
 XVII, 29 : 1721-1722
 34 : 3391-3392
 XX, 12 : 3002-3004
 XXI, 17 : 167, 176
 XXIII, 1 : 1822-1823, 2305
 XXVIII, 2bc : 3265
 3, 4 : 3229-3231, 3233-3234,
 3248, 3270, 3288
 5. 7. 8. 9 : 3233
 5 : 3226, 3235
 7 : 3337-3338, 3346
 8 : 3362
 9 : 3381, 3390
 9bc : 1683, 3396-3397
 46 : 3297-3298
 XXX, 10 : 549-550, 670-672
 XXXIII, 10 : 1003-1004
 12 : 1797-1798
 13-15 : 1210-1215
 XXXV, 10 : 476
 XXXIX, 5 : 59-61
 XLIV, 3 : 660-661
 XLVIII, 9-10 : 2072-2073
 L, 3 : 549-550
 LIII, 8 : 2837
 LV, 2 : 549-550, 712-713, 715-716
 LVI, 2 : 319-320
 LXII, 3 : 3185-3186, 3369-3370
 LXVII, 19ab : 2450-2451
 23 : 180-181
 23-24 : 177-179
 24 : 2227-2228
 LXVIII, 4 : 3142
 LXXIV, 3 : 1098-1099, 2026
 LXXX, 3 : 549-550
 LXXXI, 1 : 2706
 6 : 841-842, 2707
 LXXXIII, 11 : 2165, 2172, 2195-2196
 LXXXV, 3 : 786-788
 17 : 3069-3072
 LXXXVII, 4 : 784-785
 LXXXIX, 5 : 914-916
 XCV, 8-9 : 1575-1577
 XCIX, 3-4 : 2545-2547
 CX, 3 : 3321
 10 : 998-999
 CXI, 1 : 996-998
 CXVIII, 59 : 5549-5550
 91 : 2197-2198
 121 : 17112-17113, 1716
 CXXII, 1 : 1199
 3 : 549-550, 801-803
 CXXVI, 1 : 440

 CXXXI, 1 : 324
 CXXXVIII, 14 : 2253-2255, 2306
 CLX, 2 : 2520-2521
 CXLIV, 13 : 1496-1498
 CLX, 2 : 2891-2893
 2b : 2893-2894

Proverbis
 V, 22 : 2126
 XXII, 1 : 1754-1755
 XXXI, 20 : 174-175

Eclesiastes
 I, 2 : 1930
 V, 3 : 1519-1520
 VII, 2-3 : 1897-1898
 5 : 685-686
 VIII, 11 : 1120-1122
 IX, 12 : 1995-1996
 XII, 14 : 1100-1101

Cant dels Cants
 IV, 1-7 : 1325-1326
 VIII, 1 : 98

Saviesa
 V, 13 : 669-670
 16 : 3483-3484
 IX, 15 : 566-567, 2855-2856
 XI, 17 : 876-877, 934, 961-962

Eclesiàstic
 I, 19 : 1028-1029
 27 : 986-987
 III, 8 : 2429-2430
 20 : 164
 VI, 17 : 1169-1170
 VII, 40 : 1903-1905
 X, 15 : 833-834, 3332-3333
 XV, 1-2 : 990-992
 XVIII, 26 : 219-220
 XXIV, 14 : 1582, 1589, 1658-1659
 25-26 : 1255-1256
 XXV, 33 : 1371-1372
 XXIX, 15 : 395
 XXXV, 2 : 2807-2909
 4 : 2915-2916
 XXXVII, 4 : 1008-1010
 XLII : 3477
 XLV, 2 : 974, 1183, 1216-1217
 LI, 4. 6 : 3359-3360

Isaïes
 I, 4 : 1315

- 15 : 168
 IV, 3ab : 1619, 1627-1628
 3ac : 1613-1614
 3d : 1631-1632
 VII, 14 : 899-900, 1270
 IX, 7 : 1476-1477, 1478
 XI, 2 : 3262
 XII, 2 : 1545-1546, 1548
 XIV, 12-14 : 835-837, 2667-2668
 XXIV, 21-22 : 3163-3166
 22 : 2155
 XXVI, 1 : 2998-2999
 XXX, 15 : 2561-2563
 XXXIII, 15 : 1838-1839
 XXXV, 4-6 : 2512-2614
 10 : 2156-2157
 XXXVIII, 1-8 : 1524-1533
 XLIX, 8 : 226-227
 LIII, 2-4 : 1452-1454
 LVIII, 1a : 2354
 1c : 2357
 3-8 : 253-265
 3 : 267, 269-270
 6 : 268
 7 : 282
 8 : 284-285
 LXIII, 3 : 140
- Jeremies*
- IX, 4 : 1965-1967
 X, 6 : 1134-1135
 XI, 18 : 3093-3094
 19c : 3095
 XVII, 9 : 813, 819, 848
- Baruc*
- III, 24 : 1201-1202
- Ezequiel*
- XVIII, 2-4 : 1072-1075
 4 : 2322-2323, 3181
 20 : 1073-1075
 21 : 3190-3191
 XXVIII, 23 : 3319-3320
 XXXIII, 11 : 3319-3320
- Daniel*
- I, 10 : 1053-1054
 III, 40 : 2732, 2738, 2795-2796,
 2808-2809, 2845, 2929-
 2930
 VII, 8 : 928-929
 25 : 946-947
 X, 13 : 2182-2183
- XI, 36 : 928-929
 39-43 : 873-874
- Osees*
- XIII, 9 : 637
- Joel*
- II, 11-12 : 2132
 13 : 304-305
 III, 1-2 : 2143-2145
 2 : 3149, 3155-3157
- Zacaries*
- VIII, 16 : 1847-1848
- Malaquies*
- I, 6 : 1118-1119
- I Macabews*
- I, 57-60 : 2490-2492
 59 : 2496-2497
 IV, 9-10 : 298-300, 310
 36 : 334-335
- II Macabews*
- VI, 30 : 1172-1175
- Matheu*
- I, 15 : 2158-2159
 21 : 1447-1448, 1462-1463
 25 : 22
 III, 2 : 3539-3540, 3652
 4 : 3541
 12 : 3171-3172
 16 : 3257-3259
 IV, 1 : 2869-2871
 1-2 : 3139-3140
 1-11 : 288-289
 10 : 2722-2723
 17 : 2408-2409, 3652
 V, 3-12 : 49-50
 10 : 3462-3463, 3482
 16 : 2872-2873, 3532-3533
 28 : 1082, 1088-1090
 34 : 2679-2680
 VI, 3 : 171-172
 VIII, 20 : 2302-2304
 XI, 2 : 2423-2424
 12 : 3535-3537
 18 : 3542-3543
 19 : 3007, 3010
 26 : 2748
 28 : 3145
 29 : 2280

- XII, 1 : 2297
 36 : 1085, 2090-2092
 XIII, 24 : 13-14, 16, 42
 24-26 : 1645-1649
 27 : 51-52
 28 : 53
 30 : 1646-1649, 1654-1655,
 3171-3172
 37-38 : 14-15
 38 : 58
 39 : 54, 1649-1651
 41-42 : 36-37
 44 : 73-74
 55 : 3013
 XIV, 23 : 2300-2301
 47-50 : 32-33
 50 : 36-37
 XV, 2 : 321
 22 : 316, 497, 505, 535-536,
 539, 811
 22-28 : 308-309, 311-315
 28 : 537-538
 XVI, 18 : 650-652
 19 : 2120
 24 : 455-457
 26 : 2317-2320
 XVII, 20 : 522-523
 XVIII, 6. 10 : 1770-1771, 1775-1776
 18 : 2031
 25 : 3560
 XIX, 17 : 2690
 27-28 : 3522
 XX, 14 : 1131-1132
 XXI, 1 : 480-481
 12 : 3107-3108
 46 : 3103-3104
 XXIII, 13 : 2956-2957, 2961
 37 : 3130-3133, 3135
 XXIV, 21-22 : 959-961
 42 : 968
 XXV, 11 : 1688-1689
 21 : 2105
 29 : 3194-3195
 30 : 2041-2043, 2045-2046
 31-33 : 2147-2149, 3158-3160
 34-35 : 2045-2046, 2158-3160
 41 : 2152
 XXVI, 18 : 2117
 24 : 2052-2053
 36-46 : 130-131
 39 : 485-488
 XXVII, 13 : 1715-1716, 2007
 24-25 : 100-101
 26 : 137-138
 27-29 : 151
 51-52 : 1390-1391
 XXVIII, 19 : 3041, 3235-3236, 3242-
 3243
 20 : 1486-1488
 23 : 2085
- Marc*
- VI, 18 : 3470-3471
 XIII, 37 : 968
 XIV, 21 : 2052-2053
 32-42 : 130-131
 XV, 15 : 137-138
 16-17 : 151
 XVI, 17. 18 : 910-911
- Lluc*
- I, 25 : 1354
 26 : 1266, 1279-1280
 28-29 : 1293, 1299, 1300-1301
 29 : 1293, 1299, 1300-1301
 30 : 1222, 1228, 1236, 1257,
 1263, 1296-1297
 31-35 : 1423-1425, 1447
 32 : 1463, 1471, 1474, 1478
 33 : 1491, 1508
 34 : 1500
 35 : 1504-1505
 37 : 1551-1552
 38 : 1554, 1562, 3304-3305,
 3307
 II, 5-6 : 1363
 21 : 61, 105, 908
 30-36 : 1548-1550
 V, 3 : 3708-3708
 VI, 12 : 2300-2301
 17-18 : 3112-3113
 19 : 3426-3427
 20-23 : 49-50
 VII, 19-20 : 2423-2424
 IX, 16 : 411-412
 XI, 15 : 3016-3017
 XII, 4-5 : 1106-1109
 32 : 3611-3612
 XIII, 25 : 1688-1689
 XIV, 11 : 473
 XVI, 2 : 2097
 XVIII, 1 : 134-135
 38 : 325
 XIX, 48 : 2972
 XXI, 34 : 186
 36 : 968, 971-972
 XXII, 43-44 : 122
 XXIII, 33 : 3411

39 : 1463, 3411
 40-42 : 1457-1458
 42 : 3402, 3403, 3616
 43 : 3426
 44 : 3413
 XXIV, 26 : 1886
 42 : 3293-3294. 3433-3434

Joan

I, 19 : 2366
 21 : 1913-1914
 II, 9 : 1167
 11 : 1167
 19 : 2597-2581
 21 : 2597-2581
 III, 5 : 1693-1695, 3267-3269
 IV, 27 : 2616-2617
 VI, 1-15 : 397-399
 11 : 397-399, 400-401
 VII, 1b : 3107-3108
 3 : 2205, 2211, 2238-2239,
 2252, 2465
 8 : 1863-1864, 2077-2078
 10-53 : 1857
 14 : 1865-1867, 2160, 3105-
 3106
 23 : 2431
 32 : 2976
 37 : 1853, 1868-1869. 1871-
 1872. 2199-2200
 39 : 1868-1869
 45-46 : 2979-2981
 47-48 : 2982-2988
 VIII, 31 : 2224-2225
 32 : 2231
 47 : 2670-2671
 48 : 432-433, 441, 3018-3019
 49 : 434, 442-444
 IX, 16 : 2720-2721, 3017-3018
 X, 14 : 2694
 20 : 3020-3021
 22-23 : 2485
 24 : 2587
 26-30 : 2642-2643
 27 : 2662-2663, 2673
 27-28 : 2687
 28 : 2693
 30 : 2695
 32 : 2468, 2473, 2481, 2460,
 2702
 33-36 : 2697-2699
 33 : 2704, 2712
 34 : 2705
 35-36 : 2708-2709

XI, 47 : 3022, 3054, 3082
 47-48 : 2948-2950, 3088-3089
 49-50 : 3114-3115
 49-53 : 3074
 51 : 3116, 3117-3119
 54 : 2932, 2938, 2945-2946,
 3174-3175, 3182-3183
 56 : 3176-3177
 XII, 28 : 3198, 3206, 3223-3224
 31 : 341-343
 XIV, 1 : 546-547
 6 : 2595-2596
 12 : 3621-3622
 22 : 2597-2598
 24 : 2599
 25 : 2601-2603
 XV, 4 : 612-613
 8 : 2236-2237
 XVII, 5 : 3220
 XIX, 1 : 137-138
 2 : 151
 23 : 2290
 24 : 2291-2292
 30 : 162, 1454
 34 : 80-81, 188-189
 XX, 17 : 1471
 23 : 2844

Actes

I, 19 : 3, 102
 V, 14-15 : 3420-3422
 15 : 3417
 VI, 13 : 2433-2436
 VIII, 10 : 3295-3296
 XVII, 31-32 : 2433-2436

Romans

V, 17 : 678
 VI, 4 : 2446-2447
 9 : 2079-2081
 22 : 1393-1394
 VIII, 18 : 3456-3458
 X, 9-10 : 1729-1731, 2653
 9-11 : 2221-2223
 10 : 2656-2658, 2659-2661,
 2677
 XII, 1 : 2862-2865, 2867
 XIII, 9 : 1761-1762
 XV, 4 : 150
 XVI, 6 : 1416-1417

I Corintis

I, 23 : 2405
 II, 5 : 940-941

- IV, 5 : 2163-2164
 IX, 1 : 1825-1827
 XI, 26 : 2923-2924
 31-32 : 1707-1709
 XIII, 13 : 2196
 XIV, 14-15 : 2883
 XV, 3-4 : 2437-2439
 26 : 1978-1979
 51 : 3031, 2139-2140
- II Corintis*
 II, 9 : 1194-1196
 VI, 2 : 199, 203
 2-3 : 240-242
 3 : 248-249
 4-7 : 423-425
 XII, 2 : 1192-1193
- Gàlates*
 V, 17 : 2857-2858
 VI, 10 : 210-211
 14 : 621-622
- Efesis*
 I, 13 : 3044
 14 : 3045
 II, 5 : 1179-1181
 IV, 7 : 1347-1348
 13 : 3169-3170
 24 : 1741-1743
- Filipencs*
 II, 5-8 : 452-466
 6-7 : 2264-2266
 7 : 458-459, 2270-2271
 8 : 468-469, 2674-2675
 9 : 472-473
 9-10 : 916-918
 10 : 1468-1469
 III, 20 : 2463-2464
- Colossencs*
 II, 12 : 2439-2440
 III, 1 : 2462
 12 : 1004-1005
 IV, 5 : 2635-2636
- I Tessalonicencs*
 IV, 3-5 : 115-118
- II Tessalonicencs*
 II, 3 : 848-849
 3-4 : 828-830
 8-9 : 892-893
- I Timoteu*
 IV, 1 : 923-926
 7-8 : 2751-2753
 VI, 8 : 3510
 10 : 3511
- II Timoteu*
 I, 12 : 2370
- Hebreus*
 I, 3 : 1442
 II, 14 : 106-107
 16 : 1543-1544, 2421-2422
 VII, 25 : 1367-1368
 IX, 27 : 678-680, 1887
 X, 36 : 165-166
 XIII, 14 : 2460-2461
- Jaume*
 II, 10 : 1206-1207
 14 : 3128-3129
 V, 14-15 : 3386-3387
- I de Pere*
 II, 23 : 149-150
- I de Joan*
 II, 15 : 383-384
 III, 18 : 194-195
 V, 7 : 19-20
- Apocalipsi*
 VII, 2-3 : 3288-3291
 XIII, 4 : 852-854
 13 : 895-896
 15 : 900-901
 17 : 949-950
 XIV, 1 : 3051
 2 : 3040-3041
 XIX, 12 : 152-153
 16 : 3641-3642
 XX, 7 : 864-865
 XXI, 21 : 2175
 25 : 2168
 27 : 1674-1675
 XXII, 14 : 646-647

TAULA D'AUTORITATS EXTRABÍBLIQUES

- ADSO D'ERVENSIS 821, 866-867
 AMBROSIUS 935, 2835-2836
 AUGUSTINUS 416-418, 1301-1302, 1319-1322, 1448-1449, 1709-1710, 1943-1945, 2582-2583, 2834-2835, 3226-3227, 3512-3514, 3550-3552, 3620-3621, 3623-3624, 3648-3649
 BEDA 1024
 BERNARDUS 482-483, 1351, 1365
 CHRYSOSTOMUS 36-37, 380-382, 405-407
 DISTICHA CATONIS 3646
Glossa 481, 1577-1578, 1709-1710, 2054-2055, 2973, 3257-3259, 3477, 3622-3623
 GREGORIUS MAGNUS 378-380, 2424-2425, 2755, 3313-3316
 HIERONYMUS 1279-1280, 1285-1287, 1481-1482, 1917-1918, 3378
 HIPPOLYTUS ROMANUS 2436-2437
Historia sanctae Dulciae 3475
 IACOBUS DE BENEVENTO 821
 IOANNES 474-479
 IOANNES PLATO 2032-2033
 MAGISTER SENTENTIARUM 2714
 PRISCIANUS 1451-1452
 SENECA 328-329, 884-886
 THOMAS AQUINAS 28, 38, 190, 218, 674-675, 775-776, 821
 WALAFRIDUS STRABO 481, 2054-2055, 2973, 3477

